

Stichting
Studiebegeleiding
Leiden

MEER DAN 25 JAAR ERVARING

Beeldende vakken VMBO-GL en TL

Correctievoorschriften *2005-2025*

Inhoudsopgave

2025 I - Beeldende vakken

Correctievoorschriften	3
------------------------	---

2025 II - Beeldende vakken

Correctievoorschriften	21
Correctievoorschriften aanvulling correctievoorschrift	36

2024 I - Beeldende vakken

Correctievoorschriften	37
------------------------	----

2024 II - Beeldende vakken

Correctievoorschriften	53
------------------------	----

2023 I - Beeldende vakken

Correctievoorschriften	67
Correctievoorschriften aanvulling correctievoorschrift	87

2023 II - Beeldende vakken

Correctievoorschriften	89
------------------------	----

2022 I - Beeldende vakken

Correctievoorschriften	105
------------------------	-----

2022 II - Beeldende vakken

Correctievoorschriften	122
------------------------	-----

2021 I - Beeldende vakken

Correctievoorschriften	136
------------------------	-----

2021 II - Beeldende vakken

Correctievoorschriften	152
------------------------	-----

2019 I - Beeldende vakken

Correctievoorschriften	158
------------------------	-----

2019 II - Beeldende vakken

Correctievoorschriften	174
------------------------	-----

2018 I - CSE

Correctievoorschriften	188
Correctievoorschriften aanvulling CSE	204

2018 II - Beeldende vakken

Correctievoorschriften	205
------------------------	-----

2017 I - CSE

Correctievoorschriften	219
------------------------	-----

2017 II - Beeldende vakken

Correctievoorschriften	236
------------------------	-----

2016 I - CSE

Correctievoorschriften	250
Correctievoorschriften aanvulling 2	268
Correctievoorschriften aanvulling	269

2016 II - Beeldende vakken

Correctievoorschriften	270
------------------------	-----

2015 I - CSE

Correctievoorschriften	285
Correctievoorschriften aanvulling correctievoorschrift	301
Correctievoorschriften aanvulling correctievoorschrift	302

2015 II - Beeldende vakken

Correctievoorschriften	303
------------------------	-----

2014 I - CSE

Correctievoorschriften	317
------------------------	-----

2014 II - Beeldende vakken	
Correctievoorschriften	330
2013 I - CSE	
Correctievoorschriften	345
2013 II - Beeldende vakken	
Correctievoorschriften	359
2012 I - CSE	
Correctievoorschriften	373
2012 II - Beeldende vakken	
Correctievoorschriften	385
2011 I - CSE	
Correctievoorschriften	396
2011 II - Beeldende vakken	
Correctievoorschriften	407
2010 I - Beeldende vakken	
Correctievoorschriften	417
Correctievoorschriften aanvulling	430
2010 II - Beeldende vakken	
Correctievoorschriften	431
Correctievoorschriften aanvulling	444
2009 I - Beeldende vakken	
Correctievoorschriften	445
2009 II - Beeldende vakken	
Correctievoorschriften	457
2008 I - Beeldende vakken	
Correctievoorschriften	468
2008 II - Beeldende vakken	
Correctievoorschriften	480
2007 I - Beeldende vakken	
Correctievoorschriften	491
2007 II - Beeldende vakken	
Correctievoorschriften	503
2006 I - Beeldende vakken	
Correctievoorschriften	515
2006 II - Beeldende vakken	
Correctievoorschriften	525
2005 I - Beeldende vakken	
Correctievoorschriften	534
2005 II - Beeldende vakken	
Correctievoorschriften	544

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2025

tijdvak 1

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 3.21, 3.24 en 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 3.21 t/m 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Groots

1 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- Ze staan in houdingen die niet (makkelijk) lang zijn vol te houden.
- Iemand houdt een arm voor het gezicht van een ander (en is dus niet goed zichtbaar).
- Sommigen zijn nog met iets anders bezig.
- Ze staan weggedraaid van de beschouwer.
- Ze kijken de beschouwer niet aan.

per juist kenmerk

1

2 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving:

aspect	uitleg: Deze mannen vallen op doordat ze
ordening/compositie	in het midden staan. / centraal zijn geplaatst.
vorm	groter zijn weergegeven.
licht	in licht staan dat van (links)boven komt. / lijken te zijn uitgelicht vanaf (links)boven.
ruimte	nauwelijks worden overlapt.
hanteringswijze	gedetailleerder worden weergegeven.

per juist aspect in combinatie met de juiste uitleg

1

3 maximumscore 2

- clair-obscur: wanneer er een groot contrast bestaat tussen lichte en donkere delen
- effect (een van de volgende):
 - Er ontstaat meer dramatiek in het schilderij.
 - De lichte delen krijgen meer aandacht.

1

1

Vraag	Antwoord	Scores
4	maximumscore 1 voorbeelden van een juist antwoord: Deze twee mannen krijgen meer nadruk want ze staan nu – centraler in het geheel. – nog verder op de voorgrond.	
5	maximumscore 2 voorbeelden van juiste redenen: – omdat deze werken nationaal erfgoed zijn. / van maatschappelijk belang zijn (om historisch besef te creëren). – om Rembrandt in kunsthistorisch perspectief te plaatsen. – omdat het publiekstrekken zijn. / ze inkomsten genereren. – omdat het allemaal topstukken zijn waar men trots op is. – opdat je als bezoeker alle topstukken in één keer bij elkaar kunt zien. per juiste reden	1
6	maximumscore 3 voorbeelden van juiste argumenten: – door de grootte van het werk / Het is het grootste schilderij. – door de plaats aan het einde van de Eregalerij / Het is het sluitstuk van de Eregalerij. – <i>De Nachtwacht</i> hangt in het licht. / De zaal achteraan lijkt lichter dan de hal. – De Eregalerij heeft aan het einde een doorgang die <i>De Nachtwacht</i> als het ware omlijst. per juist argument	1
7	maximumscore 2 voorbeelden van juiste argumenten: – Omdat het schilderij hét topstuk / onbetaalbaar / onvervangbaar is moet het snel in veiligheid gebracht kunnen worden. – Ondanks de grootte kan het zo makkelijk vervoerd worden. – Het luik voorkomt dat het schilderij beschadigd raakt tijdens transport. per juist argument	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 2

voorbeelden van juiste redenen:

- *De Nachtwacht* blijft zichtbaar gedurende het gehele onderzoek.
- Museumbezoekers kunnen het onderzoek volgen.
- Het Rijksmuseum blijft inkomsten behouden door de bezoekers die speciaal voor *De Nachtwacht* komen.
- Er is een veilige, ruime werkplek gecreëerd voor de onderzoekers.
- *De Nachtwacht* hoeft niet verplaatst te worden.

per juiste reden

1

9 maximumscore 2

- 1 conserveren
- 2 onderzoeken
- 3 restaureren

indien drie antwoorden juist

2

indien een antwoord juist

1

indien geen antwoord juist

0

10 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- tijdelijk: Alleen het originele deel is echt van Rembrandt, de reconstructies zijn immers gemaakt met behulp van een kopie.
- tijdelijk: Het tijdelijke karakter genereert extra museumbezoek, men wil het gezien hebben.
- voor altijd: Zo is altijd zichtbaar hoe Rembrandt het bedoeld had.
- voor altijd: Om bezoekers te laten zien wat er allemaal mogelijk is met hedendaagse technieken.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Herinneringen en gevoelens

11 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- De (kom)vorm van de handen lijkt de sleutels te beschermen.
- De sleutels staan centraal in de compositie.
- De sleutels zijn goed zichtbaar, met de handen als een soort extra kader eromheen.
- De handen met de sleutels zijn scherp / staan op de voorgrond, terwijl de achtergrond vaag is.
- Een sleutelhanger geeft aan dat een sleutel bij iets of iemand hoort.
- Door het licht-donker-contrast vallen de sleutels op.
- De sleutels worden als het ware gepresenteerd.

per juist kenmerk

1

12 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken

- De sleutels hangen als druppels in de lucht.
- De rode draden vormen een soort wolk in de ruimte.
- De sleutels lijken uit de draad-wolk te vallen, zoals regendruppels uit wolken.
- De rode draden laten verschil in dichtheid zien, zoals wolken dat ook kunnen hebben.
- De sleutels verschillen van formaat, zoals ook druppels verschillend zijn.
- Elke sleutel aan een draad lijkt een vallende druppel.
- De sleutels hangen niet allemaal op gelijke hoogte, waardoor ze net als druppels niet allemaal tegelijk uit de wolk vallen.

per juist kenmerk

1

13 maximumscore 1

voorbeelden van een juist argument:

- De bolle buitenkant verwijst naar de bolling van een hand.
- De langwerpige vorm is net zoals een hand die heeft.
- De binnenkant verwijst naar de kom van een hand.

14 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- De boten die naar handen verwijzen bevinden zich onder 'wolken' vol sleutels (aan draden), die sleutels verwijzen naar herinneringen.
- De boten lijken de sleutels op te vangen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

15 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

De foto laat letterlijk zien wat vervolgens in het kunstwerk symbolisch verbeeld wordt.

Opmerking

In het antwoord moet een relatie bestaan tussen afbeelding 6 en afbeelding 7/8.

16 maximumscore 2

voorbeelden van juiste gebruikssporen:

- slijtage / beschadiging van de verf / het hout
- Niet in elk raamkozijn zit (nog) glas.
- oude spijkergaten
- Op sommige ramen is iets aangebracht, waardoor het glas (deels) mat / vies / vuil is.

per juist gebruiksspoor

1

17 maximumscore 1

voorbeelden van een juist argument:

- Er staat een stoel, waarop je in alle rust kunt nadenken.
- De constructie heeft een toren- / kapelvorm, het voelt als een beschutte plek om na te denken.
- Elk raam brengt een verhaal met zich mee, dat stemt tot nadenken.

18 maximumscore 1

- 1 objet-trouvé
- 2 installatie

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen als beide antwoorden juist zijn.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

19 maximumscore 2

De antwoorden moeten de volgende strekking hebben:

- *The Key in the Hand:* 1
Door alle sleutels met draden te clusteren, verbindt Shiotu alle individuele herinneringen tot één collectieve herinnering en/of wordt de enorm grote rode wolk als dreigend / indrukwekkend ervaren.
- *A Room of Memory:* 1
Alle losse ramen met elk hun eigen verhaal worden geclusterd tot één grote plek van verhalen en/of tot een enorm hoge toren (van vensters, verhalen).

Ervaar je maat

20 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- Er zijn weinig details in het gezicht te zien. / Er is geen mimiek zichtbaar.
- Details ontbreken, zoals bijvoorbeeld kleding.
- Armen en benen zijn 'geplakt' aan het lichaam.
- De vormen bestaan uit één kleur.
- eenzelfde textuur over het hele mensfiguur

per juist kenmerk 1

21 maximumscore 1

- 1 gips(verband)
- 2 mal

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen als beide antwoorden juist zijn.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

22 maximumscore 2

- voorbeelden van juiste voordelen (een van de volgende): 1
 - Zo ontstaat telkens de vorm die hij voor ogen heeft.
 - Hij weet wat hij wil / hoeft geen instructie te geven.
 - Hij bepaalt zelf / heeft controle over de houding.
 - Het is gemakkelijk, want hij is altijd beschikbaar.
- voorbeelden van juiste nadelen (een van de volgende): 1
 - Hij heeft hulp van andere mensen nodig.
 - Het is onplezierig om te ondergaan.
 - Hij kan tijdens het proces geen 'afstand' nemen van het werk, om het te beoordelen.

23 maximumscore 3

	emotie	houding
14a	vragend / verbaasd	armen opzij, hoofd opgeheven
14b	– blij / vrolijk / vreugde / feestvierend / opwindend – bang / verschrikt / angstig – boos / gefrustreerd	armen omhoog, hoofd opgeheven
14c	verdrietig / bedroefd / gedeprimeerd / onzeker / angstig / somber	armen laag tegen het lichaam aan, hoofd voorovergebogen, benen dicht bij elkaar

Opmerking

Als zowel de emotie als de bijbehorende houding juist beschreven zijn, 1 scorepunt toekennen.

24 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

De 'vormen van het lichaam'

- gaan van dik naar dun, net zoals de manier waarop wortels zich vormen.
- verspringen en vertakken, zoals ook wortels dat doen.
- kronkelen zoals ook wortels dat doen.

per juist kenmerk 1

25 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- Er is weinig ruimte om vrij te bewegen.
- Het is desoriënterend doordat het aardedonker is.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

26 maximumscore 2

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

- *Three Places: Lying, Sitting, Standing*: Je bekijkt, beschouwt het werk van een afstand. 1
- *Passage*: Je ondergaat het werk en ervaart / voelt het. 1

27 A

28 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

Doordat de buizen op verschillende hoogtes zijn geplaatst, moet je eigen lichaam zich steeds aanpassen aan het kunstwerk.

29 maximumscore 2

kunstwerk	begrip	Kunstwerk en begrip passen goed bij elkaar omdat:
<i>Three Places: Lying, Sitting, Standing</i>	figuratief	je in de beelden een mensfiguur herkent.
<i>Rooter</i>	expressief	de beelden op treffende wijze menselijke emoties weergeven.
<i>Passage</i>	silhouet	het kunstwerk een menselijk figuur / de mensvorm weergeeft als een vlak, door het contrast met de lichte / donkere omgeving.
<i>Breathing Room (voorbeeld)</i>	interactief	je op een actieve manier door het kunstwerk kunt lopen / bewegen.

- indien drie antwoorden juist 2
- indien twee antwoorden juist 1
- indien minder dan twee antwoorden juist 0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Eigen maat

30 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- Hij schilderde de motor in de kleuren roze, blauw, geel, oranje/rood.
- de helderwitte velgen
- de vrij gesloten spaken / velgen
- de blauwe spaken / velgen
- de gedecoreerde spatborden
- het gedecoreerde zadel
- het gedecoreerde stuur
- het gedecoreerde voorlicht
- de gedecoreerde kilometerteller
- de gedecoreerde achterdrager met huisje voor zijn teddybeer
- de decoratie op de verbrandingsmotor
- een embleem / 'beeldje' op de voorkant
- de aangepaste pedaal

Indien drie kenmerken juist	2
indien twee kenmerken juist	1
Indien minder dan twee kenmerken juist	0

31 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- egale kleurvlakken
- de kleurvlakken lijken afgezet met lijnen en/of schubrandjes
- de kleurvlakken contrasteren
- gebruik van een hartvorm

per juist kenmerk	1
-------------------	---

32 maximumscore 2

voorbeelden van juiste argumenten:

- Het is een handeling door de kunstenaar.
- Het is geënceneerd / van tevoren bedacht.
- Het heeft een tijdelijk karakter.
- Het is een geregistreerde handeling, vastgelegd op foto / video.
- Het raakt aan andere kunstdisciplines zoals hier: theater.

per juist argument	1
--------------------	---

Vraag	Antwoord	Scores
33 maximumscore 2 voorbeelden van juiste voorbeelden:	– de grote schoudervullingen / pofmouwen – het kleine hoedje – de hoge / dikke zolen / plateauxzolen – het kleine tasje	
per juist voorbeeld		1
34 maximumscore 2 voorbeelden van juiste elementen:	– een (Nike)sportschoen – een handtas – een mobiele telefoon – een winkeltasje – een auto – een iPod – (goudkleurige) beer op de deksel	
per juist element		1
35 maximumscore 2 voorbeelden van juiste antwoorden:	– De voorstellingen lijken lukraak geplaatst te zijn. – De voorstellingen zijn over elkaar heen geplaatst. – diversiteit aan voorstellingen (op de vaas) – De verhoudingen lijken niet overal te kloppen (ten opzichte van elkaar). – De decoratie bestaat uit bij elkaar geplaatste losse onderdelen.	
per juist antwoord		1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

36 maximumscore 1

voorbeelden van een juist en volledig antwoord:

kleurcontrast	linkerhelft	rechterhelft
warmkoudcontrast	overwegend koude kleuren / overwegend blauw-tinten	overwegend warme kleuren / overwegend rood, oranje, geel
lichtdonkercontrast	overwegend donkere kleuren	overwegend lichte kleuren
kwaliteitscontrast	kleuren verzadigd	kleuren minder verzadigd
complementair kleurcontrast	– groene kleuren versus – paarse kleuren versus – blauwe kleuren versus	– rode kleuren – gele kleuren – oranje kleuren

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen wanneer het kleurcontrast ook juist is uitgelegd.

37 maximumscore 2

- 1 juist
- 2 juist
- 3 onjuist

indien drie juiste antwoorden	2
indien twee juiste antwoorden	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

38 maximumscore 2

voorbeelden van juiste redenen:

- Zijn werk spreekt veel mensen aan.
- Hij durft zichzelf te zijn en te blijven.
- Hij heeft een voorbeeldfunctie.
- Hij maakt kunst toegankelijk voor iedereen.
- Hij is veelzijdig.
- Hij schuwt geen schurende onderwerpen.

per juiste reden	1
------------------	---

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinerator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 30 mei te accorderen.

Ook na 30 mei kunt u nog tot en met 11 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

tweede tijdvak

Ook in het tweede tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw tweede-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen CSE

afbeelding 1	https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/SK-C-5 Download
afbeelding 2	https://en.wikipedia.org/wiki/Gerrit_Lundens#/media/File:Lundens_-_Nachtwache-Kopie.jpg
afbeelding 3	https://www.rijksmuseum.nl/nl/bezoek/in-het-museum/eregalerij
afbeelding 4	https://www.myguideamsterdam.com/experiences/amsterdam-rijksmuseum-entrance-ticket
afbeelding 5	https://onh.nl/app/uploads/2021/06/Reinier-Gerritsen-proefhanging-scaled.jpg
afbeelding 6	https://www.detached.com.au/key-in-the-hand
afbeelding 7 en 8	https://www.designboom.com/art/chiharu-shiota-venice-art-biennale-the-key-in-the-hand-05-06-2015/
afbeelding 9	https://www.koeniggalerie.com/blogs/online-magazine/chiharu-shiota-a-room-of-memory
afbeelding 10, 11, 12	https://publicdelivery.org/chiharu-shiota-room-of-memory/
afbeelding 13	https://www.antonygormley.com/works/sculpture/series/three-part-lead-bodycase-works
afbeelding 14a,b,c	https://www.antonygormley.com/works/sculpture/series/rooter
afbeelding 15, 16, 18	https://www.antonygormley.com/works/exhibitions/ground
afbeelding 17	https://www.antonygormley.com/works/exhibitions/breathing-room-ii
afbeelding 19	foto: privécollectie
afbeelding 20	https://kickasstrips.com/2016/03/grayson-perrys-pink-motorbike-pilgrimage-with-his-teddybear-in-a-shrine-on-the-back/

afbeelding 21	https://medium.com/@IdeasattheHouse/grayson-perry-s-13-points-on-how-to-be-an-artist-just-like-him-aa263859838e
afbeelding 22	Klein.J, Grayson Perry, Thames & Hudson, 2020
afbeelding 23	https://ny-carlsbergfondet.dk/en/british-satire-aros
figuur 1	https://culturetravel.com/wp-content/uploads/2015/11/Japan-Pavilion_Venice-Biennale_IMG_2955.jpg
figuur 2	https://www.antonygormley.com/works/making/critical-mass-vienna

6 Bronvermeldingen Magazine De mens - de maat

pagina 1

Nicole Eisenman	https://indebuurt.nl/amsterdam/nieuws/nieuwe-rechtbank-in-gebruik-en-dit-immense-beeld-ervoor-heb-je-vast-al-gespot~210836/
-----------------	---

pagina 2 (van boven naar beneden, van links naar rechts)

Lorenzo Quin	https://lorenzoquinn.com/venice-biennale-venice-2017/
Maurizio Cattelan	https://www.voorlinden.nl/maurizio-cattelan-miniliftjes/
Studio Tjep	https://tjep.com/project/xxl-chair/
Ana Mendieta	© Silueta series, 1976 c/o Pictoright Amsterdam 2024
Kara Walker	PA Images / Alamy Stock Photo
Rietveld Schröderhuis	© Gerrit Thomas Rietveld, Rietveld Schröderhuis interieur c/o Pictoright Amsterdam 2024 © Centraal Museum Utrecht / fotograaf: Stijn Poelstra

pagina 3 (van boven naar beneden, van links naar rechts)

Gerhard Richter	© Entwurf: Gerhard Richter, Köln / Foto: Hohe Domkirche Köln, Dombauhütte; Jennifer Rumbach
Customr	fotograaf: Josje Deekens
Gijs Frieling	https://www.kunsthalkade.nl/nl/tentoonstellingen/schurend-paradijs
Michelangelo	https://www.3minutosdearte.com/en/movements-and-styles/high-renaissance/
Nick Cave	https://www.kunsthal.nl/nl/plan-je-bezoek/tentoonstellingen/intheblackfantastic/
Claude Cahun	https://www.kunsthal.nl/nl/plan-je-bezoek/tentoonstellingen/claudecahun/
Orlan	© ORLAN, ORLAN-OIDE c/o Pictoright Amsterdam 2024

pagina 4, 5

# Simone Leigh (1)	foto: Arjen van Prooijen
# Simone Leigh (2)	foto: privé collectie
# Simone Leigh (3)	https://whitewall.art/art/simone-leigh-presents-black-feminist-thought-at-the-u-s-pavilion-in-venice
# Simone Leigh (4)	foto: privécollectie
# Simone Leigh (5)	https://magazine.luxus-plus.com/venice-biennale-2022-a-surreal-and-feminine-edition/?lang=en

# Simone Leigh (6)	https://inferno-magazine.com/2020/10/14/biennale-de-venise-simone-leigh-representera-les-usa-a-la-59e-edition-en-2022-un-pied-de-nez-a-trump/
# Simone Leigh (7)	Simone Leigh's Brick House On The High Line The Worley Gig
Leonardo da Vinci (8)	Luc Viatour / https://Lucnix.be
Leonardo da Vinci (9)	Copyright Le Corbusier
Leonardo da Vinci (10)	Copyright Le Corbusier
Jannis Kounellis (11, 12)	https://www.groene.nl/artikel/de-menselijke-maat--3

pagina 6

Henrique Oliveira (1)	http://www.henriqueoliveira.com/portu/comercio_i.asp?flg_Lingua=1&cod_menu_obras=1&cod_Serie=7&cod_Artista=1
Henrique Oliveira (2 t/m 6)	https://www.collater.al/henrique-oliveira-transarquitetonica/#

pagina 7

Eva Vrolijk (7, 8, 9)	VPRO/Witfilm
Eva Vrolijk (10)	https://www.notjustalabel.com/collection/evavrolijk/girls-knives
Eva Vrolijk (11)	https://arnhemfashiondesign.nl/en/graduation/2022/eva-vrolijk

pagina 8 (van boven naar beneden, van links naar rechts)

Paul de Kort	https://www.pauldekort.nl/meten-met-menselijke-maten/
Tim Walker	http://www.yatzer.com/story-teller-tim-walker-somerset-house-london
Neo Matloga	https://www.neomatloga.com
Oscar Lourens	Oscar Lourens, z.t. (grijsboard), 2015, Collectie DE.GROEN, Arnhem
Design Museum Den Bosch	fotograaf Ben Nienhuis en Design Museum Den Bosch
Maison the Faux	https://maisonthefaux.com/projects/faux-cosmetics https://aclockworkpink.wordpress.com/maison-the-faux-rtw-fall-2017-7/
Alice Neel	https://seeallthis.com/blog/als-het-klaar-is-is-het-klaar-een-ode-aan-alice-neel/
Goshka Macuga	https://bombmagazine.org/articles/documenta-13-when-too-much-is-not-enough/

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2025

tijdvak 2

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 3.21, 3.24 en 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 3.21 t/m 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.

- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*

Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Op maat gemaakt

1 maximumscore 3

voorbeelden van juiste klassieke elementen:

- architectonische elementen uit de (klassieke) oudheid
- pilasters/zuilen
- fries
- architraaf
- cassetteplafond
- kapitelen
- kleding uit de (klassieke) oudheid
- sandalen
- toga's
- sculpturen in (klassieke) houdingen, zoals contraposto
- sculpturen in marmer
- sculpturen als naakten
- sculpturen met klassieke voorstelling
- god / godin uit de mythologie
- reliëfs met decoratie uit de (klassieke) oudheid
- meander
- arabesk / grotesk / decoratieve patronen op 'voet van boog'
- klassieke bezigheden (zoals filosoferen / discussiëren)

indien vier juiste (klassieke) elementen	3
indien drie juiste (klassieke) elementen	2
indien twee juiste (klassieke) elementen	1
indien minder dan twee juiste (klassieke) elementen	0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

2 maximumscore 3

voorbeelden van juiste manieren:

manier:	uitleg:
lijnperspectief	Alle (parallelle) lijnen leiden naar één punt op de horizon, achter de twee middelste figuren op de achtergrond.
overlapping	bijvoorbeeld: Figuren zijn deels achter elkaar geplaatst, waardoor de achterste figuur verder weg lijkt dan de voorste figuur.
groot voor - klein achter	De figuren vooraan zijn groter afgebeeld dan de figuren achteraan, waardoor ze verder weg lijken.
verkorting	zichtbaar bij de armen / benen van enkele figuren, bijvoorbeeld bovenbeen zittende man vooraan, of wijzende hand man middenachter
repoussoir	De boog als omlijsting van het fresco plaatst de hele voorstelling iets naar de achtergrond.
licht / schaduwwerking	Hierdoor ontstaat er in hele voorstelling plasticiteit.
kleurperspectief	Het blauw in de lucht is helderder vooraan dan verder weg/achteraan.
atmosferisch perspectief	Meer achteraan zijn de kleuren en vormen vager, waardoor ze verder weg lijken.

per juiste manier in combinatie met een juiste uitleg

1

3 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

De paleiskamer lijkt groter doordat het uitzicht vrij realistisch geschilderd is op het fresco, alsof de kamer daar doorloopt.

4 maximumscore 2

- 1 juist
- 2 onjuist
- 3 juist

indien drie juiste antwoorden

2

indien twee juiste antwoorden

1

indien minder dan twee juiste antwoorden

0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- De woorden passen precies tussen het begin en het einde van een muur / vloer / balkon.
- Er passen meerdere tekstbanen precies naast en/of onder elkaar.
- De cirkels en smileys passen precies op de geplaatste stukken muur.
- Ook al zijn alle muren bedekt met het werk van Kruger, de teksten zijn leesbaar.

per juist kenmerk

1

6 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- Je wordt grotendeels omringd door tekst / teksten op zowel muren, vloer als plafond.
- het grote formaat van de letters / De letters zijn hoger dan een mens.
- de grote hoeveelheid letters
- De letters van het kunstwerk lopen helemaal door tot het hoge plafond.
- de schreeuwerige letters, teksten, woorden / het sterke zwart-witcontrast

per juist kenmerk

1

7 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- Er is een suggestie van schaduw achter het ovaal, waardoor het ovaal los lijkt te staan van de wand.
- De letters in het ovaal zijn perspectivisch getekend, waardoor een bolling gesuggereerd wordt.
- Het ovale vlak overlapt de tekst op de achtergrond, waardoor er diepte ontstaat.
- De dikke zwarte vlakken / lijnen om het ovaal suggereren dat het ovaal naar voren is geplaatst / uitsteekt.

per juist kenmerk in combinatie met de uitleg

1

8 maximumscore 2

De antwoorden moeten de volgende strekking hebben:

- Rafael: 1
Door de frescotechniek moest Rafael *De School van Athene* direct passend en correct op de wand aanbrengen / was de schildering niet meer te corrigeren.
- Kruger: 1
Kruger werkt digitaal en kan haar ontwerp net zolang aanpassen tot het correct en passend is voor de ruimte.

Bouwen op maat

9 maximumscore 3

voorbeelden van juiste handelingen:

handeling	zichtbaar in <i>Barba</i> -wanden doordat
zwemmen	enkele wanden onderin omlaag zakken en een met water gevulde holte vormen om te zwemmen / dobberen / duiken
zitten	enkele wanden zich vormen tot een bankje en/of tafel
klimmen	onderin een klimwand is gemaakt van <i>Barba</i>
een lezing bijwonen	de wanden van de ruimtes rechts-midden een podium vormen voor een spreker/muzikant, en ook een podium voor publiek

per juiste handeling met duiding

1

10 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- De wanden zijn niet recht, maar hebben allerlei (ronde) vormen. / De wanden zijn gebogen / flexibel.
- De wanden vormen zich tot stoelen / tafels.
- De wanden zijn transparant.
- Er lijken bomen door de wanden te groeien. / De bomen zijn volledig wit.
- De mensen zijn geel.
- De ruimtes zijn niet ingericht.
- Er zijn geen deuren / ramen of iets dergelijks.
- Er is voornamelijk vermaak zichtbaar. / Er worden geen huishoudelijke activiteiten getoond.
- Er zijn geen transportruimtes.
- Het gebouw heeft geen vaste structuur, maar voegt zich / verandert steeds naar nieuwe gebruikers of situaties.

per juist kenmerk

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

11 maximumscore 3

voorbeelden van juiste nadelen:

- Het materiaal sluit nauw om je heen, waardoor een claustrofobisch gevoel kan ontstaan.
- Er is weinig tot geen privacy.
- Het is onpersoonlijk. / Je kunt geen eigen inrichting toevoegen aan je huis.
- Het is steeds anders, waardoor er geen ‘thuis’-gevoel ontstaat.
- Je kunt je niet / moeilijk oriënteren.
- Er zijn geen transportruimtes (gang, trap etc.), waardoor je altijd door elkaars ruimte heen moet om ergens te komen.

per juist nadeel

1

12 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- **dynamisch**: Het materiaal beweegt mee met / volgt het handelen van de mens.
- **futuristisch**: Het geeft een mogelijk beeld van de architectuur in de toekomst. / Het materiaal is nog fictief.
- **surrealistisch**: Het ziet er realistisch uit, maar is tegelijk onwerkelijk. / Het is een andere soort wereld, een droomwereld. / Het materiaal is nog fictief.
- **waarschuwend**: Deze manier van wonen zou de toekomst kunnen worden als er niets verandert aan de manier waarop wij nu wonen en/of bouwen.

per juist en volledig antwoord

1

13 maximumscore 1

voorbeelden van een juist kenmerk:

- Wensen over de grootte: wanneer de ene bewoner blij is met een klein huis, kan een andere bewoner groter gaan wonen.
- Wensen over vorm: wanneer de ene ruimte smal en hoog wordt, kan de andere ruimte meer breedte hebben.

14 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

Het onderhandelen tijdens het spel

- laat je nadenken over de hoeveelheid beschikbare ruimte.
- laat je nadenken op welke manier eigen wensen die van anderen beïnvloeden.
- laat je rekening houden met elkaars wensen. / laat je elkaars meningen aanhoren en al dan niet concessies doen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

15 maximumscore 2

voorbeelden van juiste voordelen:

- Het creëert cohesie met toekomstige burens. / De onderlinge betrokkenheid wordt vergroot.
- Er is geen architect nodig. / Iedereen kan zelf ontwerpen.
- Het proces is flexibel. / Je kunt net zolang ontwerpen tot je tevreden bent.
- Er is maatwerk mogelijk met betrekking tot individuele woonwensen.
- Er ontstaat een intrinsieke motivatie bij de bewoners. / Het is leuk om te doen.

per juist voordeel

1

16 maximumscore 2

voorbeelden van juiste verschillen:

w(Ego)-huis	huizen in de omgeving
veel verschillende kleuren	weinig verschillende kleuren
felle kleuren	rustige kleuren
(deels) open vormen	volledig gesloten vormen
midden op een plein geplaatst	om het plein heen geplaatst
plat dak	traditionele daken
vrijstaand	geschakeld
verspringende lagen	gelijkgiggende verdiepingen

indien vier juiste en volledige verschillen

2

indien drie juiste en volledige verschillen

1

indien minder dan drie juiste en volledige verschillen

0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

17 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- *Barba*: 1
Het creëert bewustwording over de hoeveelheid ruimte die elk mens inneemt in relatie tot de ruimte die echt nodig is. / De ruimte wordt passend gemaakt naar jouw eigen maat.
- *w(Ego)*: 1
Elke speler wordt zich bewust van zijn/haar eigen maat, omdat eigen woonwensen zo efficiënt mogelijk vertaald moeten worden naar ruimte. / Jouw maat moet aansluiten bij de maten van anderen.

Groots verpakt

18 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- vorm: 1
De basisvorm van het gebouw blijft herkenbaar (doordat doeken / lappen er omheen gedrapeerd zijn).
- kleur: 1
A Friend is gemaakt van doeken / lappen in dezelfde tinten (als de steensoort van de poort).

19 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- De gebouwen zijn letterlijk niet meer zichtbaar, maar vallen op
- door het detonerende / afwijkende / voor architectuur ongebruikelijke materiaal van het kunstwerk.
 - doordat ze niet meer op gebouwen lijken.

20 maximumscore 2

voorbeelden van juiste gebruikssporen:

- gaten
- sporen van herstel
- teksten in flarden
- scheuren / rafels
- vlekken
- verkleuring / verwering

- indien drie juiste gebruikssporen 2
- indien twee juiste gebruikssporen 1
- indien minder dan twee juiste gebruikssporen 0

Vraag	Antwoord	Scores
21 maximumscore 1	voorbeelden van een juist antwoord: Het materiaal heeft een eenvoudige / goedkope / verweerde uitstraling. Dit verwijst naar – de slechte arbeidsomstandigheden of naar – het lage loon van de arbeidskrachten. <i>Opmerking</i> <i>Een volledig antwoord bestaat uit de aanloopzin met een verwijzing naar een van beide deelantwoorden.</i>	
22 maximumscore 2	1 juist 2 juist 3 onjuist indien drie juiste antwoorden indien twee juiste antwoorden indien minder dan twee juiste antwoorden	2 1 0
23 maximumscore 2	voorbeelden van juiste uitdagingen: – Het is groot en daardoor tijdrovend om alle jutezakken te verbinden tot dit formaat. – Het is hoog en daardoor gevaarlijk om te doen. – Het is groot en hoog en daardoor een fysiek zware klus. – Slecht weer kan de opbouw van het kunstwerk vertragen. – Het is groot en hoog en vereist samenwerking om al het materiaal eromheen te bevestigen. – Het moet bevestigd worden zonder het gebouw te beschadigen. per juiste uitdaging	1
24 maximumscore 2	voorbeelden van juiste voordelen: – Het is toegankelijk voor iedereen. – (Er is een groot bereik, dus) meer mensen maken kennis met deze problematiek. – Het is gratis te bezoeken / bezichtigen. – Het kunstwerk is 24/7 te bezichtigen. / De bezoeker is niet afhankelijk van openingstijden. – Mahama wordt niet beperkt door het formaat / de ruimte van een museum. per juist voordeel	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

25 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

Als je het kunstwerk beschouwt, voel je je klein en nietig. Dat komt overeen met het gevoel dat je erg weinig kunt doen aan de mondiale slechte (arbeids-)omstandigheden en de ongelijkheid.

Eigen karakter

26 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- de vele felle / verzadigde kleuren
- grappig kledingstuk dat lijkt op een knuffel
- een bloem in de handen van het model / de acteur
- de wolken met blauwe lucht op de achtergrond
- opvallende make-up / schmink
- cartoonachtige elementen
- eenvoudige patronen
- de vierkante plaat met sterren

per juist kenmerk

1

27 maximumscore 1

voorbeelden van een juist kenmerk:

- Kusters speelt zelf tijdens de presentatie een ondergeschikte rol / was gewoon een onderdeel van de presentatie.
- Kusters draagt werkkleding.
- Kusters voelt zich niet te goed om aardappelen te schillen.
- Kusters valt minder op, want hij zit achter op het podium / zijn kleding valt weg tegen de achtergrond.

28 maximumscore 2

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

- toegepast: Het is een draagbare (mode)collectie.
- autonoom: De werken zijn monumentaal en op zichzelfstaande kunst. / Het gaat meer over de achterliggende boodschap dan om de draagbaarheid van de collectie.

1

1

29 maximumscore 2

voorbeelden van juiste redenen:

- Het is duurzaam.
- Het is goedkoop.
- Het materiaal heeft een verhaal / kan inspireren.

per juiste reden

1

Vraag	Antwoord	Scores
30	maximumscore 1 voorbeelden van een juist kenmerk: – door het felle / verzadigde kleurgebruik – door de gezichten / grote ogen op de kleding / op de ontwerpen – door de eenvoudige prints / patronen	
31	maximumscore 2 voorbeelden van juiste argumenten: – Zeeman (is een grote winkelketen en) heeft een groot bereik. – Zeeman verkoopt draagbare mode voor iedereen (geen haute couture). – Door de lage(re) prijs wordt de mode bereikbaar(der) voor een breed publiek per juist argument	1
32	maximumscore 2 voorbeelden van juiste nadelen: – De kleding is niet meer zo exclusief / bijzonder / onderscheidend. – De ontwerpen van Kusters kunnen (economische) waarde verliezen. – De commercie past niet bij zijn eigenzinnigheid (waaraan hij concessies zal moeten doen). per juist nadeel	1
33	maximumscore 2 voorbeelden van een juiste kenmerken: – De kenmerkende (winkel)kleuren (blauw en geel) komen terug in de collectie. – De (lage) prijs is zichtbaar op de jurk. – De gebruikte teksten zijn vergelijkbaar. / De grafische of reclamestijl is vergelijkbaar. – eenvoudige vormtaal per juist kenmerk	1
34	maximumscore 2 De antwoorden moeten de volgende strekking hebben: • eer: omdat eer erkenning betekent / waardering weergeeft / meehelpt aan grotere bekendheid • geldprijs: omdat daarmee nieuwe plannen kunnen worden uitgevoerd / een geldprijs vaak ook voorziet in levensonderhoud	1 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

35 maximumscore 2

- 1 onjuist
- 2 juist
- 3 juist

indien drie juiste antwoorden	2
indien twee juiste antwoorden	1
indien minder dan twee juiste antwoorden	0

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinerator in de applicatie Wolf.
Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 23 juni.

6 Bronvermeldingen CSE

afbeelding 1	https://en.wikipedia.org/wiki/The_School_of_Athens
afbeelding 2	https://newcomb-art.blogspot.com/2023/03/reimagining-raphael-lecture-by-lisa-pon.html
afbeelding 3	https://www.moma.org/calendar/exhibitions/5394
afbeelding 4	https://www.surfacemag.com/articles/barbara-kruger-art-moma/
afbeelding 5 en 6	https://architectenweb.nl/nieuws/artikel.aspx?ID=41473
afbeelding 7	https://www.dezeen.com/2017/10/23/mvrdv-wego-house-reconfigure-dutch-design-week-2017-why-factory/
afbeelding 8	https://blog.urbanfile.org/2020/10/08/milano-porta-venezia-il-quartiere-nella-top-40-mondiale/
afbeelding 9	http://fiberartgallery.altervista.org/a-friend-ibrahim-mahama/?doing_wp_cron=1682538330.8647749423980712890625
afbeelding 10	https://www.domusweb.it/en/art/2019/04/11/ibrahim-mahama-in-milan-wrapped-porta-venezia-but-dont-call-him-christo.html
afbeelding 11	https://www.flickr.com/photos/137129299@N07/40535815013/in/photostream/
afbeelding 12 en 13	https://www.domusweb.it/en/art/2019/04/11/ibrahim-mahama-in-milan-wrapped-porta-venezia-but-dont-call-him-christo.html
afbeelding 14	https://fashionart.patriciareports.nl/2017/07/bas-kosters-amsterdam-fashion-week.html
afbeelding 15	https://www.marcdeurloo.nl/portfolio/bas-kosters-zeeman-2/
afbeelding 16	https://fashionunited.nl/nieuws/cultuur/winnaar-mode-stipendium-2018-bas-kosters/2018041331615
afbeelding 17 en 18	https://baskosters.com/dear-sir-madam-hope/
figuur 1	https://www.nytimes.com/2011/01/02/arts/design/02moma.html
figuur 2	Barba (thewhyfactory.com)
figuur 3	Bas Kosters Catwalk Fashion Show MBFWA SS2018 Team Peter Stigter, catwalk show, streetwear and fashion photography

beeldende vakken vmbo-GL en TL**Centraal examen vmbo-GL en TL**

Tijdvak 2

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo-GL en TL,

Bij het centraal examen beeldende vakken vmbo-GL en TL:

Op **pagina 6** van het correctievoorschrift, bij **vraag 4** moeten altijd 2 scorepunten worden toegekend, ongeacht of er wel of geen antwoord gegeven is, en ongeacht het gegeven antwoord.

NB

- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe in zowel de eigen toegekende scores als in de door de eerste corrector toegekende scores en meldt deze wijziging aan de eerste corrector. De tweede corrector vermeldt daarbij dat deze wijziging een gevolg is van de aanvulling door het CvTE.
- b. Als eerste en tweede corrector al overeenstemming hebben bereikt over de scores van de kandidaten, past de eerste corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe en meldt de hierdoor ontstane wijziging in de scores aan de tweede corrector. De eerste corrector vermeldt daarbij dat deze wijziging een gevolg is van de aanvulling door het CvTE.
- c. Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren. Dit dient om de onderzoeksgegevens gelijk te trekken aan de gegevens zoals die, na wijziging, in de schooladministratie voorkomen.
- d. In Wolf worden de totaalscores op basis van de door eerste en/of tweede corrector toegekende deelscores automatisch herberekend. Let op: dit geldt niet voor de tussen eerste en tweede corrector overeengekomen en gefiatteerde scores.

Het CvTE is zich ervan bewust dat dit leidt tot enkele aanvullende handelingen van administratieve aard. Deze extra werkzaamheden zijn in het belang van een goede beoordeling van de kandidaten.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren beeldende vakken vmbo-GL en TL.

Namens het College voor Toetsen en Examens,

drs. J.H. van der Vegt
voorzitter

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2024

tijdvak 1

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 3.21, 3.24 en 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 3.21 t/m 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*

Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Levende penselen

1 maximumscore 3

voorbeelden van juiste argumenten:

- Het publiek kijkt (in opstelling / zittend) naar de performance als in een theater.
- Er is een speelvlak.
- Er is een actie / handeling / performance / gebeurtenis zichtbaar.
- Er is muziek.

per juist argument 1

2 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- De verf zit op de huid van de modellen.
- De met verf bedekte modellen worden over het doek getrokken.
- De toets van het 'penseel' is zichtbaar in het kunstwerk.
- Het model brengt de verf over op het papier.

per juist kenmerk 1

3 maximumscore 2

- I revolutionaire
- II actieve
- III beschouwende

indien drie antwoorden juist 2

indien twee antwoorden juist 1

indien minder dan twee antwoorden juist 0

4 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking te hebben:

Er is sprake van een diagonale compositie / een schuine ordening.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- details ontbreken.
- Het (vrouwen)lichaam is niet meer herkenbaar.
- De afdrukken zijn monochroom / eenkleurig.

6 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking te hebben:

afbeelding 5	afbeelding 6
Het model wordt over het doek gesleept.	Het model is als stempel gebruikt.

7 maximumscore 3

voorbeelden van juiste antwoorden:

- performance (een van de volgende): 1
 - Het kunstwerk heeft de vorm van een (theater)voorstelling.
 - De kunstenaar neemt eraan deel.
 - Er werken anderen / vrouwen aan mee.
 - Er is publiek.
 - Er wordt muziek gemaakt.
 - De handeling is tijdsgebonden.
- schilderkunst (een van de volgende): 1
 - Er wordt gewerkt met verf en (levende) penselen.
 - Het resultaat is een tweedimensionaal kunstwerk.
- conceptuele kunst (het antwoord moet de volgende strekking hebben): 1

Het idee (concept) (van Klein) is minstens zo belangrijk als de uitvoering

8 maximumscore 3

voorbeelden van juiste effecten:

- Er ontstaat een relatie tussen de vorm (opdruk) en het lichaam van het model.
- De opdruk komt (weer) in beweging bij het dragen.
- De lichamen van de modellen (in semi-transparante stoffen) worden bedekt door de opdrukken.
- De modellen van Klein worden als het ware weer tot leven gewekt.

per juist effect 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

9 maximumscore 2

- I onjuist
- II juist
- III onjuist

indien drie antwoorden juist	2
indien twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

10 maximumscore 1

voorbeelden van juiste antwoorden:

- Ja, want 1
 - de voorstelling is door middel van actie / beweging ontstaan. Door te lopen met de jurk gaat de actie verder.
 - het beeld is ontstaan door een stempelhandeling / actie. Philo gebruikt het op een vergelijkbare manier (als opdruk) op haar jurk.
- of
- Nee, want 1
 - het beeld is het gevolg van een moment van actie. Het daarna weer gebruiken doet geen recht aan het tijdelijke van het in actie zijn (tijdens een performance).
 - in de ontwerpen is het proces van Klein niet zichtbaar. Enkel het herkenbare / bekende eindresultaat is gebruikt.

Het Diner

11 maximumscore 3

voorbeelden van juiste aspecten:

- De tafel is gedekt met tafelkleed en/of tafellopers.
- De tafellopers en borden zijn kleurrijk.
- De tafellopers en borden zijn gedecoreerd.
- De servetten en tafellopers zijn geborduurd met gouddraad.
- Er staan glanzende kelken op tafel.
- Alles is netjes neergezet / gedekt.

per juist aspect	1
------------------	---

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

12 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- 39 vrouwen krijgen een speciaal voor hen gemaakte plek aan tafel.
- De naam van elke vrouw wordt vereeuwigd / vastgelegd (aan tafel of in de vloer).
- De spotlights lichten deze vrouwen (zowel letterlijk als figuurlijk) uit.

per juist antwoord

1

13 A

14 maximumscore 3

voorbeelden van juiste overeenkomsten:

Beide installaties

- hebben een driehoeks-opstelling.
- hebben een gedekte tafel.
- hebben decoratief tafellinnen.
- hebben decoratief servies.
- hebben per persoon / vrouw een gedekte plek.
- zijn gemaakt door een vrouw.
- zijn tentoongesteld in een museum.
- zijn een reactie op de geschiedenis.

per juiste overeenkomst

1

15 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking te hebben:

Chicago maakt zichtbaar dat ook vrouwen een (belangrijke) bijdrage leveren aan de geschiedenis en Kaersenhout voegt daar zwarte vrouwen en vrouwen van kleur aan toe.

16 maximumscore 2

Het antwoord moet de volgende strekking te hebben:

- kenmerk servies (voorbeelden van een juist kenmerk):
 - De bekertjes zijn aan elkaar verbonden, waardoor de vrouwen gelijktijdig moeten drinken / wel moeten samenwerken (om te kunnen drinken).
 - Uit de schalen kan van twee kanten gegeten en gedronken worden, de vrouwen kunnen zo samen delen.
 - Elk serviesonderdeel is voor elke vrouw gelijk (in vorm / kleur).
- plaatsing servies (voorbeeld van een juist antwoord): Delen van het servies staan niet in het midden van een zitplek maar tussen twee zitplekken in / op de rand van een 'plek', waardoor de vrouwen met elkaar verbonden worden / (wel moeten) delen / samenwerken (om te kunnen eten)

1

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

17 maximumscore 2

voorbeelden van juiste redenen:

Vrouwen die nog niet lang in Nederland wonen

- raken zo meer verbonden met de inhoud van het kunstwerk.
- raken zo meer verbonden met Nederlandse (kunst en) cultuur.
- komen zo in gesprek met elkaar, waardoor ze elkaar / elkaars cultuur leren kennen.
- krijgen zo ook een (letterlijke) plek aan tafel.

per juiste reden

1

18 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking te hebben:

Het werk is nooit af, er zullen altijd vrouwen zijn wier namen erbij geborduurd zouden moeten worden.

Op de barricade!

19 maximumscore 3

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- de geheven hand met vlag
- de geheven geweren / pistolen / zwaarden / sabels
- strijdende houdingen / gezichtsuitdrukkingen
- de rookwalmen / kruitdampen
- de overleden mensen / lichamen
- de kapotte / gescheurde kleren
- de stenen / barricades

per juist aspect

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

20 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

aspect	uitleg
compositie / ordening	– Zij is centraal geplaatst. – Zij staat centraal in de driehoeks-compositie. – Zij staat vrij ten opzichte van de rest. – Zij is onderdeel van alle diagonale lijnen. – Zij is hoger geplaatst.
licht	– Zij is lichter weergegeven dan haar omgeving. – Zij is in een lichtbron geplaatst.
vorm	Zij is groot ten opzichte van de andere figuren.

per juist aspect in combinatie met een juiste toelichting

1

Opmerking

Kleur is geen juist antwoord.

21 maximumscore 3

voorbeelden van juiste argumenten:

- Marianne is een symbolische weergave; zij is toegevoegd aan een waargebeurde gebeurtenis.
- Waargebeurd en niet waargebeurd zijn door elkaar geplaatst.
- De compositie lijkt in scène gezet.
- Het lichtgebruik lijkt overdreven.
- De voorstelling is teatraal.
- Het kleurgebruik is zeer weloverwogen (rood en blauw veel gebruikt).

per juist argument

1

22 maximumscore 2

- een reden om het schilderij **wel** tentoon te stellen (voorbeelden van een juist antwoord):
 - Het schilderij toont de geschiedenis van het volk, dus moet het zichtbaar zijn voor het volk.
 - Het schilderij heeft een maatschappelijk belang en maakt mensen attent op (politieke / maatschappelijke) ontwikkelingen.
- een reden om het schilderij **niet** tentoon te stellen (voorbeelden van een juist antwoord):
 - Het tonen van het schilderij brengt het volk op het idee om in opstand te komen (en dat is onwenselijk voor de regering).
 - De regering is niet trots op wat er gebeurd is.
 - Het schilderij zet mensen aan het denken over het (dis)functioneren van de regering.

1

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

23 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- Het lijken uitgeknipte vormen.
- Het lijken bij elkaar geplaatste, losse vormen.
- Er zijn heel duidelijke contouren zichtbaar.
- De verhoudingen lijken niet overal te kloppen (ten opzichte van elkaar).
- Er is veel overlap.

per juist kenmerk

1

24 A

25 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- De persoon kijkt (gefocust) naar het telefoonscherm, terwijl er van alles gebeurt om hem / haar heen.
- De persoon staat in een hoepel en zondert zich zo, symbolisch, af van de omgeving / staat hierdoor in zijn / haar eigen (symbolische) wereld.
- De persoon houdt zijn / haar vinger omhoog om te waarschuwen / attent te maken op zijn / haar waarheid.

26 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking te hebben:

Chae Eun wil meegeven dat het belangrijk is zelf te blijven kijken naar gebeurtenissen in de echte wereld. / wat de gevolgen kunnen zijn van het niet kijken naar de gebeurtenissen in de echte wereld.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Draagbare oplossing

27 A

28 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- transparantie
- blauwe kleur
- rafelige randen
- organische / ronde vormen

per juist kenmerk 1

29 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- stevigheid, om te kunnen verwerken, om te kunnen dragen als schoen
- kleur: de intensiteit / de bestendigheid
- dichtheid / transparantie
- flexibiliteit, (Buigt het zonder te breken of scheuren?)
- rekbaarheid, (Wanneer scheurt of breekt het?)

per juist kenmerk 1

30 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

Door samen te werken

- wordt (opgedane / technische) kennis met elkaar gedeeld.
- kan het kwallenmateriaal mogelijk sneller ontwikkeld worden.

31 maximumscore 2

voorbeelden van juiste mogelijke redenen:

- Ze wil aantonen / testen dat het kwallenmateriaal daadwerkelijk verwerkt kan worden in (een) product(en).
- Ze heeft nog te weinig 'productie' om meer dan een prototype te maken.
- Ze wil potentiële investeerders ermee overtuigen.

per juiste reden 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

32 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

Een waterschoen

- wordt in het water / de zee gedragen en daar komen de kwallen vandaan.
- is bedoeld voor in het water en Van Alem haalt juist water uit de kwallen om ze tot materiaal te maken.
- biedt bescherming voor je voeten (als je door het water loopt) en mogelijk ook tegen kwallen.
- kan tegen water en dat kunnen kwallen ook.

per juist antwoord

1

33 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- hoeveel kwallen er nodig zijn om het materiaal te kunnen maken
- hoe het kwallenmateriaal op grote(re) schaal geproduceerd kan worden
- in welke producten het kwallenmateriaal verwerkt kan worden
- waar de kwallen verzameld / gevonden kunnen worden
- wat de levensduur van het materiaal is

per juist antwoord

1

34 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

doordat zij

- onderzoekt of er een nieuw duurzaam materiaal ontwikkeld kan worden
- een nieuw duurzaam materiaal ontwikkelt
- werkt aan een langlopend project gericht op duurzaamheid

35 maximumscore 2

- een onderzoeker, omdat zij (een van de volgende):
 - vooral onderzoekt wat de mogelijkheden van de kwallen zijn
 - samenwerkt met onderzoekers / universiteiten
- een kunstenaar, omdat zij (een van de volgende):
 - met het project de verbeelding aanspreekt
 - met het project op een verrassende manier zoekt naar een oplossing
 - met het project buiten de gebaande paden treedt
 - het hele (beeldende) proces van idee tot eindproduct doorloopt
 - zich (ook) bezighoudt met het ontwerpen van een schoen

1

1

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinerator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 30 mei te accorderen.

Ook na 30 mei kunt u nog tot en met 12 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

tweede tijdvak

Ook in het tweede tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw tweede-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen CSE

afbeelding 1	https://www.yvesklein.com/en/ressources/#/fr/ressources/view/photo/468/presentation-of-the-anthropometries-de-l-epoque-bleue-at-the-galerie-internationale-d-art-contemporain
afbeelding 2 en 3	https://www.anothermag.com/art-photography/11044/the-yves-klein-series-that-saw-naked-women-become-the-paintbrush
afbeelding 4	https://galeriaempena.files.wordpress.com/2014/08/yves_klein_5.jpg
afbeelding 5	https://www.yvesklein.com/en/ressources/index?sb=_created&sd=desc&s[]=1#/en/ressources/view/artwork/596/untitled-
afbeelding 6	https://www.yvesklein.com/en/ressources/#/en/ressources/view/article/43/a-look-at-the-anthropometries-are-yves-klein-s-brushes-human?sb=_created&sd=desc
afbeelding 7 en 8	https://www.vogue.pl/a/historia-mody-w-obrazach-yves-klein
afbeelding 9	https://img.theculturetrip.com/1440x807/smart/wp-content/uploads/2018/12/02-judy-chicago-the-dinner-party-installed-at-the-brooklyn-museum-featuredimage.jpg
afbeelding 10	https://judychicago.com/gallery/the-dinner-party/dp-artwork/
afbeelding 11	https://www.verenigingrembrandt.nl/nl/kunst/guess-whos-coming-to-dinner-too
afbeelding 12 en 13	foto's uit privébezit
afbeelding 14	https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/5d/Eug%C3%A8ne_Delacroix_-Le_28_Juillet._La_Libert%C3%A9_guidant_le_peuple.jpg
afbeelding 15	https://www.museumdefundatie.nl/nl/chae-eun-rhee/
afbeelding 16	https://www.telegraaf.nl/nieuws/2239024/naar-het-strand-pas-op-voor-kwallen

afbeelding 17	https://charlottevanalem.com/concept/
afbeelding 18 t/m 21	https://charlottevanalem.com/
figuur 1	https://www.franshalsmuseum.nl/nl/news/co-creatie-in-frans-hals-museum/
figuur 2	https://www.proud2bme.nl/Fashionblog/Waterschoenen_zijn_hip

6 Bronvermeldingen Magazine Actie

pagina 1

Kehinde Wiley	https://time.com/3723580/kehinde-wileys-royal-treatment/
---------------	---

pagina 2 (van boven naar beneden, van links naar rechts)

Bas Jan Ader	https://aburningboat.wordpress.com/category/bas-jan-ader/
Tehching Hsieh	https://www.artshub.com.au/news/reviews/tehching-hsieh-one-year-performance-1980-1981-243513-2326032/
Van Bergen & Van Woezik	https://www.amsterdamrainbowdress.com/news/page/4/
Jonas Staal en Radha D'Souza	http://jonasstaal.nl/projects/court-for-intergenerational-climate-crimes-cicc/
Willem de Haan	https://protestsuppliesstore.co.uk/store/product/malieveldgras
Théodore Géricault	https://commons.wikimedia.org/wiki/File:JEAN_LOUIS_TH%C3%89ODORE_G%C3%89RICAULT_-_La_Balsa_de_la_Medusa_(Museo_del_Louvre,_1818-19).jpg

pagina 3 (van boven naar beneden, van links naar rechts)

Marcel Duchamp	https://twitter.com/sfmoma/status/851087555634360320
Banksy	https://www.thesun.co.uk/news/9507075/banksy-britains-favourite-painter-poll/
Maurizio Cattelan	https://www.reddit.com/r/amcstock/comments/n4djhq/2019_wth_is_this_garbage_2021_magnificent_simply/
VIN + OMI	https://fashion360mag.com/vin-omi-x-debbie-harry-the-hope-collection/
Studio Kim van den Belt	foto aangeleverd door Kim van den Belt

pagina 4, 5

Gilbert & George (1)	https://huismarseille.nl/collectie/gilbert-george-living-sculpture-stedelijk-museum-15-november-1969-2/
	https://huismarseille.nl/collectie/gilbert-george-living-sculpture-stedelijk-museum-15-november-1969/
Gilbert & George (2)	https://www.researchgate.net/publication/276318365_Arte_Conceptual_en_Movimiento_Performance_Art_en_sus_acepciones_de_Body_Art_y_Behavior_Art_(14-08-2023)
Gilbert & George (3)	https://www.bbc.co.uk/programmes/articles/22ywTt7WhmgzJt5Z4N942h/living-sculptures-at-home-with-gilbert-george
Gilbert & George (4)	https://www.phillips.com/detail/gilbert-george/NY040221/201
Gilbert & George (5)	https://www.anothermag.com/art-photography/10139/the-world-of-gilbert-george

Gilbert & George (6)	https://gilbertandgeorgecentre.org/art/new-normal-pictures/
Bambi van Balen (7)	https://www.toolsforaction.net/mirror-barricade/
Bambi van Balen (8 t/m 10)	https://www.toolsforaction.net/2016/05/
Bambi van Balen (11 en 12)	http://www.arturvanbalen.net/barricade-ballet/

pagina 6

Betty Tompkins (1)	https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-betty-tompkins-art-history-metoo-overhaul
Betty Tompkins (2)	https://www.neoimages.com/artwork.aspx?nid=2047839
Betty Tompkins (3)	https://galleryviewer.com/en/artwork/38203/women-words-brassai-7
Betty Tompkins (4)	https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-why-feminist-artists-of-the-1960s-and-70s-don-t-need-to-be-revived

pagina 7

Fruitleather Rotterdam (5)	https://becommon.co/life/natural-vegan-leather/
Fruitleather Rotterdam (6)	https://www.facebook.com/fruitleather.rotterdam/photos/pb.100063891640388.-2207520000./712515988880955/?type=3(04-06-2023)
Fruitleather Rotterdam (7)	http://www.tetex.com/amazing-ecoleather-were-once-rotting-fruit/
Fruitleather Rotterdam (8 en 9)	https://www.vice.com/nl/article/xy5k9d/het-leer-van-de-toekomst-is-gemaakt-van-bananen
Fruitleather Rotterdam (10)	https://fruitleather.nl/collabs/
Fruitleather Rotterdam (11)	https://fruitleather.nl/about-us/

pagina 8 (van boven naar beneden, van links naar rechts)

Fossil Free Culture	https://fruitleather.nl/collabs/
Dareece Walker	https://i0.wp.com/kunstvensters.com/wp-content/uploads/2020/06/dareece_walker-criminalized.jpg?ssl=1
Maarten Bel	https://maartenbel.nl/event/maarten-komt-in-actie/
Allan Kaprow	https://danseartcontemporain.wordpress.com/2016/04/24/what-happened-le-happening/
Joyce Overheul	https://j-o-y-c-e.com/portfolio/soft-series-p7/
Fernando Sánchez Castillo	foto van kunstenaar, https://www.utrechtdownunder.nl/user-files/uploads/2020/10/Website-Fernando-Sanchez-Castillo-1-e1603568105888.jpg
Mona Hatoum	https://www.tate.org.uk/art/artworks/hatoum-performance-still-p80087 © Mona Hatoum. Courtesy Brixton Art Gallery (Photo: Patrick Gilbert)
Studio Klarenbeek & Dros	Klarenbeek & Dros, photo Friedrich Gerlach

(internetbronnen laatst geraadpleegd op 1-7-2023, tenzij anders vermeld tussen haakjes)

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2024

tijdvak 2

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 3.21, 3.24 en 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 3.21 t/m 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Barricades

1 maximumscore 3

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- de vlag
- het (protest)bord
- de stenen
- de barricade / de versperring
- de autobanden
- spullen die verbrand lijken
- meerdere omgegooid voertuigen

per juist aspect

1

2 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

Het kunstwerk heeft een monochrome en vooral grijze / bruin-blauwe / donkere kleur, waardoor een sfeer van rouw / verval / beschadiging / verbranding ontstaat.

3 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

Je kunt letterlijk niet om het kunstwerk / zijn boodschap / zijn protest heen.
Het trekt hoe dan ook aandacht (Waarom ligt dit hier midden op de weg? / Wat heeft dit te betekenen?).

4 maximumscore 3

- 1 juist
- 2 onjuist
- 3 onjuist

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- De gebruikte kunstwerken zijn frontaal geplaatst in het geheel.
- In de barricade zijn de kunstwerken regelmatig verspreid.
- In de barricade zijn de kunstwerken duidelijk zichtbaar / duidelijk te onderscheiden.
- De kleuren (blauw, geel, rood, wit en zwart) zijn zorgvuldig gekozen, terwijl rekening is gehouden met de overige / naastliggende onderdelen.
- De kleuren (blauw, geel, rood, wit en zwart) zijn door het gehele kunstwerk geplaatst / lijken vrij evenredig verdeeld.
- Het kunstwerk is zo geplaatst dat bezoekers er nog langs kunnen.

per juist kenmerk

1

6 A

7 maximumscore 1

voorbeelden van een juist argument:

Ik zou het kunstwerk **niet** inzetten omdat

- de kunstwerken (van het museum) en/of het werk van Ögüt dan mogelijk beschadigd raken / te kostbaar of onvervangbaar zijn om in te zetten.
- het kunstwerk geen stevige barricade is tijdens een opstand.
- de kunstwerken voor tegenstanders mogelijk onvoldoende waarde hebben om met rust te laten.

8 maximumscore 1

voorbeelden van een juist argument:

Ik zou het kunstwerk **wel** inzetten omdat

- het een krachtig statement / beeld is dat kunst kan 'beschermen' tijdens een opstand.
- de (immateriële) waarde van kunst ingezet wordt.
- het praktisch inzetbaar is als barricade.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Natuurlijk protest

9 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- Het bestaat uit elementen die samen het kunstwerk vormen.
- Je kunt je erin begeven / erin lopen / Het is van meerdere kanten te bekijken.
- Het vult de ruimte. / Het is omvangrijk.

per juist kenmerk

1

10 maximumscore 3

voorbeelden van juiste manieren:

De doeken

- zijn deels bewerkt met kleurstof.
- zijn opgehangen.
- zijn soms op elkaar bevestigde lappen / doeken.
- zijn deels (dikker / dunner) gevilt.

per juiste manier

1

11 maximumscore 1

I textuur

II structuur

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen als beide antwoorden juist zijn.

12 maximumscore 1

2 - 1 - 3 - 4

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen als de volgorde juist en volledig is.

Vraag	Antwoord	Scores
13	maximumscore 3 voorbeelden van juiste antwoorden: Ze onderzoekt – welke kleuren verschillende planten kunnen voortbrengen. – op welke manier je kleurpigmenten uit planten haalt. – hoeveel kleurpigmenten / planten nodig zijn om een bepaalde (verzadiging van een) kleur te verkrijgen. – wat er gebeurt wanneer je pigmenten mengt. – hoe de pigmenten reageren op verschillend textiel / op natte of droge wol. – de invloed van het kookproces op het verkrijgen van een bepaalde kleur(intensiteit). per juist antwoord	1
14	maximumscore 2 voorbeelden van juiste redenen: – om kennis over te dragen (van recepten en ambachten) – om oude recepten / kennis van ambachten te bewaren / behouden – om de stagiairs / vrijwilligers te instrueren per juiste reden	1
15	maximumscore 2 voorbeelden van juiste kenmerken: – De doeken hangen aan touwen in rekken als opgespannen huiden. – De kleur (wit)/rozerood/rood verwijst naar bloederig / rauw vlees. – De afwisseling in de textuur en structuur van de verschillende soorten textiel doen denken aan (opgerekte / pezige) huiden / geslachte dieren (karkassen). per juist kenmerk	1
16	maximumscore 2 voorbeelden van juiste argumenten: • activist omdat (een van de volgende): – Jongstra mensen aanzet tot nadenken over hoe we met dieren omgaan. – Jongstra mensen aanzet tot nadenken over hoe we met de natuur omgaan. – Jongstra zich inzet om kennis van oude recepten en ambachten te behouden. • kunst omdat Jongstra mensen laat verwonderen / omdat Jongstra de verbeelding inzet in haar werk.	1

De kunstenaar als kunstwerk

17 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

Het is spannend of Abramović en Ulay hun inspannende performance volhouden / of de pijn niet onbedoeld wegschiet (waardoor Abramović gewond of gedood kan worden) / of ze niet vallen vanwege een instabiele houding (wat verstrekkende gevolgen zou kunnen hebben).

18 maximumscore 3

voorbeelden van juiste verschillen:

bij de performance aanwezig zijn	de videoregistratie bekijken
Het verloop / de afloop van de performance staat op dat moment nog niet vast.	Je bekijkt een registratie van een performance waarvan het verloop al vaststaat / al bekend kan zijn.
Je bent onderdeel van de performance. / Er is een connectie mogelijk met de kunstenaars. / De kunstenaar is aanraakbaar.	Er is afstand tot de kunstenaars. / Er is geen contact mogelijk met de kunstenaars.
De intensiteit / spanning is voelbaar.	De spanning is begrijpelijk, maar niet voelbaar.
Je moet blijven kijken, anders mis je iets.	Je kan op ieder moment weglopen / de video nogmaals bekijken.
De gespannen boog kan ook voor jou, als kijker, gevaar opleveren.	Het is 'maar een videobeeld' en dus ongevaarlijk.

per juist verschil

1

19 maximumscore 3

voorbeelden van juiste redenen:

- Het was sensationeel vanwege de (onverwachte) beëindiging van hun relatie.
- Het was historisch, omdat het het laatste werk was dat ze samen maakten.
- Het was sensationeel, want het duurde lang (drie maanden) (wat interessant / spectaculair / onvoorstelbaar is).
- Het was bijzonder, omdat zij het op de Chinese Muur uitvoerden.
- Het was bijzonder, omdat het een enorm complex project was.

per juiste reden met uitleg

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

20 maximumscore 3

- 1 juist
- 2 onjuist
- 3 juist

per juist antwoord

1

21 maximumscore 1

<i>The Lovers</i> is fysiek zwaar omdat	<i>The Lovers</i> is mentaal zwaar omdat (een van de volgende):
er een constante (krachts-) inspanning nodig was om dit vol te houden	– er doorgezet moest worden om drie maanden te wandelen (in ruig gebied) – de vraag rijst hoe het zal zijn om elkaar weer te zien / om te trouwen na deze inspanning

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen als het antwoord volledig en juist is.

22 maximumscore 1

<i>Rest Energy</i> is fysiek zwaar omdat	<i>Rest Energy</i> is mentaal zwaar omdat
het inspanning vergt om gefocust en geconcentreerd te blijven / het evenwicht te bewaren	de afloop ongewis is voor Abramović (Zal ik dit overleven?) / voor Ulay (Houd ik het vol en zal ik haar niet (dodelijk) verwonden?)

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen als het antwoord volledig en juist is.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

23 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- Er is publiek aanwezig.
- Er zijn spots / (kunstmatige) lichtbronnen.
- (Door de witte lijn ontstaat er) een speelveld / vak voor het publiek.
- de stoelen en tafel (als rekvisieten.) / Er zijn rekvisieten aanwezig.
- Het formaat van de jurk (doet denken aan een kostuum).
- de opvallende (rode) kleur (van de jurk)

per juist kenmerk

1

24 maximumscore 3

voorbeelden van juiste redenen:

Het is interessant om

- onderdeel van het kunstwerk te worden.
- in de nabijheid van een kunstenaar te zitten. / (lang) tegenover de kunstenaar te zitten.
- iemand (lang) in de ogen te kijken.
- zelf ook in de spotlight te zitten / staan. / zelf op video te komen.
- te proberen een reactie te ontlokken bij de kunstenaar.

per juiste reden

1

25 maximumscore 2

voorbeelden van juiste redenen:

- Het is de ontlading van een spanning.
- Het toont de menselijke kant van de kunstenaar(s).
- Het is een onverwachte hereniging (tijdens een performance).
- Hun emoties worden onderdeel van de performance.

per juiste reden

1

26 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Het werk maakt duidelijk dat er altijd behoefte is aan echt (intermenselijk) contact, zoals het elkaar in de ogen kunnen kijken, iets wat ontbreekt bij (vaak anonieme) communicatie via schermen.

Vrouwen in actie!

27 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- De blikrichting is op de beschouwer gericht.
- De houding van lichaam / voeten is (onnatuurlijk) gedraaid.
- Ze ligt op luxueuze doeken / heeft een waaier van pauwenveren in haar hand (die haar deels bedekt). / Ze bedekt zich deels met het gordijn.

per juist aspect

1

28 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

aspect	uitleg
licht	De vrouw is uitgelicht.
kleur	– De vrouw is lichter van kleur dan de achtergrond. / door het licht-donker-kleurcontrast – door het warm-koud-kleurcontrast
ruimte	De vrouw overlapt een groot deel van de achtergrond.
compositie/ordening	– De vrouw staat (diagonaal) op de voorgrond. – De vrouw beslaat vrijwel de helft van het vlak.

per juist aspect in combinatie met een juiste uitleg

1

29 maximumscore 3

voorbeelden van juiste redenen:

Door dit masker te dragen

- blijven zij anoniem / zijn zij niet zichtbaar (in hun functie als kunstenaar).
- trekken zij extra aandacht / vallen zij extra op.
- zorgen zij voor uniformiteit.
- zorgen zij voor herkenbaarheid.
- stralen zij agressie / gevaar uit.
- sluit de naam van de actiegroep goed aan bij hun uiterlijk / of anders gezegd: omdat het woord *gorilla* lijkt op *Guerrilla*.

per juiste reden

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

30 maximumscore 2

voorbeelden van juiste voordelen:

- Het affiche is zichtbaar voor veel (verschillende) mensen.
- Er is geen toestemming / vergunning nodig.
- Het is goedkoper.
- Het is meteen duidelijk dat het om een 'strijd' / actie gaat.
- Er hoeft geen rekening te worden gehouden met reclameregels. / Ze zijn vrij in de tekst die gebruikt wordt.

per juist voordeel

1

31 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- Omdat dit (beroemde) schilderij (van Ingres) precies hun boodschap verbeeldt en het er alleen maar hangt omdat de geschilderde vrouw naakt is.
- Omdat ook zij werd geschilderd door een man en vrouwelijke kunstenaars ondervertegenwoordigd zijn.

32 maximumscore 2

- 1 juist
- 2 juist
- 3 juist

indien drie antwoorden juist

2

indien twee antwoorden juist

1

indien minder dan twee antwoorden juist

0

33 maximumscore 1

voorbeelden van een juiste reden:

- De *Guerrilla Girls* voeren actie op dergelijke (illegale) manieren.
- de speelse manier van actievoeren
- De *Guerrilla Girls* gebruiken dezelfde (kenmerkende) vormgeving.

34 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking te hebben:

Museumbezoekers worden door het *Activity Book* aangezet tot actievoeren tegen (het beleid van) het museum zelf.

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in de applicatie Wolf.
Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 24 juni.

6 Bronvermeldingen

afbeelding 1	https://nl.wikipedia.org/wiki/Bestand:Barricade_Fernando_Sanchez_Castillo_Park_Leidsche_Rijn_Utrecht_v2.JPG#/media/Bestand:Barricade_Fernando_Sanchez_Castillo_Park_Leidsche_Rijn_Utrecht.JPG
afbeelding 2	https://www.reddit.com/r/interestingasfuck/comments/hvyruj/this_sculpture_barricade_by_fernando_s%C3%A1nchez/?rdt=59261
afbeelding 3	https://www.stedelijk.nl/nl/digdeeper/ahmet-ogut
afbeelding 4	https://www.tilleman.nl/gallery-image/Claudy-Jongstra-Museum-De-Lakenhal/G0000Lg2WGSqsID8/I0000a428hkv244w
afbeelding 5	https://www.tilleman.nl/gallery-image/Claudy-Jongstra-Museum-De-Lakenhal/G0000Lg2WGSqsID8/I00000c0TfOlzifQ
afbeelding 6	https://www.tilleman.nl/image/I0000chUfln51RPI/
afbeelding 7	https://artsandgardens.org/interviews/claudy-jongstra/
afbeelding 8	https://www.architonic.com/en/product/ruckstuhl-frisian-wouw/1107368#&gid=1&pid=20 , foto: Studio Claudy Jongstra
afbeelding 9	https://www.vpro.nl/programmas/scrollodex/Foto-Claudy-Jongstra.html
afbeelding 10	http://ensembles.org/items/rest-energy
afbeelding 11	https://www.moma.org/audio/playlist/243/3125
afbeelding 12 en 13	https://www.theguardian.com/travel/2020/apr/25/marina-abramovic-ulyay-walk-the-great-wall-of-china
afbeelding 14	https://www.interviewmagazine.com/art/marina-abramovic-quoted
afbeelding 15	https://www.scienceguide.nl/2011/09/the-most-boring-game-in-the-world/
afbeelding 16	https://photography-now.com/exhibition/154333
afbeelding 17	https://nl.wikipedia.org/wiki/La_grande_odalisque#/media/Bestand:Ingre,_Grande_Odalisque.jpg
afbeelding 18	https://www.dazeddigital.com/art-photography/article/38914/1/the-public-art-works-that-we-didnt-know-we-needed-until-we-got-them
afbeelding 19	https://elephant.art/the-guerrilla-girls-taught-me-that-the-art-world-is-a-joke/
afbeelding 20	https://www.guerrillagirls.com/naked-through-the-ages-projects/fgjlg0gichb6vz2h1j3gzidg36ptqx
afbeelding 21	https://www.guerrillagirls.com/books
figuur 1	Gryf / Alamy Stock Photo
figuur 2 en 3	https://www.guerrillagirls.com/books

(internetbronnen geraadpleegd op 26 oktober 2023, anders vermeld tussen haakjes)

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2023

tijdvak 1

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 3.21, 3.24 en 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 3.21 t/m 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Vermaak in een kunstwerk

1 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- trapje
- lampen
- (verhoogde) rand
- water / waterspiegel
- golfjes

per juist aspect

1

2 maximumscore 3

voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving:

aspect	uitleg
kleur	– Blauw verwijst naar de gangbare kleur om water te verbeelden. – Blauw verwijst naar de gangbare kleur voor zwembaden.
licht	– plaatselijke aanwezigheid van licht – spiegeling op het water
textuur	rimpeling / golving van het water
vorm	– rechthoekig, net zoals veel zwembaden zijn – afgeronde randen, net zoals veel zwembaden hebben – trapje met specifieke vorm van zwembad-trapje
materiaal	– Het glas dat even transparant is als water, wat de indruk van een zwembad versterkt. – het water dat ook in zwembaden aanwezig is – stenen omranding, zoals veel zwembaden hebben

per juist aspect

1

Vraag	Antwoord	Scores
3	maximumscore 2 voorbeelden van juiste argumenten: – Het kunstwerk lijkt op een echt zwembad, maar er kan niet in gezwommen worden. – Het kunstwerk lijkt op een echt zwembad, maar heeft een geheel andere functie. – Het kunstwerk is een zwembad waarin je niet nat kunt worden. – Je kunt in het kunstwerk onder water zijn, zonder dat echt te zijn. – Je kunt in dit kunstwerk zomaar lopen / ademen / niet boven het 'water' uitkomen. – het feit dat er een zwembad in een museum is per juist argument	1
4	maximumscore 3 voorbeelden van juiste redenen: – Het is leuk om vast te leggen dat je zogenaamd onder water bent. – Het is leuk om vast te leggen dat je eindeloos onder water kunt zijn. – De kleur blauw doet het (esthetisch) goed op beeld. – Je kunt het kunstwerk vanuit meerdere perspectieven vastleggen. – Je kunt laten zien dat je in dit kunstwerk bent (geweest). per juiste reden	1
5	maximumscore 2 voorbeelden van juiste antwoorden: – De foto's leveren het museum (online) aandacht / reclame op. – De reclame door middel van de foto's is gratis. – Bezoekers laten online zien hoe leuk zij het in het museum hebben. – De foto's bereiken mogelijk via sociale media nieuwe doelgroepen / bezoekers. – Het toont de goed samengestelde collectie / de kwaliteit van de collectie. per juist antwoord	1
6	maximumscore 2 voorbeelden van juiste kenmerken: – de witte wanden – de afgeronde hoeken – de herhalend geplaatste draden – de perspectivische vertekening, waardoor de draden lijken weg te lopen naar een verdwijnpunt per juist kenmerk	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- De toeschouwer kan in het kunstwerk klimmen / bewegen / spelen.
- Je kunt er leuke foto's maken.
- Het is bijzonder om te ervaren dat je onderdeel van het kunstwerk bent.

8 maximumscore 1

- 1 juist
- 2 onjuist
- 3 juist

indien 3 antwoorden juist

1

indien minder dan 3 antwoorden juist

0

9 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

eens, want het betreden van *Swimming Pool* of *String* maakt de kunstwerken tot waarvoor ze bedoeld zijn, namelijk een interactieve beleving
of

oneens, want het betreden van de kunstwerken is puur voor het plezier, maar verandert de kunstwerken niet wezenlijk

Parel aan de rivier

10 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving:

aspect	uitleg
vorm	– organisch, zoals stenen door de natuur gevormd worden – afgeronde hoeken, alsof door stroming ontstaan
textuur	Het ziet er glad uit, alsof er veel water langs stroomde.
kleur	de natuurlijke / grijze tinten

per juist aspect in combinatie met juiste uitleg

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

11 maximumscore 3

voorbeelden van juiste effecten:

- Het theater wordt voorzien van natuurlijk licht (scheelt energiekosten).
- Het theater krijgt een open / toegankelijk karakter.
- Bezoekers kunnen makkelijk naar binnenkijken.
- Het theater krijgt een (haast diamantachtige) schittering.
- Men kan nieuwsgierig worden (en een kaartje kopen).
- Het theater ziet er lichter / minder zwaar uit.

per juist effect

1

12 maximumscore 2

voorbeelden van juiste argumenten:

- 's Avonds schittert de verlichting (door het open karakter) door de glazen wanden.
- Er ontstaat een schittering door de reflectie van de verlichting in het water.
- 's Avonds is goed zichtbaar wat er binnen gebeurt (door het open karakter), waardoor mensen naar binnen willen / erbij willen zijn.

per juist argument

1

13 maximumscore 2

voorbeelden van juiste argumenten:

- De ruimtes hebben een enorme hoogte.
- De ruimtes hebben veel niveauverschillen / verschillende platforms.
- De buitenwanden lijken naar buiten te wijken.
- Er is veel gebruik gemaakt van glas.
- Er is overal iets anders te zien / te bewonderen.

per juist argument

1

14 maximumscore 2

voorbeelden van juiste contrasten:

aspect	ruimtes naar de theaterzaal	theaterzaal
vorm	– open – geometrisch / hoekig	– gesloten – organisch / rond(er)
licht	– koud – licht	– warm – donker
kleur	– wit – koud	– goudgeel – warm

per juist contrast in combinatie met juiste aspect

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

15 C

16 maximumscore 2

voorbeelden van juiste argumenten:

- De (veel)hoekige vormen van het theater komen terug in het gras / in het plein / in de waterpartij.
- De grijze kleur van het gebouw komt terug in de tegels en trappartijen / pleinen / looppaden.
- Het lijnenspel loopt door van binnen naar buiten.
- De open ruimtes zoals die binnen zijn vormgegeven komen ook buiten voor.

per juist argument

1

17 maximumscore 2

voorbeelden van juiste contrasten:

Grand Theatre	gebouwen achtergelegen stad
laag / horizontaal	hoog / verticaal
twee losse vormen	elk gebouw bestaat uit één vorm
veelhoekig	vorm van een balk / rechthoekig
ingewikkeld / complex	eenvoudig
veel licht uitstralend	relatief donker

per juist contrast

1

18 maximumscore 2

voorbeelden van juiste argumenten:

- Naast wonen en werken is vermaak belangrijk voor een mens.
- Het theater biedt zowel buiten als binnen de mogelijkheid om te recreëren.
- Het is een groots theater in alle opzichten, daar kan je trots op zijn, het verbindt.
- Het creëert werkgelegenheid voor de stad.

per juist argument

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Ter lering en vermaak

19 maximumscore 3

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- een (groot) gezelschap rond een tafel
- Er wordt (met elkaar) muziek gemaakt (doedelzakspeler).
- Er wordt (met elkaar) gedronken.
- Er wordt (met elkaar) (lekker) gegeten.
- Er wordt gezongen.
- De mensen kijken vrolijk / blij.
- Een jongetje rookt een pijp.
- aanwezigheid van huisdieren
- Er wordt voorgelezen (door een oude vrouw).

per juist aspect

1

20 maximumscore 2

voorbeelden van juist kenmerken:

- Overall op het schilderij gebeurt er iets.
- Er zit dynamiek / weinig structuur in de ordening.
- Iedereen doet iets anders. / Er zit geen gezamenlijkheid in de handelingen.
- Het kleed / het voedsel ligt rommelig op tafel.
- Een kind leert roken. / Een kind zou niet mogen roken.

per juist kenmerk

1

21 maximumscore 2

voorbeelden van juiste lessen:

- Let op met alcoholgebruik / alcoholmisbruik.
- Ga niet roken op jonge leeftijd.
- Praat niet zomaar iedereen na.

per juiste les

1

22 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Jan Steen is een belerende schilder, maar schildert zichzelf wel als personage dat het slechte voorbeeld geeft (waarmee hij zijn eigen belerende rol bespot).

Vraag	Antwoord	Scores
23	maximumscore 2	
	1 juist	
	2 juist	
	3 juist	
	4 onjuist	
	indien vier antwoorden juist	2
	indien drie antwoorden juist	1
	indien twee of minder antwoorden juist	0
24	maximumscore 2	
	voorbeelden van juiste overeenkomsten:	
	– plaatsing van aanwezige personages (nagenoeg gelijk)	
	– plaatsing van voorwerpen (nagenoeg gelijk)	
	– handelingen (van personages op gelijke plekken nagenoeg gelijk) / Man schenkt glas vol. / Vrouw houdt glas vast. / Jongen rookt. / Man maakt muziek. / Vrouw leest. / Vrouw heeft voet op verhoging.	
	– meerdere dieren aanwezig	
	– lichtbron komt van links	
	– (voorraad) drank aanwezig	
	– Beide kunstenaars plaatsen zichzelf in het kunstwerk.	
	– ordening / compositie	
	indien vier juiste overeenkomsten	2
	indien drie juiste overeenkomsten	1
	indien twee of minder juiste overeenkomsten	0
25	maximumscore 3	
	voorbeelden van juiste kenmerken:	
	– De beeldrager is een foto. / Het gaat om een foto.	
	– hedendaagse consumptieproducten / bierkratje	
	– moderne kleding	
	– plastic voorwerpen	
	– elektronisch / hedendaags speelgoed / elektronische / hedendaagse voorwerpen	
	per juist kenmerk	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

26 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- Kleijn portretteert haar moeder in dronken toestand.
- Meerdere bierflesjes tonen dat er drank in het spel is.
- Kleijn eet afgezonderd van haar ouders / plaatst zichzelf in een andere ruimte dan haar ouders. / Kleijn observeert haar ouders.
- De slaapkamer is rommelig / schilderijen hangen scheef.
- Er staan overvolle asbakken (in de slaapkamer).
- De kat eet uit een bord op de grond.

per juist antwoord

1

27 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- Men is samen in een ruimte, ook Kleijn zelf, al is het op afstand.
- Ouders liggen samen op de bank / dicht tegen elkaar aan.
- Het licht geeft een warme gloed.
- Er hangen familiefoto's aan de muur.
- Het zijn zorgvuldig gemaakte portretten van haar familie. / De familie werkt eraan mee.

per juist antwoord

1

28 maximumscore 1

ensceneren - fotograferen - bewerken

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen wanneer alle handelingen in juiste volgorde zijn geplaatst.

29 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- **voordeel** (een van de volgende): 1
 - Kleijn heeft hiermee modellen (veelvuldig) bij de hand. / Ze kan mogelijk ongepland met haar modellen werken.
 - Ze kan de modellen eindeloos vragen om een andere pose aan te nemen. / Ze heeft meer tijd.
 - Ze hoeft geen modellen in te huren. / Het is goedkoper.
 - Ze kent haar modellen door en door.
- **nadeel** (een van de volgende): 1
 - Ze stelt zichzelf met dit onderwerp / deze modellen kwetsbaar op.
 - Ze geeft hiermee een inkijk in haar (onrustige) privéleven.
 - Ze is minder objectief. / Ze heeft mogelijk een vooroordeel.
 - De modellen kennen de situatie en kunnen zich met de inhoud bemoeien.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

30 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- Door haar familieverhaal uit de anonimiteit te halen doorbreekt zij een taboe.
- De verbeelding van de hechtheid / loyaliteit binnen het gezin zorgt voor een positief beeld. (Ook het feit dat haar familie meewerkt aan het project zegt hier iets over.)
- Kleijn zet clichés bewust in, waardoor de kijker wordt aangezet tot nadenken.
- Ze maakt geen kiekjes, maar mooie, esthetisch verantwoorde foto's.
- Ze maakt er kunst van.

Op de wip

31 maximumscore 2

voorbeelden van juiste oplossingen:

oplossing	toelichting
klimmuur	met elkaar klimmen / sporten
wip	samen spelen
volleybalveld	samen met een bal spelen / sporten

per juiste oplossing in combinatie met een juiste toelichting

1

32 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

aspect	linkerzijde spel/Mexico	rechterzijde spel/Amerika
kleur	(accentkleur) rood-wit-groen	(accentkleur) blauw-wit-rood
vorm	– cirkels – rond	– sterren – puntig

per juiste combinatie van linkerzijde spel en rechterzijde spel en aspect

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

33 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

aspect	uitleg
kleur	het felle (roze) ten opzichte van de grauwe omgeving
compositie / ordening	de plaatsing haaks op het hekwerk

per juist en volledig antwoord

1

34 maximumscore 2

voorbeelden van juiste redenen:

- De wip op de schetsen was veel te gevaarlijk / hoog / groot.
- De wip op de schetsen was lastig in elkaar te zetten.
- De wip op de schetsen was zo groot dat een snelle actie onmogelijk is.

per juiste reden

1

35 A

36 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- vrolijk (een van de volgende): 1
 - Het zien van een felle kleur maakt vrolijk.
 - Het zien van lachende gezichten maakt vrolijk.
 - Het is fijn contact te maken met mensen aan de andere kant van de muur.
 - Spelen op een wip is een vrolijke bezigheid.
- treurig (een van de volgende): 1
 - Mensen blijven gescheiden van elkaar. / Echt fysiek contact is niet goed mogelijk.
 - Je kan maar kort plezier hebben / maken.
 - de gedachte dat het een tijdelijke beleving is
 - de gedachte dat spelen illegaal kan zijn

37 maximumscore 1

voorbeelden van een juiste reden:

- Het zorgt in ieder geval, (hoe kortstondig ook), voor plezier.
- Je bereikt een grote groep mensen, van alle leeftijden.
- De speelse insteek kan leiden tot een grotere / snellere acceptatie van het protest.
- Door te ervaren hoe leuk het samen zijn is, 'bekeer' je misschien de ontkenner van het probleem.
- Ze steken de draak met deze (politieke) beslissing.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

38 maximumscore 1

voorbeelden van een juiste reden:

- Het is pijnlijk / ongepast om met kunstwerken te spelen die gaan over een ernstige situatie die voor sommige mensen realiteit is.
- Men zou nu kunnen denken dat er geen serieus probleem bestaat.
- Het is ongepast om grappen te maken over de ernst van de situatie.
- Het vragen van aandacht op deze speelse manier is weinig effectief.

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 2 juni te accorderen.

Ook na 2 juni kunt u nog tot en met 13 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

tweede tijdvak

Ook in het tweede tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw tweede-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen CSE

afbeelding 1	Swarts, S en De Vries, J, Highlights collectie Voorlinden, Wassenaar, 2016
afbeelding 2, 3	https://www.voorlinden.nl/exhibition/highlights/?lang=en
afbeelding 4	Instagram-screenshots van #Voorlinden of #museumvoorlinden
afbeelding 5 t/m 7	http://www.numen.eu/installations/string/bratislava/
afbeelding 8	https://www.alamy.com/stock-photo/guangzhou-grand-theatre.html
afbeelding 9	https://the8percent.com/master-work-guangzhou-opera-house/
afbeelding 10	https://www.archdaily.com/115949/guangzhou-opera-house-zaha-hadid-architects/501388cb28ba0d150700072c-guangzhou-opera-house-zaha-hadid-architects-photo
afbeelding 11	https://www.dpreview.com/forums/thread/4041677
afbeelding 12	https://archello.com/nl/story/13570/attachments/photos-videos/8?fullscreen=1
afbeelding 13	https://aasarchitecture.com/wp-content/uploads/Guangzhou-Opera-House-by-Zahra-Hadid-Architects-04.jpg
afbeelding 14	https://www.zaha-hadid.com/architecture/guangzhou-opera-house/
afbeelding 15	https://divisare-res.cloudinary.com/images/c_limit,f_auto,h_2000,q_auto,w_3000/v1/project_images/2500917/ZH-Opera-House-009/zaha-hadid-architects-hufton-crow-guangzhou-opera-house.jpg
afbeelding 16	https://www.mauritshuis.nl/ontdek-collectie/kunstwerken/742-soo-voer-gesongen-soo-na-gepepen/
afbeelding 17 t/m 19	http://tahnekleijn.com/soo-d-oude-songen-soo-pypen-de-jonge
afbeelding 20	https://boomcalifornia.org/2014/04/03/recuerdos/
afbeelding 21	https://www.kcrw.com/culture/shows/design-and-architecture/smart-nodes-cafam-goes-to-the-border-crenshaw-cowboy/cafam-goes-to-the-border
afbeelding 23	https://www.mdpi.com/2076-0787/9/3/84/htm
afbeelding 22 en 24	https://www.texasmonthly.com/the-culture/architects-ronald-rael-virginia-san-fratello-borderwall-seesaws
figuur 1	https://www.elsoldemexico.com.mx/republica/sociedad/con-sub-e-y-baja-en-muro-fronterizo-buscan-unir-a-mexico-y-eu-3965683.html
figuur 2	https://publicdelivery.org/ronald-rael-seesaws/

6 Bronvermeldingen Magazine Vermaak

pagina 1 (van boven naar beneden)

L'Atelier des Lumières	https://www.theguardian.com/travel/gallery/2019/mar/04/immersive-vincent-van-gogh-show-opens-paris-digital-art
Floris Hovers	https://shop.holland.com/en/designer-brand-designers-brands/designer-creator-artist/flowris-hovers-dutch-designer/
Steven Chilton Architects	https://www.dezeen.com/2018/11/15/puzzle-ball-theatre-steven-chilton-architects-guangzhou-china/

pagina 2 (van boven naar beneden, van links naar rechts)

Freddy Mamani Silvestre	https://www.archdaily.com/883951/why-freddy-mamani-is-leading-a-new-andean-architecture/538e04cfc07a805cea0001a5-why-freddy-mamani-is-leading-a-new-andean-architecture-photo
Neutelings Riedijk Architecten	https://www.igg.nl/projecten/spuiforum-den-haag/
JR	http://www.jr-art.net/projects/migrants-picnic-across-the-border
Banksy	https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/het-naargeestige-pretpark-van-banksy~q7fafb1e4/
Caiozzama	https://caiozzama.tumblr.com/post/133301910402/bajo-costelow-cost-creadfo-el-15-de

pagina 3 (van boven naar beneden, van links naar rechts)

Studio Wieki Somers	https://www.designboom.com/design/studio-wieki-somers-merry-go-round-coat-rack-wins-2009-dutch-design-award/
Marshmallow Laser Feast	https://www.parool.nl/ps/nxt-museum-in-noord-richt-zich-op-de-nieuwe-generatie~be80beae/
Jean Tinguely	https://www.geertfotografeert.nl/2016/stedelijk.html
Kerry James Marshall	https://jackshainman.com/artists/kerry_james_marshall
Jan Steen	https://nl.wikipedia.org/wiki/Bestand:Jan_Steen_004b.jpg

pagina 4, 5

Jeff Koons (1)	https://usaartnews.com/auctions/jeff-koonss-giant-play-doh-sculpture-could-fetch-20-million-at-christies-this-spring
Jeff Koons (2-5)	https://www.youtube.com/watch?v=qnCTAIUj5n4
Jeff Koons (6)	http://leftbankartblog.blogspot.com/2014/09/
Jeff Koons (7 t/m 9)	http://art-nerd.com/newyork/jon-burgerman-plays-around-with-koons-play-doh-sculpture/

pagina 6

Numen/For Use (1 t/m 6)	http://numen.eu/installations/tape/paris/
-------------------------	---

pagina 7

Jon Rafman (7)	https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/deze-rondleidingen-biedt-het-stedelijk-aan-wegens-europride~b29b1308/
Jon Rafman (8)	https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/een-leunstoelfotograaf-die-mangaporno-opdient~b6553629/
Jon Rafman (9, 10)	https://www.vice.com/nl/article/pgm8j9/in-het-stedelijk-museum-staat-nu-een-kast-met-een-verborgen-installatie-van-jon-rafman

Jon Rafman (11)	http://antoineertaskiran.com/artistes/jon-rafman/work/?lang=en
Jon Rafman (12)	https://www.instagram.com/p/BFo6FjJH6VM/

pagina 8 (van boven naar beneden, van links naar rechts)

Aldo van Eyck	https://www.misttermotley.nl/paper-podium/buiten-spelen
Shigeru Ban Architects	https://www.construction.am/news/421-japanese-architect-shigeru-ban-wins-2014-pritzker-prize//
Oskar Schlemmer	http://www.danzasi.it/notizie/oskar-schlemmer-genio-della-abstrakter-tanz-000131.php
Rosemarie Trockel	https://hart-magazine.be/expo/expo-in-vogelvlucht6
Johan Idema	https://www.nrc.nl/nieuws/2019/09/11/wie-meepraat-over-kunst-ziet-meer-a3972971
ShedKM and James Ireland	https://www.designboom.com/architecture/shedkm-and-james-ireland-build-a-contemporary-dolls-house-10-18-2013/
Sophie Täuber	http://www.all-art.org/art_20th_century/taeuber1.html
Rimbin, Martin Binder and Claudio Rimmel	https://www.dezeen.com/2020/05/19/rimbin-playground-concept-coronavirus-design/
Arthur King	https://www.trendhunter.com/trends/arthur-king-i-want-to-skate

(internetbronnen laatst geraadpleegd op 13-07-2022, tenzij anders vermeld tussen haakjes)

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

beeldende vakken vmbo-GL en TL

Centraal examen vmbo-GL en TL

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo-GL en TL,

Bij het centraal examen beeldende vakken vmbo-GL en TL:

Op **pagina 5**, bij **vraag 2** moet de zin onder de tabel

per juist aspect	1
------------------	---

vervangen worden door:

per juist aspect in combinatie met een juiste uitleg	1
--	---

en

Op **pagina 11**, bij **vraag 24** moeten
de handelingen genoemd achter het derde opsommingsstreepje, als afzonderlijke
antwoorden worden gezien.

en

Op **pagina 13**, bij **vraag 32** moet

voorbeelden van juiste antwoorden:

aspect	linkerzijde spel/Mexico	rechterzijde spel/Amerika
kleur	(accentkleur) rood-wit-groen	(accentkleur) blauw-wit-rood
vorm	– cirkels – rond	– sterren – puntig

per juiste combinatie van linkerzijde spel en rechterzijde spel en aspect 1

vervangen worden door:

voorbeelden van juiste antwoorden:

- **KLEUR** (een van de volgende): 1
 - Een zijde van het bord is voorzien van de (accent)kleuren rood-wit-groen, de andere zijde is voorzien van de (accent)kleuren blauw-wit-rood.
 - De donkerbruine kleur van de balk markeert de scheiding.
- **VORM** (een van de volgende): 1
 - Een zijde van het bord is voorzien van cirkels, de andere zijde is voorzien van sterren.
 - Aan een zijde van het bord zijn de vormen rond, aan de andere kant zijn de vormen puntig.
 - De rechthoekige vorm van de balk markeert de scheiding.

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe in zowel de eigen toegekende scores als in de door de eerste corrector toegekende scores en meldt deze wijziging aan de eerste corrector. De tweede corrector vermeldt daarbij dat deze late wijziging een gevolg is van de aanvulling door het CvTE.

Het CvTE is zich ervan bewust dat dit leidt tot enkele aanvullende handelingen van administratieve aard. Deze extra werkzaamheden zijn in het belang van een goede beoordeling van de kandidaten.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren beeldende vakken vmbo-GL en TL.

Namens het College voor Toetsen en Examens,

drs. J.H. van der Vegt,
voorzitter

beeldende vakken vmbo-GL en TL

Centraal examen vmbo-GL en TL

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo-GL en TL,

Bij het centraal examen beeldende vakken vmbo-GL en TL:

Op **pagina 5**, bij **vraag 2** moet de zin onder de tabel

per juist aspect	1
------------------	---

vervangen worden door:

per juist aspect in combinatie met een juiste uitleg	1
--	---

en

Op **pagina 11**, bij **vraag 24** moeten
de handelingen genoemd achter het derde opsommingsstreepje, als afzonderlijke
antwoorden worden gezien.

en

Op **pagina 13**, bij **vraag 32** moet

voorbeelden van juiste antwoorden:

aspect	linkerzijde spel/Mexico	rechterzijde spel/Amerika
kleur	(accentkleur) rood-wit-groen	(accentkleur) blauw-wit-rood
vorm	– cirkels – rond	– sterren – puntig

per juiste combinatie van linkerzijde spel en rechterzijde spel en aspect 1

vervangen worden door:

voorbeelden van juiste antwoorden:

- **KLEUR** (een van de volgende): 1
 - Een zijde van het bord is voorzien van de (accent)kleuren rood-wit-groen, de andere zijde is voorzien van de (accent)kleuren blauw-wit-rood.
 - De donkerbruine kleur van de balk markeert de scheiding.
- **VORM** (een van de volgende): 1
 - Een zijde van het bord is voorzien van cirkels, de andere zijde is voorzien van sterren.
 - Aan een zijde van het bord zijn de vormen rond, aan de andere kant zijn de vormen puntig.
 - De rechthoekige vorm van de balk markeert de scheiding.

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe in zowel de eigen toegekende scores als in de door de eerste corrector toegekende scores en meldt deze wijziging aan de eerste corrector. De tweede corrector vermeldt daarbij dat deze late wijziging een gevolg is van de aanvulling door het CvTE.

Het CvTE is zich ervan bewust dat dit leidt tot enkele aanvullende handelingen van administratieve aard. Deze extra werkzaamheden zijn in het belang van een goede beoordeling van de kandidaten.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren beeldende vakken vmbo-GL en TL.

Namens het College voor Toetsen en Examens,

drs. J.H. van der Vegt,
voorzitter

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2023

tijdvak 2

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 3.21, 3.24 en 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 3.21 t/m 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*

Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Vermaak buiten - Monet & Marshall

1 maximumscore 3

voorbeelden van juiste manieren:

- De mensen picknicken.
- De mensen zijn in gezelschap.
- De mensen ontspannen in de natuur.
- De mensen zijn buiten met mooi weer.
- De mensen praten met elkaar.
- De mensen dragen mooie kleding.

per juiste manier

1

2 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

Er zijn (sterke) schaduwen en lichte plekken te zien (bijvoorbeeld bij de bladeren / op het picknickkleed / op enkele jurken).

3 maximumscore 2

voorbeelden van juiste redenen:

Het maken van een schilderij op groot formaat

- vraagt om een goede voorbereiding, studies helpen om inzicht te krijgen (wat er te wachten staat).
- is niet zo overzichtelijk en met studies heeft hij een beter overzicht, opdat hij weet waar hij moet beginnen / wat hij moet schilderen.
- is kostbaar in materiaal en studies helpen om te voorkomen dat er stukken overgedaan moeten worden.
- is tijdsintensief en studies helpen om sneller het gewenste resultaat te bereiken.

per juiste reden

1

4 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- Het schilderij is minder gedetailleerd / schetsmatiger dan de studie.
- In het schilderij zijn enkele hulplijnen / is de opzet deels nog zichtbaar.
- In het schilderij zijn de contouren vervaagd.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 1

- 1 onjuist
- 2 juist
- 3 juist

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen als alle antwoorden juist zijn.

6 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- speedboot
- waterski's
- gettoblaster / muziek installatie
- flats
- gymschoenen
- kort rokje
- bikini
- golf

indien drie antwoorden juist	2
indien twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

7 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- uitleg bij aspect kleur (een van de volgende): 1
 - De verzadiging / intensiteit van de kleuren is overal gelijk.
 - Onderdelen verspreid over het hele schilderij zijn wit / kleurloos.
 - Het licht – donkercontrast is in het hele schilderij aanwezig.
 - Het warm – koud contrast is in het hele schilderij aanwezig.
 - Het complementair contrast is in het hele schilderij aanwezig.
- uitleg bij aspect compositie (een van de volgende): 1
 - Overal op het schilderij is iets afgebeeld / te zien.
 - Er is niet een duidelijke kijkrichting aangebracht in het schilderij.
 - Er is geen duidelijk aandachtspunt.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 3

voorbeelden van juiste voorbeelden:

In vergelijking met het schilderij

- maakt Marshall gebruik van een raster en hulplijnen.
- zijn er lijnen van de schets / is de ondertekening zichtbaar.
- zijn een aantal vormen / figuren deels uitgewerkt.
- zijn de kleuren minder verzadigd.
- is de streek van penseel / stift zichtbaar.

per juist voorbeeld

1

9 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- Marshall schildert zwarte mensen in een vergelijkbaar tafereel als op het schilderij van Monet. Hij geeft de zwarte mens hiermee een plek in de (toekomstige) kunstgeschiedenis.
- Marshall schildert zwarte mensen (prominent) op een groot schilderij en maakt hen hiermee zichtbaar voor de toeschouwer.
- Marshall plaatst zichzelf als zwarte kunstenaar op één lijn met grote schilders uit de westerse kunstgeschiedenis, zoals Monet.

Opmerking

Alleen het feit dat hij zelf een zwarte kunstenaar is volstaat niet als juist en volledig antwoord.

10 maximumscore 2

voorbeelden van een juiste antwoorden:

- dat de schilderkunst nog weinig inclusief is (en dat zou moeten worden) / dat kunst veel mensen uitsluit
- dat in de kunstgeschiedenis weinig zwarte mensen op een vergelijkbare manier zijn afgebeeld als witte mensen
- dat we moeten nadenken over racisme, discriminatie en uitsluiting

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

De Koude Kermis

11 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- schiettent
- draaimolen
- botsauto's
- diverse attracties op één locatie
- de locatie bij / in een stad
- de plaatsing op een open / grote plek
- een locatie om te consumeren
- veel verlichting
- reuzenrad
- grijpmachine
- het woord KERMIS
- bonte / felle kleuren
- tentjes / kraampjes
- toegangspoort

indien vier juiste kenmerken	3
indien drie juiste kenmerken	2
indien twee juiste kenmerken	1
indien minder dan twee juiste kenmerken	0

12 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- lichtgevende elementen
- wifi-logo's
- drone
- printplaat
- windmolens
- zendmast
- tandwielen
- een banier met 'High tech' erin

indien drie aspecten juist	2
indien twee aspecten juist	1
indien minder dan twee aspecten juist	0

13 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

In tegenstelling tot een traditionele kermis waar het kleurgebruik meestal uitbundig is

- wordt er overwegend wit gebruikt, naast zwart en de primaire kleuren.
- zijn de attracties rustig van kleur.
- worden er minder kleuren gebruikt.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- Na het overnemen van het stuur en pedaal voeren de botsauto's een soort dans uit.
- De bewegingen zijn door iemand bedacht, net zoals een choreografie bij een ballet.

15 maximumscore 2

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

- vermakelijk: het rijden (en sturen) in beweeglijke auto's kan leuk / verrassend zijn
- beangstigend: *Bumper Ballet* laat je voelen hoe het is om de controle kwijt te raken

1

1

16 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving waarbij de uitleg de volgende elementen moet bevatten:

aspect	uitleg
kleur	– het gebruik van één primaire kleur of wit of zwart per karretje – het gebruik van dezelfde / primaire kleuren bij beide attracties
vorm	– de vereenvoudigde / gestileerde vormen – de grootte van de vormen – de vormen hebben een uitsparing om te kunnen zitten
textuur	de gladde / glimmende textuur van de attracties
materiaal	eenzelfde soort (kunststof) materiaal

per juist aspect in combinatie met een juiste uitleg

1

17 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

De toeristen in de attractie zijn zelf een attractie

- doordat ze als volwassenen in een kinderattractie zitten.
- doordat ze een VR-bril dragen, wat nieuwsgierig maakt (wat zien ze?).

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

18 maximumscore 2

- 1 onjuist
- 2 juist
- 3 onjuist

indien drie antwoorden juist	2
indien twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

19 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

De Koude Kermis doet denken aan een traditionele kermis waar je je vermaakt, maar bestaat uit attracties die elk een kunstwerk op zich zijn.

20 maximumscore 3

voorbeelden van juiste redenen:

- om andere, nieuwe bezoekers (niet regulier museumpubliek) te trekken
- omdat op deze manier Kunst buiten de muren van het museum zichtbaar wordt
- omdat het de naamsbekendheid van het museum vergroot / reclame is voor het museum
- omdat het museum laat zien ruimdenkend te zijn / open te staan voor dergelijke hedendaagse projecten
- omdat het er leuk / aantrekkelijk uitziet
- om meer bezoekers te trekken

per juiste reden	1
------------------	---

Oneindig vermaak

21 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- zilverkleurig / de zilverkleurige buitenkant
- het spiegelende oppervlak / de spiegelende buitenkant
- de organische vorm
- het grote formaat

per juist kenmerk	1
-------------------	---

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

22 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- sterren
- sterrenstelsel
- lege ruimte / leegte
- donkere omgeving / materie
- De ruimte lijkt oneindig.
- Het lijkt op een 'hemeldak / hemelgewelf'.

per juist kenmerk

1

23 maximumscore 2

aspect	uitleg: Een gevoel van oneindigheid ontstaat
vorm	door de bolvorm / afwezigheid van hoeken.
kleur	door hetzelfde zilver / blauw in de volledige ruimte.
materiaal	door het reflecterend materiaal.
licht	– doordat de projectie van sterren een gevoel creëert van oneindigheid / afstand zoals het heelal. – doordat er weinig licht aanwezig is waardoor diepte moeilijk zichtbaar is. – doordat het verschil in felheid van het licht (gevoelsmatige) afstand creëert.
ruimte	doordat de afwisseling tussen grote en kleine lichtbronnen ('sterren') diepte suggereert.

per juist aspect in combinatie met juiste uitleg

1

24 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- Het is opblaasbaar en *Osmo* hoeft alleen maar opgeblazen te worden.
- Het materiaal is licht en daardoor is *Osmo* eenvoudig te verplaatsen.
- *Osmo* is opvouwbaar en daardoor gemakkelijk te verplaatsen.
- Er is alleen stroom (en ruimte) nodig om *Osmo* te kunnen plaatsen.

per juist kenmerk

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

25 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- omdat je er rust kan vinden terwijl je je in de drukte van een stad bevindt / Je wordt in *Osmo* afgesloten van de (drukke) omgeving.
- omdat de plaatsing in drukke gebieden het contrast tussen binnen en buiten versterkt
- omdat het in het echt moeilijk is om op deze volgebouwde / sterk verlichte plekken het heelal te kunnen zien
- omdat het je laat nadenken over de nietigheid van je bestaan

26 maximumscore 2

- 1 juist
- 2 onjuist
- 3 juist

indien drie antwoorden juist

2

indien twee antwoorden juist

1

indien minder dan twee antwoorden juist

0

27 maximumscore 2

voorbeelden van juiste verschillen:

buitenkant	binnenkant
geometrische vorm	onduidelijke vorm / ontbreken van vorm
monochroom / wit	polychroom / diverse kleuren
besloten	oneindig
licht	donker
zichtbare deur	deur gaat op in het geheel

per juist verschil

1

28 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

materiaal	uitleg
spiegels	Deze zorgen ervoor dat niet goed zichtbaar is waar de ruimte ophoudt en de spiegeling begint / Ze weerspiegelen elkaar.
de led-lampjes	De lampjes verlichten de verduisterde kamer minimaal waardoor niet goed zichtbaar is waar de ruimte eindigt.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

29 maximumscore 2

voorbeelden van juiste argumenten:

- kunstwerk (een van de volgende): 1
 - Het werk heeft een esthetische waarde.
 - Het werk is gepresenteerd in een museum.
 - Het werk is gemaakt door een gerenommeerde kunstenares.
- attractie (een van de volgende): 1
 - Je ondergaat een speciale / bijzondere ervaring.
 - Het is bijzonder dat je jezelf zo vaak weerspiegeld ziet.
 - Je gaat ergens in; bij een attractie ga je ook ergens in.

30 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- Kunstkenners geven dit advies omdat (een van de volgende): 1
 - door het kader van je camera het oneindige wordt doorbroken / teniet wordt gedaan.
 - het gaat om de ervaring, de camera belemmert de verwondering.
 - het zonde is van de korte tijd die je in de ruimte mag zijn.
- omdat bezoekers (een van de volgende): 1
 - een prachtige / bijzondere / speciale foto willen maken
 - deze ervaring willen opslaan / langer willen vasthouden
 - deze ervaring (in het kunstwerk / museum) willen delen met anderen

Speel Goed

31 maximumscore 3

voorbeelden van juiste argumenten:

- omdat ze aantrekkelijke, felle kleuren hebben
- omdat de stenen een handzaam formaat hebben
- omdat er oneindig veel mee gebouwd kan worden
- omdat je er alleen mee kunt spelen, maar ook samen
- omdat je telkens opnieuw kunt starten met bouwen
- omdat het de creativiteit stimuleert
- omdat je het steeds kunt uitbreiden
- omdat het blijft uitdagen
- omdat het tot de verbeelding spreekt
- omdat de eenvoudige vormen uitnodigen tot spelen

indien vier juiste argumenten	3
indien drie juiste argumenten	2
indien twee juiste argumenten	1
indien minder dan twee juiste argumenten	0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

32 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

Net zoals bij een LEGO-bouwwerk

- zijn de gebruikte vormen van het gebouw rechthoekig / vierkant / geometrisch.
- is het gebouw opgebouwd uit blokken / bouwstenen.
- zijn de gebruikte kleuren fel / verzadigd.
- is de textuur van het gebouw glad / glimmend.
- heeft de bovenste 'steen' nopjes.
- zijn er ook witte / kleurloze stenen.

per juist kenmerk

1

33 maximumscore 1

voorbeelden van een juist verschil:

vanuit de lucht zie je	vanaf de grond zie je
kleur(en)	geen kleuren / dat het gebouw wit is
'LEGO-bouwstenen' / de nopjes	één grote vorm
een zichtbare stapeling	geen zichtbare stapeling

34 B

35 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Met LEGO bouw je door te stapelen, wat je terugziet in de figuur.

36 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- voortzetting van de rechthoekige / geometrische vorm
- herhaling van de ronde vorm in het plafond van de daklichten
- vormrijm / herhaling van de ronde vorm van de daklichten in de lampen en sokkels
- doorvoeren van de witte / kleurloze omgeving

per juist kenmerk

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

37 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- De LEGO-bouwwerken staan op sokkels.
- De LEGO-bouwwerken staan in een overwegend lege ruimte, waardoor ze aandacht trekken.
- De LEGO-bouwwerken staan centraal geplaatst, zodat je ze van alle kanten kunt bekijken.
- De LEGO-bouwwerken staan achter een hekje, om ze te beschermen.

per juist kenmerk

1

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinerator in de applicatie Wolf. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 30 juni.

6 Bronvermeldingen

afbeelding 1	https://art.rmngp.fr/fr/library/artworks/claude-monet_le-dejeuner-sur-l-herbe-fragment_huile-sur-toile
afbeelding 2	https://art.rmngp.fr/fr/library/artworks/claude-monet_le-dejeuner-sur-l-herbe-a-chailly_huile-sur-toile
afbeelding 3	https://farm1.staticflickr.com/728/32502809251_2781848c36_b.jpg
afbeelding 4	https://www.sothebys.com/en/auctions/ecatalogue/2018/contemporary-art-evening-auction-n09858/lot.5a.html
afbeelding 5	https://www.sothebys.com/en/auctions/ecatalogue/2018/contemporary-curated-n09909/lot.207.html
afbeelding 6	https://dropstuff.nl/project/de-koude-kermis/
afbeelding 7	https://www.facebook.com/DROPSTUFF/photos/heel-fijn-nieuws-vsbfonds-gaat-de-koude-kermis-van-dropstuffnl-ondersteunen-mede/10156765980521996/
afbeelding 8	https://dropstuff.nl/en/project/the-fair-grounds-bumper-ballet/
afbeelding 9	https://pbs.twimg.com/media/D6DIGZTXoAABHfr.jpg
afbeelding 10	https://dropstuff.nl/project/bumper-ballet-de-koude-kermis-8/
afbeelding 11	https://www.rtlnieuws.nl/economie/life/artikel/4616181/interview-rene-van-engelelenburg-dropstuff-mediakunst-ondernemen
afbeelding 12, 13, 14	http://loop.ph/portfolio/osmo-ted2015/
afbeelding 15a t/m 15d	https://www.tate.org.uk/art/artworks/kusama-infinity-mirrored-room-filled-with-the-brilliance-of-life-t15206
afbeelding 16	https://wmh891016.files.wordpress.com/2014/12/lnp-tate-art-ssi-007.jpg
afbeelding 17	https://physicsworld.com/a/opening-up-innovation-and-change/

afbeelding 18	https://www.dansk.nl/inspiratie/lego-house/#top
afbeelding 19	https://www.arch2o.com/lego-house-big/
afbeelding 20	https://legohouse.com/en-gb/press-releases/guest-record/
figuur 1	http://loop.ph/portfolio/osmo-ted2015/
figuur 2	https://www.biennial.com/2008/exhibition/artists/yayoi-kusama
figuur 3a t/m d	https://www.miesarch.com/work/4055

(internetbronnen laatst geraadpleegd op 19-10-2022, tenzij anders vermeld tussen haakjes)

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2022

tijdvak 1

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Grootsoheid van de natuur

1 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- De stroming van de rivier bepaalt (de intensiteit van) de kleur / grootte / vorm.
- De weersomstandigheden bepalen (de intensiteit van) de kleur.
- De loop van de rivier bepaalt de vorm (van het kunstwerk).
- Beweging van leven / dieren in het water heeft invloed op vorm en kleur.

2 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- Natuurlijk, want (een van de volgende): 1
 - groen komt veel voor in de natuur.
 - groen staat symbool voor natuur / wordt als natuurlijk beschouwd.
- Onnatuurlijk, want (een van de volgende): 1
 - dergelijke contrasterende kleuren groen / blauw komen niet snel naast elkaar voor in één rivier.
 - deze felle kleur groen komt (bijna) niet voor bij water (in de natuur).

3 maximumscore 2

voorbeelden van juiste effecten:

- Ze spiegelen de halve cirkel van lampen tot een hele cirkel / de zon.
- Ze vergroten de ruimte.
- Ze laten de ruimte oneindig lijken.
- Ze reflecteren de mensen / de rest van de ruimte.
- Ze maken de ruimte lichter.

per juist effect 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 maximumscore 3

voorbeelden van juiste antwoorden:

The Weather Project

- bevindt zich in een museale context / in een omgeving die door de mens gecreëerd is.
- toont een (in de tijd) gefixeerde zon / een zon die niet onder gaat.
- toont een nagemaakte zon / een zon gemaakt van spiegels en lampen.
- toont nagemaakte mist.

per juist antwoord

1

5 maximumscore 2

1 onjuist

2 juist

3 onjuist

indien drie antwoorden juist

2

indien twee antwoorden juist

1

indien minder dan twee antwoorden juist

0

6 maximumscore 3

voorbeelden van juiste redenen:

- Je wordt ondergedompeld in een totaalervaring.
- Het enorme formaat spreekt tot verbeelding.
- Er is spanning tussen het natuurlijk fenomeen en de technische mogelijkheden. / Men is nieuwsgierig hoe het gemaakt is.
- Het was een tijdelijke tentoonstelling, niet veel tijd om te gaan kijken.
- Het is interessant om er een foto van te maken.
- Je kon er genieten van de 'zon' (ook als die buiten niet scheen).

per juiste reden

1

7 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- Er stroomt water. / Je ziet water stromen.
- Er is natuurlijk gesteente gebruikt.
- Er liggen (veel / verschillende) stenen.
- Het kunstwerk beslaat meerdere zalen. / het grote formaat
- Er zijn niveauverschillen in het 'landschap'.

per juist kenmerk

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 2

voorbeelden van juiste contrasten:

<i>Riverbed</i>	<i>museumgebouw</i>
organisch(e vormen)	geometrisch(e vormen)
verschillende tinten grijs / bruin	voornamelijk wit
diversiteit glad / ruw (textuur)	eenzelfde gladde textuur
donkere kleuren	lichte kleuren
kleine vormen	grote vormen
veel vormen	enkele vormen

per juist en compleet contrast

1

9 maximumscore 2

voorbeelden van juiste argumenten:

Het is vervreemdend

- dat een landschap zich in een gebouw bevindt.
- dat je je in dit kunstwerk minder vrij voelt dan in de echte natuur.
- dat er muren in en om een landschap staan.
- dat de omstandigheden (licht, kleur e.d.) altijd hetzelfde zijn.

per juist argument

1

10 maximumscore 1

voorbeelden van strekkingen van een juist antwoord:

- *Green River*: omdat de kleurstof duidelijk maakt hoe groots en krachtig de rivier is / omdat je als bezoeker daadwerkelijk buiten bij de natuur bent en je de kracht / grootsheid van de rivier ervaart.
- *The Weather Project*: omdat je een natuurlijk fenomeen (een zonsondergang) van heel dichtbij ervaart en je realiseert hoe groots het is / omdat je opgaat in het grote geheel en je je nietig voelt.
- *Riverbed*: omdat je dit landschap helemaal kunt ervaren, (erop lopen, het aanraken, het water voelen en horen) / omdat je met andere ogen en bewuster naar het landschap gaat kijken (omdat het in een museum wordt gepresenteerd).

Vleugels

11 maximumscore 2

voorbeelden van een juist antwoord:

- Ze prikte spelden om de vlinders te bevestigen / stabiliseren.
- Ze plaatste de vlinders op een wit (canvas) doek.
- Ze liet draadjes loshangen aan de vleugels.
- Ze ordende / plaatste meerdere vlinders bij elkaar.
- Ze plaatste er een lijst omheen.

per juist antwoord

1

12 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving:

aspect	uitleg: De vlinders en de geborduurde vleugels
vorm	hebben gelijke (organische) vormen.
lijn	– hebben een herhaling van de lijnwerking in de vleugels. – hebben een herhaling van de lijnwerking / lijndikte in voelsprietten en loshangende draadjes.
ordening of compositie	zijn (meestal) symmetrisch geplaatst.
kleur	hebben eenzelfde kleurgebruik.
textuur	hebben eenzelfde zachte textuur.
structuur	hebben (meestal) eenzelfde patroon / tekening.

per juist aspect in combinatie met een juiste uitleg

1

13 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- omdat de vlinders dun, broos en kwetsbaar zijn (en anders kapot gaan)
- omdat de vlinders erg klein zijn (is het nodig heel precies te werken om er iets mee te doen)
- omdat de tekeningen op de vleugels van vlinders zeer gedetailleerd zijn

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 maximumscore 2

voorbeelden van juiste argumenten:

- Ten Donkelaar vestigt aandacht op de vlinders door je er goed naar te laten kijken (door de manier van presenteren).
- Ten Donkelaar verheft vlinders tot kunst.
- Ten Donkelaar herstelt beschadigde vlinders.
- Ten Donkelaar voegt nieuwe delen toe die de schoonheid van de vlinder versterken.

per juist argument

1

15 maximumscore 2

voorbeelden van juiste verschillen:

Anne ten Donkelaar	Damien Hirst
verwerkt behalve vleugels ook andere delen van de vlinder	verwerkt alleen de vleugels van de vlinders
verwerkt beschadigde vlinders	verwerkt onbeschadigde vlindervleugels
verwerkt de vlinders als voorstelling	verwerkt de vleugels als onderdeel van een patroon / vormgevingsaspect
verwerkt gevonden vlinders / vlinders die al dood zijn	verwerkt gekweekte vlinders / vlinders die gedood worden

per juist verschil

1

16 A

17 maximumscore 1

voorbeeld van een juiste mogelijke reden:

- Men vond dat er te veel vlinders gedood zijn voor zijn werk.
- Men vond het zinloos geweld tegen dieren.
- Men vond het een respectloze omgang met de natuur.
- Men vond het dierenmishandeling.
- Men vond het een wegwerp-benadering.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

18 maximumscore 2

voorbeelden van een juist antwoord:

- Ten Donkelaar (een van de volgende): 1
 - laat de schoonheid van de vlinder zien door te benadrukken hoe verfijnd vlinders zijn.
 - repareert beschadigde vlinders en herstelt zo de schoonheid van de natuur.
 - herstelt de vlinder (of wil dit doen) en koestert zo de schoonheid ervan.
- Hirst (een van de volgende): 1
 - door niet de vlinder, maar de vleugel als schilderkunstig middel te gebruiken (om er patronen van te maken).
 - door de vlinder centraal te plaatsen en te omringen met een (kleurrijk) patroon.
 - door vleugels te gebruiken met intense kleuren / kleurcontrasten.

Als de dijken breken

19 maximumscore 3

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- woest / kolkend stromend water
- de opening in de dijk / de gebroken dijk
- brokstukken in het water
- donkere wolken / stormachtige lucht
- wapperende jassen / kleding
- het felle zonlicht

per juist aspect 1

20 maximumscore 2

voorbeelden van een juist antwoord:

- **kleur:** (felle, warme) kleur rood contrasteert met alle overige kleuren van het schilderij (warm-koudcontrast) / licht-donkercontrast / kwaliteitscontrast) 1
- **ordening** (een van de volgende): 1
 - de plaatsing van de figuren op de voorgrond
 - de plaatsing van de figuren links midden op het doek, waar de zichtlijn naar 'rechtsachter' start

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

21 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving:

aspect	uitleg
ordening of compositie	Bijna de helft van het doek is met wolken gevuld. / Wolken stapelen zich op aan de rechterzijde.
kleur	– Wolken zijn veelal donker (zwart/grijs) van kleur. – Wolken kennen een groot licht-donkercontrast.
ruimte	Doordat de wolken zijn afgesneden aan de boven- en rechterzijde van het schilderij lijken ze boven de beschouwer te hangen / lijken ze buiten het doek verder te drijven.
licht	door het grote licht-donkercontrast / de zware schaduwen

per juist aspect in combinatie met juiste uitleg

1

22 A

23 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking te hebben:

De gespiegelde weergave ontstaat doordat een afdruk van een gravure altijd een spiegelbeeld is van de tekening die in de plaat is gekerfd.

24 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

Omdat een gravure relatief eenvoudig gedrukt / vermenigvuldigd en verspreid kon worden.

25 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- de blauwe kleur
- de golvende lijnen / virtuele golven
- de virtuele golven zijn (ten minste) manshoog
- de enorme grootte / oppervlakte van het kunstwerk

per juist kenmerk

1

26 B

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

27 maximumscore 1

voorbeelden van een goed argument:

Pas wanneer je het zelf ervaart

- merk je hoe hoog het waterpeil zal zijn / sta je onder het waterpeil / ben je omringd door 'water'.
- snap je de omvang / de enorme hoeveelheid water beter.
- realiseer je je / zie je de enorme impact op de stad.
- voel je hoe machteloos je zal zijn in deze situatie.

28 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

Waarschuwend omdat Roosegaarde bezoekers bewust maakt van de gevolgen van hoog water (als gevolg van de klimaatverandering) / van de noodzaak van dijken / van de gevolgen van een dijkdoorbraak.

Opmerking

Het scorepunt slechts toekennen wanneer de juiste functie gecombineerd wordt met een juiste uitleg.

Mens en robot

29 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- gebruik van metaal
- de stijfheid van het pak
- de scharnierende constructie van de bewegende delen
- het uitdrukingsloze gezicht

per juist kenmerk

1

30 maximumscore 2

voorbeelden van juist aangegeven verschillen:

	<i>Machinenmens</i>	<i>Cyborg</i>
vorm	– gesloten – geometrisch	– open – organisch
functie	(film)kostuum	haute couture / mode

- juist verschil in vorm
- juist verschil in functie

1

1

Vraag	Antwoord	Scores
31	maximumscore 1 voorbeelden van een juist antwoord: – <i>Cyborg</i> verwijst naar een robot. – Het gebruikte materiaal (glimmend metaal en transparante kunststof / perspex) geeft het een futuristische uitstraling. – door de gestileerde / gestroomlijnde vormen	
32	maximumscore 2 De antwoorden moeten de volgende strekking hebben: • toegepast: Het is een draagbaar kledingstuk • autonoom: Dat het draagbaar is, is ondergeschikt aan de vormgeving / Het kunstwerk vertelt een verhaal	1 1
33	maximumscore 3 voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling: – huilen / behuild gezicht / tranen / vlekken in gezicht – uitgelopen mascara – mondhoeken naar beneden – in elkaar gedoken houding – de zakdoek – groeven in het gezicht per juist aspect	1
34	maximumscore 1 voorbeelden van een juist antwoord: – omdat <i>Annelies</i> er realistisch uit ziet, maar ze dat niet is – omdat het gevoelsmatig niet klopt om een robot te troosten – omdat <i>Annelies</i> lijkt op haar makers	
35	maximumscore 2 voorbeelden van juiste antwoorden: • wel omdat (een van de volgende): – er een sprekende gelijkenis is, alsof er echt nog een zus aanwezig is. – <i>Annelies</i> getroost kan worden en dat kan de zussen een goed gevoel geven / <i>Annelies</i> kan huilen, vraagt ze echt om aandacht van de zussen. • geen omdat (een van de volgende): – <i>Annelies</i> alleen maar kan huilen / mompelen / zitten en dus erg beperkt inzetbaar is. – <i>Annelies</i> geen eigen handelingsvermogen heeft / <i>Annelies</i> voorgeprogrammeerd is, dus nooit zal kunnen voorzien in echte behoeftes.	1 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

36 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:
omdat zij de vakkennis van de technici nodig hebben (en bij henzelf deze kennis ontbreekt)

37 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

eens:

- omdat beide ontwerpen zijn gemaakt door de mens
- omdat beide ontwerpen niet zelfstandig kunnen handelen

of

oneens:

- omdat (de vormgeving van) het uiterlijk van *Annelies* natuurlijk / realistisch is, waardoor je denkt dat *Annelies* natuurlijk is
- omdat *Machinenmensch* een kostuum is, met een echt mens erin, wat het natuurlijker maakt dan de 'machine' *Annelies*
- omdat ze een leemte zou kunnen vullen / in een behoefte zou kunnen voorzien

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinerator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 31 mei te accorderen.

Ook na 31 mei kunt u nog tot en met 8 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

6 Bronvermeldingen CSE

afbeelding 1	https://olafureliasson.net/archive/artwork/WEK101541/green-river
afbeelding 2	https://olafureliasson.net/archive/artwork/WEK101003/the-weather-project
afbeelding 3, 4, 5, 6	https://olafureliasson.net/archive/artwork/WEK108986/riverbed
afbeelding 7, 8	http://anneten.nl/works/16-broken-butterflies
afbeelding 9, 10, 11	https://whitecube.com/exhibitions/exhibition/damien_hirst_masons_yard_2019
afbeelding 12	https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/SK-A-5030
afbeelding 13	https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-OB-76.971
afbeelding 14, 15, 16	https://www.studio Roosegaarde.net/project/waterlicht
afbeelding 17	https://thedilettantista.com/2011/03/05/lady-gaga-wants-to-be-your-government-hooker-robot-in-thierry-mugler
afbeelding 18	https://www.pinterest.es/pin/116319602853313501/
afbeelding 19, 20	https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/als-drie-druppels-water-kunstenaarsduo-l-a-raeven-presenteert-robotzus-annelies~b11f9d3a/?referer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F
afbeelding 21	https://trendbeheer.com/2018/10/23/dutch-design-week-2018/

6 Bronvermeldingen Magazine Natuur

pagina 1 (van boven naar beneden)

Berndnaut Smilde	http://www.berndnaut.nl/works/nimbus/
Lucy McRae en Bart Hess	http://www.barthess.nl/lucyandbart.html

pagina 2 (van boven naar beneden, van links naar rechts)

Anne Geene	http://www.annegeene.nl/projecten/the-museum-of-the-plant/#4
Julian Charriere	http://julian-charriere.net/projects/some-pigeons-are-more-equal-than-others
Klaus Littmann	https://www.theguardian.com/sport/gallery/2019/sep/06/for-forest-an-art-intervention-transforming-austrian-stadium
William Turner	http://www.artchive.com/artchive/t/turner/snwstorm.jpg.html
Carlos Amoraes	https://inhabitat.com/artist-carlos-amoraes-covers-entire-rooms-with-thousands-of-black-paper-moths/

pagina 3 (van boven naar beneden, van links naar rechts)

Björk	https://vimeo.com/43444347
Anouk Wipprecht	http://www.anoukwipprecht.nl/
Koert van Mensvoort	https://www.vice.com/nl/article/kbxv3m/vlees-oogsten-van-een-varken-dat-nog-leeft
Mihai Topescu	https://www.vice.com/nl/article/nevdjk/de-kunstenaar-die-illegale-houtkappers-wil-dwarsbomen
HeHe, Roduin	https://www.taak.me/activity/portscapes-2-hehe-roduin/

pagina 4, 5

Bart Eysink Smeets	
afbeelding 1, 2, 8, 9, 12	http://www.barteysinksmeets.com/
afbeelding 5	https://www.vice.com/nl/article/mb85wa/een-kunstenaar-gaat-een-drentse-zwerfkei-terugbrengen-naar-waar-ie-vandaan-komt
afbeelding 3, 4, 10	https://www.voordekunst.nl/projecten/8485-de-steen-die-terug-naar-huis-ging
afbeelding 6	https://www.volkskrant.nl/kijkverder/v/2019/de-steen-met-heimwee~p19772/?referer=https%3A%2F%2Fduckduckgo.com%2F
afbeelding 7	https://www.rtdrenthe.nl/nieuws/153188/Kunstenaar-brengt-grote-steen-uit-Borger-terug-naar-Finland-Hij-heeft-heimwee
afbeelding 11	https://www.rtdrenthe.nl/nieuws/153403/Kunstenaar-voltooit-eigen-missie-en-levert-kei-af-in-Finland

pagina 6

Vincent van Gogh

afbeelding 1

<https://www.vangoghmuseum.nl/nl/japanse-prenten/collectie/n0077V1962>

afbeelding 2

<https://www.vangoghmuseum.nl/nl/collectie/s0176V1962>

afbeelding 3, 4

<https://www.vangoghmuseum.nl/nl/bezoek/tentoonstellingen/overzicht-geweest/van-gogh-inspireert-steven-aalders>

afbeelding 5

<https://www.vangoghmuseum.nl/nl/collectie/s0195V1962>

afbeelding 6

<https://www.vangoghmuseum.nl/nl/leven-en-werk-van-vincent-van-gogh/van-gogh-inspireert/van-gogh-inspireert-willem-de-kooning> (24-02-2020)

pagina 7

Mischer'Traxler Studio

<https://mischertraxler.com/projects/curiosity-cloud/>

afbeelding 6, 7, 9

<https://www.designboom.com/design/mischer-traxler-london-design-festival-curiosity-cloud-08-28-2015/>

afbeelding 8, 10, 11, 12

<https://mischertraxler.com/projects/curiosity-cloud/>

pagina 8 (van boven naar beneden, van links naar rechts)

Thomas Thwaites

<https://www.wbur.org/npr/477964010/when-being-human-got-his-goat-this-designer-became-one>

Random International

<https://www.itsnicethat.com/articles/rain-room-barbican>

Patricia Piccinini

<https://www.patriciapiccinini.net/>

C. D. Friedrich

https://www.reddit.com/r/museum/comments/h83jch/caspar_david_friedrich_wanderer_above_the_sea_of/

Studio Klarenbeek en Dros

<https://www.visitedeco.com/deco-12-chaises-insolites>

Marinus Boezem

<http://www.misttermotley.nl/art-everyday-life/relatief-afgelegen>

Neutelings Riedijk Architecten

<https://www.neutelings-riedijk.com/naturalis-biodiversity-center>

Soheila Sokhanvari

<http://www.soheila-sokhanvari.com/?gallery=sculpture>

Damien Hirst

<https://www.damienhirst.com/the-physical-impossibility-of>

(internetbronnen laatst geraadpleegd op 30-07-2021, tenzij anders vermeld tussen haakjes)

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2022

tijdvak 2

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Binnen en buiten

1 maximumscore 3

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- de (vorm die lijkt op een) boom
- de (vormen die lijken op) struiken
- de onregelmatige (onder)grond
- de ommuring / de opstaande rand om de tuin
- hoogteverschil / borders / reliëf
- de begrenzing van de tuin

per juist aspect

1

2 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

aspect	uitleg
kleur	– Het lichte wit contrasteert met het donkere groen. – contrast / Zwart-wit contrasteert met overwegend groene omgeving.
vorm	– de (enorme) grootte van het kunstwerk – vereenvoudigd ten opzichte van omgeving – Gesloten karakter contrasteert met de open omgeving.
materiaal	Het beton contrasteert met het hout / blad van de omgeving.

per juist aspect in combinatie met een juiste uitleg

1

3 A

4 A

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 3

	voorbeelden van een juiste uitleg:
natuur	– Het verbeeldt een tuin (met een boom en planten). – Het staat in de tuin (van het museum). – Het wordt omgeven door de natuur.
architectuur	– De bezoeker kan op het kunstwerk zijn. / De bezoeker kan het kunstwerk binnengaan. – Het oogt als een bouwwerk.
beeldende kunst	– Het is een sculptuur. – Het wordt gepresenteerd in een museum(tuin). – Het is gemaakt door een kunstenaar. – Het verbeeldt het concept van een tuin.

per juiste uitleg bij elk begrip

1

6 maximumscore 1

(2)d / (2)b / (2)c / (2)a

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen wanneer de volgorde juist en volledig is.

7 maximumscore 1

voorbeelden van een juist argument:

- Omdat het kunstwerk er dan uit ziet zoals Dubuffet het gemaakt / bedacht heeft.
- Omdat bij een restauratie het oorspronkelijke kunstwerk het uitgangspunt is.

8 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- De paddenstoelen zijn groot.
- De paddenstoelen hangen aan het plafond.
- de onnatuurlijke setting / Paddenstoelen groeien doorgaans niet in een ruimte in een museum.
- Paddenstoelen worden doorgaans niet belicht.
- De paddenstoelen zijn gemaakt van onnatuurlijk materiaal.
- De paddenstoelen draaien rond.
- Je kan zomaar / zonder moeite de onderkant van de paddenstoel zien.

per juist kenmerk

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

9 maximumscore 1

- 1 onjuist
- 2 onjuist
- 3 juist

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen als alle drie de antwoorden juist zijn.

10 maximumscore 2

De antwoorden dienen de volgende strekking te hebben:

- *Jardin d'émail*: De toeschouwer is in een kunstmatige tuin in een (museum)tuin 1
- *Upside down mushroom room / Giant Triple Mushrooms*: 1
 - De paddenstoelen hangen aan het plafond (in een speciale ruimte).
 - De paddenstoelen bevinden zich in een (onnatuurlijke) witte omgeving / museum.

In de natuur

11 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- De bomen / bladeren / bloemen / planten zijn vereenvoudigd / geabstraheerd.
- De bladeren zijn omlijnd.
- De boomstammen hebben onnatuurlijke kleuren.
- De boomschors lijkt te bestaan uit stippen of strepen.
- De takken golven onnatuurlijk.
- Plasticiteit ontbreekt. / Het ziet er plat uit.
- De blaadjes zijn los / overlappen elkaar niet / vormen een patroon.
- De takken ontspringen niet uit een boom / lijken aan een stam geplakt.

per juist kenmerk 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

12 maximumscore 3

voorbeelden van juiste antwoorden:

manier	voorbeeld
overlapping	vrijwel alle stammen / takken / blaadjes
afsnijding	– boom linksvoor aan onder- en bovenkant – bomen tweede plan aan bovenkant – het pad aan de onderkant
vervaging	de details, zoals gras, blaadjes en schors in de verte
atmosferisch perspectief	de vergrijsde / vervaagde kleuren verder weg
groot voor / klein achter	de donkere, afgesneden boom links op de voorgrond
lijnperspectief	het pad in het midden / het pad dat naar rechts loopt
kleurperspectief	– de koele kleuren op de achtergrond en warme kleuren op de voorgrond – donkere kleuren op de voorgrond
plasticiteit	de donkere of lichte accenten op de stammen

per juiste manier in combinatie met een juist voorbeeld

1

13 maximumscore 3

voorbeelden van juiste antwoorden:

kenmerk	uitleg
grootte van het kunstwerk	Hierdoor krijgt het bos een haast realistisch formaat.
afsnijding links en rechts	Hierdoor lijkt je tussen de bomen te staan.
afsnijding van het pad, onder in het schilderij	Hierdoor lijkt het alsof je zó het pad op kunt stappen.
centraalperspectief	Hierdoor lijkt je als toeschouwer tussen de bomen te staan.

per juist kenmerk in combinatie met juiste uitleg

1

14 maximumscore 1

1b en 1e

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen wanneer beide antwoorden juist zijn.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

15 maximumscore 1

voorbeelden van een juist effect:

- De illusie van een echt bos gaat verloren. / Het geschilderde bos oogt niet realistisch.
- Het geschilderde bos wordt gefragmenteerd verbeeld. / De voorstelling loopt niet precies door. / Je wordt geconfronteerd met het feit dat het losse schilderijen zijn.

16 maximumscore 3

voorbeelden van juiste voordelen:

- Een tablet is klein / makkelijk mee te nemen.
- Een tablet is het enige benodigde gereedschap.
- Op een tablet kunnen meerdere kunstwerken / schilderijen opgeslagen worden.
- Foutjes of iets dergelijks zijn eenvoudig te herstellen.
- Je krijgt geen vieze handen / kleding / spullen.
- Je bent minder afhankelijk van het weer.

per juist voordeel

1

17 maximumscore 2

voorbeelden van juiste argumenten:

- Hij vindt de aspecten die horen bij elk seizoen zo bijzonder dat hij ze vastlegt.
- Hij vereeuwigd / legt de schoonheid van de natuur vast.
- Hij laat zien hoe bijzonder de vormen / kleuren / lijnen in de natuur zijn.
- Hij laat zien dat (de schoonheid van) het Yorkshire-landschap zoveel kunstwerken waard is.

per juist argument

1

Inpakken

18 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- kleurkeuze (geel/oranje)
- verhoudingen / grootte van het project in relatie met de omgeving
- effect van de kleur op de omgeving
- textuur van materiaal
- locatie / ligging: luchtfoto met daarin weergave van de locatie van het project
- vorm / richting / route van de drijvers

per juist kenmerk

1

Vraag	Antwoord	Scores
19	maximumscore 2 voorbeelden van juiste contrasten: – contrast in licht en donker – contrast in warme en koude kleuren – contrast in vorm – contrast door de complementaire kleuren oranje en blauw naast elkaar per juist contrast	1
20	maximumscore 1 (1) 5-3-2-4 <i>Opmerking</i> <i>Het scorepunt alleen toekennen wanneer de volgorde juist en volledig is.</i>	
21	maximumscore 1 voorbeelden van een juist antwoord: Als bezoeker – lijkt je over water te kunnen lopen (iets wat in principe onmogelijk is). – kan je van de vaste wal naar een eiland lopen (in plaats van varen of zwemmen). – kan je naast de kustlijn lopen / om een eiland lopen.	
22	maximumscore 1 voorbeelden van een juiste overeenkomst: – De glinstering / reflectie van het water komt overeen met de glans van het textiel. – De golfjes van het water komen overeen met de plooïing / rimpels van het textiel.	
23	maximumscore 3 voorbeelden van juiste kenmerken: – Het is een (kunstzinnige) ingreep in een landschap. – Natuur is onderdeel van het kunstwerk. – Het formaat is dusdanig groot dat je als toeschouwer onderdeel bent van het kunstwerk / niet het hele kunstwerk kunt overzien. – Het is een tijdelijk kunstwerk. – Registraties (schetsen, foto's, film, boek) van het werk blijven bewaard. per juist kenmerk	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

24 maximumscore 3

voorbeelden van juiste doelen:

- om betrokkenen te informeren over het project
- om betrokkenen te overtuigen van het project
- om een vergunning te krijgen voor het project
- om risico's in kaart te brengen (bijvoorbeeld wat betreft veiligheid)
- om de hoeveelheid benodigde materialen te berekenen

per juist doel

1

25 C

26 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- Zo kan hij te allen tijde zijn eigen artistieke vrijheid behouden.
- Hij hoeft geen rekening te houden met regels bij subsidie / wensen van geldschieters.

27 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- **kunstwerk**, omdat 1
 - de maker een kunstenaar is.
 - er een proces van ontwerpen aan is voorafgegaan.
 - het een concept verbeeldt.
 - het de beschouwer op een andere manier laat kijken naar de werkelijkheid.
- **attractie**, omdat 1
 - de ervaring van over water lopen aandacht trekt.
 - er socialmediawaardige foto's gemaakt kunnen worden.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Vogelvlucht

28 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- Je ziet dat de vleugels telkens een andere (opeenvolgende) stand hebben.
- De vogel bevindt zich vrij in de lucht / is omgeven door luchtledigheid.

29 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- Het geheel lijkt te zweven.
- Elk paar buizen verbeeldt één vleugelstand uit een reeks.
- Het geheel beweegt.
- Het 'lijfje' beweegt op en neer (net zoals bij echte vogels).

per juist kenmerk

1

30 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- De buizen zijn van glas, waardoor ze kunnen breken.
- De glazen buizen zijn heel dun, waardoor ze snel kunnen breken.
- Door de dunne / transparante draden (zie je nauwelijks dat het hangt en) lijkt het alsof het elk moment (kapot) kan vallen.

31 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Omdat technici en wetenschappers wel de kennis (van techniek) hebben, en zij zelf niet, om de ideeën van Studio Drift om te zetten in het beoogde kunstwerk.

32 B

33 maximumscore 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Muybridge want hij onderzoekt / analyseert een vogelvlucht / maakt foto's en legt elk moment van de vogelvlucht vast / wil weten wat er precies in een vogelvlucht gebeurt

1

of

- Studio Drift want deze verwijst op een overdrachtelijke / abstracte manier naar een vogelvlucht

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

34 maximumscore 3

voorbeelden van juiste antwoorden:

kenmerk	uitleg
laagjes-structuur	verwijst naar het verendek van een vogel
lijnenstructuur	verwijst naar de veren(pennen) van een vogel
ritme van de witte lijnen	hierdoor ontstaat suggestie van vleugelbewegingen
jurk waaiert uit naar zijkant	verwijst naar de vleugels van een vogel
(witte) tule	Transparantie verwijst naar (de kleur van) dons.

per juist kenmerk in combinatie met juiste uitleg

1

35 maximumscore 1

voorbeelden van juiste antwoorden:

- Het kunstwerk en de jurk versterken elkaar inhoudelijk.
- Het kunstwerk en de jurk versterken elkaar beeldend (door de gelijksoortige structuren).

5 Aanleveren scores

Verwerk per examinerator in de applicatie Wolf:

- de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten voor wie het tweede-tijdvak-examen de eerste afname is én
- de scores van alle herkansende kandidaten.

Cito gebruikt beide gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 24 juni te accorderen.

Ook na 24 juni kunt u nog tot en met 30 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

derde tijdvak

Ook in het derde tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw derde-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen

afbeelding 1	https://www.volkskrant.nl/kijkverder/v/2020/terug-in-de-droedeltu~v385704/
afbeelding 2	https://i.pinimg.com/originals/ec/c5/f5/ecc5f568857bbe00c454ed46c584fd33.jpg
afbeelding 3	https://www.dezeen.com/2018/04/26/oma-fondazione-prada-torre-opens-quirky-interiors-renowned-contemporary-art-exhibition-atlas/
afbeelding 4	https://art-documents.tumblr.com/post/13438969959/casten-holler-at-new-museum-in-ny-giant-triple
afbeelding 5	https://8weekly.nl/recensie/een-ode-aan-het-leven/
afbeelding 6	https://www.sfexaminer.com/entertainment/hockney-exudes-charm-color-in-a-bigger-exhibition/
afbeelding 7	https://www.theguardian.com/artanddesign/gallery/2016/nov/12/the-last-10-years-of-david-hockney-from-oil-and-canvas-to-ipad-drawings-in-pictures?page=with:img-8#img-8
afbeelding 8 t/m 14	https://christojeanneclaud.net/projects/the-floating-piers
afbeelding 15, 16, 17	https://www.studiadrift.com/work#/work/in-20-steps/
figuur 1	https://krollermuller.nl/jean-dubuffet-maquette-jardin-d-email
figuur 2a	https://www.youtube.com/watch?v=sMDkbL3x5-8
figuur 2b	https://youtu.be/Na9v-j6_788
figuur 2c	https://www.youtube.com/watch?v=sMDkbL3x5-8
figuur 2d	https://youtu.be/Na9v-j6_788
figuur 3	https://kunstvensters.com/2019/03/12/vier-seizoenen-david-hockney-in-het-van-gogh-museum/
figuur 4	https://www.tessytroubleyn.be/blog/2020/12/9/beweging

(internetbronnen laatst geraadpleegd op 11-01-2022, tenzij anders vermeld tussen haakjes)

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2021

tijdvak 1

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*

Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

De tijd voor altijd

1 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- Hij heeft zijn ogen gesloten.
- Hij lijkt te luisteren naar muziek. / Hij heeft een koptelefoon op.
- Hij is in zichzelf gekeerd. / Hij gaat op in zijn eigen wereld.
- Hij zit schuin voor de fotograaf. / Hij zit naar het vuur gericht.
- Hij zit ineengedoken.

per juist kenmerk

1

2 maximumscore 3

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

Op beide foto's

- staat dezelfde jongen (met dezelfde gezichtskenmerken als neus, ogen, haarkleur e.d.).
- kijkt de jongen in de camera.
- draagt de jongen een ketting.
- heeft de jongen eenzelfde (neutrale) gezichtsuitdrukking.
- is de houding van de jongen driekwart (à trois quart).
- is er een lege achtergrond.

per juist aspect

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

3 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

aspect	toelichting, voor beide foto's geldt dat
ordening/compositie	– deze centraal is. – er sprake is van eenzelfde plaatsing van de jongen in het vlak.
licht	– het vooral op één kant van het gezicht valt / aan één kant van het gezicht de meeste schaduw valt. – er sprake is van een (sterk) licht-donkercontrast.
kleur	– er sprake is van overwegend (onverzadigd) vergrijsd kleurgebruik / gelijke tinten.
ruimte	– er gebruikgemaakt wordt van close-up. – er sprake is van eenzelfde afsnijding.

per juist aspect in combinatie met een juiste toelichting

1

4 maximumscore 2

voorbeelden van juiste mogelijke redenen:

- om vast te leggen dat zijn zoon ouder wordt
- om vast te leggen dat zijn zoon verandert door de jaren heen
- om meerdere gebeurtenissen / herinneringen / momenten vast te leggen
- om het verstrijken van de tijd zichtbaar te maken

per juiste reden

1

5 maximumscore 1

voorbeelden van een juist verschil:

afbeelding 1	afbeelding 2 en 3
Breukel maakt een toevallige opname / spontane opname / moment-opname.	Breukel geeft het portret zorgvuldig vorm / laat Casper poseren.
Breukel maakt gebruik van daglicht.	Breukel maakt gebruik van studiolicht.
Breukel zoomt uit / maakt gebruik van een totaalshot.	Breukel zoomt in / maakt gebruik van close-up.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

6 maximumscore 3

voorbeelden van juiste redenen:

Het maken van foto's

- gaat makkelijk / snel.
- legt momenten vast / legt de werkelijkheid vast.
- maakt herinneringen (tastbaar).
- maakt delen met anderen makkelijk.
- is een manier om je leven te tonen.

per juiste reden

1

7 B

8 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- als middel om vrijwel alles vast te leggen
- als middel om ons leven online te plaatsen
- als middel om ons leven met iedereen te delen
- Fotografie is een wegwerpproduct geworden.
- Het unieke karakter van een foto is verdwenen.

per juist antwoord

1

9 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- Dat er (in deze tijd) een overdaad aan foto's is ontstaan.
- Dat foto's (in deze tijd) aan waarde hebben ingeboet.

Vanitas

10 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Veel voorwerpen op het schilderij (bijvoorbeeld de schedel, de kaars) verwijzen naar de dood / de vergankelijkheid van het leven.

11 C

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

12 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

aspect	toelichting, de schedel valt op
licht	– doordat het (licht) erop valt. – door het licht-donkercontrast (bijvoorbeeld schedeldak en oogkassen).
vorm	doordat hij groter is dan de meeste andere voorwerpen.
ordening	– doordat hij vrijwel centraal geplaatst is. – doordat hij hoog geplaatst is. – doordat er meerdere richtingen naar de schedel lijken te leiden.
kleur	doordat hij licht (van kleur) is.

per juist aspect in combinatie met een juiste toelichting

1

13 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Het lijkt alsof alles er realistisch uitziet, maar als je goed kijkt zie je dat het nagemaakt is.

14 maximumscore 2

voorbeelden van juiste redenen:

omdat

- de voorwerpen van deze *Vanitas* symbolisch zijn
- *Vanitas* niet past tussen de hedendaagse atelier-voorwerpen (want *Vanitas* verwijst naar zeventiende-eeuwse vanitas-stillevens)
- *Vanitas* als onderwerp niet past bij de andere (alledaagse) voorwerpen
- het een eigen titel heeft

per juiste reden

1

15 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

De voorwerpen verwijzen naar de nog levende collega-kunstenaars en niet naar de vergankelijkheid waar vanitas-stillevens naar verwijzen.

Vraag	Antwoord	Scores
16	maximumscore 2 voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling: – de rookwalm (van een gedoofde lucifer) die omhoog kringelt – het bord dat (van tafel) lijkt te glijden / het doosje lucifers dat (van tafel) lijkt te vallen / de lucifers die bijna (uit het doosje) lijken te vallen – het plastic dat lijkt op te waaien per juist aspect in combinatie met een juiste uitleg	1
17	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: door de diagonale compositie (waardoor aan de ene kant het plastic opwaait en aan de andere kant de vis en de lucifers van tafel lijken te glijden)	
18	maximumscore 3 voorbeelden van juiste mogelijkheden: Met digitaal bewerken van foto's kun je – (kleine) dingen toevoegen / vervormen. – onvolkomenheden wegwerken. – licht-donkercontrasten vergroten / verminderen. – kleuren aanpassen / toevoegen. – onderdelen verscherpen / vervagen. – het formaat wijzigen. – onderdelen verplaatsen / veranderen. – de uitsnede / compositie bepalen. per juiste mogelijkheid	1
19	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Met de app wordt het mogelijk dat je beweging kunt zien / waarnemen, wat het nog realistischer maakt dan een foto.	
20	maximumscore 2 voorbeelden van juiste kenmerken: – door het gebruik van hedendaagse voorwerpen zoals plastic / lucifers / spiegeltje – door (haar hedendaagse concept) de toevoeging van beweging (de app-functie) om een extra dimensie aan haar werk te geven – door (de hedendaagse vormgeving) die niet schilderkunstig maar fotografisch is per juist kenmerk	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Baas maakt tijd

21 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- het levensgrote formaat
- de ladder / deur aan de achterkant (waardoor je echt naar binnen kan)
- het platform aan de achterkant (waarop je echt kunt staan)
- omdat je de man lijkt te zien (aan de voor- én aan de achterkant)

per juist kenmerk

1

22 maximumscore 3

voorbeelden van juiste aspecten:

- De man neemt verschillende werkhoudingen aan.
- De man draagt een overall.
- De man heeft een poetsdoek in de hand / lijkt te poetsen.
- De man heeft een schilderkwast / rollertje in de hand / lijkt te schilderen.
- Er staat een emmer / pot verf naast de man.

per juist aspect

1

23 B

24 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- kleur: 1
Hij gebruikt net als Mondriaan
 - de (primaire) kleuren geel, rood en blauw (in de gele poetsdoek, de rode emmer en de blauwe overall).
 - zwart en wit en grijs in de klok.
- lijn: 1
Net als Mondriaan
 - past hij eenzelfde soort zwarte lijnen / lijnen van eenzelfde dikte toe.
 - gebruikt hij kortere en langere lijnen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

25 maximumscore 2

voorbeelden van juiste mogelijke redenen:

- Baas maakt van een alledaagse klok een verhaal / belevenis en men wil weten hoe het afloopt of verder gaat.
- Je wilt begrijpen wat er gebeurt / wat je ziet.
- Het is vreemd dat er een man in de klok lijkt te zitten.
- Het is een leuk tijdverdrijf tijdens het wachten op een vlucht (omdat er steeds iets gebeurt).

per juiste reden

1

26 maximumscore 1

juiste volgorde: 3-2-5-1-4

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen wanneer de volgorde juist en volledig is.

27 maximumscore 2

- kunstenaar: bedenkt het (concept) / plant de boom en plaatst de mal
- tijd: in de tijd ontstaat de stoel / in de tijd groeit het kunstwerk

1

1

28 maximumscore 3

voorbeelden van juiste redenen:

- Het is een (conceptueel) kunstwerk.
- Het proces van het kunstwerk is minstens zo boeiend als het uiteindelijke resultaat.
- Het proces kan al gepresenteerd worden in het museum.
- Het is een investering in een toekomstig kunstwerk.
- Het museum toont aan vooruitstrevend te zijn / met zijn tijd mee te gaan.
- Baas is een bekend Nederlands kunstenaar (van wie het museum graag werk aankoopt).

per juiste reden

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

29 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- *Real Time*, het is grappig 1
 - om te kijken naar een man die elke minuut de tijd opnieuw schildert (en hoeveel werk dat is).
 - dat de man zijn werk maakt van het aangeven van de tijd.
 - dat de man nooit klaar lijkt te zijn met het weergeven van de tijd.
 - dat het een film is, terwijl de indruk wordt gewekt dat het een echte man is.

- *Tree Trunk Chair*, het is grappig 1
 - dat de kunstenaar nooit zelf zal ervaren hoe de door hem ontworpen stoel zit.
 - dat in feite de mal en de boom de stoel maken, en niet de kunstenaar.
 - dat de stoel al gevormd wordt voordat de boom wordt omgezaagd.
 - dat er kans bestaat dat de boom doodgaat of iets dergelijks, en dat het museum dan niks heeft.

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen wanneer een juiste uitleg wordt gegeven bij het gekozen werk.

De tijd dringt

30 maximumscore 1

voorbeelden van een juist aspect van de voorstelling:

- het niet-opgegeten menu
- een niet-opgehaalde bestelling (op de toonbank)

31 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten:

- het stijgende water
- het vervuilde water
- de grote hoeveelheid verpakkingsmaterialen / veel plastic

per juist aspect 1

Vraag	Antwoord	Scores
32 maximumscore 3	voorbeelden van juiste redenen: Superflex – wilde niet met McDonald's samenwerken om de video te maken. – verwachtte van McDonald's geen medewerking / zou van McDonald's geen toestemming krijgen om er te filmen. – kon hiermee eigen script / scenario uitvoeren / had zo de vrije hand in de uitvoering. – wilde geen schade aanrichten aan een bestaand McDonald's-filiaal.	
	per juiste reden	1
33 maximumscore 1	Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: omdat de impact / kracht / druk van het water onvoorspelbaar is of was.	
34 maximumscore 1	Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Alleen wanneer veel mensen helpen, worden de figuurtjes snel geplaatst en zijn de eerste figuurtjes niet al gesmolten wanneer het laatste figuurtje geplaatst is.	
35 maximumscore 2	voorbeelden van juiste voordelen: – Het zorgt ervoor dat er eenheid ontstaat tussen de figuren / dat alle figuren hetzelfde zijn. – Het werkt efficiënt. / Het maakt het maken relatief gemakkelijk. – Het werkt snel. – Het draagt bij aan een universeel karakter van de figuurtjes.	
	per juist voordeel	1
36 maximumscore 2	1 juist 2 onjuist 3 onjuist	
	indien drie antwoorden juist	2
	indien twee antwoorden juist	1
	indien een of geen antwoord juist	0
37 maximumscore 1	Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: In beide kunstwerken worden de gevolgen zichtbaar gemaakt van het smelten van ijs / de klimaatverandering.	

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinerator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 4 juni te accorderen.

Ook na 4 juni kunt u nog tot en met 9 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

6 Bronvermeldingen CSE

afbeelding 1 en 2	https://www.huismarseille.nl/tentoonstelling/koos-breukel
afbeelding 3	https://www.nrc.nl/nieuws/2018/09/12/koos-breukel-toont-Intieme-portretten-van-zijn-zoon-a1615357
afbeelding 4 en 5	https://www.kesselskramer.com/project/24-hrs-in-photos/
afbeelding 6	https://www.lakenhal.nl/nl/collectie/s-408
afbeelding 7	http://roseeken.dk/?page_id=202
afbeelding 8	https://v1gallery.com/exhibition/tableau/
afbeelding 9	http://roseeken.dk/?page_id=202
afbeelding 10	https://www.canvas.be/vrijdag-visdag/waarom-kwispelt-de-dode-vis
afbeelding 11	http://maartenbaas.com/real-time/schiphol-clock/
afbeelding 12	via Maarten Baas ontvangen
afbeelding 13a t/m d	http://maartenbaas.com/real-time/schiphol-clock/
afbeelding 14	https://www.gemeentemuseum.nl/nl/collectie/compositie-met-rood-geel-zwart-blauw-en-grijs?origin=gm
afbeelding 15 t/m 17	http://maartenbaas.com/200-years/the-tree-trunk-chair/
afbeelding 18	https://www.designboom.com/art/superflex-flooded-mcdonalds/
afbeelding 19	https://www.zerodeux.fr/reviews/le-travail-a-loeuvre/
afbeelding 20	https://www.southlondongallery.org/exhibitions/superflex-flooded-mcdonalds/
afbeelding 21	https://superflex.net/tools/flooded_mcdonalds/image/5#g
afbeelding 22	https://superflex.net/tools/flooded_mcdonalds/image/2#g
afbeelding 23	https://superflex.net/tools/flooded_mcdonalds/image/6#g
afbeelding 24	https://www.designboom.com/art/nele-azevedo-in-belfast/

afbeelding 25	http://language.chinadaily.com.cn/news/2009-09/04/content_8654909_3.htm
afbeelding 26	http://language.chinadaily.com.cn/news/2009-09/04/content_8654909_5.htm
figuur 1	http://innovatie.artez.nl/2015/08/interactieve-stillebens-louise-te-poele/
figuur 2	https://www.telegraph.co.uk/culture/culturepicturegalleries/4227474/Flooding-McDonalds.html?image=5
figuur 3	https://superflex.net/floodedmcdonalds/

(internetbronnen geraadpleegd 15-08-2019)

6 Bronvermeldingen Magazine Tijd

pagina 1 (van boven naar beneden)

Olafur Eliasson	https://olafureliasson.net/archive/artwork/WEK109190/ice-watch#slideshow
Studio Lernert & Sander	http://lernertandsander.com/chocolate-bunny/

pagina 2 (van links naar rechts, van boven naar beneden)

Mark Formanek	https://www.enterthemothership.com/en/artist/mark_formanek/standard-time/
Humans since 1982	https://www.humanssince1982.com/a-million-times-at-changi
Hans Eijkelboom	Eijkelboom, Hans, Fotonotities - Photo Notes, 5.12.1992 - 30.7.2004 een selectie uit het fotografisch dagboek, a selection from the photographic diary, Amsterdam, 2004
Marc Quinn	http://marcquinn.com/artworks/single/eternal-spring-lilies-i1 http://marcquinn.com/artworks/single/eternal-spring-red-i
Spul	Monumenten en Archeologie, erfgoed gemeente Amsterdam https://www.nrc.nl/nieuws/2018/06/07/uit-de-bouwput-van-de-noord-zuidlijn-a1604976

pagina 3 (van links naar rechts, van boven naar beneden)

Hans Op de Beeck	Studio Hans Op de Beeck, http://www.hansopdebeeck.com/works/2015/frozen
Erwin Olaf	https://www.erwinolaf.com/art/I_wish_I_am_I_will_be_2009
Philippe de Champaigne	https://medium.com/@hello_38471/carpe-diem-memento-mori-remember-you-have-to-die-7d398350932d
Thijs Biersteker	http://thijsbiersteker.com/project/plastic-reflectic/
Elisa van Joolen	foto verkregen via kunstenaar

pagina 4

afbeelding 1, 3, 4, 5	https://olafureliasson.net/archive/artwork/WEK109190/ice-watch#slideshow
afbeelding 2	https://martin-argyroglou.com/ice-watch-by-olafur-eliasson-and-minik-rosing

pagina 5

afbeelding 6 en 9

<http://www.studiokca.com/projects/head-in-the-clouds>

afbeelding 8

<https://www.kickstarter.com/projects/studiokca/head-in-the-clouds-2>

afbeelding 6, 7 en 10

<https://www.archdaily.com/415655/head-in-the-clouds-pavilion-opens-in-nyc>

pagina 6

afbeelding 1, 2, 4 en 5

<http://www.normajeane-contemporary.com/index.php/portfolios/project-2/>

afbeelding 3

<http://www.boomingback.org/2011/09/>

pagina 7

afbeelding 6, 8 en 9

<http://ursfischer.com>

afbeelding 7, 10, 11

<http://janskweek.blogspot.com/2019/01/urs-fischer.html>

pagina 8 TIJD (van links naar rechts, van boven naar beneden)

Rineke Dijkstra

<https://eportfolios.macaulay.cuny.edu/seriesblog/2012/09/22/olivier/>

Oscar Muñoz

<https://frieze.com/article/personal-latin-america>

ECAL/Damien Ludi & Colin Peillex

Design by ECAL/Damien Ludi & Colin Peillex. Image by ECAL/Nicolas Genta,

<https://www.designboom.com/design/ecal-low-tech-factory-rocking-chair-knits-winter-hats/>

Stephen Turner's

<https://www.designboom.com/architecture/exbury-egg-by-pad-studio-spud-group-stephen-turner/>

Damien Hirst

For the Love of God, 2007, © Damien Hirst and Science Ltd. All rights reserved c/o Pictoright, DACS/Artimage 2019. Photo: Prudence Cuming Associates Ltd.

<http://damienhirst.com/for-the-love-of-god>

Leon de Bruijne

<https://www.vice.com/nl/article/787jya/zinloos-geweldig-houten-stoelen-die-langzaam-verdwijnen-doordat-ze-op-een-schuurmachine-staan>

Yuima Nakazato

foto: Sandra Derksen

Christian Marclay

http://www.artist-magazine.com/edcontent_d.php?lang=tw&tb=9&id=5562

Yayoi Kusama

<https://www.yellowtrace.com.au/the-obliteration-room-by-yayoi-kusama-at-goma-in-brisbane/>

(internetbronnen geraadpleegd 15-08-2019)

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2021

beeldende vakken CPE GL en TL

tekenen, handenarbeid, textiele werkvormen, audiovisuele vormgeving

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*

Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Er zijn ten aanzien van de beeldende vakken enkele wijzigingen met betrekking tot de algemene regels. Bij regel 1 is er sprake van één lijst waar de scores van alle kandidaten worden bijgehouden. Bij de beeldende vakken is er echter één beoordelingsschema per kandidaat.

Daar waar bij de algemene regels gesproken wordt van 'opdracht' dient u dat voor de beeldende vakken te vervangen door 'beoordelingsaspect'.

4 Beoordeling

Toekenning scorepunten

Examinator en tweede corrector dienen de beoordeling van het CPE **onafhankelijk** van elkaar uit te voeren.

In dit correctievoorschrift is het beoordelingsschema als bijlage opgenomen.

De examinator dient dit schema per kandidaat twee maal te kopiëren.

Op één kopie vermeldt hij zelf de scores die hij aan het CPE van een kandidaat toekent.

De tweede kopie is bestemd voor de tweede corrector.

Na afloop stellen examinator en tweede corrector in overleg de eindscore per kandidaat vast. De eindscores van alle kandidaten worden aan de directeur schriftelijk meegedeeld.

Berekening cijfer

De omrekening van (eind)score naar cijfer vindt plaats aan de hand van de omzettingstabel. Deze tabel wordt – gelijktijdig met de omzettingstabel voor het CSE – na de normering via www.examenblad.nl bekendgemaakt.

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de eerste vijf kandidaten in alfabetische volgorde voor elk CPE (tekenen, handenarbeid, textiele werkvormen en audiovisuele vormgeving) waarvoor uw school kandidaten heeft. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 4 juni.

	scoreschaal	toegekend
Oriënteren (A) Geef uw oordeel over de breedte van de oriëntatie aan de hand van de - mogelijkheden waarop de kandidaat zich oriënteerde. - verschillende mogelijkheden die door de kandidaat in een ideeënblad zijn verwerkt.	0 - 4	
Beeldend onderzoeken (B) Geef uw oordeel over de samenhang van het beeldend onderzoek in relatie tot de inhoud aan de hand van - de aspecten van de voorstelling en - de aspecten van de vormgeving (beeldende aspecten, materialen, technieken).	0 - 9	
Ontwerp vaststellen (C) Geef aan de hand van het definitieve uitgangspunt (dat bestaat uit een of meer genummerde schetsen, studies en/of proefjes) uw oordeel over - de verantwoording van de keuze. - de toelichtingen op de te onderzoeken aspecten van de voorstelling en de vormgeving (beeldende aspecten, materialen, technieken). Betrek in uw oordeel de relatie met de resultaten van onderdeel B.	0 - 2	
Werkstuk uitvoeren (D) Geef uw oordeel over het werkstuk en de mate waarin de kandidaat in het werkstuk het thema passend bij de opdracht heeft verbeeld. Let hierbij op - de gehanteerde aspecten van de voorstelling. - de toegepaste aspecten van de vormgeving (beeldende aspecten, materialen, technieken).	0 - 25	
Analyseren, evalueren en beoordelen (E) Geef uw oordeel over de analyse, de evaluatie en de beoordeling die de kandidaat gaf aan - het eigen werkstuk en het eigen werkproces. - het werkstuk van een andere kandidaat.	0 - 7	
Presenteren (F) Geef aan de hand van de presentatie uw oordeel over - in hoeverre het werkstuk goed tot zijn recht komt. - in hoeverre de gehanteerde uitgangspunten duidelijk worden gemaakt. - in hoeverre de presentatie zicht geeft op het doorlopen werkproces.	0 - 3	+
Door de kandidaat behaald		

Let op: Voor het aanleveren van de scores zie de aanwijzingen op pagina 5.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2019

tijdvak 1

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*

Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Zelfportretten

1 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- kostbare kleding / kostbare mantel, baret met veer
- kostbare ketting(en)
- weldoorvoed
- verzorgde haren

per juist aspect

1

2 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

(realistische / virtuoze / gedetailleerde weergave van **licht** in):

- clair-obscur (zoals de sterke lichtval op zijn rechterwang contrasterend met de schaduwpartijen / de felverlichte veer)
- glimlichten (op de edelsteen op baret / op de ketting / op het fluweel)
- slagschaduw (silhouet op de muur / op gelaat (van baret))
- eigenschaduw (bij de borstpartij)

3 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

(realistische / virtuoze / gedetailleerde weergave van **textuur** in):

- de stofuitdrukking van het (zachte) fluweel van de cape
- de textuur van de (harige) veren op zijn baret
- de stofuitdrukking van het borduurwerk op zijn mantel
- de textuur van het (krullende) haar
- de textuur van de gezichtshuid / het vlassige baardje

4 C

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten:

- de weergave van het gezicht / de blik
- de weergave van het haar
- de houding van schouders / nek / hoofd
- lichtinval op het gezicht / schaduwwerking
- compositie / plaats van het portret in het vlak
- gezichtsuitdrukking
- grootte portret ten opzichte van het kader / afsnijding
- plasticiteit

per juist aspect

1

6 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- Hij suggereert schaduw door het plaatsen van meer of juist minder lijnen / arcering.
- Hij suggereert de vormen in het gezicht door de lijnen de rondingen van het gezicht te laten volgen.

7 maximumscore 2

voorbeelden van juiste redenen:

- onderzoek naar eigen persoonlijkheid / identiteit
- niet afhankelijk van een opdrachtgever
- experimenteren mogelijk
- altijd beschikbaar
- gratis

per juiste reden

1

8 maximumscore 2

voorbeelden van juiste verschillen:

Rembrandt	Schiele
hoofd rechtop	hoofd naar voren gebogen / scheef
neutrale gezichtsuitdrukking	vreemde / verwrongen gezichtsuitdrukking
hand niet zichtbaar	(gebarende) hand zichtbaar
kostbare kleding	sobere kleding
(half)lang haar	kort haar
geen tot lichte gezichtsbeharing	snor
hoofddekseel	blootshoofds

per juist verschil

1

Vraag	Antwoord	Scores
9	maximumscore 1 voorbeelden van een juist antwoord: – Hij hanteert een fijn penseel. – Hij zet onzichtbare / fijne penseelstreken.	
10	maximumscore 1 voorbeelden van een juist antwoord: – Hij hanteert een breed penseel of een kwast. – Hij plaatst zichtbare / grove verfstreken.	
11	A	
12	maximumscore 2 voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling: – chique kleding / jurk – statige houding – kostbare sieraden – klassieke / kostbare meubels, klassiek interieur – (kostbaar / groot) schilderij aan de muur – verzorgd / verzorgd haar, verzorgde make-up en nagels per juist aspect	1
13	maximumscore 2 voorbeelden van juiste handelingen: – passende kleding aandoen – een passend kapsel laten stylen / een passende pruik opzetten – passende make-up / juiste grime aanbrengen – de juiste houding aannemen – de juiste gezichtsuitdrukking aannemen per juiste handeling	1
14	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Sherman staat wel op al haar foto's, maar verbeeldt telkens iemand anders van wie ze de rol aanneemt.	
15	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Schiele verbeeldt zijn emotie / zijn gevoel / de 'binnenkant'.	
16	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Sherman verbeeldt de meerdere rollen die mensen in het leven spelen.	

Het Deventer Stadhuis

17 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- het ligt precies passend / ingepast tussen twee gebouwen
- zelfde hoogte / maatverhouding
- zelfde (teruglopende) dak als gebouw links en helemaal rechts
- rangschikking in kleine en grote rechthoeken
- horizontale geleding
- bruin- / oker- / aardetinten
- pijlers bij de ingang lijken op zuilen van de gebouwen rechts

per juist kenmerk

1

18 maximumscore 2

voorbeelden van juiste verschillen:

nieuwe deel stadhuis	naastgelegen gebouwen
hedendaags	traditioneel
– opengewerkte, verticaal doorlopende gevelrand – zinken dak – dakkapellen	– links: ontbreken gevelrand - rechts: oudhollandse gevelpartij – pannendak (links en uiterst rechts) – gesloten dak (links en uiterst rechts)
galerij / open begane grond	gesloten begane grond
ingang niet meteen zichtbaar	geaccentueerde / traditionele (voor)deur
overwegend hout naast glas	overwegend baksteen (met pleisterwerk) naast glas

per juist verschil

1

19 maximumscore 2

- 1 juist
- 2 onjuist
- 3 onjuist

indien drie antwoorden juist

2

indien twee antwoorden juist

1

indien een of geen antwoord juist

0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

20 maximumscore 1

de juiste volgorde is: b, d, c, a

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen wanneer de volgorde juist en volledig is.

21 maximumscore 1

voorbeelden van een juist argument:

- De vinger- en/of teenafdruk past als identificatiemiddel bij een stadhuis (waar je vingerafdruk nodig is, bijvoorbeeld bij uitgifte van identiteitsdocumenten).
- Ten Anscher trachtte op deze manier inwoners te koppelen aan het stadhuis.

22 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- Het is een bewijs dat zij (via hun vinger- of teenafdruk) vereeuwigd zijn in het kunstwerk.
- Het dient als aandenken (voor thuis / aan een bijzonder project).
- Het helpt bij het terugvinden van hun eigen vinger- of teenafdruk.
- Het vergroot de betrokkenheid van de (2264) inwoners bij het stadhuis.

23 maximumscore 2

voorbeelden van juiste argumenten:

Zij wilde dat de inwoners

- konden zien waar ze mee bezig was.
- direct contact konden hebben met de kunstenaar / makers.
- het proces konden volgen.

per juist argument

1

24 maximumscore 2

voorbeelden van juiste redenen:

- Het gebouw valt op / blijft je bij / is iconisch / bijzonder.
- De samenwerking van de inwoners met de kunstenaar levert betrokkenheid voor het gehele project.
- Men herkent zich in het stadhuis door middel van het kunstwerk.

per juiste reden

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Uniform of Uniek?

25 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- De draden zijn nog gespannen (terwijl hij al op de grond staat).
- De parachute is nog geopend / ligt nog niet op de grond.
- De paratrooper trekt aan de parachute / haalt de parachute binnen.
- De paratrooper heeft gebogen knieën alsof hij net op de grond is beland.

per juist aspect

1

26 A

27 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- Het doek is rond.
- de bolling van het doek
- De draden uit het doek komen allemaal samen bij de paratrooper.

per juist kenmerk

1

28 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

Het kunstwerk verbeeldt zijn verbondenheid met zijn achtergrond door

- de draden die verwijzen naar zijn verbondenheid met thuis.
- de parachute (met namen) die hem helpt bij zijn landing in het nieuwe land.
- de namen van familie / vrienden die verwijzen naar waar hij vandaan komt.

29 C

30 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- sterk / stevig materiaal
- lijkt op een harnas
- statige presentatie / gestrekte armen / staat rechtop
- het werk is groots / imposant
- (ogenschijnlijk) kostbaar materiaal
- vorm van een koningsmantel
- neemt veel ruimte in

per juist kenmerk

1

Vraag	Antwoord	Scores
31	maximumscore 2 De antwoorden dienen de volgende strekking te hebben:	
	• Beide zijn metaalkleurig / materiaalkleurig	1
	• In beide gevallen is er sprake van een soortgelijke / schubbenachtige structuur	1
32	maximumscore 2 voorbeelden van juiste effecten: De beschouwer	
	– ziet zich weerspiegeld en/of voelt zich als het ware één met het kunstwerk. – is (grotendeels) omringd door het kunstwerk en voelt zich beschermd. – zal zich vanwege de grootte van het kunstwerk overweldigd / nietig voelen. – voelt zich als het ware onderdeel van het leger / voelt zich machtig.	
	per juist effect	1
33	maximumscore 2 voorbeelden van juiste antwoorden:	
	• eenheid van een groot leger:	1
	– Alle plaatjes samen vormen een harnas, verwijzend naar alle soldaten die samen een leger vormen. – Alle plaatjes zijn geordend, zoals men ook in het leger in het gelid staat.	
	• identiteit van individu:	1
	– Elk plaatje is uniek en verwijst naar één, unieke soldaat. – In het leger draagt elke soldaat een dergelijk identiteitsplaatje, om zijn identiteit te kunnen bevestigen.	

Klederdracht op de catwalk

34 maximumscore 3

voorbeelden van juiste aspecten:

- wijde / geplooid rok
- lange rok
- strak / nauwsluitend lijfje
- klompen
- mutsje / kapje

per juist aspect

1

35 maximumscore 2

voorbeelden van juiste verschillen:

ontwerpen Viktor & Rolf	klederdracht
korte rok	enkellange rok
blote benen / geen kousen	kousen
geen mutsje / kapje	mutsje / kapje

per juist verschil

1

36 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- De klompen hebben een hoge hak.
- De klompen hebben een (V&R) logo.
- De klompen hebben een puntige neus.
- De klompen zijn glimmend.

per juist antwoord

1

37 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- Ze gebruiken een herkenbaar Nederlands product (in een show in Parijs) om hun Nederlandse afkomst te onderstrepen.
- De combinatie van een grove klomp en een elegante hak werkt vervreemdend en is spraakmakend, passend bij hun identiteit.

Vraag	Antwoord	Scores
38 maximumscore 2	voorbeelden van juiste redenen: – om te refereren aan het beeld van vrouwen in klederdracht (die ook vaak een juk dragen) – om het model in de spotlights te zetten – om de geshowde kleding uit te spreiden / tentoon te stellen per juiste reden	1
39 maximumscore 2	voorbeelden van juiste aspecten: – Het is voor een model lastig om op dergelijke klompen een show te lopen. – Het is voor een model zwaar om met een dergelijk juk een show te lopen. – Het is voor een model te warm wanneer lampen van zo dichtbij op je hoofd schijnen. – Het is erg donker, de modellen zien niet goed waar ze lopen. – De lampen verblinden de modellen waardoor ze niet goed kunnen zien waar ze lopen. per juist aspect	1
40 maximumscore 2	voorbeelden van juiste antwoorden: • modeontwerpers: – Ze ontwerpen kleding. – Ze presenteren hun collectie voor de modewereld / in een modeshow. • kunstenaars: – Hun kleding is ondergeschikt aan het idee / concept dat ze uit willen dragen. – De modellen zijn een soort lopende installaties.	1 1

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinerator in de applicatie Wolf. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 31 mei. Meteen aansluitend op deze datum start Cito met de analyse van de examens.

Ook na 31 mei kunt u nog tot en met 11 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

tweede tijdvak

Ook in het tweede tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw tweede-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen CSE

afbeelding 1	https://en.wikipedia.org/wiki/File:Rembrandt_self-portrait_1635.jpeg
afbeelding 2	https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Egon_Schiele_-_Self-Portrait_with_Lowered_Head_-_Google_Art_Project.jpg
afbeelding 3	https://www.moma.org/interactives/exhibitions/2012/cindysherman/gallery/10/#/2/untitled-476-2008/z=true
afbeelding 4	http://www.dphoto.co.nz/interviews/2017/2/13/cindy-sherman-an-interview-with-curator-aaron-lister
afbeelding 5	via kunstenaar (Loes ten Anscher) ontvangen
afbeelding 6	http://www.kamermuziek-deventer.nl/wp-content/uploads/2013/09/Interieurfoto-nieuwbouw-met-vlakverd.-en-vingerprints-vensters-1.jpg
afbeelding 7	http://kemner.nl/deventer-raamwerk/
afbeelding 8a en 8c	stills uit https://www.youtube.com/watch?v=ikbZ6b9In94
afbeelding 8b	http://www.loestenanscher.nl/kunstprojecten/projecten/deventer-raamwerk/het-ophalen-van-de-vinger--en-teenafdrukken/
afbeelding 8d	http://www.loestenanscher.nl/kunstprojecten/projecten/deventer-raamwerk/film-het-deventer-raamwerk/
afbeelding 9	http://www.loestenanscher.nl/kunstprojecten/projecten/deventer-raamwerk/communicatie-deventer-raamwerk/
afbeelding 10	http://old.likeyou.com/gfx/do-ho_suh_lehmann_04.jpg
afbeelding 11	http://www.fabricworkshopandmuseum.org/Artists/ArtistDetail.aspx?ArtistId=8295820c-0ea1-4290-a95c-5eb7a329e4ab
afbeelding 12	https://www.yellowtrace.com.au/do-ho-suh-polyester-sculptures/
afbeelding 13	https://nl.pinterest.com/pin/519321400775623218/
afbeelding 14	https://nl.pinterest.com/pin/381680137154404245/visual-search/?x=4&y=2&w=552&h=736

afbeelding 15	https://nl.pinterest.com/pin/519321400775623218/
afbeelding 16	https://stedelijkmuseumalkmaar.nl/picassoinholland/
afbeelding 17	https://i.pinimg.com/originals/5d/e1/a8/5de1a899c5cc3c48459b169d1fe611e0.jpg (geraadpleegd 11-07-2018)
afbeelding 18	https://www.gettyimages.nl/gebeurtenis/paris-fashion-week-f-w-08-viktor-rolf-73325168?#model-walks-down-the-catwalk-during-the-viktor-rolf-fashion-show-as-picture-id73433243
afbeelding 19	foto uit eigen bezit
afbeelding 20	https://www.modemuze.nl/collecties/klompen-anna-maria
afbeelding 21	https://www.nytimes.com/2007/03/01/fashion/shows/01DIARY.html
figuur 1	https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-OB-5
figuur 2 en 4	https://www.rembrandthuis.nl/nl/etsen/
figuur 3	https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-OB-12.284
figuur 5	https://nmwa.org/explore/artist-profiles/cindy-sherman
figuur 6	http://universes-in-universe.de/car/venezia/bien49/kor/e-suh.htm
figuur 7	https://www.house-of-cards.nl/product/marken-meisjes-in-klederdracht-hc2769/ (geraadpleegd 12-09-2018)
figuur 8	https://www.modemuze.nl/collecties/twee-vrouwen-walcherse-streekdracht-gekleed-werkdracht-walcheren (geraadpleegd 12-09-2018)

(internetbronnen geraadpleegd 21-05-2018, anders vermeld tussen haakjes)

6 Bronvermeldingen Magazine Identiteit

pagina 1 (van links boven naar rechts onder)

Markthal Rotterdam	bron: Hollandse Hoogte, foto gemaakt door Rob van Esch
Francine LeClercq	https://www.rijksmuseum.nl/en/rijksstudio/1882689--entries-rijksstudio-award-2017-top-10/creations/4eeb0691-1f9c-4357-97b1-f99265e23bec (controle 10-07-2018)
Egon Schiele	https://www.artsy.net/artwork/egon-schiele-self-portrait-with-raised-bared-shoulder
Exactitudes	https://www.exactitudes.com/index.php?/series/detail/146
Maurice Haak	https://www.ad.nl/den-haag/vissersvrouwen-zien-zichzelf-in-museum~a46c63bd/
Hendrik Kerstens	© Hendrik Kerstens

pagina 2 en 3 (van links boven naar beneden en rechts boven naar beneden)

Vincent Van Gogh	Zelfportret als schilder, Parijs, december 1887 - februari 1888 Zelfportretten, Parijs, januari-juni 1887 Zelfportret met verbonden oor, Arles, januari 1889 Vincent Van Gogh in collectie Vincent van Gogh Museum, Amsterdam https://www.vangoghmuseum.nl/nl/zoeken/collectie (download 02-07-2018)
Vincent Van Gogh	Zelfportret, 1887 is afkomstig uit collectie Rijksmuseum, Amsterdam https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/SK-A-3262 (download 02-07-2018)

Atelier Ted Noten	http://www.marcelvankan.nl/works-commissioned-by-atn/new-identifications-zuiderzee-museum/
James Molison	http://jamesmollison.com/books/where-children-sleep/juan-david10-medellin-colombia/
Willem Popelier	foto verkregen via kunstenaar
Samuel Fosso	https://akronartmuseum.org/collection/Obj4015?sid=33&x=2047&port=187

pagina 4 en 5

Bente Wilms	http://www.misttermotley.nl/art-everyday-life/de-hku-exposure http://exbunker.nl/expositie/bente-wilms/ https://www.instagram.com/bentewilms/
-------------	---

pagina 6 en 7

Efrat Zehavi	http://www.passportraits.com http://www.mu.nl/nl/about/agenda/passportraits-performance-by-efrat-zehavi
--------------	--

pagina 8 (van links boven naar rechts onder)

Saul Steinberg	http://saulsteinbergfoundation.org/essay/fingerprints/
Thonik	huisstijl ontworpen door Thonik, afbeeldingen via http://www.thonik.nl/work/boijmans-van-beuningen/
Zanele Muholi	via https://www.domusweb.it/en.html
Arjan Benning	beeld: Arjan Benning en Jona Rotting, beeld verkregen via Arjan Benning
Tegeltableau	https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/BK-NM-10831-A
Hugo Kaagman	foto door Fred Leeftang en gedrukt in het AD https://www.ad.nl/delft/stortvloed-aan-ideeeneuml-n-om-evenement-te-redden~aec51089/38619807/

(internetbronnen geraadpleegd 07-05-2018, anders vermeld tussen haakjes)

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2019

tijdvak 2

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*

Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Online / Offline identiteit

1 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- de kleuren wit en/of blauw
- egale achtergrond
- een vergelijkbaar (schreefloos) lettertype
- witte tekst op een blauw vlak
- de combinatie van tekst en beeld
- vierkante vorm van de profielfoto

per juist kenmerk

1

2 maximumscore 2

voorbeelden van juiste oorzaken:

- De teksten volgen de vormen van het kledingstuk en vallen daarom deels weg.
- Door plooien valt tekst (deels) weg.
- De tekst wordt onderbroken doordat die op verschillende delen van een kledingstuk (bijvoorbeeld twee broekspijpen) staat.
- Kleding die gedragen wordt is vaak in beweging, wat de teksten lastiger leesbaar maakt.

per juiste oorzaak

1

3 maximumscore 1

voorbeelden van een goed antwoord:

- Op Facebook kan jij bepalen wie jouw teksten kan lezen, bij de teksten op de kleding heb je hierop minder invloed.
- Op Facebook voel je enige anonimiteit, die in het openbaar verdwijnt.

4 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- Het is mode omdat:
 - het toegepast werk is. / draagbaar is.
 - het eigentijdse kleding betreft. / het past in de huidige streetwear-trend.
- Het is kunst omdat:
 - het een boodschap / idee uitdraagt.
 - het uniek is. / het geen massaproductie is.

1

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 3

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

Op de foto's zie je

- een lege achtergrond.
- dezelfde persoon in beeld.
- hetzelfde T-shirt.
- hetzelfde kapsel.
- dezelfde houding (met uitgestrekte arm).
- dezelfde gezichtsuitdrukking / grijns.

per juist aspect

1

6 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving:

aspect	uitleg
compositie / ordening	De foto's hebben alle een staand formaat.
kleur	– De foto's hebben weinig kleur. – De foto's hebben een witte achtergrond.
licht	De foto's hebben eenzelfde (neutrale studio)belichting.
ruimte	In beide foto's is de ruimtesuggestie minimaal.

per juist aspect in combinatie met een juiste uitleg

1

7 maximumscore 1

voorbeelden van een juist voorbeeld:

- Popelier heeft steeds dezelfde grijns (en wekt daardoor niet de indruk zichzelf heel serieus te nemen).
- Popelier voegt objecten toe die spotten met de werkelijkheid (zonnebril om vakantie aan te geven, zichzelf meerdere malen afbeelden als 'meer mensen').

8 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- op de namaak- of nepwereld die mensen op social media vaak creëren
- op het feit dat het vreemd is dat foto's van jezelf aan regels moeten voldoen

9 B

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

10 maximumscore 1

voorbeelden van een juiste manier:

- met de tekst: *Take a Selfie*
- door de spiegel waarin / waardoor je jezelf ziet

11 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Een selfie verbeeldt vaak een ander / mooier leven dan het echte leven.

Zelfportretten

12 maximumscore 2

enkele juiste voorbeelden:

- Hirst is niet meteen herkenbaar.
- Het uiterlijk van Hirst is niet verbeeld (, maar alleen zijn skelet).
- Hirst laat niet alleen zijn gezicht / hoofd, maar ook handen en voeten zien.
- Het portret bestaat uit fragmenten / delen / stukken.
- Hirst heeft het portret niet zelf gemaakt, maar laten maken in een ziekenhuis.

per juist voorbeeld

1

13 C

14 maximumscore 2

voorbeelden van een juist argument:

- om het **wel** een kunstwerk te noemen: 1
 - Het getuigt van een vernieuwende opvatting over een zelfportret. / Het gaat om het idee.
 - Hirst is kunstenaar (en een kunstenaar maakt kunst).
 - Het werk wordt gepresenteerd als kunst.
 - Het werk wordt gepresenteerd als een zelfportret.
- om het **geen** kunstwerk te noemen: 1
 - Het zijn röntgenfoto's en die hebben normaal gesproken een ander doel.
 - De foto's zijn niet door Hirst zelf gemaakt.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

15 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- kwasten in een pot
- schildersezels
- (onafgemaakt) schilderij
- verfpotten
- spiegel
- lappen en doeken (om verf af te vegen)
- palet
- flessen (oplosmiddel of iets dergelijks)
- schildersjas
- rommelige sfeer

per juist kenmerk

1

16 maximumscore 2

voorbeelden van juiste redenen:

- Er is geen ingang. / De ruimte is niet te betreden.
- De ruimte is erg krap. / Er is weinig bewegingsruimte.
- De ruimte bestaat uit verschillende in of naast elkaar geplaatste vitrines.

per juiste reden

1

17 maximumscore 3

voorbeelden van een juist aspect met een juiste uitleg:

- witte jas over de ezel / in het portret op ezel: verwijst naar *apotheker*
- zelfportret: verwijst naar *zelfportret*
- het onaffe karakter: verwijst naar het feit dat hij nog *nadenkt* hoe het af te maken
- de spiegel: verwijst naar het maken van een *zelfportret*
- de spiegel: verwijst naar het *reflecteren* / *nadenken* over zijn kunstenaarschap
- de vitrine in een vitrine: verwijst naar het *nadenken* over zijn kunstenaarschap

per juist aspect met juiste uitleg

1

18 maximumscore 1

voorbeelden van een juiste reden:

- Kunst kan mensen opvrolijken.
- Kunst kan mensen laten nadenken (waardoor je je beter gaat voelen).
- Kunst kan troosten.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

19 maximumscore 1

Self portrait X-ray, het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
Hirst is (technisch) te identificeren aan de hand van deze foto's.

of

Contemplating a self portrait as a pharmacist,

voorbeelden van een juist antwoord:

- Je ziet een zelfportret (in wording).
- Je ziet aan attributen dat hij kunstenaar is.
- Het kunstwerk laat zien dat hij nadenkt over zijn kunstenaarschap.
- Je ziet een spiegel die verwijst naar het nadenken (over zichzelf).

Delfts blauw in een nieuw jasje

20 maximumscore 2

voorbeelden van juiste combinaties:

fietsgedeelte	voetgangersgedeelte
grijs tinten	blauw tinten
lager	hoger
beton / asfalt	tegels
ruw	glad
direct licht / kunstlicht	indirect licht / reflectie op tegels

per juist combinatie

1

21 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- Het is een tegeltableau (waarbij de tegels één voorstelling vormen).
- De voorstelling past bij de zeevarende natie.
- De blauwe kleur op een witte achtergrond verwijst naar Delfts blauw.
- het gebruik van tegels aan de wand

per juist kenmerk

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

22 maximumscore 3

voorbeelden van juiste manieren:

- De voorstelling strekt zich uit tot boven je hoofd waardoor de (vlaggen)mast zich boven je hoofd bevindt / de vogels boven je hoofd lijken te vliegen / de wolken boven je hoofd lijken te zweven.
- De wand buigt onderaan mee waardoor golven richting je voeten lijken te komen.
- Door de grootte / breedte / het panoramaeffect.
- De horizon is op ooghoogte, waardoor je aan wal lijkt te staan en/of waardoor je de schepen bekijkt vanaf de wal.

per juiste manier

1

23 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Het figuratieve deel verwijst naar **de historische binnenstad** en de abstracte / pixelachtige tegels verwijzen naar de **hedendaagse wijken**.

24 A

25 maximumscore 2

voorbeelden van juiste manieren:

- De (Delfts blauwe) tegel (die vroeger alleen binnen werd gebruikt), wordt nu buiten aangebracht.
- De (Delfts) blauwe kleur, waarmee voorheen figuratief geschilderd werd, is nu aanwezig als (in de oven gesmolten) kleurpigmenten.
- Delfts blauw wordt met behulp van moderne materialen / technieken verwerkt / geproduceerd.
- Oude (trap)gevels worden op een strakke manier in het ontwerp verwerkt.
- De trapgevel als vorm wordt herhaald in het hele gebouw.

per juiste manier

1

26 C

27 maximumscore 2

voorbeelden van een juiste traditionele manier:

- Cuyperspassage:
 - gebruik van Delfts blauwe tegel als wandbekleding
 - historische voorstelling
- *House of Delft*:
 - trapgevel
 - een rij met meerdere (trap)gevels

1

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

28 maximumscore 2

voorbeelden van een juiste hedendaagse manier:

- Cuyperspassage: 1
 - deels abstracte voorstelling / pixels
 - klassieke voorstelling hedendaags (vergroot) toegepast
 - het aan de buitenkant plaatsen van Delfts blauwe tegels
- House of Delft: 1
 - modern gebruik oude (bak)techniek (pigmenten laten versmelten in de oven)
 - speels gebruik van de trapgevel
 - het aan de buitenkant plaatsten van Delfts blauwe tegels

Waar kom ik vandaan?

29 maximumscore 1

voorbeelden van een juist aspect:

- Er lopen draden van de staande vrouw naar de vrouw aan de muur.
- Sophie houdt de draden die naar het portret leiden vast.
- De hoofden van Sophie en Madam Walker zijn naar elkaar gericht.

30 A

31 maximumscore 1

voorbeelden van een juiste reden:

- Ze lijkt op haar moeder waardoor het een meer realistische weergave is.
- Het beeld is een afgietsel van zichzelf, waardoor de relatie met familie(historie) benadrukt wordt.

32 maximumscore 2

voorbeelden van juiste praktische redenen:

Omdat kunsthaar vergeleken met echt haar

- sterker is.
- goedkoper is.
- makkelijker verkrijgbaar is.

per juiste reden

1

33 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Madam Walker werd succesvol met haarproducten.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

34 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- door Sophie te laten reiken naar haar idool (om zichzelf als het ware uit het bestaan als dienstmeisje te trekken)
- door Sophie de haren van haar idool te laten vasthouden

35 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- Alleen Kganye heeft kleur tussen de verder zwart-witte objecten.
- Alleen Kganye is 3D tussen de objecten in 2D.
- Kganye is groter / kleiner dan (de geprinte foto's op) de objecten.

per juist kenmerk in combinatie met juiste uitleg

1

36 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Ze kan alle delen ordenen en herordenen / de opstelling keer op keer aanpassen aan een ander verhaal.

37 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

Sibande, want:

- ze gebruikt zichzelf als belangrijkste figuur in haar kunstwerk.
- ze vertelt het verhaal van haar moeder, dat ook weerslag heeft op haar eigen identiteit.
- ze legt emotie in haar beelden, waardoor de historie meer diepgang krijgt.

per juist argument

1

of

Kganye, want:

- ze figureert zelf in haar werk.
- ze reflecteert zo op zichzelf als onderdeel van haar familiegeschiedenis.
- ze verbeeldt meerdere verhalen uit haar familiegeschiedenis, waardoor een completer beeld ontstaat.
- ze ontdekt dat er meerdere versies van één verhaal zijn / meer dan één waarheid bestaat, wat haar laat nadenken over haar afkomst.
- verhalen uit de familiegeschiedenis bepalen mede haar identiteit.

per juist argument

1

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examiner in de applicatie Wolf.
Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 24 juni.

6 Bronvermeldingen

afbeelding 1 en 2	<i>Nu ook Offline</i> , Annebel de Kok en Esther van Brakel, 2017, https://creators.vice.com/nl/article/xy539k/je-kan-nu-kleren-kopen-met-je-persoonlijke-facebookprofiel-erop
afbeelding 3	huisstijl Facebook
afbeelding 4, 5 en 6	<i>Do-It-Yourselfie-Guide</i> , Willem Popelier, 2015, https://www.willempopelier.nl/diyselfie.html
afbeelding 7	<i>Take A Selfie, Fake A Life</i> , Camilo Matiz, 2015, https://curiator.com/art/camilo-matiz/take-a-selfie-fake-a-life
afbeelding 8	<i>Take A Selfie, Fake A Life</i> , Camilo Matiz, 2015 http://www.qwartadvisory.com/installation/evuvwgqidn6716oi3lw6ke1656v8mr
afbeelding 9	<i>Self portrait X-ray</i> , Damien Hirst, 2010, https://othercriteria.com/blog/damien-hirst-catalogue-raisonne/
afbeelding 10	<i>Contemplating a self portrait as a pharmacist</i> , Damien Hirst, 1998, http://www.damienhirst.com/contemplating-a-self-portrait
afbeelding 11	<i>Contemplating a self portrait as a pharmacist</i> , Damien Hirst, 1998, https://www.pinterest.co.uk/pin/316096467575645954/
afbeelding 12	<i>Contemplating a self portrait as a pharmacist</i> , Damien Hirst, 1998, https://www.artimage.org.uk/13238/damien-hirst/contemplating-a-self-portrait-as-a-pharmacist--1998
afbeelding 13	<i>Contemplating a self portrait as a pharmacist</i> , Damien Hirst, 1998, https://www.artimage.org.uk/13237/damien-hirst/contemplating-a-self-portrait-as-a-pharmacist--1998
afbeelding 14	ontwerptekening voor de Amsterdamse Cuyperspassage, architectenbureau Benthem Crouwel, https://www.dearchitect.nl/projecten/cuyperspassage-amsterdam-cs-door-benthemcrouwel
afbeelding 15	ingang van de Amsterdamse Cuyperspassage, https://daf9627eib4jq.cloudfront.net/app/uploads/2017/01/attachment-erspassage_nl_benthemcrouwel.pdf
afbeelding 16	deel van tegelwand van de Amsterdamse Cuyperspassage, ontwerp Irma Boom, https://www.dearchitect.nl/projecten/cuyperspassage-amsterdam-cs-door-benthemcrouwel?vakmedianet-approve-cookies=1&_ga=2.76850579.782538875.1540889560-380046765.1540889560
afbeelding 17	deel van tegelwand van de Amsterdamse Cuyperspassage, ontwerp Irma Boom, https://www.dearchitect.nl/projecten/cuyperspassage-amsterdam-cs-door-benthemcrouwel?vakmedianet-approve-cookies=1&_ga=2.76850579.782538875.1540889560-380046765.1540889560
afbeelding 18 en 19	<i>House of Delft</i> , architecten Frits van Dongen en Patrick Koschuch, 2018

- afbeelding 20, 21, 22 *Sophie Velucia and Madam CJ Walker*, Mary Sibande, 2009,
<http://www.chandrafrank.com/reassisting-narratives/>
- afbeelding 23 en 24 Stills uit *Pied piper's voyage*, Lebohang Kganye, 2012,
<https://www.lebohangkganye.co.za/ke-lefa-laka-heir-story-2014/>
- figuur 1 traditioneel huis uit Delft, <https://izi.travel/nl/c733-oost-indisch-huis-klm-huisje-35/nl>

(internetbronnen geraadpleegd 30-10-2018)

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2018

tijdvak 1

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*

Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Het Feestaardvarken voor Arnhem

1 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- de lange / spitse (varkens)neus
- de lange oren
- de puntige / spitse staart
- de stevige klauwen

per juist kenmerk

1

2 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- Er zijn veel minder haren weergegeven dan er in werkelijkheid zijn (het is meer een suggestie van haren).
- De haren zijn teruggebracht tot een patroon (van gebogen lijnen).
- De haren van het aardvarken zijn niet op het beeld aangebracht maar in het beeld gekerfd.

3 maximumscore 2

voorbeelden van juiste voordelen:

- eenvoudiger transport
- makkelijker plaatsbaar
- (relatief) lager gewicht
- (deels) te maken in een werkplaats

4 C

5 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- Er zijn meerdere plekken om op het beeld te klimmen.
- Het is laag genoeg / oplopend.
- Het biedt voldoende grip / houvast.

per juist kenmerk

1

Vraag	Antwoord	Scores
6	maximumscore 2 voorbeelden van juiste redenen: – Het aardvarken is alleen in deze dierentuin te zien. – In het kunstwerk heeft het aardvarken een feesthoedje op. – De titel van het werk is <i>Feestaardvarken</i> en verwijst daarmee naar de uitdrukking 'feestvarken'. per juiste reden	1
7	maximumscore 3 voorbeelden van juiste argumenten: Het <i>Feestaardvarken</i> – geeft de plek een speelfunctie / trekt kinderen aan. – heeft een vrolijk aangezicht / verlevendigt het stadsbeeld. – fungeert als een ontmoetingsplek / brengt mensen bij elkaar. – is een kunstwerk in de openbare ruimte (en voor iedereen toegankelijk, je hoeft niet naar het museum om het te zien). – genereert klandizie voor omliggende horeca / winkels. per juist argument	1
8	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Je zal het <i>Feestaardvarken</i> niet in zijn geheel zien / Je zal het als enorm groot ervaren.	
9	maximumscore 2 voorbeelden van juiste argumenten: Het beeld – is uniek (er zijn relatief weinig beelden van dit formaat in Nederland), wat nieuwsgierig maakt en mensen naar Arnhem trekt. – verwijst naar de dierentuin van Arnhem (waar een aardvarken te zien is) / verwijst naar een andere attractie van Arnhem (waar een aardvarken te zien is). – zet Arnhem op de kaart als culturele stad. per juist argument	1
10	maximumscore 2 voorbeelden van juiste redenen: – omdat het beeld niet als permanent beeld ontworpen is – omdat het beeld niet meer 'nodig' is / het doel is bereikt – omdat de dierentuin niet meer jarig is per juiste reden	1

Stadspoorten

11 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- zelfde (hoofd)vorm
- zelfde opbouw / indeling van de gevel
- driehoekige vorm bovenin (timpaan/fronton)
- cirkelvorm bovenin (zoals de klok)
- rechthoekige vlakverdeling (weerszijden boog en daarboven)
- zuilen
- fries
- decoratie op de plaats van het beeldhouwwerk / de reliëfs
- boogvorm op plek van oude doorgang
- zelfde plattegrond
- basement / onderste rand

per juist kenmerk

1

12 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving:

aspect	uitleg
vorm	Vorm is onaf (aan de achterkant ontbreken delen).
materiaal	het gebruik van staal (om snel te kunnen bouwen)
kleur	Het oranje verwijst naar menie, een grondverf (in de staal-en scheepsbouw).

per juist aspect in combinatie met een juiste uitleg

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

13 maximumscore 3

voorbeelden van juiste redenen:

De reliëfs

- verbinden het verleden met het heden / verbinden de oude poort met de nieuwe poort / verwijzen naar de oude poort.
- geven de bezoeker informatie over de oude poort.
- zijn een eerbetoon aan de oude poort.
- laten zien hoe weinig er resteert van de oude poort.
- verwijzen naar het bombardement.
- decoreren de nieuwe poort.
- vergroten de reden om het kunstwerk te bezoeken.
- geven het contrast tussen oud en nieuw aan.
- tonen de symboliek van leeuwen in stadspoorten.

per juiste reden

1

14 C

15 maximumscore 2

Het antwoord dient de twee volgende elementen te bevatten:

- Het kunstwerk weerspiegelt de *wolken* / lijkt op een wolk / lijkt op een druppel waaruit wolken bestaan
- Het kunstwerk lijkt op een *poort* doordat men er onderdoor kan lopen

1

1

16 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving waarbij de uitleg de volgende elementen moet bevatten:

aspect	uitleg
vorm	organisch / druppelachtig / vloeiend
kleur	zilverachtig
materiaal	hoogglanzend
textuur	glad

per juist aspect in combinatie met een juiste uitleg

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

17 maximumscore 2

voorbeelden van juiste handelingen:

- intensief glad maken / polijsten
- de platen perfect op elkaar te laten aansluiten / het precies passend maken van de platen
- de platen aan elkaar schroeven / de platen lassen met randen naar binnen gekeerd
- het aan de binnenkant van het skelet bevestigen

per juiste handeling

1

18 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste contrasten waarbij de uitleg de volgende elementen moet bevatten:

kunstwerk	gebouwen in de omgeving
organische / gebogen vorm	geometrische / rechte vormen
enkele vorm	samengestelde vorm
vrij in de ruimte	dicht op elkaar
metaal	steen / glas
relatief laag / horizontaal	hoog / verticaal
glad	geleed / ruw
spiegelend	niet spiegelend

per juist en volledig contrast

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

New York, New York

19 maximumscore 3

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- (veel) grote gebouwen
- een bioscoop
- divers verkeer (bus, auto, voetgangers)
- veel mensen (in de rij voor kaartjes)
- grote reclames aan de gevels

per juist aspect

1

20 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- door de afsnijding lijken de ramen door te lopen naar achteren en lijkt je naast / tegen het raam te staan
- doordat de reflectie van de lamp in het raam het straatbeeld overlapt
- doordat het raamkozijn / de staande delen van het kozijn het straatbeeld overlapt

21 maximumscore 1

het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

door de gedetailleerde/haarscherpe weergave (van hetgeen buiten de bus gebeurt)

22 maximumscore 2

voorbeelden van juist kenmerken:

- geen zichtbare verftoetsen
- realistische vormgeving / realistische weergave spiegeling / realistisch perspectief / realistisch kleurgebruik
- goed zichtbare details
- afsnijding, zoals vaak bij foto's het geval is

per juist kenmerk

1

23 maximumscore 1

voorbeelden van een juist aspect van de voorstelling:

- het Vrijheidsbeeld
- Engelstalige verkeersborden / wegwijzers uit New York
- (stations)hal van New York

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

24 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving waarbij de uitleg de volgende elementen moet bevatten:

aspect	uitleg
compositie/ordening	– diagonale richtingen – herhaling / ritme
kleur	– contrast tussen zwart-wit en kleur – licht-donkercontrast – koud-warmcontrast
vorm	– grote diversiteit – onregelmatig
hanteringswijze	– grove toets/penseelstreken – transparant en dekkend – fotoprints en schilderen door / naast / over elkaar

per juist aspect in combinatie met de juiste uitleg 1

25 B

26 B

27 maximumscore 2

Het antwoord dient de volgende elementen te bevatten:

- *Tkts Line* is een nauwkeurige registratie van een specifieke plek in New York 1
- *Estate* is een verbeelding van (persoonlijke, vluchtige, gevoelsmatige) indrukken van de kunstenaar van de stad New York 1

Ook wij wonen in Parijs

28 maximumscore 1

voorbeelden van een juist aspect van de voorstelling:

- De geportretteerden hebben een overdreven gezichtsuitdrukking.
- De geportretteerden tonen een (duidelijke) emotie.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

29 maximumscore 1

voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving:

aspect	uitleg
ruimte	close-up, waardoor gezicht heel dichtbij komt en indringend is
kleur	(sterk) licht-donkercontrast

Opmerking

Het scorepunt mag alleen worden toegekend als het juiste aspect in combinatie met de juiste uitleg is gegeven.

30 maximumscore 2

voorbeelden van juiste redenen:

- omdat JR letterlijk en figuurlijk dicht in zijn buurt zou komen
- omdat de jongen zichzelf (figuurlijk) bloot moest geven voor de camera / omdat de jongen zijn emotie moest tonen
- omdat de jongen moest kunnen vertrouwen op de goede bedoelingen van JR

per juiste reden

1

31 maximumscore 2

voorbeelden van juiste redenen:

- Zo geeft hij hen een individueel gezicht in plaats van een collectief imago.
- Zo worden de geportretteerden unieke personen. / Zo laat hij de identiteit van elke individuele jongere zien.
- Zo laat hij zien waar ze geboren zijn / waar ze wonen / dat ze een baan hadden.

per juiste reden

1

32 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- De vooroordelen over deze jongeren zijn er vooral in het centrum. Om de vooroordelen te ontkrachten zoekt hij de personen op die het vooroordeel hebben.
- Hij wil de vooroordelen onder de aandacht brengen van mensen die in het centrum komen / wonen.
- Hij wil bewoners uit verschillende wijken (van de stad) nader tot elkaar brengen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

33 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

Hij wil bereiken dat

- er aandacht komt voor de jongeren.
- mensen met de jongeren kennismaken.
- het imago van de jongeren verbetert.

34 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- Hij confronteert hiermee op een onverwacht moment de aanschouwers, waardoor zijn werk doeltreffend is.
- Het is illegaal. / Hij krijgt hiervoor geen vergunning, daarom is 's nachts een goed moment (want dan kan hij snel en stiekem werken).

35 maximumscore 2

voorbeelden van juiste redenen:

- om de bewoners te eren / om de bewoners niet te vergeten
- Zo wordt het een verrassingseffect: pas tijdens de sloop verschijnen de portretten.
- Om te laten zien dat deze flats bewoond waren en de bewoners door de sloop hun huis kwijt raken.
- Tijdens de sloop is het moeilijk om de foto's op te hangen.

per juiste reden

1

36 maximumscore 2

- voorbeelden van juiste argumenten **vóór**:

1

- Er kan bij de inwoners van (het centrum van) Parijs begrip ontstaan voor de jongeren in de buitenwijken.
- De jongeren zijn trots op hun portretten waardoor hun eigenwaarde stijgt.

- voorbeelden van juiste argumenten **tegen**:

1

- Het is een tijdelijk project waardoor de doelstelling snel kan worden vergeten.
- De foto's zijn illegaal en dat vergroot het negatief imago van de jongeren. / De jongeren worden aan een illegale actie gekoppeld.
- De foto's bevestigen nogmaals dat de jongeren anders zijn, door het expressieve karakter van de foto.

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinerator in de applicatie Wolf. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 29 mei. Meteen aansluitend op deze datum start Cito met de analyse van de examens.

Ook na 29 mei kunt u nog tot en met 12 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in de webbased versie van Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

tweede tijdvak

Ook in het tweede tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw tweede-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen CSE

afbeelding 1	https://www.mixedgrill.nl/wp-content/uploads/2013/09/florentijn-hofman-partyaardvark-01.jpg
afbeelding 2	http://architizer-prod.imgix.net/media/1458126957132Bartokpark_buroharro1.JPG?q=60&auto=format,compress&cs=strip&w=1680
afbeelding 3	https://www.mixedgrill.nl/wp-content/uploads/2013/09/florentijn-hofman-partyaardvark-8.jpg
afbeelding 4	http://www.miniworldrotterdam.com/foto/Monumentendag_delftsche_poort_01.jpg
afbeelding 5	http://static.panoramio.com/photos/large/97684190.jpg
afbeelding 6	http://ianthearchitect.org/wp-content/uploads/2014/06/Nieuwe-Delftse-Poort-4.jpg
afbeelding 7a	http://www.bkor.nl/wp-content/uploads/2008/04/KraatCor_NieuweDelftsePoort-4-800x500.jpg
afbeelding 7b	https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/14/Rotterdam_delftse_poort_details.jpg
afbeelding 8	https://www.angieslist.com/photos/cleaning-cloud-gate.htm
afbeelding 9	http://static.thousandwonders.net/Cloud.Gate.original.7770.jpg
afbeelding 10	http://trazosybosquejos.blogspot.nl/2011/01/richard-estes-pinta-los-reflejos.html
afbeelding 11	http://www.philamuseum.org/collections/permanent/63547.html?mulR=2055227226%7C9
afbeelding 12	http://www.editionsalternatives.com/voir/images/1063_2273.jpg
afbeelding 13,15,16	http://www.jr-art.net/projects/portrait-of-a-generation

filmstills 14a, 14b	http://www.jr-art.net/projects/portrait-of-a-generation
afbeelding 17	http://www.thenewwolf.co.uk/wp-content/uploads/2013/01/DEF10resize.jpg
afbeelding 18	http://www.jr-art.net/sites/default/files/styles/large/public/les_bosquets_tff_jr_2_.jpg
figuur 1	https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/3/35/Orycteropus_afer_stuffed.jpg/266px-Orycteropus_afer_stuffed.jpg
figuur 2	http://www.gelderlander.nl/arnhem/kleine-kink-in-de-kabel-bij-plaatsing-feestaardvarken~addc2c3e/
figuur 3a, 3b, 3c	https://www.dnainfo.com/chicago/20150917/downtown/whats-inside-bean-photos-show-building-of-cloud-gate
figuur 4	Thompson, Nato e.a., JR: Can Art Change the World?, Phaidon Press, London, 2015

(internetbronnen geraadpleegd 05-11-2016 afb. 5 en 6, JR geraadpleegd 17-008-2017, overige geraadpleegd 22-04-2017)

6 Bronvermeldingen Magazine *De Stad*

pagina 1 (van links boven naar rechts onder)

Marijke de Goey	http://4.bp.blogspot.com/-dXPBocz4ces/UonwpuuYhbl/AAAAAAAAAODY/6CxWHpPABso/s1600/LV110003.JPG (20-03-2017)
Aram Bartholl	http://www.johnsrunkwalkshop.com/wp-content/uploads/2014/07/pb120441.jpg
Florentijn Hofman	http://www.florentijnhofman.nl/sites/default/files/styles/frontpage-slick/public/home/rabbit-9258hog.jpg?itok=9bHk7Ypg http://www.arnhem-direct.nl/berichten/florentijn-hofman-het-feestaardvarken-kan-wel-weg/
Richard Estes	http://americanart.si.edu/exhibitions/online/estes/images/fullsize/11.jpg

pagina 2 en 3 (van links boven naar beneden en rechts boven naar beneden)

Rotterdam schaakspel, Hoek	https://karinkoolen.files.wordpress.com/2013/09/schaken.jpg (20-03-2017)
Tjebbe Beekman	https://tjebbebeekman.com/2005-3/
Anish Kapoor	http://fr.academic.ru/pictures/frwiki/83/SkyMirror_NYC.jpg
1/2 Brussel 2 x	http://www.froot.nl/wp-content/uploads/2014/02/Stripmuur_MiloProfi_VisitFlanders_6925392177_785530ddcb_o.jpg https://nl.pinterest.com/pin/314970567660453299/ (20-03-2017)
Jan Rothuizen	https://scontent.cdninstagram.com/t51.2885-15/e35/16228794_374736406231218_5968406182245695488_n.jpg?ig_cache (20-03-2017)
JR	http://www.jr-art.net/projects/the-wrinkles-of-the-city-shanghai _key=MTQ0MTQyNjEwNzkyMDg3MDYzNw%3D%3D.2 (20.-03-2017)

pagina 4 en 5

1, 2 en 7	http://www.sofiegd.nl/site/amstertrammaps.html
3	https://www.flickr.com/photos/93093835@N00/5360541910/in/photostream/
4	https://www.flickr.com/photos/93093835@N00/5359915627/in/photostream/
5 en 6	http://www.sofiegd.nl/sgd/pers.html
8	https://www.facebook.com/LeonRomerFanpage/photos/a.416077261805030.100383.416050158474407/416077265138363/?type=3&theater

pagina 6 en 7 (08-03-2017)

1	https://issuu.com/cbkrotterdam/docs/2881cbk_kraatkrant_def_lr
stills 2, 3 en 6	https://www.youtube.com/watch?v=9yTAXCYBkyc
4	https://assets.catawiki.nl/assets/2016/9/21/a/a/3/aa3b35e4-8010-11e6-89ea-62b5f2976806.jpg
5	https://8hoos1lwj2vj1z00bj5eg8li-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2012/12/gyzkraatpic15-900x675.jpg
7	https://8hoos1lwj2vj1z00bj5eg8li-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2012/12/gyzkraatpic15-900x675.jpg
8	https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/736x/ae/b1/b5/aeb1b5de17303c6f856bb4523d16c384.jpg
9	https://museumrotterdam.nl/collectie/item/74484-A-B
10	http://www.bkor.nl/wp-content/uploads/2008/04/KraatCor_NieuweDelftsePoort-5-800x500.jpg

pagina 8 van links boven naar rechts onder

Yin xiuzhen	https://synkroniciti.files.wordpress.com/2013/11/7868157214_58bb38cd32.jpg
Rotterdam Centraal	https://www.treinstationinfo.nl/wp-content/uploads/Station-Rotterdam-Centraal.jpg
Romare Bearden	https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/originals/0b/77/be/0b77be71008eed68f2cfb6d3afc4444a.jpg
Chris Burden	https://coromandal.files.wordpress.com/2014/04/chris-burden-metropolis.jpg
BLU	http://a398.idata.over-blog.com/300x138/4/43/34/88/Blu-4.jpg (20-03-2017)

(internetbronnen geraadpleegd 06-02-2017 behalve anders vermeld tussen haakjes)

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

beeldende vakken vmbo-GL en TL

Centraal examen vmbo-GL en TL

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo-GL en TL,

Bij het centraal examen beeldende vakken vmbo-GL en TL:

Op **pagina 5**, bij **vraag 4** moet naast antwoord **C**, ook antwoord **A** worden goed gerekend.

Toelichting:

De reden voor deze aanvulling ligt mede in de uitspraak die de kunstenaar Florentijn Hofman deed in een [interview](#).

Hier zegt hij onder andere: “Ik maak geen beelden, maar totaalinstallaties.”

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren beeldende vakken vmbo-GL en TL.

Namens het College voor Toetsen en Examens,

drs. P.J.J. Hendrikse,
voorzitter

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2018

tijdvak 2

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*

Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Het stadsleven

1 maximumscore 3

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- sneeuw (op de grond / kozijnen / boomtakken / brugrailing)
- de dikke jassen van de mensen
- de grauwe / grijs-witte lucht (alsof het gaat sneeuwen)
- De bomen zijn (deels) kaal.

per juist aspect

1

2 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving waarbij de uitleg de volgende elementen moet bevatten:

aspect	uitleg
ruimte	– afsnijding – meest nabij, waardoor ze het grootst is
kleur	– opvallend – licht(gekleurde mantel) – afwijkend
ordening	midden voor
vorm	– grootste – afwijkend – driehoekig

per juist aspect in combinatie met een juiste uitleg

1

3 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- Zo oefent hij de weergave van houdingen en/of bewegingen van de voorbijgangers.
- Zo onthoudt hij de weergave van houdingen en/of bewegingen van de voorbijgangers.
- Zo hoeft hij niet zo snel te werken.

4 C

Vraag	Antwoord	Scores
5	maximumscore 2 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:	
	• De foto nam Breitner vanuit een hoog standpunt / vogelvluchtperspectief	1
	• Voor het schilderij koos Breitner het standpunt van iemand die op straat staat / ooghoogte	1
6	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: De beschouwer lijkt zich onder de mensen te bevinden / staat echt in de stad.	
7	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: De nieuwe voorstelling sprak de mensen die het schilderij konden kopen meer aan.	
8	maximumscore 1 voorbeelden van een juist antwoord:	
	– Hij paste zijn werk aan voor geld en verloochende daarmee zichzelf / zijn eigen artistieke principes / het volk. – Hij manipuleert de stad / de werkelijkheid.	
9	maximumscore 2 voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:	
	– veel mensen – veel bebouwing (huizen op elkaar, muren, trappen, ramen) – druk op straat	
	per juist aspect	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

10 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving waarbij de uitleg de volgende elementen moet bevatten:

aspect	uitleg
vorm	– veel verschillende – variatie in grootte – contrast tussen geometrische en organische
ruimte	– overlapping van de figuren – afsnijding van de figuren – wisselende perspectieven
kleur	– contrast tussen zwart-wit en kleur – warm-koudcontrast
ordening	overall

per juist aspect in combinatie met een juiste uitleg

1

11 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

In een collage kan je met beeldelementen (tot het laatste moment) schuiven op zoek naar de beste compositie.

12 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- door het alledaagse leven als onderwerp te kiezen
- door de stad realistisch te schilderen (ook al manipuleert hij het straatbeeld door de overschildering)

13 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

door foto's uit de werkelijkheid / kranten / tijdschriften te gebruiken (waardoor een beeld ontstaat van een straat met echte mensen)

Groninger stadspoort

14 maximumscore 2

voorbeelden van juiste argumenten:

- Het museum fungeert als een brug (tussen station en centrum).
- Er voert een looproute (letterlijk) door / over het museum (van station naar centrum).
- De blauwe poort lijkt een toegangspoort (tot de stad die daarachter ligt).

per juist argument

1

15 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving waarbij de uitleg de volgende elementen moet bevatten:

aspect	uitleg
vorm	– samengesteld uit gevarieerde (vormen) – samengesteld uit contrasterende (vormen) – afwisselende maatvoering
kleur	opvallend en fel
ordening	– verspringend, grote variëteit – verschillende bouwvolumes
textuur	verschillende patronen / texturen op gevels

per juist aspect in combinatie met een juiste uitleg

1

16 C

17 maximumscore 3

voorbeelden van juiste functies:

- wegwijzer
- ontmoetingspunt / markeringspunt
- bankje
- plattegrond van het museum

per juiste functie

1

18 maximumscore 1

voorbeelden van een juist kenmerk:

- De paviljoens hebben allen een verschillende vorm.
- De paviljoens staan los van elkaar.
- De paviljoens hebben allen een eigen decoratie.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

19 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving:

aspect	uitleg
ordening	– centraal geplaatst, want de kern van het museum torent / steekt overal boven uit, waardoor het je niet ontgaat
kleur	– goud(geel) verwijst naar kostbaarheden die er bewaard worden
vorm	– gesloten / ondoordringbare / raamloze bovenkant, want de inhoud moet veilig bewaard worden – punten/spitsen markeren de hoeken aan de bovenkant, wat het belang van het deel benadrukt

per juist aspect in combinatie met een juiste uitleg

1

20 maximumscore 1

voorbeelden van een juist argument:

- Het is een eyecatcher en trekt daardoor vele toeristen / bezoekers.
- Het trekt bezoekers, waardoor het een (economische) impuls geeft aan de stad.
- Het zet Groningen neer als cultureel interessante stad.

Over bureen

21 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- het grote gebouw
- veel waslijnen / schotelantennes
- meerdere woonlagen

per juist aspect

1

22 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- kleur: vergrijsde tinten, grauwe tinten
- licht: fel (benadrukt slagschaduwen en reflectie)

1

1

Vraag	Antwoord	Scores
23	maximumscore 1 voorbeelden van een juist antwoord: – de grauwheid van de flat – het verval van de flat – het rauwe / het ruwe van de flat – de eenvoud / de armoede van de flat	
24	maximumscore 1 voorbeelden van een juist antwoord: – De voorstelling is in eerste instantie niet herkenbaar. – Het is niet de voorstelling die op de voorgrond treedt (maar het geheel van vormen, lijnen, licht en kleur).	
25	maximumscore 2 voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling: – hoge torenflats – dichte bebouwing – drukke weg / verkeersader	
	per juist aspect	1
26	A	
27	maximumscore 1 voorbeelden van een juist argument: – De mensen lijken niet in de gaten te hebben dat je als beschouwer ziet dat zij werken / hun vrije tijd beleven / hun dagelijks leven leiden. – De personen in beeld kijken niet in de camera / lijken zich niet bewust van de camera.	
28	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: De belichting / De compositie / Het kleurcontrast is zorgvuldig gekozen.	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

29 maximumscore 1

voorbeelden van een juist effect:

- verkleinen van anonimiteit in de stad / zorgen dat men elkaar beter leert kennen
- vergroten van sociale cohesie
- vergroten van tolerantie ten opzichte van elkaar

Afrika 010

30 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- groot(s) / veel volume
- zeer hoog
- Het is één grote glazen gevel (die de 'kleur aanneemt' van de dag).
- blokken die verschoven zijn ten opzichte van elkaar / overstekende vormen

per juist kenmerk

1

31 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- driehoekige vorm
- brede rand
- naar voren hellende driehoekige vorm / vorm die een holte suggereert
- geribbeld oppervlak
- glanzend materiaal
- rechthoekig deel aan linkerzijde

per juist kenmerk

1

32 maximumscore 3

voorbeelden van juiste argumenten:

- Afrikaanse kappers zijn gespecialiseerd.
- Het vlechten is traditie van Afrikaanse kappers.
- Gaba wilde deze traditionele kappers een podium geven.
- Gaba wil Afrika en Rotterdam (nog meer) samenbrengen.
- Gaba maakt de pruiken in opdracht van het Wereldmuseum.
- Gaba is trots op zijn geboorteland (met zijn tradities).

per juist argument

1

33 A

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

34 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

De werken kunnen op het hoofd gedragen worden (als een hoofddekse).

35 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- speciaal voor de tentoonstelling gemaakt
- bedoeld als kunstwerk
- te zwaar als pruik
- niet praktisch

36 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving waarbij de uitleg de volgende elementen moet bevatten:

aspect	uitleg
kleur	Alleen de pruik is paars.
ordening	De pruik is centraal geplaatst.
licht	De pruik is uitgelicht.

per juist aspect in combinatie met een juiste uitleg

1

37 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- Hij verwerkt een Afrikaanse traditie in een kunstwerk waarin Rotterdamse gebouwen centraal staan.
- Hij laat iconische gebouwen van Rotterdam gedragen worden op een manier die in Afrika traditie is.

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examiner in de applicatie Wolf.
Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 25 juni.

6 Bronvermeldingen

afbeelding 1	Titel: George Hendrik Breitner in Amsterdam door J.F. Heijbroek en Erik Schmitz
afbeelding 2	https://humanitiesusa.wordpress.com/2011/04/25/romare-bearden-the-dove-c-1964/
afbeelding 3	http://www.google.nl/url?sa=i&rct=j&q=&esrc=s&source=images&cd=&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwjvhdic6L3NAhVCRhQKHbY-BFcQjRwIBw&url=http:// groningeninbeeld.rtvnoord.nl/index.asp?id%3D9023&psig=AFQjCNEQw4T3ssgRfCR2_7Bt4Y8QjYQXA&ust=1466759579381347 (28-08-2016)
afbeelding 4	http://static.panoramio.com/photos/original/6818133.jpg
afbeelding 5	http://collectie.groningermuseum.nl/wwwopacx/wwwopac.ashx?command=getcontent&server=images&value=1991_2000\1994.0146.jpg (28-08-2016)
afbeelding 6	Panoramio Google maps Groningermuseum, amber. Rousse Op 26 januari, 2010 ingezonden (05-01-2017)
afbeelding 7	https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/33/Musée_de_Groningen_2.JPG
afbeelding 8	http://groningeninbeeld.rtvnoord.nl/index.asp?actie=foto&id=6091
afbeelding 9, 10, 11	catalogus via Artez: Tjebbe Beekman, The image of the Capsular Society Uitgeverij d'jonge Hond, Harderwijk
afbeelding 12, 13, 14	https://www.gailalberthalaban.com
afbeelding 15	https://farm8.staticflickr.com/7630/16990117938_cceabdb65d_b.jpg
afbeelding 16	http://www.kitvoegen.nl/project-view/gebouw-de-rotterdam/#prettyPhoto/0/
afbeelding 17	http://www.nationalestaalprijs.nl/uploads/projecten/1064/rotterdam_centraal_aanzicht_stadszijde.jpg
afbeelding 18	https://www.nrc/nieuws/2016/11/01/wim-pijbes-ontdekt-afrikaanse-kunst-a1529533#photo (06-11-2016)
afbeelding 19	https://static01.nyt.com/images/2014/12/31/blogs/20141231-lens-hair-slide-PZ5F/20141231-lens-hair-slide-PZ5F-superJumbo.jpg en https://streetshootersng.files.wordpress.com/2014/02/eb635-oo051.jpg
afbeelding 20	https://www.nrc/nieuws/2016/11/01/wim-pijbes-ontdekt-afrikaanse-kunst-a1529533#photo (06-11-2016)
afbeelding 21	https://images.nrc.nl/S_xEhQm9MagfOlqTKhbrJMkjkwc=/1280x/s3/static.nrc.nl/bvhw/files/2016/04/2704cul_afrika1.jpg

- figuur 1 <https://theauberginecoat.com/2014/08/08/de-klok-een-paar-uur-vooruit-over-george-hendrik-breitner/>
- figuur 2 <http://resolver.kb.nl/resolve?urn=urn:gvn:WITS01:105458&role=page&count=1&role=image&size=large>
- figuur 3 Ir. R.J. de Jong en Ir. W.O Wassenaar, 'Bouwen met Staal 115', november/december 1993

(internetbronnen geraadpleegd 21-09-2017 en anders op de datum vermeld tussen haakjes)

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2017

tijdvak 1

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het bij de toets behorende correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, hoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden met inachtneming van het correctievoorschrift toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 65 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Als in een droom

1 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- de rotsen / de bergpartij
- de zee / het water
- de spiegeling van de rotsen in het water
- de lucht
- de mieren
- het (rode) horloge / het knopje / de wijzers van de horloges
- een dode boom / tak
- de plaat/het plateau aan de waterlijn
- de wimpers in de 'vorm' op de grond
- het blok onder de boom

per juist aspect

1

2 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving:

aspect	uitleg
kleur	naturalistisch / realistisch
textuur	realistische stofuitdrukking
licht	– slagschaduw – eigenschaduw – reflecties
ruimte	– verkleining – vervaging – lijnperspectief

per juist aspect in combinatie met juiste uitleg

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

3 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- Het verbeeldt een droomwereld / het onderbewuste.
- Er wordt een nieuwe / onmogelijke werkelijkheid geschapen.
- Het is onlogisch / irrationeel.
- Alledaagse voorwerpen worden in vreemde combinaties geplaatst.

per juist kenmerk

1

4 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- de omhoog springende Dalí
- de mimiek / de grimas van Dalí
- het omhoog geheven gezicht van Dalí
- de springende / vallende katten
- de plens water
- het zwevende meubilair

per juist aspect

1

5 maximumscore 1

voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving:

aspect	uitleg
ordening	– over gehele foto geplaatste elementen – elementen zijn geplaatst in verschillende richtingen – de diagonale lijn van de plens water
ruimte	– afsnijding van de stoel – overlappen van elementen
licht	– licht-donker contrast op verschillende plekken – schaduwwerking op verschillende plekken

Opmerking

Het scorepunt mag alleen worden toegekend als het juiste aspect in combinatie met de juiste uitleg is gegeven.

6 maximumscore 2

voorbeelden van juiste redenen:

- Persoon (assistent) links is in beeld.
- Stoel overlapt gezicht van Dalí.
- Schilderij is nog niet in de lijst geplaatst.
- Katten springen / vallen niet in één richting.

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 2

voorbeelden van juiste redenen:

- Omdat de timing belangrijk was: alles moest zich op exact hetzelfde moment, op de juiste plek bevinden.
- Omdat de foto werd gemaakt met echte personen / dieren waardoor je er geen/weinig grip op hebt.
- Omdat het in één keer moest lukken, zonder bewerking achteraf.
- Omdat het moest lijken alsof voorwerpen / Dalí / katten zweven.
- Omdat het vervelend is te moeten gooien met katten.

per juiste reden

1

8 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

De gedachte aan een nare droom ontstaat

- door de kale / sobere ruimte / de lege wanden.
- door het versleten / kapotte interieur.
- door de vreemde / buitenaardse / gifgroene katten.
- doordat je de gezichten van de personen niet ziet / de personen anoniem/onpersoonlijk zijn.
- door de grote hoeveelheid katten (die overal op, aan of in zitten).

per juist aspect

1

9 maximumscore 1

voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving:

aspect	uitleg
kleur	– onnatuurlijke / fluorescerende katten – de kille grauwe grijs/groene tinten van de ruimte, interieur, personen
licht	– kil, naargeestig – donkere schaduwen
ordening	de plaatsing in verschillende richtingen van de katten

Opmerking

Het scorepunt mag alleen worden toegekend als het juiste aspect in combinatie met de juiste uitleg is gegeven.

10 B

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

11 maximumscore 1

voorbeelden van juiste antwoorden:

Dalí:

- (echte) katten die in de lucht zweven, wat onlogisch / irrationeel is
- het water dat in de lucht 'hangt', wat onlogisch / irrationeel is
- de vreemde combinatie van de diverse onderdelen

of

Skoglund:

- de intens gifgroene kleur, wat alleen in een droom zou bestaan
- de grote hoeveelheid katten in deze setting is onwerkelijk
- Alles is grijs/grauw (behalve de gifgroene katten), wat onwerkelijk is en gedroomd lijkt.

Met je hoofd in de wolken

12 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- opbouw uit (dikke en dunner) draden/netten
- bolvormen aan / tussen de draden
- Er is sprake van verschillende niveaus.
- reflectie in de bolvormen
- bevestiging aan de zijkant/wand
- Het zweeft / hangt in de ruimte.
- transparantie van de bollen

per juist kenmerk

1

13 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten:

- hoe het net te bevestigen (aan de wand)
- hoe de verschillende lagen / niveaus zich tot elkaar verhouden
- hoe de bollen er in te bevestigen / klemmen
- hoe de verhoudingen zullen zijn (tussen mens en installatie)
- hoe het er in het echt ongeveer uit zal zien
- hoe de draden / kabels te spannen

per juist aspect

1

14 A

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

15 maximumscore 3

voorbeelden van juist kenmerken:

- De bolvormen lijken op luchtbellen / ballonnen die opstijgen/zweven.
- Dunne, ranke kabels/draden die haast onzichtbaar zijn, waardoor de bevestiging onzichtbaar is.
- De grote hoogte geeft suggestie van zweven boven binnenplein.
- De zilverkleur van de bollen laat omgeving erin reflecteren, waardoor het opgaat in deze omgeving.
- Het hangt vlak onder het glazen dak, waardoor het in de lucht lijkt op te gaan.

per juist kenmerk in combinatie met juiste uitleg

1

16 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- Je ervaart te kunnen voortbewegen op grote hoogte los van de grond / Je denkt dat je zweeft.
- Je ervaart de overige museumbezoekers als kleine figuurtjes in een modelwereld.
- Je ervaart de bewegingen van *In Orbit* door de bewegingen van anderen.

per juist antwoord

1

17 maximumscore 1

voorbeelden van juiste antwoorden:

- Je ziet de betreders van de installatie als mensen die lopen/liggen in de hemel/op de wolken/in de lucht.
- Het lijkt alsof de mensen in *In Orbit* zweven.
- Het lijkt alsof de mensen spinnen in een web zijn.

18 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- zwevend
- netconstructie
- bolvormen
- transparant
- reflectie/spiegeling

per juist kenmerk

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

19 maximumscore 2

voorbeelden van juiste problemen:

- zuurstoftekort
- voedseltekort
- watertekort
- botsingsgevaar met vliegtuigen
- bereikbaarheid
- toegankelijkheid
- zwaartekracht

per juist probleem

1

Sterrennacht

20 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- grove toets
- korte toets
- dikke lagen verf / pasteuze manier van aanbrengen verf
- vrije richting van streken, wervelend, golvend en concentrische korte streken

per juist kenmerk

1

21 maximumscore 1

voorbeelden van juiste kenmerken:

- lichte kleuren (wit, geel) ten opzichte van donkere kleuren (donkerblauw, zwart)
- complementair contrast
- onverzadigde kleuren versus felle, verzadigde kleuren
- onwerkelijk kleurgebruik

22 maximumscore 3

voorbeelden van juiste overeenkomsten:

- organische/golvende vormen
- cirkelvormige lijnen
- opbouw uit losse deeltjes
- toepassing kleuren blauw en groen/geel
- repeterende patronen
- veel stippen/streepjes
- groot licht-donker contrast

per juiste overeenkomst

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

23 C

24 maximumscore 2

voorbeelden van juiste praktische voordelen:

- De hele route is goed zichtbaar.
- geen reguliere straatverlichting / lantaarnpalen nodig
- veilig gevoel
- onderhoudsarm/duurzaam
- geen lichtvervuiling
- goedkoop (geen lange elektriciteitskabels nodig)

per juist voordeel

1

25 maximumscore 1

voorbeelden van juiste antwoorden:

- Net alsof je door een sterrenhemel/de sterrenhemel van Van Gogh loopt.
- 'Sterren' onder je voeten (naast de sterren in de lucht) geven een betoverend effect.
- Je krijgt het gevoel door een oneindige ruimte te lopen/fietsen/gaan.
- Felle 'sterren' wijzen je de weg. / alsof je wordt geleid door de sterren
- Je voelt je veilig.

26 maximumscore 1

voorbeelden van juiste antwoorden:

- Het schilderij uit het verleden wordt vertaald in een hedendaags pad/kunstwerk.
- Oude technieken zoals gebruikt in het schilderij worden verbonden met hedendaagse, innovatieve technieken zoals gebruikt in het pad.
- Op de plek waar Van Gogh woonde/werkte ligt nu het pad van Roosegaarde dat naar Van Gogh verwijst.

27 maximumscore 1

voorbeelden van juiste argumenten:

- Hij past bestaande technieken toe in een fietspad.
- Het doel van het werk is om het te gebruiken.

28 maximumscore 1

voorbeelden van juiste argumenten:

- Men komt speciaal naar het pad toe om het te (gaan) zien.
- Het is een (op zichzelf staande) nieuwe creatie, het bestond nog niet eerder.

...en ze leefden nog lang en gelukkig

29 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

kenmerk	uitleg
schoentje	verwijst naar het verloren schoentje / het is een feest-/chique schoentje / het glimt net als glas (glazen muiltje)
pannen	zijn schoon en verwijzen naar het huishouden dat Assepoester moest doen
locatie	staat voor een paleis; Assepoester gaat naar het bal in een paleis

per juist kenmerk in combinatie met juiste uitleg

1

30 maximumscore 1

voorbeelden van juiste kenmerken:

- glans
- zilverkleurig

31 maximumscore 3

voorbeelden van juiste aspecten:

- op welke manier de deksels te verbinden (constructie)
- op welke manier de pannen te verbinden (constructie)
- op welke manier de deksels te ordenen (patroon)
- op welke manier de pannen te ordenen (patroon)
- de verschillende aanzichten van de schoen / het uiterlijk van de schoen
- vormgeving van de neus van de schoen (dichte neus/open neus)
- het formaat van de schoen (ten opzichte van de figuur)
- de maatvoering/verhoudingen van de schoen

per juist aspect

1

32 maximumscore 2

voorbeelden van juiste manieren:

- gestapeld
- van klein naar groot
- naast elkaar / in een regelmatig 'grit'
- overlappend

per juiste manier

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

33 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden met uitleg:

rol	uitleg
huisvrouw / verzorgende	– Pannen verwijzen naar het koken / zorgen. – Huisvrouw poetst pannen tot ze glimmen.
mooie / verleidelijke vrouw	De pump verwijst naar vrouw in feestelijke kleding.

- juiste rol wordt genoemd 1
- juiste uitleg bij de rol wordt gegeven 1

34 maximumscore 3

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- De koets ligt ondersteboven.
- De wielen van de koets zijn gebroken.
- De paarden liggen in een verwrongen/onnatuurlijke houding.
- Assepoester hangt (slap en onnatuurlijk) uit het raam.
- De dissels (trekstang van de koets) is gebroken.
- Er liggen brokstukken op de grond.
- De pompoen is vervormd.
- Er worden foto's gemaakt / er staan fotografen bij.

per juist aspect 1

35 maximumscore 3

voorbeelden van juiste verschillen:

Assepoester	fotografen
hangend	knielend
in de koets	buiten de koets
blik afgewend van fotografen	blik gericht op Assepoester
jurk	broeken en helmen
blote rug	volledig gekleed
lichte jurk	donkere pakken
alleen	een groep
in de spotlights	in de schemer
kleurrijk	vergrijsd, donker

per juist verschil 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

36 maximumscore 1

voorbeelden van juiste antwoorden:

- dat de roddelpers opdringerig is
- dat de roddelpers weinig/geen privacy gunt aan beroemdheden

37 maximumscore 1

voorbeelden van juiste antwoorden:

dat de toeschouwers

- de roddelpers in stand houden / medeplichtig zijn aan de roddelpers
- staan te lachen bij een heftige gebeurtenis
- als souvenir een foto van zichzelf kopen en daarmee dit handelen niet veroordelen
- ramptoeristen zijn

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 30 mei.

Ook na 30 mei kunt u nog tot 14 juni gegevens voor Cito accorderen. Alle gegevens die vóór 14 juni zijn geaccordeerd, worden meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in de webbased versie van Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

tweede tijdvak

Ook in het tweede tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw tweede-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen CSE

afbeelding 1	http://uploads5.wikiart.org/images/salvador-dali/the-persistence-of-memory-1931.jpg
afbeelding 2	http://clair.me/wp-content/uploads/2013/10/PAR39240.jpg
afbeelding 3	http://ecx.images-amazon.com/images/I/913ZtL4dmUL.jpg
afbeelding 4	http://media.cmgdigital.com/shared/img/photos/2014/06/05/03/67/Radioactive_Cats__1980_Sandy_Skoglund.jpg
afbeelding 5**	http://ex-chamber-memo5.seesaa.net/article/358882340.html (spinnenweb) https://farm6.staticflickr.com/5571/15104377666_a701161c96_o_d.jpg (waterdruppels spinnenweb)
afbeelding 6	http://images.adsttc.com/media/images/51ca/852e/b3fc/4b57/1e00/00b2/large_jpg/TS_11K21_52070.jpg?1372226854
afbeelding 7	http://lostininternet.com/wp-content/uploads/2014/04/tomas-saraceno-in-orbit-05.jpg
afbeelding 8	http://www.designboom.com/art/tomas-saraceno-puts-you-in-orbit/gallery/image/tomas-saraceno-in-orbit-designboom-11/
afbeelding 9	http://www.artspace.com/tomas_saraceno/biosphere-3 http://m2.artspace-static.com/media/a-s/artworks/tomas-saraceno/None-326637487567/tomas-saraceno-cloud-cities-800x800.jpg
afbeelding 10	http://ifthenisnow.eu/sites/default/files/1024px-vangogh-starry_night_ballance1.jpg
afbeelding 11	http://www.beeldbalie.nl/wp-content/uploads/2015/01/fietspad2.jpg
afbeelding 12	http://heijmans.nl/media/filer_public/70/30/70301cf3-66b4-445b-9c63-e13de419a19d/vangogh-8-1600.jpg
afbeelding 13	http://heijmans.nl/media/filer_public/d5/a7/d5a7ed0d-90b2-452a-93b3-686aac2b1e9e/fietspad-koppelteken-1-1600-crop2.jpg
afbeelding 14* en 15*	http://joanavasconcelos.com/det_en.aspx?f=1339&o=625
afbeelding 16	https://pinkmsg.files.wordpress.com/2010/06/cinderela-joana-vasconcelos.jpg
afbeelding 17***	http://nerdist.com/wp-content/uploads/2015/08/Dismaland_Banksy_08222015.jpg
afbeelding 18	https://www.flickr.com/photos/richandrews/21025157082/sizes/l https://www.flickr.com/photos/richandrews/21301928895/sizes/l
figuur 1	http://smia-experimental.com/2012/01/30/in-orbit-tomas-saraceno/
figuur 2	http://heijmans.nl/nl/verhalen/vijf-vragen-aan-daen-roosegaarde/
figuur 3*	http://joanavasconcelos.com/det_en.aspx?f=1339&o=625
figuur 4	http://2.bp.blogspot.com/-7Rbyinea-kw/VfBlyrCa_DI/AAAAAAAAAG-U/MnIDxWslCE/s1600/DSCN6622.JPG

6 Bronvermeldingen Magazine *Dromen*

pagina 1 (van links boven naar rechts onder)

Daan Roosegaarde	http://www.vervemagazine.in/wp-content/uploads/2014/01/Daan-Roosegaarde-3.jpg
Daan Roosegaarde	http://www.designboom.com/wp-content/uploads/2015/08/daan-roosegaarde-smog-free-tower-designboom-06-818x578.jpg
Skoglund	http://66.media.tumblr.com/tumblr_m5mkaaiFrd1rt82qqo1_1280.jpg
Saraceno	http://trendland.com/wp-content/uploads/2012/05/tomas-saracena4-600x424.jpg

pagina 2 en 3 (van links boven naar beneden en rechts boven naar beneden)

Bosch	http://app.seramail.nl/client/uploads/archeon/Persberichten/Lezing_Jeroen_Bosch/13ecentr.jpg
Magritte	http://www.wikiart.org/en/rene-magritte/clear-ideas-1958
PUTRA	http://www.thisiscolossal.com/wp-content/uploads/2015/12/JatiPutra05.jpg
Eric geboers	http://buildingwithseawater.com/wp-content/uploads/2013/05/Outdoor5_af1080.jpg
Dismaland	https://thelastwordfsu.files.wordpress.com/2015/09/banksy_dismaland20.jpg
Jorn	http://www.rudedo.be/amarant06/wp-content/uploads/2015/03/Jorn03.jpg

pagina 4 en 5

SPREAD TEUN HOCKS

nummer 5	http://www.geheugenvannederland.nl/?/nl/items/MVC01:59202
nummer 8	http://www.geheugenvannederland.nl/?/indonesie_onafhankelijk_-_fotos_1947-1953/items/MVC01:NVPH-1739/&p=1&i=14&t=30&st=teun%20hocks&sc=%28cql.serverChoice%20all%20teun%20%20AND%20hocks%29/&wst=teun%20hocks
nummer 1, 3-10	http://www.geheugenvannederland.nl/?/nl/zoekresultaten/pagina/1/kinderpostzegels%201997/%28cql.serverChoice%20all%20kinderpostzegels%20%20AND%201997%29/&colcount=0&wst=kinderpostzegels%201997 Teun Hocks <i>Het Late uur</i> , Uitgeverij de geus, 1999 + foto's door I. Janssens gemaakt bij tentoonstelling Hocks, Coda Apeldoorn.

pagina 6 en 7

SPREAD ALGEN

nummer 1	http://assets.inhabitat.com/wp-content/blogs.dir/1/files/2012/01/Algae-Greenhouse-Exhibit-4.jpg http://i.kinja-img.com/gawker-media/image/upload/t_original/1343605641986876961.jpg http://www.lemoniteur.fr/media/IMAGE/2013/03/27/IMAGE_20130327_20591801.jpg
----------	---

nummer 2	https://static.dezeen.com/uploads/2009/09/Eco-pods-by-Howeler+-Yoon-Architecture-and-Squared-Design-3.jpg https://static.dezeen.com/uploads/2009/09/Eco-pods-by-Howeler+-Yoon-Architecture-and-Squared-Design-1.jpg
nummer 3	https://static.dezeen.com/uploads/2009/09/Eco-pods-by-Howeler+-Yoon-Architecture-and-Squared-Design-1.jpg
nummer 4	http://www.rael-sanfratello.com/wp-content/uploads/2010/10/Canary_wharf_looking_up_reflection.jpg https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/736x/16/12/ff/1612ff2398f9c530738bf8a8cebbf97c.jpg
nummer 5	http://www.citi.io/wp-content/uploads/2015/06/1017-05.jpg
nummer 6	http://d5wt70d4gmn1t.cloudfront.net/media/a-s/artworks/tomas-saraceno/None-326637487567/tomas-saraceno-cloud-cities-380x270-c.jpg

pagina 8 van links boven naar rechts onder

Star Wars****	http://happywithgame.com/star-wars-games-for-pc-2.html
Dalí Mae West	http://static.guim.co.uk/sys-images/Arts/Arts_/Pictures/2009/1/23/1232705631748/Salvador-Dalis-Mae-West-L-001.jpg
Floor Adams	http://flooradams.nl/pages/projects/sprookjes/sprookjes-wolf-7-geitjes-still01.jpg
Mosmeisje	http://www.kimsimonsson.com/images/kim_simonsson_mossgiril_and_river_01_lowres-crop-u9289.jpg
De uil van Teun Hocks	http://www.tijdschriftei.com/wp-content/uploads/2015/01/6.Untitled-1991.jpg

(alle internetbronnen geraadpleegd 01-07-2016, de bronnen met een * op 08-03-2016, de bronnen met ** op 03-08-2016, met *** op 26-01-2016, met **** gedownload in maart 2016 en ***** op 26-01-2016)

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2017

tijdvak 2

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het bij de toets behorende correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, hoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden met inachtneming van het correctievoorschrift toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 60 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Toekomstdromen

1 maximumscore 3

voorbeelden van juiste overeenkomsten:

- duiveltje / beeldje
- de rivier / het water
- bomen
- de Eiffeltoren
- witte / oude gebouwen
- bruggen
- auto's
- wegen/straten
- mensen

per juiste overeenkomst

1

2 maximumscore 3

voorbeelden van juiste veranderingen:

- meer bomen / planten (op of aan gebouwen en op straat)
- horizontale elementen boven op bestaande bouw
- verticale elementen boven op bestaande bouw
- meer staal/metaal/ijzer en glas
- boten in het water
- lucht(zuiverings)schepen

per juiste verandering

1

3 maximumscore 1

voorbeelden van juiste antwoorden:

- De hangende planten / bomen in oudbouw én aan nieuwbouw doen het één (groen) geheel lijken.
- Door het 'platform' op oude gebouwen wordt oud en nieuw met elkaar verbonden.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 maximumscore 2

voorbeelden van juiste argumenten:

- Groen werkt voor veel mensen ontspannend.
- Er zal meer zuurstof zijn. / De lucht zal frisser zijn.
- Groen oogt vriendelijker. / In een groene omgeving voelen inwoners zich prettiger, er heerst een goede sfeer.
- Door alle aanbouw ontstaat extra woonruimte.
- Het vele groen in de stad maakt het beter leefbaar voor dieren.
- Er is meer ruimte om te recreëren in het groen.

per juist argument

1

5 maximumscore 3

voorbeelden van juiste voordelen:

- snel/makkelijk wijzigen
- snel/makkelijk vermenigvuldigen
- snel/makkelijk publiceren
- snel/makkelijk verspreiden
- 3D-rendering is mogelijk
- werken vanuit digitale foto als basis
- werken waar en wanneer je wilt op de pc
- makkelijk delen en/of samenwerken

per juist voordeel

1

6 maximumscore 3

voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving:

aspect	uitleg
lijn	lange / vloeiende lijnen (aan de onderkant van de buitenrand)
vorm	– een rond/bolvormig lichaam / ronde/bolvormige opbouw – organisch – open en gesloten
ordening	kern met radialen / symetrische
licht	transparant

per juist aspect in combinatie met juiste uitleg

1

7 C

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 1

voorbeelden van juiste argumenten:

- (Het is moeilijk uitvoerbaar) omdat het werken vanuit een bestaande situatie voor praktische problemen zorgt.
- (Het is onwaarschijnlijk) omdat één architect het aanzicht van een stad als Parijs niet zo ingrijpend mag veranderen.
- (Het is onwaarschijnlijk) omdat men het historische karakter waardeert en een dergelijke iconische stad niet zomaar ingrijpend zal veranderen.

9 maximumscore 1

voorbeelden van juiste argumenten:

- omdat een leven onder water / in een grotendeels onder water gebouwde stad momenteel nog onmogelijk is
- omdat het technisch nog niet haalbaar is

Luchtkastelen

10 maximumscore 1

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- de (zwarte) zwevende rots
- Het onbereikbare / ontoegankelijke kasteel.

11 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving:

aspect	uitleg
ordening	– centrale plaatsing – De rots is naar verhouding groot.
kleur	– donker – licht-donker-contrast tussen lucht en rots
ruimte	kikvorsperspectief / lage horizon / laag standpunt
licht	– licht-donker-contrast tussen lucht en rots – eigenschaduw onderkant van rots

per juist aspect in combinatie met juiste uitleg

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

12 maximumscore 2

voorbeelden van juiste effecten:

Zonder hekje:

- gaat alle aandacht naar de rots.
- is de compositie rustiger.
- lijkt de rots verder weg.
- wordt het dreigender.
- heb je geen idee waar je bent. / heb je geen notie van plaats.

per juist effect

1

13 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

ballon Ögüt	rots Magritte
lichter grijs	donkerder grijs
rondere vorm	meer hoekige vorm
ballon heeft kegelvormige uitstulpingen	rots (en niveauverschillen) gelijkmatig opgebouwd
gebouw is anders van kleur dan rots	gebouw is zelfde kleur als rots, lijkt één geheel
touwtjes aan onderzijde	los in de lucht
plastic	verf
driedimensionaal	tweedimensionaal

per juist kenmerk

1

14 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Met zijn werk laat Ögüt het *Vooruit*-gebouw letterlijk boven de stad uitstijgen.

15 B

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

16 maximumscore 2

voorbeelden van juiste redenen:

- omdat hij zijn droom, ook al is deze beschadigd, onder de aandacht wil blijven brengen
- omdat hij het vandalisme / vernielen van zijn werk onder de aandacht wil brengen
- omdat het nu iets nieuws / een nieuw verhaal vertelt
- omdat het nu interessant(er) is geworden

per juiste reden

1

Zout, een oplossing?

17 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- De gebouwen zijn even laag als de omgeving/zandheuvelds.
- Golvende lijnen doen denken aan de zandheuvelds.
- Ronde vormen doen denken aan de zandheuvelds.
- (Het lichtgekleurde/witte) zout reflecteert de zon (en dat is goed voor de klimaatbeheersing).

per juist kenmerk

1

18 maximumscore 1

voorbeelden van juiste redenen:

- Het zout is dichtbij / hoeft niet zo ver getransporteerd te worden.
- Er is veel zout aan zee.
- Het zout is makkelijk te winnen.

19 maximumscore 2

voorbeelden van juiste argumenten:

- Zout is natuurlijk/zout is een natuurlijk product.
- Zout kan worden hergebruikt.
- Zout is op energiearme wijze te verwerken/te winnen.

per juist argument

1

20 C

21 C

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

22 maximumscore 2

voorbeelden van juiste redenen:

- om vormonderzoek te doen
- om het visueel te maken
- om het definitieve model vast te stellen
- om het aantrekkelijk te presenteren
- voor de maatvoering / om schaalonderzoek te doen

per juiste reden

1

23 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten:

- het verkrijgen van meer materiaalkennis (over zout)
- kennis over zoutwinning
- het vergroten van geografische kennis
- het berekenen van de constructie / het ontwerp

per juist aspect

1

24 maximumscore 3

voorbeelden van juiste voorbeelden:

- de invloed van (weers)omstandigheden op een gebouw van zout
- de invloed van de tijd op een gebouw van zout
- de leefbaarheid in een gebouw van zout
- hoe het gebouw eruitziet in het beoogde, grote formaat
- de haalbaarheid van het project
- de stevigheid van een gebouw van zout
- de constructie van een gebouw van zout

per juist voorbeeld

1

25 maximumscore 1

voorbeelden van juiste redenen:

Zijn plan

- is vernieuwend. / is een stad van de toekomst.
- is duurzaam.
- is interdisciplinair.
- biedt alternatief materiaal om mee te bouwen.
- biedt goedkoop materiaal om mee te bouwen.

26 maximumscore 1

voorbeelden van goede antwoorden:

- Uit het waardeloze zout wordt waardevol onderdak gebouwd.
- Uit het waardeloze zout wordt waardevol vastgoed gebouwd.
- Het is een duurzame oplossing en alle duurzame zaken zijn waardevol.

Nachtmerrie

27 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- grote / open ogen
- grote / open bek
- bloed
- tentakels
- alleen kop, geen lijf / lijf dat uit slangen bestaat

per juist aspect van de voorstelling

1

28 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving:

aspect	uitleg
kleur	– fel/vurig – contrasterend (waardoor expressief)
ordening	groots / beeldvullend
ruimte	afsnijding, het monster gaat buiten het kader
vorm	grillig

per juist aspect in combinatie met juiste uitleg

1

29 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- geesten, spookachtig, nare koppen, doodshoofd / figuren in vele soorten
- wezens / figuren niet goed te duiden / niet scherp
- donker van de nacht, waarin dingen opdoemen
- grillig getekend / alle elementen gaan in elkaar over, zijn onbegrensd
- Je ziet iemand slapen (een nachtmerrie heb je wanneer je slaapt).

per juist kenmerk

1

30 B

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

31 maximumscore 2

voorbeelden van juiste verschillen:

schets op foto	schilderij
één rij 'vakjes' voor tekeningen in de rand	boven en onder twee rijen tekeningen
rand gevuld met lege vakjes	rand gevuld met tekeningen
geen paden waar te nemen	'paden' weergegeven
lichte, natuurlijke plekken anders van vorm dan in schilderij	vervorming lichte plekken (ogen / bek) t.o.v. originele plekken op foto.

per juist verschil

1

32 maximumscore 1

voorbeelden van juiste kenmerken:

- paden
- vlakken / open plekken
- vijvers
- bosjes / (gras)veldjes / de kleur groen

33 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten:

- grove toets
- eenvoudige vormen
- door elkaar gelopen / ongelijkmatig aangebrachte kleuren
- kleuren lijken op het doek gemengd
- lange, vloeiende / niet onderbroken en snel getrokken lijnen
- niet netjes 'binnen de lijntjes gekleurd' / vlakken niet netjes opgevuld

per juist aspect

1

34 maximumscore 1

voorbeelden van juiste antwoorden:

- Accent wordt gelegd op de kop van het monster; de bek gaat van dicht naar open, en heeft een bloed-/vuurrode tong.
- steeds groter worden van het monster (afsnijding/vergroting)
- verhalend / illustratief / als een stripverhaal

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

35 maximumscore 1

voorbeelden van goede antwoorden:

afbeelding 14:

- door de expressieve kleuren in combinatie met de grove schildering
- doordat de tekeningen in de rand vele verschillende monsters vertonen
- doordat het werk enorm groot is
- doordat het werk heel donker is / donkere kleuren bevat

of

afbeelding 16:

- door de steeds groter en enger wordende (bek van de) slang in de rand
- door de bloedrode spetters/bloedspetters

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinerator in de applicatie Wolf. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 26 juni.

6 Bronvermeldingen

afbeelding 1	Parijs, http://nl.zooverresources.com/images/T53645801502746W900H675/uitzicht-vanaf-arc-de-triomphe.jpg , laatst geraadpleegd op 04 oktober 2016
afbeelding 2	http://vincent.callebaut.org/plancheg.php?planche=parissmartcity2050_pl02 , laatst geraadpleegd op 04 oktober 2016
afbeelding 3	kwal, http://41.media.tumblr.com/6e3b4bd41e8e25393de3a1e28e33ca3e/tumblr_n13bwe5YOP1sq1114o1_1280.jpg , laatst geraadpleegd op 04 oktober 2016
afbeelding 4	http://vincent.callebaut.org/plancheg.php?planche=aequorea_pl21 , laatst geraadpleegd op 04 oktober 2016
afbeelding 5	https://www.wikiart.org/en/rene-magritte/the-castle-of-the-pyrenees-1959?utm_source=returned&utm_medium=referral&utm_campaign=referral , laatst geraadpleegd op 04 oktober 2016
afbeelding 6	http://www.ahmetogut.com/ahmetwebvooruit.html , laatst geraadpleegd op 04 oktober 2016
afbeelding 7	https://puzzleblume.files.wordpress.com/2015/12/2015-08-23-3_gent_8-sint-pietersnieuwstraat-22-feestlokaal-van-vooruitbagattenstraat.jpg?w=788 , laatst geraadpleegd op 04 oktober 2016
afbeelding 8	https://visit.gent.be/sites/default/files/images-spot/vooruit_1.jpg , laatst geraadpleegd op 04 oktober 2016

afbeelding 9	http://www.ahmetogut.com/ahmetwebvooruit.html . laatst geraadpleegd op 04 oktober 2016
afbeelding 10	http://www.kuenstlerhaus.de/wp-content/uploads/2012/11/Ahmet_Ögüt_MG_9475-600x400.jpg , laatst geraadpleegd op 20 februari 2016
afbeelding 11	http://buildingwithseawater.com/wp-content/uploads/2015/08/Render1.jpg , laatst geraadpleegd op 04 oktober 2016
afbeelding 12	https://www.architectuur.nl/wp-content/uploads/2015/11/The-Salt-Project-Eric-Geboers-outdoor2.jpg , laatst geraadpleegd op 04 oktober 2016
afbeelding 13	https://farm2.staticflickr.com/1512/25035546200_dd1d687ed4_b.jpg of http://picssr.com/tags/gevel2016/interesting , laatst geraadpleegd op 04 oktober 2016
afbeelding 14,15	https://www.wikiart.org/en/pierre-alechinsky/central-park-1965?utm_source=returned&utm_medium=referral&utm_campaign=referral , laatst geraadpleegd op 04 oktober 2016
afbeelding 16	http://spaightwoodgalleries.com/Pages/Alechinsky_Central_Park.html , laatst geraadpleegd op 04 oktober 2016
figuur 1	H. Torczyner - L'Ami Magritte, brieven en herinneringen, Antwerpen, Mercatorfonds, 1992, laatst geraadpleegd op 04 oktober 2016
figuur 2	http://u-in-u.com/nafas/articles/2014/giving-contours/photo-tour/savvy-contemporary/16-ahmet-ogut/ , laatst geraadpleegd op 04 oktober 2016
figuur 3	http://nos.nl/op3/artikel/2057048-het-zouten-huis-het-huis-van-de-toekomst.html , laatst geraadpleegd op 04 oktober 2016
figuur 4	http://www.hoyesarte.com/wp-content/uploads/2015/02/J.-Lefebre.-Central-Park-216x300.jpg , laatst geraadpleegd op 04 oktober 2016

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2016

tijdvak 1

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het bij de toets behorende correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, hoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden met inachtneming van het correctievoorschrift toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 63 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Vooruit!

1 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- opstuivend zand (van de baan)
- opgeheven en gestrekte voorbenen
- voeten los van de grond
- voorovergebogen houding van de ruiters

per juist aspect van de voorstelling

1

2 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- Licht-donkercontrast; toelichting:
 - lichte ruiters versus de donkere paarden,
 - donkere paarden versus het lichte, opstuivende zand en renbaan.
- Warm-koudcontrast; toelichting:
 - het roodbruin van paarden versus het groen van renbaan.
- Complementair contrast; toelichting:
 - de roodbruine kleur van paarden versus de groene baan/omgeving,
 - roodbruine paarden versus donkergroene loof erachter.

Opmerking

Eerste scorepunt alleen toekennen voor het noemen van het juiste kleurcontrast. Het tweede scorepunt voor de juiste uitleg hierbij.

3 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- centrale plaatsing, of: plaatsing op (nagenoeg) verticale middenas
- geplaatst op het snijpunt van vele perspectieflijnen
- geplaatst onder een grote boompartij waartegen de paarden afsteken

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 maximumscore 1

voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- de ordening: De aanstormende paarden midden onder op het doek lijken het doek af te lopen richting beschouwer.
- de lijnvoering: Door de (perspectief)lijnen van de renbaan te verlengen, loopt deze door naar de plek waar de beschouwer staat.
- de afsnijding links en rechts: waardoor het lijkt alsof de beschouwer tussen de hekken van de renbaan staat.

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen bij een juiste combinatie van tekst en uitleg.

5 B

6 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- Het paard met ruiter gaat vooruit (van rechts naar links).
- De ijzeren staven links en de masten in de rechterbovenhoek die getuigen van industrie (destijds vooruitgang).
- Rookwolken / fabriekspijpen links- en rechtsboven in het schilderij die getuigen van industrie.

per juist aspect

1

7 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving:

aspect	uitleg
ordening	– herhaling van vormen – ritmische vlakverdeling – diagonale richtlijnen
vorm	– vervaagde vormen – gefragmenteerde vormen
kleur	– het kleurverloop
ruimte	– afsnijdingen

per juist aspect **in combinatie met** de juiste uitleg

1

8 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking te hebben:

In een reeks foto's is een beweging stap voor stap zichtbaar gemaakt waardoor het de futuristen inzicht gaf in de beweging en hielp om deze te verbeelden.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

9 B

10 maximumscore 2

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

In afbeelding 1 is één moment vastgelegd als ware het een bevroren beweging en in afbeelding 2 lijkt de kunstenaar meerdere momenten tegelijk weer te geven.

Opmerking

Als beweging in de schilderijen correct beschreven wordt per schilderij 1 scorepunt toekennen.

Gejaagd door de wind

11 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- skelet(achtige) opbouw
- hooggeplaatste romp
- (aan weerszijden van de romp geplaatste) gelede poten (scharen)
- symmetrische opbouw
- beweging(en) mogelijk (door gewrichten/scharnieren)
- gele kleur
- 'voelspriet(en)'
- Ze 'lopen' zijwaarts.
- ze staan hoog op de poten/op hun tenen / stand van de poten

per juist kenmerk

1

12 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- de scharnierende constructie
- de lichte materialen (van gewicht)
- Het 'zeil' of: de mogelijkheid het oppervlak van het 'zeil' te vergroten/verkleinen of: de stand van de 'het zeil' ten opzichte van de romp te wijzigen.

per juist kenmerk

1

Vraag	Antwoord	Scores
13 maximumscore 2 voorbeelden van juiste kenmerken: – grote, open ruimte – één soort ondergrond – (redelijk) vlakke ondergrond – meestal wind – ondergrond biedt grip per juist kenmerk		1
14 maximumscore 1 voorbeelden van juiste eigenschappen: – buigzaamheid – de sterkte		
15 maximumscore 1 voorbeelden van juiste argumenten: – Je moet weten hoe je wind omzet in beweging. – Je moet kennis en inzicht hebben van de eigenschappen van materialen. – Je moet kennis van mechanica/overbrengingssystemen/assen hebben en die kennis weten toe te passen.		
16 C		
17 maximumscore 2 voorbeelden van juiste redenen: – om te verwijzen naar echte/levende dieren/diersoorten – om te benadrukken dat elk strandbeest uniek is – omdat Jansen de beesten ziet als zijn schepsels/'kinderen' per juiste reden		1
18 maximumscore 2 voorbeelden van juiste redenen: – als herinnering aan elk van zijn creaties – als studiemateriaal – ter inspiratie – als archief voor later – Ook deze wezens verdienen een plek nadat ze 'gestorven' zijn. – Het is ook 'stilstaand' een kunstwerk. per juiste reden		1

Zwemmen

19 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten:

- druppels/opspattend water
- golven
- zwemmende / duikende figuren
- een zeester
- de horizontale vlakken als een waterspiegel

per juist aspect

1

20 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- armen voor zich uit gestrekt
- gebogen rug
- hoofd tussen / onder de armen
- Een van de figuren lijkt zich af te zetten van de rand/heeft gebogen knie.
- Beweging is naar beneden gericht.
- handen lager dan de voeten

per juist kenmerk

1

21 maximumscore 2

voorbeelden van juiste verschillen zijn:

	schets	<i>Het Zwembad</i>
1.	bestaat uit lijnen	bestaat uit gesloten vormen
2.	zwart-grijs / materiaalkleur	blauw (en wit)

per juist en volledig benoemd verschil

1

22 maximumscore 3

voorbeelden van juiste voordelen:

- Aanpassingen waren nog mogelijk.
- Matisse kon nog schuiven en zoeken naar de juiste compositie.
- Het werk is demontabel.
- Matisse kon, tijdens het werkproces, letterlijk afstand nemen van het werk.
- De kleine spijkertjes zag je niet / verstoorden het werk niet.
- Matisse hoefde niet zelf de spijkertjes in te slaan.

per juist voordeel

1

23 C

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

24 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving:

aspect	uitleg
ordening	– vormen verspringen ten opzichte van elkaar en van de witte strook papier – vormen speels (scheef, verschillende richtingen) aangebracht – vormen steken uit boven of onder witte strook papier – is horizontaal en gaat helemaal rondom – herhaling / ritme / diagonale ordening
vorm	– gebruik van golvende vormen
kleur	– licht-donkercontrast, waarbij afwisseling en herhaling dynamiek versterken.

per juist aspect **in combinatie met** de juiste uitleg

1

25 maximumscore 1

voorbeelden van juiste argumenten:

- Het werk hangt hoog zodat het lijkt of je met je hoofd (bijna) onder water bent.
- Je wordt letterlijk omringd door het werk / de waterfiguren.

26 maximumscore 1

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- zwemmend(e) mens(en)
- golfjes / het water
- spiegeling / reflectie

27 maximumscore 1

voorbeelden van juiste manieren:

- De richting van de zwemmer; dit versterkt het idee dat hij rondjes zwemt.
- verspringing van vormen
- (ritmische) herhaling van de vormen
- diagonale richtingen
- Hij ordent de foto's zodanig dat groot voor en klein achteraan is geplaatst.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

28 maximumscore 1

voorbeelden van juiste effecten:

- Het versterkt de beweeglijkheid van het water.
- Het is decoratief.
- Het versterkt de reflectie/spiegeling.

29 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking te hebben:

Matisse, want:

het is alsof er zwemmers om je heen zwemmen / water om je heen is / veel verschillende handelingen (zoals duiken, springen) zijn zichtbaar.

of

Hockney, want:

- in afbeelding 12 zijn zwembewegingen fotografisch en daardoor realistisch vastgelegd. Je ziet daardoor goed hoe de man zwemt.
- hij suggereert beweging door de herhaling van de zwemmer en door de lijnen op de bodem van het zwembad.

De Jeugdfabriek

30 maximumscore 3

voorbeelden van juiste kenmerken:

- de oranje (en gele) kleur
- de open vorm
- de golvende beweging van het gebouw
- De zuilen aan de onderkant lijken op de stokjes waarmee de draak wordt vastgehouden.
- Het hoogste deel van het gebouw verwijst naar de opgeheven kop van een Chinese draak.
- De afstand tussen de 'kop' en het 'lijf' is groter dan de rest van de onderlinge afstanden.
- de langgerekte vorm
- de U-vorm of bocht
- de lichte constructie
- uitsteken van overkapping
- er is licht

per juiste kenmerk

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

31 maximumscore 2

voorbeelden van juiste manieren:

- skaten
- (BMX-)fietsen
- klimmen
- lopen
- rennen
- dansen
- stunts
- rijden
- glijden

per juiste manier

1

32 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving:

aspect	uitleg
ordening	– De hoogteverschillen van de 'zuilen' zijn verschillend/onregelmatig. – de asymmetrie van het gebouw – de ritmisch geplaatste zuilen / herhaling van de zuilen
vorm	– de variatie tussen open en gesloten vormen – de variatie van verschillende (organische) vormen – de golvende van de overkapping
kleur	de vrolijke / felle kleuren
materiaal	het verschil in materiaalgebruik
licht	het effect van het licht door de transparante wanden

per juist aspect met juiste uitleg

1

33 maximumscore 1

voorbeelden van juiste voordelen:

- mogelijkheden voor variaties in vormen
- geen dragende muren waardoor ontwerper vrij is in keuze wandbekleding
- De binnenruimtes kunnen groot zijn door het dragende skelet.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

34 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten:

aspect	uitleg
vorm	– De organische vormen van <i>de Jeugdfabriek</i> contrasteren met de geometrische vormen van de stad. – enorm groot gebouw versus kleinere gebouwen van de stad
kleur	Het heldere oranje en wit van het plastic steekt af tegen de natuurlijke kleuren van het baksteen en het gras.
licht	De felle verlichting steekt af tegen de sobere verlichting van de stad.
materiaal	kunststof platen versus de bakstenen gebouwen

per juist aspect **in combinatie met** de juiste uitleg

1

35 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten:

aspect	klimwand	skatebaan
kleur	geel en groen	grijs
vorm	– geometrisch – patroon	– organisch – grote, egale vlakken
ordening	verticaal	horizontaal

per juist aspect **in combinatie met** de juiste uitleg

1

36 B

37 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- De ordening van de lampen tegen het plafond/de gekrulde lampen tegen het plafond.
- De wanden zijn onregelmatig in grootte.
- Enkele wanden en het plafond zijn schuin geplaatst.
- het golvende karakter van de wand- en plafondplaten
- de ribbels van de golfplaten/wandbekleding
- deuren ontbreken, ruimten lopen in elkaar over
- ruimtes onregelmatig gevormd

per juist kenmerk

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

38 maximumscore 1

voorbeelden van juiste argumenten:

- In de *Jeugdfabriek* kan de jeugd zich op veel verschillende manieren vermaken en wordt creativiteit 'geproduceerd': skaten, BMX' en, graffiti spuiten, danslessen volgen, computerlessen volgen: er is voor elk wat wils.
- De *Jeugdfabriek* ligt aan de rand van de stad, zoals vaak is het geval bij een fabriek.
- De *Jeugdfabriek* heeft de grootte van een fabriekshal.
- Het gebouw is speciaal voor de jeugd ontworpen/gebouwd.
- Het gebouw wordt vooral door jeugd bezocht/gebruikt.
- Het product dat wordt 'gefabriceerd' is een jongere die goed in zijn/haar vel zit.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 26 mei naar Cito.

De normering in het tweede tijdvak wordt mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Als het tweede tijdvak op uw school wordt afgenomen, zend dan ook van uw tweede-tijdvak-kandidaten de deelscores in met behulp van het programma WOLF.

6 Bronvermeldingen CSE

afbeelding 1	https://en.wikipedia.org/wiki/The_Races_at_Longchamp#/media/File:Edouard_Manet_053.jpg
afbeelding 2	https://en.wikipedia.org/wiki/Umberto_Boccioni#/media/File:Umberto_Boccioni,_1912,_Elasticity_%28Elasticit%C3%A0%29,_oil_on_canvas,_100_x_100_cm,_Museo_del_Novecento.jpg
afbeelding 3	https://www.flickr.com/photos/jeroenverhoeff/4606148166/sizes/o/
afbeeldingen 4, 5 en 6	https://roeseliën.wordpress.com/2012/08/08/75-theo-jansen-de-strandbeesten/
afbeeldingen 7 en 8	Jansen, Th., <i>De Grote Fantast</i> , Rotterdam 2008
afbeelding 9	http://daphnenash.com/wp-content/uploads/2014/10/Matisse-Swimming-Pool-1952-Installation-View-2-MoMA-2014.jpg
afbeelding 10 en 11	http://www.moma.org/interactives/exhibitions/2014/matisse/the-swimming-pool.html
afbeelding 12	Hockney, D e.a., <i>Camera works</i> , München, 1984
afbeelding 13	http://pix.avaxnews.com/avaxnews/2a/58/0000582a_medium.jpeg
afbeelding 14	http://img4.adsttc.com/media/images/512c/5726/b3fc/4b11/a700/d767/large_jpg/1322847424-1309981690-p1090673-1000x750.jpg?1414244594
afbeelding 15	http://www.archdaily.com/148708/merida-factory-youth-movement-selgas-cano
afbeelding 16	http://urbanpeek.com/wp-content/uploads/2011/07/The-Factor%C3%ADa-Joven-Merida-Spain-9.jpg
afbeelding 17	http://divisare.com/projects/220057-SelgasCano-Merida-Factory-Youth-Movement/images/3615301
afbeelding 18	http://www.domusweb.it/content/dam/domusweb/en/architecture/2011/06/30/critical-playground/big_351821_8861_DO110605008_UPD1.jpg
afbeelding 19	http://www.goodtimesmag.gr/images/arts/skate-park-4.jpg
afbeelding 20	http://assets.inhabitat.com/wp-content/blogs.dir/1/files/2011/07/Selgascano-Factoria-Joven-Merida-Spain-Outdoors-Skate-Park-7.jpg
afbeelding 21	http://www.angelsplaypen.com/index.php?option=com_content&view=article&id=636:sensational-skate-park-a-urban-climbing-wall-in-spain&catid=12:culture&Itemid=5
figuur 1	Ine Jansens, Heveadorp
figuur 2	https://www.rijksmuseum.nl/nl/search/objecten?p=1&ps=12&maker=Eadweard+Muybridge&ii=0#/RP-F-F00634,0
figuur 3	Buchberg, K. e.a., <i>Henri Matisse: The cut-Outs</i> , New York 2014
figuur 4	http://reillybrennan.com/post/55304605003/david-hockney-does-one-of-his-pool-murals-with-a
figuur 5	http://www.landezine.com/index.php/2011/09/youth-factory-landscape-architecture/

(alle internetbronnen voor het laatst geraadpleegd 11-08-2015)

6 Bronvermeldingen Magazine *In Beweging!*

pagina 1 van links boven naar rechts onder

Friesen & Sato	http://www.haleyfriesenphotography.com/197041/1945893/gallery/rurubu
Boccioni	http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Umberto_Boccioni_-_Dynamism_of_a_Cyclist.jpg
Jansen	https://www.flickr.com/photos/50964344@N08/10594202895/

Matisse	https://nyoobserver.files.wordpress.com/2014/10/005rt3.jpg
Schlemmer	http://researchjournal.myblog.arts.ac.uk/2014/06/16/triadisches-ballett-by-oskar-schlemmer/
Acconci studio	http://ww3.hdnux.com/photos/05/20/13/1376986/3/622x350.jpg

pagina 2

van Diemen	http://www.kunstofart.nl/collectie/jan-van-diemen/staand
------------	---

pagina 3

Quinze	http://arnequinze.com/en/projects
--------	---

pagina 4 en 5

afbeelding 1	http://www.artvalue.com/auctionresult--tinguely-jean-1925-1991-switze-meta-jean-tinguely-av-pontus-h-1519954.htm
afbeelding 3	http://www.galleryintell.com/top-art-stories-focus-fall-auctions/
afbeelding 5	http://www.tinguely.ch/en/ausstellungen_events/Ausstellungen-Archiv/2010.html
afbeeldingen 7 en 8	
en ondergrond tekening	Stooss, T., e.a., <i>Jean Tinguely, Was sich bewegt- halt sich besser.</i> Klagenfurt 2003
afbeelding 9	Goede, J. e.a., <i>Jean Tinguely, Alles beweegt!</i> , Bussum 2007
afbeeldingen 2, 4, 6	Hultén, P., <i>A magic stronger than death Bompiani</i> , 1987
afbeeldingen 6, 10, 11,	
tekening die hoort bij	
machine afb 7	Jean Tinguely, <i>Méta</i> , London 1972

pagina 6 en 7

afbeeldingen 1 t/m 11	http://cargocollective.com/stuartbrowncreative/ADIDAS-IMPACT-THE-ART-OF-RUGBY
-----------------------	---

pagina 8 van links boven naar rechts onder

Hockney	http://41.media.tumblr.com/b3c3a6ab4091c8a35b747ad06168f9a7/tumblr_mmv18omJMr1qbcporo4_1280.jpg
Mouthaan	http://2.bp.blogspot.com/-pzHej4Ta1s4/T-lwOSXnaAI/AAAAAAAAAQA/PqLIqfrl4G0/s1600/P6260018.JPG
Duchamp	http://www.wikiart.org/en/marcel-duchamp/nude-descending-a-staircase-no-2-1912
Studio Dumbar	Quernac, A. le, <i>Studio Dumbar: design and designer</i> 049, Parijs 2015, pp. 30-31,
Ontwerpduo	http://www.ontwerpduo.nl/en/collection/work/marbelous
Toshiko Horiuchi	http://www.domusweb.it/en/art/2013/12/09/harmonic_motion.html http://thechronicleherald.ca/artslife/196468-playgrounds-of-her-mind

(alle internetbronnen voor het laatst geraadpleegd 05-08-2015 of 06-08-2015)

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

beeldende vakken vmbo-GL en TL**Centraal examen vmbo-GL en TL**

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo-GL en TL

Bij het centraal examen beeldende vakken vmbo-GL en TL:

Op **pagina 9**, bij **vraag 21** moet

21 maximumscore 2

voorbeelden van juiste verschillen zijn:

	schets	<i>Het Zwembad</i>
1.	bestaat uit lijnen	bestaat uit gesloten vormen
2.	zwart-grijs / materiaalkleur	blauw (en wit)

per juist en volledig benoemd verschil

1

vervangen worden door:

21 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- *De schets* bestaat uit lijnen in tegenstelling tot *Het Zwembad* dat uit gesloten vormen bestaat
- *De schets* is zwart-grijs terwijl de materiaalkleur bij *Het Zwembad* blauw (en wit) is

- voor het benoemen van het verschil 1
- voor het betrekken van zowel de schets als Het Zwembad 1

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren beeldende vakken vmbo-GL en TL.

Het College voor Toetsen en Examens,
Namens deze, de voorzitter,

drs. P.J.J. Hendrikse

beeldende vakken vmbo-GL en TL

Centraal examen vmbo-GL en TL

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo-GL en TL

Bij het centraal examen beeldende vakken vmbo-GL en TL:

Op **pagina 6**, bij **vraag 4** moet

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen bij een juiste combinatie van tekst en uitleg.

vervangen worden door:

Opmerking

Het scorepunt mag alleen worden toegekend indien het juiste aspect in combinatie met de juiste uitleg is gegeven.

NB

- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe in zowel de eigen toegekende scores als in de door de eerste corrector toegekende scores en meldt deze wijziging aan de eerste corrector. De tweede corrector vermeldt daarbij dat deze late wijziging een gevolg is van de aanvulling door het CvTE.
- b. Als eerste en tweede corrector al overeenstemming hebben bereikt over de scores van de kandidaten, past de eerste corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe en meldt de hierdoor ontstane wijziging in de scores aan de tweede corrector. De eerste corrector vermeldt daarbij dat deze late wijziging een gevolg is van de aanvulling door het CvTE.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren beeldende vakken vmbo-GL en TL.

Het College voor Toetsen en Examens,
Namens deze, de voorzitter,

drs. P.J.J. Hendrikse

beeldende vakken vmbo-GL en TL

Centraal examen vmbo-GL en TL

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo-GL en TL

Bij het centraal examen beeldende vakken vmbo-GL en TL:

Op **pagina 6**, bij **vraag 4** moet

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen bij een juiste combinatie van tekst en uitleg.

vervangen worden door:

Opmerking

Het scorepunt mag alleen worden toegekend indien het juiste aspect in combinatie met de juiste uitleg is gegeven.

NB

- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe in zowel de eigen toegekende scores als in de door de eerste corrector toegekende scores en meldt deze wijziging aan de eerste corrector. De tweede corrector vermeldt daarbij dat deze late wijziging een gevolg is van de aanvulling door het CvTE.
- b. Als eerste en tweede corrector al overeenstemming hebben bereikt over de scores van de kandidaten, past de eerste corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe en meldt de hierdoor ontstane wijziging in de scores aan de tweede corrector. De eerste corrector vermeldt daarbij dat deze late wijziging een gevolg is van de aanvulling door het CvTE.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren beeldende vakken vmbo-GL en TL.

Het College voor Toetsen en Examens,
Namens deze, de voorzitter,

drs. P.J.J. Hendrikse

beeldende vakken vmbo-GL en TL**Centraal examen vmbo-GL en TL**

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo-GL en TL

Bij het centraal examen beeldende vakken vmbo-GL en TL:

Op **pagina 9**, bij **vraag 21** moet

21 maximumscore 2

voorbeelden van juiste verschillen zijn:

	schets	<i>Het Zwembad</i>
1.	bestaat uit lijnen	bestaat uit gesloten vormen
2.	zwart-grijs / materiaalkleur	blauw (en wit)

per juist en volledig benoemd verschil

1

vervangen worden door:

21 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- *De schets* bestaat uit lijnen in tegenstelling tot *Het Zwembad* dat uit gesloten vormen bestaat
- *De schets* is zwart-grijs terwijl de materiaalkleur bij *Het Zwembad* blauw (en wit) is

- voor het benoemen van het verschil 1
- voor het betrekken van zowel de schets als Het Zwembad 1

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren beeldende vakken vmbo-GL en TL.

Het College voor Toetsen en Examens,
Namens deze, de voorzitter,

drs. P.J.J. Hendrikse

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2016

tijdvak 2

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het bij de toets behorende correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, hoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden met inachtneming van het correctievoorschrift toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 61 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Iedereen speelt!

1 maximumscore 3

voorbeelden van juiste manieren van bewegen:

- klimmen
- stuiteren
- springen
- rollen
- duiken/duikelen
- rennen/lopen
- slingeren/schommelen
- hangen

per juiste manier

1

2 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving:

aspect	uitleg
kleur	voor kinderen aansprekende vrolijke, felle kleuren
textuur	het materiaal is gehaakt en voelt prettig aan
ordening	patroon/herhaling/ritme, kan spelen stimuleren
vorm	organisch, aansprekende ronde, cirkel- of bolvormen
materiaal	prettig aanvoelend, verend/flexibel (lekker zacht)

per juist aspect in combinatie met juiste uitleg

1

3 C

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 maximumscore 2

voorbeelden van juiste voordelen:

- Ze is volledig eigenaar van haar werk.
- Ze kan haar werk veranderen/aanpassen.
- Ze kan de kleuren bepalen.
- Ze kan de ordening/het patroon bepalen.
- Ze kan het aanpassen aan de locatie.

per juist voordeel

1

5 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving:

aspect	speelplaats	ombouw
kleur	fel / helder / toegevoegd	natuurlijk / materiaalkleur
materiaal	1 zacht / ruwe textuur / kunstmatig 2 nylon garen	1 hard / glad / natuurlijk 2 hout
ordening	gehaakt / hangend	gestapeld / staand
vorm	organische onderdelen	geometrische onderdelen

per juist aspect in combinatie met juiste uitleg

1

6 maximumscore 1

voorbeelden van juiste antwoorden:

- De ombouw is als een schild om de speelplaats.
- De ombouw is beschermend.
- Er is slechts één in/uitgang.
- Kinderen kunnen zich er geborgen voelen.

7 maximumscore 2

voorbeelden voor juiste argumenten:

- De mogelijkheden tot bewegen zijn risicovoller (aanklimmen en helm dragen verplicht).
- Materialen zijn harder, waardoor grotere kans op blessures.
- Het jezelf verplaatsen is moeilijker/vergt enige oefening.
- Het is niet overdekt waardoor weersomstandigheden bewegen moeilijk kunnen maken.
- Het is hoog.
- Het heeft een open structuur.

per juist argument

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

De ordening is regelmatig/geometrisch / onderdelen van de speelplaats (zoals de zeshoeken) zijn regelmatig/geometrisch (en dit creëert rust).

9 C

10 maximumscore 2

voorbeelden van juiste antwoorden:

- *Wonder Space II*:
 - staat in een natuurgebied. De houten ombouw sluit hierbij aan.
 - De glooiende/ronde vormen van de speelplaats sluiten aan bij de bergen.
 - De ombouw geeft geborgenheid in een weidse omgeving (zonder zichtbare beschutting).
- *Mount Mitte*:
 - De twee auto's benadrukken de stedelijke omgeving.
 - De twee auto's passen bij de historie van (de plek in) deze stad.
 - ligt op braakliggend terrein, vaker voorkomend in een stad
 - Het lijkt op een bouwplaats / is gebouwd van steigermateriaal, vaak te zien in een stad.
 - is als een eigen plek/hangplek voor jongeren in een stad
 - kent geometrische/hoekige vormen, veel voorkomend in een stad

per speelplaats in combinatie met juiste uitleg

1

In Volle Vaart Vooruit

11 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- been naar voren / loophouding
- opgerichte houding / borst vooruit
- uitgeslagen / opwaartse vleugels / gespreide vleugels
- stof 'plakt' tegen haar lichaam
- stof wappert naar achteren

per juist aspect

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

12 maximumscore 1

voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving:

aspect	uitleg
ordening	door de diagonale ordening (dit geeft suggestie van beweging)
ruimte	diepe plooien versterken het licht-donker contrast (wat suggestie van beweging versterkt)
textuur	door stofuitdrukking (de stof kleeft als het ware tegen haar lichaam, alsof er tegenwind is)
licht	grotere plasticiteit (en daarmee suggestie van beweging)

Opmerking

Het scorepunt mag alleen worden toegekend indien het juiste aspect in combinatie met de juiste toelichting is gegeven.

13 maximumscore 1

Het antwoord moet tenminste de volgende elementen bevatten:

Het beeldje van Sykes betreft ook een (in draperieën gehulde) vrouw met vleugels (naar achteren uitgeslagen).

14 maximumscore 1

voorbeelden van juiste kenmerken:

- voorovergebogen houding
- gespreide, naar achter 'geblazen' vleugels
- een naar voren geplaatste voet
- naar achteren wapperende haren
- haar wapperende jurk achter haar benen

15 maximumscore 1

voorbeelden van juiste argumenten:

- De figuur zet de stap met aangespannen spieren / gespierde benen.
- De benen staan ver uit elkaar geplaatst.
- Door de blokken lijkt de figuur in de aarde te staan/verbonden met de aarde.
- door het machinale/'robotachtige' karakter van de figuur

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

16 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving:

aspect	uitleg
lijn	– kort en in elkaar hakend – golvend – verlopen van dun naar dik
vorm	– onregelmatige vormen/vlakken – combinatie van ronde en hoekige vormen
ordening	– diagonale ordening van linksboven naar rechtsonder – de vlakken 'buitelen over elkaar heen'
ruimte	plasticiteit ontstaat door lichtval op het beeld en door schaduwen in de schets
licht	gelijkmatig oplopende licht-donker overgangen

per juist aspect in combinatie met juiste toelichting

1

17 maximumscore 2

voorbeelden van juiste voordelen:

- Boccioni kon het model bekijken van alle kanten.
- Boccioni kon zien hoe de ruimtewerking zou zijn van de holle en bolle vlakken.
- Door eerst een gips model te maken (en dus niet meteen in brons) kon Boccioni nog wijzigingen aanbrengen.

per juist voordeel

1

18 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aanpassingen:

- Hij plaatste het beeld op twee losse/kleinere/hogere sokkels. / Hij maakte blokken onder de voeten.
- Hij verlengde de 'flappen' achter de kuit van de figuur.
- De stap is groter / nadrukkelijker geworden.
- De beweging is sterker aanwezig.

per juiste aanpassing

1

19 A

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

20 maximumscore 1

voorbeelden van juiste antwoorden:

Sykes	Boccioni
figuratief verbeeld	geabstraheerd verbeeld (als idee)
beweging komt van buiten (De snelheid van de auto / het schrap zetten voor de windvraag verbeeld)	beweging komt vanuit de figuur
meer klassiek vormgegeven	futuristisch / sciencefictionachtig (toekomst/fantasie) vormgegeven
staat stil en lijkt te willen vliegen	lijkt te lopen

Opmerking

Het scorepunt mag alleen worden toegekend indien de juiste vergelijking is gemaakt.

Heel Holland Danst

21 maximumscore 3

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- De vrouw links maakt een (dans) sprong.
- De vrouw links houdt hoofd en strekt arm naar achteren.
- De danser in het midden strekt/buigt zijn been (maakt een dans pose).
- De vrouw rechts staat op haar spits/in een dans pose met één been hoog in de lucht.
- de wapperende kleding

per juist aspect

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

22 maximumscore 1

voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving:

aspect	uitleg
vorm	de organische vormen van de wapperende rokken
ordening	de diagonale plaatsing van de dansers ten opzichte van elkaar
licht	de licht-donkercontrasten
ruimte	door de schaduwval op de rokken, tegengesteld aan de slagschaduw van de dansers
lijn	het lijnenspel

Opmerking

Het scorepunt mag alleen worden toegekend indien het juiste aspect in combinatie met de juiste toelichting is gegeven.

23 maximumscore 2

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- De vrouw rechts probeert de man te laten omkijken / trekt de aandacht door zijn schouder vast te pakken.
- De man lijkt te kiezen voor / richt zijn blik op de linker vrouw, wat strijd aanwakkert.
- De vrouwen 'showen' hun beste dansbewegingen/sloven zich voor hem uit.

per juist aspect

1

24 maximumscore 2

voorbeelden van juiste kenmerken:

- De man lijkt te dansen.
- De arm van de man beweegt mee met de tekst.
- De woorden zijn in meerdere richtingen op het affiche geplaatst.
- De krul van de muzieksleutel draait over het affiche.

per juist kenmerk

1

25 maximumscore 1

voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling:

- de danser in combinatie met een muzieksleutel / danser danst met muzieksleutel
- De arm van de danser volgt de beweging van de muzieksleutel. / De muzieksleutel vormt een soort schaduw van de beweging die de danser heeft gemaakt.
- de woorden: muziek voor dans

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

26 maximumscore 1

voorbeelden van juiste antwoorden:

- De ordening is speels en dynamisch waardoor ze verwijst naar de klanken van muziek en beweging van dans.
- De ordening kent een ritmische plaatsing van de elementen.
- De ordening kent een ritmische / contrasterende herhaling van zwart en wit.

27 maximumscore 3

voorbeelden van juiste verschillen:

afbeelding 12	afbeelding 13
witte achtergrond	zwarte achtergrond
letters niet handgeschreven	letters deels handgeschreven
muziektekens	geen muziektekens
compleet mensfiguur	delen van foto's van mensfiguur
gekleed	ongekleed

per juist verschil

1

28 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

De verschillende delen van foto's worden op een ongebruikelijke manier aan elkaar gemonteerd. Hierdoor is de danser minder herkenbaar.

29 maximumscore 1

Het antwoord moet de volgende strekking hebben:

affiche 11: Hier is één moment in een 'echte' dansscène vastgelegd/bevroren.

of

affiche 13: Hier lijkt het hele beeld te bewegen door een dynamische versmelting van beeldelementen en tekst.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Verjaagd door de wind

30 maximumscore 2

voorbeelden van goede kenmerken:

- de ronde / cilindrische vormen
- de toepassing (of combinatie) van relatief lichte materialen
- de 'voeten' (van het voorwerp linksboven)

per juist kenmerk

1

31 maximumscore 2

voorbeelden van goede kenmerken:

- het open/opengewerkte karakter (van alle voorwerpen)
- de aangebrachte schermen/windvangers (van de voorwerpen rechts)
- het opengewerkte en omgezette metaal/de schubben (bij de liggende cilinders)
- de veertjes in de voorwerpen rechts

per juist kenmerk

1

32 maximumscore 2

voorbeelden van juiste overeenkomsten:

- rond/bol
- symmetrisch
- de kern in het midden
- de stempels of 'voetjes'
- open karakter
- stempels zitten vast aan de kern

per juiste overeenkomst

1

33 maximumscore 1

voorbeelden van juiste functies:

Door het gewicht van de metalen kern:

- levert de *Mine Kafon* voldoende druk om een mijn te laten ontploffen.
- genereert de *Mine Kafon* voldoende trillingen om een mijn te laten ontploffen.
- rolt de *Mine Kafon* altijd over de grond / wordt de *Mine Kafon* niet omhoog geblazen.

Vraag	Antwoord	Scores
34 maximumscore 2	voorbeelden van juiste functies: – De 'voeten' zorgen voor stabiliteit. – De 'voeten' laten de grond trillen/raken de grond aan, opdat de mijn ontploft. – De 'voeten' vangen wind. – De 'voeten' laten de <i>Mine Kafon</i> doorrollen. per juiste functie	1
35 maximumscore 2	voorbeelden voor juiste argumenten: – Beide materialen zijn licht van gewicht waardoor ook bij weinig wind de <i>Mine Kafon</i> snel in beweging komt. – Beide materialen zijn makkelijk verkrijgbaar (bij eventuele vervanging). – Beide materialen zijn goedkoop. – Beide materialen zijn gemakkelijk te produceren. – Beide materialen zorgen voor minder groot letsel (plastic zal minder ingrijpend letsel veroorzaken dan metaal). per juist argument	1
36 maximumscore 2	voorbeelden voor juiste redenen: – Reparatie kan ter plekke worden uitgevoerd. – Reparatie kan door leken/de lokale bevolking worden uitgevoerd. – De <i>Mine Kafon</i> kan hierdoor meerdere keren worden ingezet. per juiste reden	1
37 maximumscore 2	voorbeelden voor juiste doelen: – Hij ontwerpt iets zinnigs/nuttigs voor de maatschappij en niet slechts iets esthetisch verantwoord. – Hij wil het aantal oorlogsslachtoffers verminderen. – Hij zoekt naar kostenbesparing bij het opruimen van mijnen. – Hij wil dat de kinderen overal ter wereld buiten kunnen spelen zoals ook hij deed in zijn jeugd. per juist voorbeeld	1

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinerator in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 28 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

afbeelding 1	http://images.adsttc.com/media/images/50af/d440/b3fc/4b0c/ad00/00d4/large_jpg/MK090730_1231.jpg?1353700421
afbeelding 2	http://images.adsttc.com/media/images/50af/d42b/b3fc/4b0c/ad00/00d1/large_jpg/MK090729_0014.jpg?1361393067
afbeelding 3	http://netplayworks.com/NetPlayWorks/Projects/Pages/Hakone_Open_Air_Museum.html#0
afbeelding 4	http://berlinsidewalk.com/mount-mitte/
afbeelding 5	http://touchcloudglobal.com/content/krystallturm-crystal-tower-berlin
afbeelding 6	https://www.flickr.com/photos/kleinerroterkaktus/9648199844/in/photolist-arnKSR-fGzxFb-xDHbsh-pzghGh-q2Wafp-p1BP7V-pEZdAc-91VTY2-95U5oZ-sfdoCS-nK4pW3-y5DBwa-uxUvw9-tTtw3-uQ2bMQ
afbeelding 7	https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/5f/Nike_of_Samothrake_Louvre_Ma2369_n4.jpg
afbeelding 8	http://cdn.bmwblog.com/wp-content/uploads/Rolls-Royce-Spirit-of-Ecstasy-2.jpg
afbeelding 9	http://images.metmuseum.org/CRDImages/ma/original/DT6411.jpg
afbeelding 10	<i>Futurist art and theory 1909-1915</i> , Marianne W. Martin, New York : Hacker, 1978 (Artez bieb Arnhem)
afbeelding 11	http://www.mestudio.info/2010/09/03/dutch-national-ballet-recent-posters-late-summer-2010/
afbeelding 12	http://www.homemadecookies.nl/?page_id=351#jp-carousel-2156
afbeelding 13	http://www.homemadecookies.nl/?page_id=351#jp-carousel-298
afbeelding 14	http://www.minekafon.nl/images/bg.jpg
afbeelding 15	http://4.bp.blogspot.com/-LInFgQi0Bz4/TcNluokGcl/AAAAAAAAA3c/EJB3ktub6Jg/s760/scale%2Bmodels.jpg
afbeelding 16	https://users.cs.duke.edu/~msirivia/dandelion/dandelion.jpeg
afbeelding 17	http://41.media.tumblr.com/tumblr_lufmyjjmOZ1qavoz6o1_1280.jpg
afbeelding 18	http://feely.jp/wp-content/uploads/2015/01/MineKafon02.jpg
afbeelding 19	https://www.designacademy.nl/News/tabid/2055/articleType/Article_View/articleId/1855/From-Toy-To-Relevant-Design-Solution.aspx
figuur 1	http://www.play-scapes.com/wp-content/uploads/2012/06/toshiko-horiuchi-macadam-crochet-knit-net-playground-playscape5.png
figuur 2	http://www.architectmagazine.com/architecture/architecture-that-inspires-exercise.aspx
figuur 3	http://www.placetobe.info/berlinwall/nordbahnhof/
figuur 4	http://picsant.com/141175681-umberto-boccioni-sculptures.html

(alle internetbronnen voor het laatst geraadpleegd 13-10-2015 of 14-10-2015)

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2015

tijdvak 1

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 70 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Andere tijden

1 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling zijn (twee van de volgende):

- man die reinigungsapparaat bedient/reinigungsapparaat dat in werking is
- schildering linksonder deels verwijderd
- 'druppels'/'druipers'

per juist aspect van de voorstelling

1

2 maximumscore 1

felle/verzadigde kleuren op de voorgrond, onverzadigde kleuren op de achtergrond

3 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist aspect van de voorstelling zijn (een van de volgende):

- dieren
- overeenkomstige diersoorten / runderen en paarden
- dieren die zich voortbewegen

4 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste redenen zijn (twee van de volgende):
Grotschilderingen

- zijn zeldzaam.
- geven informatie (over leven in prehistorie).
- zijn onvervangbaar.
- zijn kostbaar.
- zijn erg oud.

per juiste reden

1

5 maximumscore 1

Voorbeelden van een juiste reden zijn (een van de volgende):

- het illegale karakter
- het schetsmatige karakter / grove hanteringswijze
- Het is tijdelijk/vluchtig.
- Het is anoniem.

Vraag	Antwoord	Scores
6 maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben (een van de volgende): – De waardevolle grotschildering wordt verwijderd, net als streetart. – De twee muurschilderingen worden qua waarde gelijkgeschakeld.		
7 maximumscore 1 Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (een van de volgende): – De tros ballonnen 'lift'/trekt het meisje omhoog. – De vlecht van het meisje hangt naar beneden. – De benen van het meisje bungelen.		
8 maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben (een van de volgende): – Het kind vliegt over de zware massieve muur, waardoor Banksy spot met het bestaan van de muur. – Door het meisje te laten zweven/vliegen ontkent hij de begrenzing van de muur; alsof het meisje met de ballonnen eroverheen kan vliegen of zich er niets van aantrekt.		
9 maximumscore 2 Voorbeelden van juiste voordelen zijn (twee van de volgende): Het werken met sjablonen – maakt een snelle / veilige werkwijze mogelijk. – maakt herhalingen (elders) mogelijk, of: sjablonen zijn vaker te gebruiken. – is goedkoop. per juist voordeel		1
10 C		
11 maximumscore 2 Voorbeelden van juiste argumenten zijn (twee van de volgende): Deze schildering – wordt gezien door de mensen die langs deze muur lopen, dat zijn er meer dan wanneer een(zelfde) schildering in een museum hangt. – wordt gezien door mensen, die doorgaans niet naar een museum gaan. – (aangebracht 'op locatie') wordt gezien door direct betrokkenen (en zet hen mogelijk aan het denken). per juist argument		1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Ambachtelijk en anders

12 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste handelingen zijn (drie van de volgende):

- ontwerpen
- (af)tekenen
- afkorten
- zagen
- schaven
- schuren
- maken van (hout)verbindingen
- construeren
- conserveren (met beits/lak/was)
- stofferen

per juiste handeling

1

13 maximumscore 1

Voorbeelden van juiste voordelen zijn (een van de volgende):

- 'maatwerk' mogelijk / Object kan naar wens van de opdrachtgever wat betreft materiaal/vorm/kleur/afwerking worden vervaardigd.
- signatuur van de ambachtsman mogelijk
- uniek karakter

14 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

De stoel heeft geen (vier) poten zoals de stoelen tot dan toe / de stoel lijkt uit één stuk te bestaan/likt op één 'gevouwen' plank.

15 maximumscore 1

Voorbeelden van juiste argumenten zijn (een van de volgende):

De stoel

- is voorzien van dwarslatjes ter versteviging.
- is voorzien van schroeven ter versteviging.
- heeft versteviging in de rugleuning, zichtbaar aan twee schroefgaten.

Vraag	Antwoord	Scores
16 maximumscore 2	- De vlakken van de rugleuning, de zitting, het onderstel en het grondvlak verwijzen respectievelijk naar de rug, de bovenbenen, de onderbenen en de voeten van een mens - De verbinding tussen rugleuning en zitting verwijst naar de heupgewrichten van een mens, de verbinding tussen zitting en onderstel naar de kniegewrichten en de verbinding tussen onderstel en grondvlak verwijst naar de enkelgewrichten van een mens	1 1
17 maximumscore 1	Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (een van de volgende): (louter) toepassing van hout, of: hard materiaal, of: ongestoffeerd - opbouw uit (rechte) planken/platen - scherpe/haakse hoeken	
18 maximumscore 2	Voorbeelden van een juist kenmerk zijn (twee van de volgende): De stoel - is moeilijk (met één hand) op te tillen / te verplaatsen. - is zwaar. - heeft scherpe hoeken. per juist kenmerk	1
19 maximumscore 2	Voorbeelden van een juist voordeel zijn (twee van de volgende): De stoel - is gemakkelijk (met één hand) op te tillen. - is licht(er). - heeft '(afge)ronde' hoeken. - is flexibel en zit daardoor lekkerder. - heeft een textiele zitting en rugleuning en is daardoor comfortabeler. per juist voordeel	1
20 maximumscore 2	Voorbeelden van een juist aspect van de vormgeving zijn (een van de volgende): - vorm: Er is contrast tussen lijn en vlak. - vorm/ruimte: Er is contrast tussen open en gesloten. - textuur: Er is contrast tussen glad en ruw. <i>Opmerking</i> <i>1 scorepunt mag worden toegekend als een juist aspect van de vormgeving wordt genoemd.</i> <i>Het tweede scorepunt als de juiste omschrijving hierbij gegeven is.</i>	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

21 A

22 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste voordelen zijn (twee van de volgende):

- Het kan snel(ler) gemaakt worden.
- massaproductie / grote oplage mogelijk
- voorraad mogelijk
- relatief goedkoop in verhouding tot ambachtelijk
- uniform karakter

per juist voordeel

1

23 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn (twee van de volgende):

- kleur: De stoel is nu zwart(geblakerd).
- textuur: Deze is aangetast / ruwer.
- vorm: De stoel is niet meer recht en hoekig, maar gebarsten en met minder strakke randen.

per juist aspect in combinatie met juiste beschrijving

1

24 maximumscore 1

positief: Hij durft het aan om iets eigens te doen met een populair/alom
gewaardeerd ontwerp.

of

negatief: Het is niet goed om een populair object te beschadigen / de
goede smaak in diskrediet te brengen.

Anders fotograferen

25 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste redenen zijn (twee van de volgende):

Fotograferen

- is snel.
- legt de zichtbare werkelijkheid makkelijk vast.
- is makkelijk / laagdrempelig / mogelijk met smartphone.
- creëert een tastbare herinnering / legt het moment vast.
- is makkelijk te verspreiden/deelbaar.
- is goedkoop.

per juiste reden

1

Vraag	Antwoord	Scores
26 maximumscore 1	Hooft Graafland vulde meerdere vakken in de zoutvlakte met verschillende kleuren/kleurpigmenten.	
27 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste effecten zijn (twee van de volgende): De ingreep – benadrukt de vormverschillen tussen de vlakken. – schept diepte. – werkt vervreemdend. – verlevendigt de vlakte. per juist effect	1
28 maximumscore 3	Voorbeelden van juiste handelingen zijn (drie van de volgende): – standpunt bepalen – camera instellen – belichting instellen – juiste moment bepalen per juiste handeling	1
29 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (twee van de volgende): – stralend weer – vrolijke kleuren – Kleurrijke vlakken die een slinger vormen. per juist kenmerk	1
30 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling zijn (twee van de volgende): Op 11 – is het een donker meisje; op 12a is het meisje blank. – bestaat achtergrond uit bladeren; op 12a is het architectuur. – heeft meisje andere haardracht en uitdrukking dan meisje op 12a. – heeft meisje andere houding dan meisje op 12a. per juist aspect van de voorstelling	1

Vraag	Antwoord	Scores
31	maximumscore 1 Voorbeelden van juiste argumenten zijn (een van de volgende): – Van Empel werkt als een schilder: hij gebruikt zijn database als een palet. – Van Empel kiest, mengt onderdelen en brengt die op een 'neutrale ondergrond' samen, zoals een schilder dat doet (met verf en kleur).	
32	maximumscore 3 • 1 ensceneren • 2 registreren • 3 bewerken	1 1 1
33	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben (een van de volgende): – De natuur op afbeelding 9 is het meest vervreemd omdat Hooft Graafland daadwerkelijk een ingreep in de natuur deed. – De natuur op afbeelding 11 is het meest vervreemd omdat Van Empel (zelf) met stukjes van heel veel verschillende foto's een (niet-bestaande) natuur op kunstmatige wijze heeft gecreëerd.	

Een ander jasje

34	maximumscore 3 Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (drie van de volgende): – (schoorsteen)pijpen – groot formaat – blokvormige opbouw – overwegend gesloten vormen – opbouw uit (materialen zoals) beton en staal – grauwe (grijze en bruine) (materiaal)kleuren – transformatoren per juist kenmerk	1
35	maximumscore 2 • kleur: <i>de Stadshaard</i> is blauw en wit; de centrale van afbeelding 13 is bruin, grijs en wit (met rode accenten) • vorm: <i>de Stadshaard</i> is eenvoudiger, één hoge schoorsteen, verder laagbouw. Vorm van de centrale op afbeelding 13 is complexer, drietorens, drie hoge gebouwen, met schuingeplaatste lijnen	1 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

36 maximumscore 1

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn (een van de volgende):

- vorm: *De Stadshaard* is een gesloten, relatief laag gebouw met één hoge toren als verticaal accent, de omgeving bestaat uit 'open' woningen die ook schuine accenten hebben.
- kleur: Het overwegend witte gebouw contrasteert met de donkere gebouwen eromheen.
- vorm: Het decoratieve karakter van het exterieur contrasteert met het weinig decoratieve karakter van de bebouwing eromheen.

Opmerking

Het scorepunt mag alleen worden toegekend indien het juiste aspect in combinatie met de juiste toelichting is gegeven.

37 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (drie van de volgende):

- vierkant formaat
- beschildering
- witte ondergrond
- decoratieve rand
- cirkel op/in vierkant

per juist kenmerk

1

38 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste redenen zijn (twee van de volgende):

- (Het gladde, harde oppervlak) is gemakkelijk te reinigen. / Tegels nemen geen vuil op.
- Tegels houden de warmte vast.
- Tegels zijn niet brandbaar.

39 maximumscore 2

- Het paneel met het stopcontact verwijst naar de levering van energie/elektriciteit
- Het paneel met de gloeilamp verwijst naar de mogelijkheid elektriciteit om te zetten in licht

1

1

40 B

41 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

De Stadshaard ligt in de onmiddellijke omgeving van zijn afzetgebied: er gaat geen of slechts weinig energie verloren.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

42 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord zijn (een van de volgende):

Omdat men vindt dat

- de vorm niet past bij de functie van het gebouw.
- de decoratie niet past bij de functie van het gebouw.
- het gebouw niet past in / niet aansluit bij / contrasteert met de omgeving.

43 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben (een van de volgende):

- Het volgt nieuwe ontwikkelingen, als duurzaam bouwen, in de architectuur.
- *De Stadshaard* getuigt van originaliteit.
- *De Stadshaard* is duurzaam.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 26 mei naar Cito.

De normering in het tweede tijdvak wordt mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Als het tweede tijdvak op uw school wordt afgenomen, zend dan ook van uw tweede-tijdvak-kandidaten de deelscores in met behulp van het programma WOLF.

6 Bronvermeldingen

Met dank aan:

afbeelding 8 en pagina 1, 4 en 5 van het magazine *Anders*

afbeelding 9 en 10 a t/m d

afbeelding 11 en 12 a t/m f en pagina 1 van het magazine *Anders*

afbeelding 14, 15 en 17

Maarten Baas

Scarlett Hooft Graafland

Ruud van Empel

Hugo Kaagman

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

beeldende vakken GL en TL

Centraal examen vmbo-GL en TL

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo-GL en TL.

Bij het centraal examen beeldende vakken vmbo-GL en TL:

Op **pagina 7** van het correctievoorschrift, bij vraag **15** moet altijd 1 scorepunt worden toegekend, ongeacht of er wel of geen antwoord gegeven is, en ongeacht het gegeven antwoord.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren beeldende vakken vmbo-GL en TL.

Namens het College voor Toetsen en Examens,

Drs. P.J.J. Hendrikse,
Voorzitter

beeldende vakken GL en TL

Centraal examen vmbo-GL en TL

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo-GL en TL.

Bij het centraal examen beeldende vakken vmbo-GL en TL:

Op **pagina 8**, bij vraag **20**, moet aan de *Opmerking* worden toegevoegd:

*De genoemde aspecten vorm, ruimte, textuur zijn voorbeelden van aspecten. Ook voor een ander juist aspect van de **vormgeving**, zoals kleur, kan 1 scorepunt worden toegekend. Voor een juiste en passende uitleg daarbij kan dan ook nog 1 scorepunt worden toegekend.*

NB

- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
- b. Als eerste en tweede corrector al overeenstemming hebben bereikt over de scores van de kandidaten, past de eerste corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe en meldt de wijzigingen in de score aan de tweede corrector.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren beeldende vakken vmbo-GL en TL.

Namens het College voor Toetsen en Examens,

Drs. P.J.J. Hendrikse,
Voorzitter

beeldende vakken GL en TL

Centraal examen vmbo-GL en TL

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo-GL en TL.

Bij het centraal examen beeldende vakken vmbo-GL en TL:

Op **pagina 7** van het correctievoorschrift, bij vraag **15** moet altijd 1 scorepunt worden toegekend, ongeacht of er wel of geen antwoord gegeven is, en ongeacht het gegeven antwoord.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren beeldende vakken vmbo-GL en TL.

Namens het College voor Toetsen en Examens,

Drs. P.J.J. Hendrikse,
Voorzitter

beeldende vakken GL en TL

Centraal examen vmbo-GL en TL

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo-GL en TL.

Bij het centraal examen beeldende vakken vmbo-GL en TL:

Op **pagina 8**, bij vraag **20**, moet aan de *Opmerking* worden toegevoegd:

*De genoemde aspecten vorm, ruimte, textuur zijn voorbeelden van aspecten. Ook voor een ander juist aspect van de **vormgeving**, zoals kleur, kan 1 scorepunt worden toegekend. Voor een juiste en passende uitleg daarbij kan dan ook nog 1 scorepunt worden toegekend.*

NB

- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
- b. Als eerste en tweede corrector al overeenstemming hebben bereikt over de scores van de kandidaten, past de eerste corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe en meldt de wijzigingen in de score aan de tweede corrector.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren beeldende vakken vmbo-GL en TL.

Namens het College voor Toetsen en Examens,

Drs. P.J.J. Hendrikse,
Voorzitter

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2015

tijdvak 2

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 71 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Een andere kleur

1 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (twee van de volgende):

- Zij draagt een jurk gemaakt van/met kostbare stoffen (zijde, kant).
- Zij draagt kostbare sieraden/juwelen.
- Zij draagt haar haar netjes gekapt/heeft een verzorgd kapsel.

per juist kenmerk

1

2 maximumscore 1

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn (een van de volgende):

- Ordening: De vrouw is centraal geplaatst.
- Licht: Haar gezicht, haar bovenlijf en delen van het kant/de zijde zijn uitgelicht.
- Textuur: de stofuitdrukking van de verschillende kostbare materialen

Opmerking

Scorepunt alleen toekennen wanneer combinatie van aspect met juiste toelichting wordt gegeven.

3 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste argumenten zijn (twee van de volgende):

- Een dergelijk portret vraagt vele uren om te schilderen waarbij tijd geld is.
- Een schilder als Reynolds was beroemd en zodoende kreeg hij een hogere vergoeding/Kwaliteit is 'geld'.
- De plasticiteit van het schilderij vraagt om veel vaardigheid en kennis; schilders die deze technieken beheersen zullen een hogere vergoeding vragen.

per juist argument

1

4 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling zijn (twee van de volgende): De vrouw

- draagt werkkleding.
- is aan het naaien/handwerken / een huishoudelijke klus aan het doen.
- poseert niet, maar gaat op in haar bezigheid.
- bevindt zich in een hele gewone omgeving/een huiskamer.

per juist aspect

1

Vraag	Antwoord	Scores
5	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn (twee van de volgende): – Kleur: De kleuren gebruikt voor de hulp en haar kleding zijn minder natuurgetrouw. – Kleur: Het is geschilderd in losse kleurvlakken. – Lijn: De lijnvoering is grof, breed/niet verfijnd. – Lijn: Er is gebruikgemaakt van contourlijnen, bijvoorbeeld bij hand, arm, vaas. – Materiaal/hanteringswijze: losse toets/penseelstreek zichtbaar per juist aspect in combinatie met juiste uitleg	1
6	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (twee van de volgende): – een wit schort – een blauwe jurk/blauw werkschort – een muts/hoofddekse per juist kenmerk	1
7	maximumscore 3 Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (drie van de volgende): – de lange jurk – de rijk vallende stof met veel plooien – De jurk lijkt op maat gemaakt. – het gebruik van kant als afwerking, zoals bij kraag, schort en onderzijde jurk – de meerdere lagen van de jurk per juist kenmerk	1
8	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: De zwarte, Zuid-Afrikaanse vrouw kan weliswaar in vrijheid leven, maar haar positie is nog steeds niet gelijkwaardig aan die van de blanke minderheid.	
9	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Ze breít het pak omdat in de toekomst ook de zwarte Zuid-Afrikaanse vrouw net als Superman, écht vrij zal zijn en de apartheid geheel overwonnen is, of: Omdat het nodig zal blijven op te komen voor onrecht, net als Superman, om op die manier ongelijkheid te overwinnen.	

Roep om een andere wereld

10 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (twee van de volgende):

- Gehele aarde is omarmd door twee takken.
- Alle werelddelen zijn gelijkwaardig afgebeeld (door Noordpool als neutraal middelpunt te kiezen).
- Alle werelddelen zijn gelijkwaardig (wit) afgebeeld.
- Er zijn geen grenzen.
- Concentrische cirkels versterken gemeenschappelijkheid van landen (gezamenlijk middelpunt = gezamenlijk doel) / de cirkels verbinden de landen.
- De twee onderste uiteinden van de takken zijn verbonden met elkaar.
- Het lijken twee olijftakken, symbool van vrede en verzoening.

per juist kenmerk

1

11 C

12 maximumscore 1

Voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling zijn (een van de volgende):

- een vliegtuig
- een tent

13 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn (twee van de volgende):

aspect	uitleg logo VN	uitleg logo Hack
ruimte	ruimtesuggestie afwezig	suggestie ruimte door vormgeving vliegtuig + tent
lijn	strakke lijnvoering	onregelmatige lijnvoering
vorm	landen weergegeven in silhouet	vliegtuig + tent meer realistisch weergegeven
licht	geen schaduwwerking	verschillende tinten waardoor schaduw ontstaat

per juiste aspect in combinatie met juiste uitleg

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (drie van de volgende):

- Het dak van veel tentjes steekt over, zoals bij veel echte tenten.
- Aan de onderzijden van de tentdaken zie je bogen die de suggestie wekken van aangespannen doek.
- Er zijn touwtjes als scheerlijnen bevestigd.
- Er is een suggestie van raampjes en andere openingen.
- De tentjes hebben een karakter alsof ze zijn aangetast door weersinvloeden, zoals ook in het echt gebeurt.

per juist kenmerk

1

15 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn (drie van de volgende):

aspect	uitleg poort	uitleg tentjes
ordening	symmetrisch	rommelig
materiaal	natuursteen en brons	karton en plastic
kleur	materiaalkleur(en)	veelkleurig
textuur	glad en strak afgewerkt	ruw/glad door elkaar, naar gelang het materiaal
vorm	open	gesloten

per juist kenmerk in combinatie met juiste uitleg

1

16 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste beweegredenen zijn (twee van de volgende):

- De locatie trekt veel toeristen, die zullen nu dus ook kennismaken van zijn boodschap.
- De actie verstoort op deze plek het imago van Berlijn.
- Het zal aandacht trekken van politie / pers, precies wat Hack wil bereiken.
- Deze plek, symbool van macht en westerse welvaart, staat in schril contrast met de groep waar Hack aandacht voor vraagt, waardoor zijn actie een diepere lading krijgt.

per juiste beweegreden

1

17 maximumscore 1

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (een van de volgende):

- De poort waar de actie plaatsvindt, staat op het spandoek.
- De aard van de actie (veel neergezette tentjes) staat op het doek.
- De tekst (op poort en vlag) prikkelt mensen/zet mensen aan het denken.
- De tekst (op poort en vlag) nodigt mensen uit.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

18 A

19 **maximumscore 1**

Voorbeelden van juiste argumenten vóór zijn (een van de volgende):

- Problemen zoals de klimaatverandering moet je ook creatief aanpakken.
- Kunst heeft verbeeldingskracht en kan mensen aanspreken.
- Hij zal met zijn actie aandacht krijgen in de media.
- Hij zal met zijn actie aandacht krijgen van de toeristen.
- Zijn actie creëert een grotere bewustwording van het probleem.

20 **maximumscore 1**

Voorbeelden van juiste argumenten tegen zijn (een van de volgende):

- Deze kunst zal mensen irriteren omdat het deze locatie 'vervuilt'.
- Deze kunst staat er maar heel kort en bereikt daarom (te) weinig mensen.
- Kunst gaat over schoonheid en moet je niet gebruiken voor een dergelijk doel.
- De instanties die je wilt bereiken, de industrieën die vervuilen en de aarde uitputten, laten zich echt niet door kunst beïnvloeden.
- Een kunstenaar maakt kunst en is er niet om ecologische / economische / technische oplossingen voor het probleem te bedenken voor grootse problematiek.

Een heel ander gezicht

21 **maximumscore 1**

Voorbeelden van juiste argumenten zijn (een van de volgende):

- gefixeerde/strakke blik
- gesloten mond

22 **maximumscore 2**

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn (twee van de volgende):

- Kleur: In tegenstelling tot de foto heeft het schilderij wel kleur.
- Ruimte: Het haar en het jasje hebben een vlak karakter.
- Vorm: De vormen zijn schematisch.
- Lijn: Er zijn donkere contourlijnen.

per juist aspect in combinatie met juiste uitleg

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

23 maximumscore 1

Voorbeelden van juiste beweegredenen zijn (een van de volgende):

- Hij is trots op zijn (vernieuwende) werk.
- Hij gaat op in zijn (vernieuwende) werk/vereenzelvigd zich ermee.
- Hij wil uitdragen dat dit werk zeer belangrijk is, zozeer dat hij zichzelf ook op deze manier/vernieuwend verbeeldt.

24 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste wiskundige vormen zijn (drie van de volgende):

- driehoek
- cilinder
- rechthoek
- ovaal
- kegel

per juiste wiskundige vorm

1

25 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

De plasticiteit wordt gesuggereerd door het kleurverloop.

26 C

27 maximumscore 1

Voorbeelden van juiste beweegredenen zijn (een van de volgende):

- De vormen hebben (alleen) lengte en breedte.
- Diepte/de derde dimensie ontbreekt.
- De vormen zijn vlak / monochroom.

28 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Waar in afbeelding 11 nog een gezicht te herkennen valt, bestaat afbeelding 12 nog slechts uit wiskundige vormen en egaal ingekleurde vlakken / is in afbeelding 12 bijna alle herkenbaarheid van een portret verdwenen.

29 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Malevich, op zoek naar abstractie, hechtte niet (meer) aan herkenbaarheid/de voorstelling. Door de afwezigheid van die voorstelling was het ook niet belangrijk op welke manier het werk zou hangen/gezien zou worden.

Vraag	Antwoord	Scores
30	maximumscore 3 • 1 expressie • 2 realisme • 3 abstractie	1 1 1
31	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Vanaf nu mag er abstract worden gewerkt en is bijvoorbeeld alleen een zwart vlak met een witte rand óók schilderkunst.	

In rook opgaan

- 32 **maximumscore 2**
Voorbeelden van juiste argumenten zijn (twee van de volgende):
- Haar ogen zijn dichtgeslagen/gesloten.
 - Haar mond is licht geopend.
 - Haar houding is ontspannen/haar hoofd helt naar achteren.
- per juist argument 1
- 33 **maximumscore 2**
Voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling zijn (twee van de volgende):
- 'luchtige'/schaarse kleding
 - zwoele blik
 - loshangend haar
 - uitnodigende houding
- per juist aspect 1
- 34 **maximumscore 1**
Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
Je moet denken dat je kennelijk net zo zult genieten als de vrouw wanneer je JOB producten koopt en dan zal je hier wellicht toe overgaan.
- 35 **maximumscore 1**
Voorbeelden van juiste aspecten zijn (een van de volgende):
- Kleur: tabakskleuren, of: vele bruintinten
 - Lijn: sierlijke lijnvoering gelijk aan de rookpluimen

Opmerking

Scorepunt alleen toekennen wanneer combinatie van aspect met juiste toelichting wordt gegeven.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

36 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (twee van de volgende):

- Zij heeft haar hand in haar zij.
- Haar hoofd is geheven.
- Ze staat met twee benen op de grond/'stevig' / Haar voeten zijn uit elkaar geplaatst.

per juist kenmerk

1

37 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn (twee van de volgende):

aspect	afbeelding 15	afbeelding 16
kleur	oranje-bruin / warm	blauw-groen-geel / koud
lijnvoering	sierlijk, decoratief	recht, hoekig
ordening	afgesneden vrouw	gehele vrouw
vorm	organisch	geometrisch

per juist aspect in combinatie met een juiste uitleg

1

38 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste aspecten zijn (drie van de volgende):

- vrouwen: één hand in de zij
- vrouwen: haar in een lage knot/wrong
- vrouwen: lange rok
- vrouwen: hoge hakken
- vrouwen: zelfde haardecoratie (een kam)
- merknaam Gitanes
- de rookpluim (van de sigaretten)

per juist aspect

1

39 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste aspecten zijn (twee van de volgende):

- doorlopende haargrens-lijn
- ogen op gelijke hoogte
- zelfde blik in ogen
- hals- en schouderlijn corresponderen
- blokjes lopen 'door elkaar'

per juist aspect

1

Vraag	Antwoord	Scores
40	maximumscore 1 Voorbeelden van juiste argumenten zijn (een van de volgende): – De (ongezonde) rokende vrouw is zwart-wit weergegeven, het (gezonde) meisje in kleur. – De tekst <i>Kinderen kopiëren</i> wordt verbeeld door het meisje op een kleurenkopietje te plaatsen.	
41	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Het affiche dient slecht één doel: het aanspreken van ouders op hun verantwoordelijkheden (opdat hun kinderen niet zullen gaan roken), de reden waarom het affiche confronterend is vormgegeven. Commercie is hier geheel afwezig.	
42	maximumscore 3 • 1 oproep • 2 waarschuwing • 3 gebruiksfunctie	1 1 1

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examiner in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 23 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

afbeelding 1	http://www.tate.org.uk/art/artworks/reynolds-suzanna-beckford-n05799
afbeelding 2	http://www.artnet.com/artists/irma-stern/woman-sewing-karos-RxF-Yzu4QrziZauOnpqMOA2
afbeelding 3	http://ruxandrapp.wordpress.com/2011/11/25/mary-sibande-dressed-to-tell-south-africas-tale/
afbeelding 4	http://en.wikipedia.org/wiki/Flag_of_the_United_Nations
afbeelding 5 t/m 9 en figuur 2	http://hermann-josef-hack.gekko.de/ https://www.flickr.com/photos/84780076@N02/sets/72157632492104334/
afbeelding 10 t/m 14	Kazimir Malevich en de Russische avant-garde : met een selectie uit de Khardzhiev- en Costakiscollecties / [eindred. Sophie Tate ; red. Sophie Tate, Bart Rutten, Geurt Imanse ; teksten Linda S. Boersma ... et al. ; vert. Ingrid van Beek ... et al.] Sophie Tate Bart Rutten Geurt Imanse Linda S. Boersma Stedelijk Museum Amsterdam Amsterdam [etc.] : Stedelijk Museum [etc.], [2013] Malevich GileesNeret, Taschen
afbeelding 15	Alfons Mucha / Renate Ulmer Renate Ulmer Keulen : Taschen, cop. 2001 Artez Arnhem Much -3
afbeelding 16	https://hardtofind.com.au/30391_gitanes-regie-francaise-des-tabacs-vintage-poster
afbeelding 17	http://adviz.nl/nl/object/47945/
figuur 1	http://the100.ru/en/painter/kazimir-malevich.html
figuur 3	http://www.flickr.com/photos/ravello1/tags/maxponty/

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2014

tijdvak 1

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
 - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
 - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
 - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.
- NB3 Als het College voor Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.
Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
- b. Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden WOLF-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt. In dat geval houdt het College voor Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 71 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Zo sterk als een leeuw

1 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (drie van de volgende):

- Herakles toornt boven de leeuw uit, of: De leeuw is deels onder Herakles geplaatst.
- Herakles heeft grip op de leeuw, of: De armen van Herakles omvatten de leeuw, of: De leeuw heeft geen grip op Herakles, of: De leeuw wordt ingeklemd door Herakles, of: De leeuw lijkt te stikken, of: De leeuw maakt een hulpeloos gebaar.
- Herakles trekt de leeuw omver, of: De leeuw wordt door Herakles uit balans gebracht.
- De spieren van Herakles zijn aangespannen, of: De poten van de leeuw bungelen.
- Herakles kijkt zelfverzekerd/daadkrachtig.

per juist antwoord

1

2 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Ze herinnerden hem aan de overwinning op de leeuw, of: Ze inspireerden hem het (nieuwe) gevecht aan te gaan, of: Ze gaven hem de (fysieke) bescherming van de (ondoordringbare) leeuwenhuid.

3 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste effecten (twee van de volgende):

- Hij wilde hen imponeren, of: Zij worden geïmponeerd.
- Hij wilde hen angst aanjagen, of: Zij worden angstig.
- Hij wilde bij hen de indruk wekken dat ze worden aangevallen door een leeuw, of: Zij denken dat een leeuw hen aanvalt.

per juist effect

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (twee van de volgende):

- de tooi van een leeuwenkop en -huid
- fiere, rechte houding van het bovenlijf
- gespierd (boven)lijf
- zelfverzekerde blik
- wapen/knuppel
- Hij kijkt op je neer.

per juist kenmerk

1

5 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Hij wilde net zo imponeren als Herakles, of: Hij wilde dat anderen hem als even krachtig, zouden ervaren als Herakles, of: Hij wilde zijn status als keizer bekrachtigen, of: Hij wilde - net als Herakles - een status als halfgod.

6 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling zijn (drie van de volgende):

- rechtopstaand
- aanvallende/strijdbare houding
- opengesperde bek/uitgestoken tong
- gespierd lijf
- klauwen (met nagels)
- zwaard (van de leeuw in het wapen)
- wapperende manen
- de fier, rechtopstaande staart

per juist aspect van de voorstelling

1

7 maximumscore 2

- De ordening van het wapen is (verticaal) symmetrisch, of: in het wapen is een brede basis (waar de leeuwen zich op bevinden)
- Een dergelijke opbouw verwijst naar stabiliteit/harmonie

1

1

8 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (een van de volgende):

- kleur; toelichting: één egale kleur, of: kleurnuances ontbreken, of: plasticiteit ontbreekt
- vorm; toelichting: vormen zijn geabstraheerd, of: details ontbreken

Opmerking

De scorepunten mogen alleen worden toegekend indien het juiste aspect in combinatie met de juiste toelichting is gegeven.

Vraag	Antwoord	Scores
9	maximumscore 1 Een logo dient snel/gemakkelijk/direct herkenbaar te zijn; (vereenvoudiging (van vormen en kleuren) draagt daar sterk aan bij).	
10	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: De elf spelers worden verbeeld door de elf manen van één wezen, of: Het logo bestaat uit één kleur (zonder nuances), of: Het logo is uitgevoerd in de nationale kleur oranje, of: Het kroontje dat / de klauw die de leeuwenkop 'omvat', of: De 11 manen 'ontspruiten' alle uit dezelfde kop.	
11	C	
12	maximumscore 1 de inwoners van (het toenmalige) Nederland	
13	maximumscore 1 de spelers van een voetbalteam/het Nederlands elftal	
14	maximumscore 1 de toeschouwers/fans	

Macht en Pracht

- 15 **maximumscore 3**
Voorbeelden van juiste klassieke bouwelementen zijn (drie van de volgende):
- koepel
 - timpaan/fronton
 - fries
 - architraaf
 - pilaster/pijler
 - kapiteel
 - (rond)boog
 - (dak)lijst
- per juist klassiek bouwelement

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

16 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (vier van de volgende):

- groot formaat/volume, of: hoog gebouw, of: grote oppervlakte
- (verticale) symmetrie
- opbouw in modules, of: regelmatige opbouw
- verspringende (gevel)delen
- lantaren (met koepel)
- sculpturen (op het dak)
- reliëfs/decoratie/guirlandes
- veel raampartijen
- toepassing van kostbare materialen
- ligging aan een (groot) plein

per juist kenmerk

1

17 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling zijn (twee van de volgende):

- gespreide armen
- Ze kijkt (als enige) recht vooruit.
- Ze is (zittend) geplaatst op de wereldbol.
- Het kraaiennest van een mast van een schip 'bekroont' haar hoofd.

per juist kenmerk

1

18 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (drie van de volgende):

- plaatsing aan weerszijden van het midden/van *Amsterdam*
- grotendeels lager gepositioneerd
- grotendeels kleiner dan *Amsterdam* verbeeld
- blikken merendeels gericht op *Amsterdam*
- houdingen grotendeels gericht op *Amsterdam*
- overlappen elkaar, maar niet *Amsterdam*, zijn daarom niet goed zichtbaar

per juist kenmerk

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

19 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling zijn (drie van de volgende):

Er zijn afbeeldingen te zien van

- niet-westers geklede mensen.
- niet-westerse dieren, of: een krokodil/olifant/kameel/leeuw/aapje/papegaai.
- niet-westerse planten/vruchten.
- handelswaar/goederen, of: een mand/baal/kruik/ton/vat.
- een (zeil)schip.

per juist aspect van de voorstelling

1

20 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Amsterdam wilde zichzelf als (handels)centrum van de wereld verbeelden.

21 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (twee van de volgende):

- ordening; toelichting: de symmetrie van de zaal/de symmetrisch opgehangen kroonluchters, of: de modulaire opbouw (onder meer in raampartijen)
- materiaal; toelichting: kostbare materialen (marmer/kristal/goud)
- licht; toelichting: veel ramen die veel daglicht toelaten/reflectie
- decoratie; toelichting: toepassing van sculptuur/guirlandes/reliëfs
- formaat; toelichting: de zaal is volumineus/groot/hoog
- ruimte; toelichting: de gelaagdheid in drieën versterkt het grootse

per juist antwoord

2

Opmerking

De scorepunten mogen alleen worden toegekend indien het juiste aspect in combinatie met de juiste toelichting is gegeven.

22 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Het tapijt heeft een voorstelling - de sterrenhemel - die je ook ziet bij Atlas én op de marmeren vloer.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

23 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste voordelen zijn (twee van de volgende):

- Een tapijt in delen is lichter dan een tapijt uit één geheel.
- Een tapijt in delen is handzamer / gemakkelijker te vervoeren dan een tapijt uit één geheel, of: Een tapijt in delen is gemakkelijker te plaatsen dan een tapijt uit één geheel, of: Een tapijt in delen is gemakkelijker op te bergen dan een tapijt uit één geheel.
- In geval van beschadiging hoeft niet het gehele tapijt te worden gerestaureerd/vervangen, maar slechts het beschadigde deel.

per juist voordeel

1

24 B

In de spotlights

25 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn (een van de volgende):

- kleur; toelichting: het monochrome karakter, of: de grauwe/donkere kleur (van achtergrond/kleding)
- ordening; toelichting: de (ingetogenheid van een) driehoekcompositie
- licht; toelichting: de terughoudende belichting (hoofd uitgezonderd)
- ruimte; toelichting: alleen geportretteerde is 'ruimtelijk' zichtbaar, van de omgevingsruimte is niks te zien.

Opmerking

De scorepunten mogen alleen worden toegekend indien het juiste aspect in combinatie met de juiste toelichting is gegeven.

26 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (vier van de volgende):

- Alle foto's zijn portretfoto's.
- Alle foto's zijn op eenzelfde wijze belicht.
- Alle foto's hebben eenzelfde licht-donkercontrast.
- Alle foto's zijn kleurenfoto's.
- Alle foto's hebben een donkere, monochrome achtergrond.
- Alle foto's hebben eenzelfde formaat.
- Alle foto's hebben eenzelfde lijst.
- De foto's zijn geëxposeerd als een eenheid (naast elkaar/op dezelfde hoogte/identieke belichting door spotjes).

per juist kenmerk

1

Vraag	Antwoord	Scores
27 maximumscore 3	Voorbeelden van juiste voorbereidingen zijn (drie van de volgende): – het opbouwen van het decor/het plaatsen van de rekwisieten – het bepalen en instellen van de juiste belichting – het positioneren van de figuren, of: het bepalen van hun bewegingen/houdingen/mimiek – het instellen en in werking stellen van de (wind- en regen)machines	
	per juiste voorbereiding	1
28 maximumscore 3	Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (drie van de volgende): – Hij bevindt zich op de voorgrond van het decor. – Hij is centraal onderdeel van de (driehoekige) ordening 'De Leeuw/Wallis de Vries, Verbaan, Torenstra'. – De blikken van de anderen zijn op hem gericht. – Hij heeft een ontbloot bovenlijf (met gescheurde kleding). – Hij kijkt wanhopig. – Hij wordt aan beide zijden gemarkeerd door de twee verticale lijnen (van zuil en wand in de achtergrond), of: Zijn positie wordt geaccentueerd door de horizontale lijnen in trap en stoep. – Hij is geknield. – Hij is uitgelicht.	
	per juist kenmerk	1
29 maximumscore 1	statisch	
30 maximumscore 1	polychroom	
31 maximumscore 3	Voorbeelden van juiste redenen zijn (drie van de volgende): – Het is een eigentijds medium. – Het is doorgaans een goedko(o)p(er) medium (dan schilderkunst). – Het is een snel(ler) medium. – Foto's zijn (makkelijk) te bewerken/retoucheren. – Foto's zijn op verschillende maten af te drukken. – De originelen (negatieven) kunnen worden bewaard (en opnieuw afgedrukt/bewerkt).	
	per juiste reden	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

32 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Met deze opdracht kregen bekende fotografen de mogelijkheid voor een langdurige expositie/een eigen (en langdurig) podium: in de gangen, trappenhuizen en de foyer van dit theater.

Een ★★★★★ diadeem

33 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist kenmerk zijn:

- intensief/tijdrovend ontstaansproces
- unicum, of: speciaal voor deze gelegenheid samengesteld

34 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste voordelen zijn (twee van de volgende):

- Sieraden kunnen worden aangepast aan de persoonlijke voorkeur.
- Sieraden kunnen worden aangepast aan de kleding/mode.
- Verschillende mensen kunnen tegelijkertijd sieraden dragen uit één collectie.
- De collectie lijkt te bestaan uit een grotere hoeveelheid sieraden, of: sieraden lijken steeds nieuw.

per juist voordeel

1

35 B

36 maximumscore 1

Voorbeelden van een juiste reden zijn:

- Zij was in 2002 de regerende vorstin, of: Zij was het belangrijkste (levende) lid van het Koninklijk Huis.
- Zij had een voorbeeld-/beschermfunctie (voor Maxima).

37 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord zijn (een van de volgende):

- De gesloten/omvattende vorm maakt het hoofd onzichtbaar, of: maakt het hoofd 'onkwetsbaar'.
- Het (relatief) harde materiaal beschermt tegen (mogelijk) geweld/agressie, of het reflecterende materiaal toont niets van de persoon die het draagt, alleen de (eigen) omgeving.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

38 maximumscore 1

Voorbeelden van juiste argumenten zijn (een van de volgende):

- Een helm is niet een attribuut dat een lid van het Koninklijk Huis doorgaans draagt.
- Deze helm sluit niet aan bij de doorgaans officiële kleding die een lid van het Koninklijk Huis draagt.
- Deze helm sluit niet aan bij het doorgaans officiële kapsel dat een lid van het Koninklijk Huis draagt.
- De helm met diadeem is van goedkoop materiaal.
- De helm is een kant-en-klaar gekocht product.
- De helm weerspiegelt de toeschouwer.
- De helm met diadeem is een twee-eenheid, ze dragen het samen.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinerator in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 23 mei naar Cito.

De normering in het tweede tijdvak wordt mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Als het tweede tijdvak op uw school wordt afgenomen, zend dan ook van uw tweede-tijdvak-kandidaten de deelscores in met behulp van het programma WOLF.

6 Bronvermeldingen

Met dank aan:

afbeelding 13 en pagina 7 van het magazine <i>Roem</i> ,	Ria van Eyk, Eindhoven
afbeelding 14, 15 en pagina 3 van het magazine <i>Roem</i>	Koos Breukel, Amsterdam
afbeelding 16	Erwin Olaf, Amsterdam
afbeelding 20 t/m 22 en pagina 4 en 5 van het magazine <i>Roem</i>	Ted Noten, Eindhoven

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2014

tijdvak 2

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
 - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
 - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
 - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.
- NB3 Als het College voor Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.
Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
 - b. Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden WOLF-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.
- Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt. In dat geval houdt het College voor Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 71 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Hoog te paard

1 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste redenen zijn (twee van de volgende):

- Door een hoge sokkel is het ruitersstandbeeld van een (grote) afstand zichtbaar.
- Een hoge sokkel biedt bescherming tegen vandalisme en/of ongewenste handelingen.
- Ruiter en paard worden 'boven het volk verheven', of: toeschouwers worden gedwongen omhoog te kijken/op te zien naar ruiter en paard.
- Ruiter en paard eisen aandacht op.

per juiste reden

1

2 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (twee van de volgende):

- uitrusting, of: kleding, of: wapen
- opgeheven hoofd/hoofd in de nek
- fiere/strijdlustige houding
- strenge gezichtsuitdrukking / kijkt over het volk/de toeschouwer heen

per juist kenmerk

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

3 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (twee van de volgende):

- het grote formaat (ten opzichte van de (kleine) ruiter)
- is uiterst alert / lijkt te briesen / neusgaten staan wijd open
- geheven voorbeen
- aangespannen spieren
- kijkt op je neer
- is een hengst

per juist kenmerk

1

4 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Middels een model doen kunstenaars beeldend onderzoek (onder meer naar de relatie met de sokkel), of: een model maakt het plan voor henzelf concreet/visueel, of: het model is een middel om het definitieve ontwerp vast te stellen, of: het dient als leidraad om het ontwerp uit te voeren, of: het model dient om het ontwerp aantrekkelijk te presenteren.

5 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Het schaalmodel maakte voor de jury de uitgangspunten (met betrekking tot voorstelling en vormgeving) van de kunstenaars visueel, of: het model legde een relatie met sokkel/plein/omgeving, of: het model droeg bij aan de besluitvorming van de jury over de kwaliteit van het ontwerp.

6 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (twee van de volgende):

ruiter afbeelding 2:	ruiter afbeelding 4:
volwassen/oudere man, of: soldaat	jonge jongen, of: spelend kind
geheel gekleed / in vol ornaat	draagt alleen broek
zit (fier) rechtop	leunt (ontspannen) naar achteren
draagt wapen	ongewapend
streng gezichtsuitdrukking	ontspannen gezichtsuitdrukking
maakt geen oogcontact met toeschouwer	lijkt aanschouwer aan te kijken

per juist antwoord

1

Opmerking

Beide beelden moeten in het antwoord betrokken zijn.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (twee van de volgende):

paard afbeelding 2:	paard afbeelding 4:
(donker)grijs	(licht)bruin/beige
realistisch	minder realistisch/geschematiseerd
grote plasticiteit	opbouw in 'platen'
een (voor)been opgeheven	met vier benen verankerd
gedraaid hoofd ten opzichte van lijf	hoofd in één lijn met lijf
paard zoals in de cavalerie	speelgoed paard/hobbelpaard

per juist antwoord

1

Opmerking

Beide beelden moeten in het antwoord betrokken zijn.

8 maximumscore 1

Voorbeelden van goede antwoorden zijn:

- het formaat
- het brons/materiaal
- eenzelfde hoge sokkel

per juist antwoord

1

9 maximumscore 1

Een voorbeeld van een juist argument is:

- Een kind/de jeugd wordt op een voetstuk geplaatst.
- Een kind/de jeugd krijgt een standbeeld, zonder daar verder iets voor gedaan te hebben.

per juist argument

1

10 maximumscore 2

Voorbeelden van juist kenmerken zijn (twee van de volgende):

- De jongen op het paard gaat op in zijn spel, of: hij lijkt onbekommerd.
- Het paard is een hobbelpaard.
- Het beeld visualiseert zorgeloosheid, of: het verbeeldt een zorgeloos kind, of: het verbeeldt een spelend kind.
- Het verwijst naar de eigen jeugd/eigen (klein)kinderen.
- Het beeld vormt een contrast met het beeld op afbeelding 1 en 2 / de andere beelden op het plein.
- Het verbeeldt een eenzaam kind/kind alleen.

per juist kenmerk

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

11 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste argumenten zijn (twee van de volgende):

- Het uitschrijven van een wedstrijd daagt kunstenaars uit (om een ontwerp aan te leveren).
- De winnaar krijgt midden in Londen een podium in de openlucht.
- Nieuwe beelden trekken de aandacht van voorbijgangers.
- Nieuwe beelden in de openbare ruimte brengen (de hedendaagse) beeldende kunst onder de aandacht van velen.
- Londen kan zich als een stad profileren die kunst (in de openbare ruimte) belangrijk vindt.

per juist argument

1

12 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist argument zijn (een van de volgende):

- hoge terugkerende kosten (opdrachtverstrekking, jury, productie- en plaatsingskosten)
- verstoort voortdurend het bestaande kader / de situatie op het plein
- kan een gevoel van gemis oproepen

Eer en Glorie

13 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (drie van de volgende):

- koepel
- timpaan/fronton
- fries
- architraaf
- pilaster/pijler
- kapiteel
- (rond)boog
- (dak)lijst
- (half)zuil
- zuilenrij/colonnade
- sculptuur

per juist voorbeeld

1

Vraag	Antwoord	Scores
14	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Bezoekers voelen zich onthaald/omarmd, of: bezoekers worden omsloten, of: ze verlenen de bezoekers 'rugdekking'.	
15	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (twee van de volgende): – de toepassing van kostbare materialen, zoals bijvoorbeeld goud, marmer – de grote variatie/verscheidenheid in (kostbare) materialen – het grote aantal beeldhouwwerken – de rijke decoratie per juist kenmerk	1
16	maximumscore 2 Voorbeelden van architecturale elementen zijn (twee van de volgende): – basement – zuil – kapiteel – daklijst – 'bekroning'/'dak' per juist architecturaal element	1
17	maximumscore 2 Voorbeelden van sculpturale elementen zijn (twee van de volgende): – reliëfs – vrijstaande beelden – het plastische / gemodelleerde karakter van de zuilen en de 'bekroning' – de stofuitdrukking / textiele uitstraling van de houten guirlandes per juist sculpturaal kenmerk	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

18 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (drie van de volgende):

- formaat; toelichting: het baldakijn is (enorm) groot en hoog.
- kleur; toelichting: het gebruik van goud (om reliëf te accentueren)
- materiaal; toelichting: de toepassing van kostbare materialen
- techniek; toelichting: materialen hebben kostbare bewerkingen ondergaan.
- decoratie; toelichting: veel en rijke decoratie

per juist antwoord

1

Opmerking

De scorepunten mogen alleen worden toegekend indien het aspect van de vormgeving in combinatie met de juiste toelichting is gegeven.

19 B

20 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Het baldakijn en de koepel zijn verticaal geordend, of: het baldakijn heeft een bekroning die omhoog (naar de koepel/naar de hemel/naar het hoogste punt van de kerk) wijst.

of

De koepel - recht boven het baldakijn - wijst omhoog (naar de hemel) en laat (onder meer door middel van de lantaren/via vensters) veel (hemels) licht op het baldakijn eronder vallen.

21 maximumscore 1

Ja, aan de vormgeving is veel aandacht besteed en er is geld aan uitgegeven: de vormgeving is rijk en verleidt de bezoeker/gelovige.

of

Nee, de vormgeving is (te) overdadig en roept weerstand op, of: door deze vormgeving is veel te verkwistend met geld omgesprongen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

King of Pop

22 maximumscore 1

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (een van de volgende):

- heldere blik/stralende ogen
- (glim)lach

23 B

24 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist aspect zijn (een van de volgende):

- het gezicht
- het rode jack
- de achtergrond
- de haren

25 maximumscore 2

- **licht:** er is weinig verloop, plasticiteit 1
- **kleur:** het kleurgebruik is grotendeels egaal, of: er is weinig kleurverloop, of: toepassing van (onverzadigd) rood en (onverzadigd) geel en zwart 1

26 maximumscore 1

Afbeelding 9a is het meest helder/vrolijk/opvallend/contrasterend van kleur.

27 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste bewerkingen zijn (twee van de volgende):

- het bepalen van de juiste uitsnede
- het toevoegen van teksten/letters/cijfers/codes
- het omkaderen, of: het plaatsen van twee kaders (een rood, een wit)
- het suggereren van een omgeslagen hoek (rechtsboven)

per juiste bewerking

1

28 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste redenen zijn (twee van de volgende):

- de verwachting dat een afbeelding van de beroemde Michael Jackson veel mensen (niet-abonnees) aanzet tot het kopen van dit nummer
- de verwachting dat een zeefdruk van een beroemd kunstenaar/Warhol op de voorkant veel mensen (niet-abonnees) aanzet tot het kopen van dit nummer
- de verwachting dat de inhoud van het artikel over de beroemde Michael Jackson nieuwsgierigheid oproept en veel mensen (niet-abonnees) aanzet tot het kopen van dit nummer

per juiste reden

1

Vraag	Antwoord	Scores
29 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling zijn (twee van de volgende): – koningstekens (regalia) – kostbare stoffen/gedecoreerde kleding – (kostbare) sieraden – (statige) houding – onbewogen/serieuze blik per juist aspect van de voorstelling	1
30 maximumscore 1	Voorbeelden van een juiste beweegreden zijn (een van de volgende): – Hij laat zich afbeelden op de wijze waarop hij bekend staat: <i>King of Pop</i>. – Hij laat zich afbeelden op de wijze waarop hij graag bekend wil staan: <i>King of Pop</i>. – Hij identificeert zich met een koning, of: hij ontleent hieraan (een koninklijke) status/macht.	
31 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (twee van de volgende): – het grote formaat – de gouden kleur / de reflecties van het goud – het rode pluche/fluweel – de kroon midden boven – de stralenkrans – de guirlandes/lauwertakken – het medaillon/wapen/embleem midden boven – de leeuwenpoten per juist kenmerk	1
32 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (twee van de volgende): – de rommelige achtergrond/is genomen in de huiskamer – de toevallige belichting – Michael Jackson hangt (er uitgezakt bij). – Hij heeft zijn benen (wijd) gespreid. – Hij houdt zijn hand voor zijn kruis. – Hij draagt geen schoeisel/heeft alleen zijn sokken aan. – de hoek waaronder de foto genomen is per juist kenmerk	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Uit respect voor de natuur

33 maximumscore 2

Juiste aspecten zijn (twee van de volgende):

- kleur; toelichting: de adelaar is de enige totem die in zijn geheel fel gekleurd/bont is, of: de adelaar valt op door het vele wit.
- ordening; toelichting: de adelaar is bovenaan geplaatst.
- formaat; toelichting: de adelaar is de breedste van de drie totems.

per juist aspect

1

Opmerking

De scorepunten mogen alleen worden toegekend indien het aspect van de vormgeving in combinatie met de juiste toelichting is gegeven.

34 maximumscore 2

- **vorm:** de totems hebben eenzelfde contour/diameter/basisvorm, of: zijn op gelijke wijze uit het hout gesneden/geschematiseerd
- **ordening:** de totems zijn verticaal 'gestapeld', of: de totems worden herhaald

1

1

35 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist argument zijn:

- De mens is klein (in verhouding met de dieren).
- De mens wordt vastgehouden/beschermd door een beer.
- De mens staat onderaan.

36 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste redenen zijn (twee van de volgende):

- om verval tegen te gaan/om ze voor de toekomst te behouden, of: om ze te restaureren
- om ze te exposeren (aan een breed publiek), of: om anderen kennis te laten maken met de cultuur van indianen
- om ze te gelde te maken/eraan te verdienen
- omdat ze als kunstobjecten kunnen worden gezien

per juiste reden

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

37 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (drie van de volgende):

totempaal indianen	totempaal Van Heeswijk
De totempaal van de indianenstam is gesneden uit hout (natuurlijk materiaal).	De totempaal van Van Heeswijk is opgebouwd uit verschillende voorwerpen (veelal onnatuurlijke materialen).
De totempaal van de indianenstam is uit één stuk hout gesneden, waarbij alleen de vleugels ingezet zijn.	De totempaal van Van Heeswijk is opgebouwd uit veel verschillende voorwerpen.
De totempaal van de indianenstam is opgebouwd uit mens- en dierfiguren.	De totempaal van Van Heeswijk is opgebouwd uit voorwerpen.
De mensfiguur is bij de totempaal van de indianenstam onderaan geplaatst.	De mensfiguren bij de totempaal van Van Heeswijk staan bovenaan.
Het kleurgebruik van de totempaal van de indianenstam is beperkt tot circa zes kleuren.	Het kleurgebruik van de totempaal van Van Heeswijk is onbeperkt, en hangt af van de gekozen voorwerpen.
De totempaal van de indianenstam is beschilderd.	De totempaal van Van Heeswijk is niet beschilderd.

per juist antwoord

1

Opmerking

Beide totempalen moeten in de antwoorden betrokken zijn.

38 maximumscore 1

Voorbeelden van juiste overeenkomsten zijn (een van de volgende):

- Beide totempalen hebben een verticaal karakter/Beide totempalen zijn hoog/lang en smal.
- In beide totempalen is sprake van een (verticale) stapeling.
- Beide totempalen zijn kleurrijk.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

39 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste afgedankte voorwerpen zijn (drie van de volgende):

- kopje
- stekker
- blik
- speelgoedauto
- pan
- schaal
- lepeltje
- lampenkap
- schelp
- autoband
- poppenhoofd

per juist voorbeeld

1

40 maximumscore 2

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Deze voorwerpen zijn voorheen voor bepaalde doeleinden ontworpen, zijn (een tijdlang) in die hoedanigheid gebruikt en hebben bepaalde mensen toebehoord: nu ze niet meer nodig zijn, zijn ze stille getuigen.

Opmerking

Als een relevant deel van het antwoord is gegeven, 1 scorepunt toekennen.

41 A

42 maximumscore 2

- **afbeelding 14:** De totempaal is gemaakt van een natuurlijk materiaal (hout), of: hout is vergankelijk en verwijst daarmee naar het cyclische karakter van de natuur / de vergankelijkheid van de mens en dier
- **afbeelding 15:** Van Heeswijk gebruikt materialen die als afgedankt werden weggegooid, of: zij hergebruikt materialen, of: zij spaart materialen en draagt op positieve wijze bij aan het behoud van de natuur, of: zij richt een ereteken op voor 'waardevol' afval

1

1

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examiner in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 20 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

Met dank aan:

afbeelding 1 Wineke Kik, Assendelft

afbeelding 15 Marianne van Heeswijk, 's-Hertogenbosch

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2013

tijdvak 1

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;

3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.

- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB2 Als het College voor Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.
Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.
Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
- b. Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden WOLF-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt. In dat geval houdt het College voor Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 71 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Happy Street, Happy Life?

1 maximumscore 2

De antwoorden dienen de volgende strekking te hebben:

- De reis naar het land waar zo'n tentoonstelling plaatsvindt, kost (veel) minder tijd dan de reizen naar alle op deze tentoonstelling vertegenwoordigde landen 1
- Je hoeft niet naar heel veel verschillende landen af te reizen, maar slechts naar één en dus heb je alleen de kosten voor de reis naar het land waar de wereldtentoonstelling plaatsvindt 1

2 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (drie van de volgende):

- constructie op palen
- open constructie, of: open structuur
- niet-aaneengesloten bebouwing, of: doorkijkjes
- toepassing van transparante materialen
- open / drempelloze entree / toegankelijke entree
- verschillende entrees / opgangen
- glooiende niveauverschillen (waardoor méér zichtbaar is dan wanneer die niveaus louter horizontaal zijn)

per juist kenmerk 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

3 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (twee van de volgende):

- **kleur**; toelichting (een van de volgende): kleurrijk karakter / Er zijn verschillende kleuren toegepast. / Er zijn veel (verschillende) kleurcontrasten toegepast.
- **vorm**; toelichting: Gebouwen en attracties zijn divers van vorm.
- **ordening**; toelichting (een van de volgende): De ordening van gebouwen en attracties is divers. / Gebouwen en attracties lijken 'lukraak' geplaatst.
- **formaat**; toelichting: Het formaat van de gebouwen en attracties varieert: er zijn zowel grote als kleine gebouwen.
- **structuur**; toelichting: De open structuur van het paviljoen biedt zicht op een grote diversiteit.
- **(kunst)licht**; toelichting (een van de volgende): sterke licht-donkercontrasten / lichte en schaduwrijke plekken
- **materiaal**; toelichting: Er zijn veel verschillende materialen toegepast.
- **ruimte**; toelichting: variatie in volumes / hoogteverschillen / stapeling(en)

per volledig juist antwoord (aspect van de vormgeving én bijbehorende toelichting)

2

4 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Openheid en variatie worden internationaal (vaak) gezien als positieve kenmerken van een samenleving. Körmeling benadrukt die kenmerken en maakt zodoende reclame voor Nederland.

5 maximumscore 3

Voorbeelden van een juist argument zijn (drie van de volgende):

- kleurrijk/bont karakter
- (zeer) diverse vormgeving
- de basisvorm van een 8-baan
- suggestie van baldakijnen / cakewalks / draaimolens
- parasols
- vlag
- open stelling/constructie
- feestverlichting
- tent(constructie)

per juist argument

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

6 maximumscore 1

De vorm van het logo is een geschematiseerde / tweedimensionale weergave van de open (basis)structuur van het paviljoen: die van een 8-baan, of: het rood van de route komt overeen met het rood van het logo.

7 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Het pad leidt je door een typisch Nederlands landschap, of: je wandelt langs kenmerkende Nederlandse architectuur: een huis met een klokgevel, of: je ziet Nederlandse kunst en vormgeving, of: je maakt een 'reis' door de Nederlandse schilderkunst (Nijntje, Van Gogh en genrestukken).

8 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (twee van de volgende):

- Het gebouw is groter dan de overige gebouwen in *Happy Street*.
- Het gebouw is het enige (zichtbare) gebouw van *Happy Street* dat rond is.
- Het gebouw is geslotener dan de rest van het paviljoen.
- Het gebouw is als enige van het paviljoen voorzien van een 'kroon'.
- Het gebouw is het enige gebouw van het paviljoen dat (effen) geel is.

per juist kenmerk

1

9 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Het gebouw lijkt door de kleur en de kroon van meer belang dan de andere gebouwen, of: door het grote formaat kunnen er grote groepen mensen in worden ontvangen, of: door het gesloten karakter kunnen de bijeenkomsten een besloten karakter hebben (en kunnen er presentaties gegeven worden).

10 maximumscore 1

Ja, Körmeling toont bezoekers / overheden / architecten een concrete verandering hoe een *better city* kan worden gerealiseerd: door openheid en variatie ontstaat een speels karakter en worden inwoners happy.
of

Nee, Körmelings verandering is té open en té druk om je happy te voelen, of: de verandering is fake / utopisch / duur / speels / weinig reëel.

Onze levensloop

11 maximumscore 2

Juiste argumenten zijn (twee van de volgende):

- jong gezicht
- is actief (maakt muziek, speelt, trekt ten strijde)
- staat fier rechtop
- heeft soepele houding, of: staat in contraposto-houding
- draagt kleding waarin gemakkelijk kan worden bewogen

per juist argument

1

12 maximumscore 2

Juiste argumenten zijn (twee van de volgende):

- oud gezicht
- is weinig actief
- staat gebogen/krom
- leunt op stok
- draagt lange / verhullende kleding
- lange baard

per juist argument

1

13 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Om in de hemel te kunnen komen diende het leven vooral vroom en voorbeeldig geleefd te worden. De beslissing wel of niet tot de hemel te worden toegelaten, wordt genomen bij *Het laatste Oordeel*. Een (centraal geplaatste) voorstelling van *Het Laatste Oordeel* moet de mens er aan herinneren vroom en voorbeeldig te leven.

14 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste verwijzingen zijn (drie van de volgende):

- het skelet
- het doodsbed / de -kist
- de Engel des doods
- de teksten
- de begrafenis
- de kale boom
- de (gebroken) zandloper
- de uil (symbool voor dag en nacht)
- *finis* op doodsbed/-kist
- de drietand

per juiste verwijzing

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

15 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Omdat in een woonkamer door alle leden van het gezin (relatief) veel (rust)tijd wordt doorgebracht, vormt deze ruimte een goede plek om veelvuldig te worden herinnerd aan en aangezet te worden tot een vroom en voorbeeldig leven.

16 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (twee van de volgende):

- overeenkomstige ordening (in driehoek/trapvormige opbouw)
- (deels) overeenkomstige voorstelling/inhoud: verschillende levensfasen van de mens
- overeenkomstige uitwerking in zwart-wit en in grijstinten

per juist kenmerk

1

17 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (drie van de volgende):

- Het werk van Tan bestaat uit zeven losse schermen.
- Het werk van Tan bestaat uit bewegende beelden / is een digitaal werk.
- In het werk van Tan figureren zeven verschillende mensen: mannen en vrouwen, verschillende achtergronden, verschillende leeftijden.
- Het werk van Tan is gro(o)t(er).
- Tekst ontbreekt.
- Verwijzingen naar de dood ontbreken.

per juist kenmerk

1

18 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Het leven van de mens hoeft niet volgens één vastgelegde baan te verlopen waarvan het hoogtepunt rond het vijftigste levensjaar ligt, of: elke levensfase staat op zich zelf, of: elke levensfase / elk moment heeft zijn eigen waarde en kan als hoogtepunt worden ervaren, of: elk mens is belangrijk.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

19 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

In een ziekenhuis kunnen zowel patiënten als bezoekers gespannen zijn en/of brengen hun tijd wachtende door. Het grote formaat, de voortdurende verspringingen en de bewegende beelden van de mensen in *Levensloop* kunnen bezoekers en patiënten (enigszins) afleiden.

20 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Een ziekenhuis is bij uitstek een plaats waar leven en dood dicht bij elkaar staan, of: waar leven vaak kwetsbaar blijkt. De inhoud van *Levensloop* - de levens van gewone mensen - is voor iedere patiënt/bezoeker herkenbaar en kan hen prikkelen na te denken over hun eigen (kwetsbare) leven en dat van hun naasten.

Aan hun (v)lot overgelaten

21 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

In dit schetsblad voerde Géricault verschillende deelonderzoekjes uit, of: het blad toont verschillende uitgangspunten/mogelijkheden/schetsen.

22 maximumscore 1

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn (een van de volgende):

- ordening
- lijnvoering
- vorm

23 maximumscore 1

licht/donker

24 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste manieren zijn (twee van de volgende):

- Aan de horizon bevindt zich een schip.
- Een schipbreukeling probeert met een doek de aandacht te trekken van de opvarenden van het schip (in de verte).
- Enkele opvarenden wijzen naar het schip in de verte / attenderen andere schipbreukelingen op het schip (in de verte).
- Enkele opvarenden turen in de richting van het schip (in de verte).

per juiste manier

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

25 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (twee van de volgende):

- **de ordening**; toelichting: Zowel in de schets als in het schilderij is er sprake van een diagonale ordening / een ordening met twee diagonalen (linksonder <> rechtsboven én rechtsonder <> linksboven)
- **licht/donker**; toelichting: Eigen schaduwen en slagschaduwen in de schets vertonen overeenkomst met die in het schilderij.
- **plasticiteit/ruimte**; toelichting: De plasticiteit/ruimtelijkheid (van de lichamen en het zeil) in de schets vertonen overeenkomsten met de plasticiteit/ruimtelijkheid (van de lichamen en het zeil) in het schilderij.

per volledig juist antwoord (aspect van de vormgeving én bijbehorende toelichting)

2

26 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist kenmerk zijn:

- Het schip dat redding zou kunnen bieden is heel ver weg, of: het schip dat redding zou kunnen brengen, is nauwelijks zichtbaar.
- De zee is woester / de golven zijn hoger.
- Het vlot is meer gehavend.
- Het vlot lijkt weg te drijven van het schip.
- Er zijn meer uitgeputte / dode lichamen.

27 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling zijn (drie van de volgende):

- de woeste zee / de hoge golven
- de donkere wolken / de onheilspellende lucht
- het gehavende vlot / zeil
- de getormenteerde/gedraaide lichamen van de opvarenden
- de wanhopige blik (van een aantal schipbreukelingen)
- de zieken / stervenden / lijken
- de uitgestrekte armen (van een aantal schipbreukelingen)
- de naakte/niet-geklede lichamen van de schipbreukelingen

per juist aspect van de voorstelling

1

28 maximumscore 1

De diagonaal van linksonder naar rechtsboven versterkt de dramatiek omdat deze zowel de wanhoop (linksonder) als de hoop (rechtsboven) verbeeldt / met elkaar verbindt.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

29 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (twee van de volgende):

- **de afsnijding** (rechtsonder); toelichting: Het lijkt alsof je onderdeel van de groep schipbreukelingen bent.
- **de ordening**; toelichting: De diagonale ordening / schuine lijn van de driehoek (in het bijzonder van linksonder naar rechtsboven) 'zuigt' de beschouwer mee het schilderij in.
- **het formaat**; toelichting: Het schilderij is groot en de lichamen zijn even groot als of groter dan de beschouwer.

per volledig juist antwoord

2

30 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Het schilderij is 'technisch knap' en maakt een overtuigende indruk: het is 'net echt', of: een eigentijds onderwerp geschilderd conform een (klassiek) historiestuk.

31 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Het onderwerp - de ramp met de *Medusa* - was een (politiek) schandaal / beladen thema: het onderwerp was gebaseerd op een historische gebeurtenis waaraan (een aantal) Fransen liever niet herinnerd wilden worden, of: een aantal Fransen voelde zich schuldig.

Vluchten en schuilen

32 maximumscore 2

Juiste kenmerken zijn:

- (Een deel van) de materialen is / zijn weinig weersbestendig, of: ze nemen vocht op, of: ze laten regen / kou / wind door
- De materialen zijn deels niet sterk / weinig duurzaam

1

1

33 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben (een van de volgende):

- De constructie is tot stand gekomen met behulp van daar aanwezige takken.
- De schuilplaats 'leunt' tegen een boom.
- De schuilplaats staat in de nabijheid van een boom.
- De schuilplaats is met behulp van touwen aan takken vastgemaakt.

Vraag	Antwoord	Scores
34 maximumscore 3	Voorbeelden van juiste aspecten zijn (drie van de volgende): – De foto's hebben eenzelfde formaat. – De foto's hebben eenzelfde (centrale) ordening. – De foto's hebben eenzelfde uitsnede. – De foto's zijn min of meer vanaf dezelfde afstand/hoogte genomen. – De foto's zijn alle in kleur. – De foto's zijn alle bij daglicht gemaakt.	
	per juist aspect	1
35 maximumscore 1	Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: In deze serie verbeeldt Wildschut dat het niet om de situatie van slechts een enkele vluchteling gaat, maar om de situatie waarin een (grote) groep vluchtelingen verkeert.	
36 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (twee van de volgende): – De gebruikte materialen zijn niet duur, of: zijn gemaakt van goedkope grondstoffen. – De gebruikte materialen zijn licht / niet zwaar waardoor de transportkosten (relatief) laag zijn. – De gebruikte materialen zijn compact waardoor de transportkosten (relatief) laag zijn. – Het opzetten van de tenten wordt door de vluchtelingen zelf gedaan.	
	per juist kenmerk	1
37 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (twee van de volgende): – De tenten hebben een (inwendig) skelet, of: de constructie bestaat uit diverse kokers die (met verbindingstukken) met elkaar zijn verbonden. – De tenten hebben een zadeldakconstructie waardoor (eventuele) regen snel wordt weggeleid en wind weinig schade kan aanrichten. – De 'wanden' bestaan uit stevig zeildoek. – De gebruikte constructiematerialen (de kartonnen kokers (die hol en rond zijn) en plastic verbindingselementen) zijn sterk.	
	per juist kenmerk	1

Vraag	Antwoord	Scores
38	maximumscore 2 Juiste kenmerken zijn: • De materialen zijn water- en winddicht • De tenten hebben zadeldaken, waardoor eventueel regenwater wordt weggeleid	1 1
39	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Wildschut fotografeert de situatie van vluchtelingen en publiceert deze / maakt de ellende van vluchtelingen openbaar / wereldkundig in de hoop dat mensen zich het lot van vluchtelingen aantrekken en dat proberen te verzachten / oplossingen aan te bieden.	
40	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Shigeru Ban ontwierp professionele/deugdelijke tenten, of: hij wendde zijn professionaliteit aan om een 'pre-fab' tent te ontwikkelen, of: hen een deugdelijke (tijdelijke) oplossing voor hun huisvestingsprobleem aan te bieden.	

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 28 mei naar Cito.

6 Bronvermeldingen

Met dank aan: John Körmeling, Fiona Tan en Henk Wildschut

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2013

tijdvak 2

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, hoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;

3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.

- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB2 Als het College voor Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.
Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.
Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

- a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
- b. Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden WOLF-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt. In dat geval houdt het College voor Examen bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 66 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Meet & Greet

1 maximumscore 1

Voorbeelden van een juiste reden zijn:

- om aan (het bezoek aan) zo'n stad herinnerd te worden, of: om de herinnering levendig te houden, of: als souvenir
- om het derden te tonen / om te bewijzen er te zijn geweest
- om te tonen 'welopgevoed' te zijn
- om ermee te pronken
- vanwege de appreciatie (voor het realistische karakter)

2 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

De beschouwer krijgt een goed overzicht van het plein en zijn gebouwen, of: zo worden overlappings (zo veel mogelijk) voorkomen. Hij creëert (inhoudelijk) afstand.

3 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (twee van de volgende):

- ordening: De San Marco bevindt zich in het midden van de schildering.
- ruimte/diepte: 'Perspectivische' lijnen in de gebouwen (links en rechts) komen samen in de San Marco.
- licht: De San Marco staat in het volle (zon)licht (dat van rechts komt).
- vorm: De San Marco is het enige gebouw waarin veel (half)ronde vormen voorkomen.

Opmerking

De scorepunten mogen alleen worden toegekend als een juist aspect wordt genoemd in combinatie met een juiste toelichting.

4 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- kleur: De gele kleur van de toren contrasteert met het (grijs)blauw van de lucht.
- formaat: De klokkentoren is (veruit) het hoogste bouwwerk op het plein.
- vorm: De klokkentoren is het enige gebouw in het schilderij dat meer verticaal dan horizontaal is.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 2

Voorbeelden van een juist antwoord zijn (twee van de volgende):

- lijn: De tekening is (alleen) in lijn uitgevoerd.
- kleur: Kleur ontbreekt, of: De tekening is in zwart-wit.
- vorm: Er is sprake van een schematisering.
- ruimte: Mensen op het plein zijn 'gestapeld', of: Er is een relatief hoog standpunt.
- diepte: Er is sprake van een overdreven verkleining.

Opmerking

De scorepunten mogen alleen worden toegekend als een juist aspect wordt genoemd in combinatie met een juiste toelichting.

6 maximumscore 2

Juiste voorbeelden zijn (twee van de volgende):

- Mensen kijken elkaar aan.
- Mensen praten met elkaar.
- Mensen gebaren naar anderen.
- Mensen raken elkaar aan.
- Steinberg plaatst pijltjes tussen twee van de mensen.

per juist voorbeeld

1

7 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste argumenten zijn (twee van de volgende):

- grootse gebaren, sterk gesticulerende personen
- Gedachten van personen zijn gevisualiseerd.
- (relatief) grote hoofden / armen, of: ontbreken van lichaamsdelen
- meerdere armen, of: Bewegingen van armen zijn verbeeld door meerdere armen naast elkaar.

per juist argument

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist kenmerk zijn:

- Gebouwen zijn schematisch / fragmentarisch van vorm.
- Gebouwen hebben (deels) een decoratief karakter.
- Gebouwen lijken op een scherm (om de mensen heen).
- Gebouwen worden (naar de horizon toe) sterk verkleind.

9 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste voordelen zijn (drie van de volgende):

- Je hoeft je niet te verplaatsen.
- Het kost je geen tijd.
- Het kost je nauwelijks/geen geld.
- Je kunt in alle rust (zonder derden) het plein bekijken.
- Je kunt op alle - ook de moeilijk te bereiken - plekken komen.
- Je kunt een eventueel bezoek gemakkelijk voorbereiden.
- Je kunt van een bezoek aan Venetië nagenieten.
- Je kunt een eigen foto achterlaten.

per juist voordeel

1

Ontdekken

10 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste argumenten zijn (twee van de volgende):

- Op het blad maakte hij schetsen van verschillende waarnemingen.
- Op het blad werkt hij in verschillende technieken.
- Hij maakte zowel zwart/wit schetsen als schetsen in kleur.
- Hij wisselde tekeningen in lijn af met tekeningen die uit vlakken zijn opgebouwd.
- Hij maakte de schetsen vanuit verschillende standpunten, of: hij maakte schetsen van dichtbij versus veraf, of: vanuit een hoog standpunt, versus een laag standpunt.
- Hij maakte (tekst)notities.

per juist argument

1

11 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Kunstenaars konden tot die tijd nog niet beschikken over 'snellere' middelen als fotografie, film en/of video.

Vraag	Antwoord	Scores
12 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste kenmerken zijn (twee van de volgende): – overeenkomstige groenen, gelen en bruinen voor het landschap – overeenkomstige plasticiteit/overlap in de figuren – in beide eenzelfde (losse) hanteringwijze toegepast – In beide zie je een ommuurde stad. – In beide zie je overeenkomsten in de kleding van de figuren. – overeenkomstige 'landschappelijkheid' per juist antwoord	1
13 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste manieren zijn (twee van de volgende): – suggestie van een stadsmuur/-poort – suggestie van kantelen – suggestie van koepels/torens – suggestie van gestapelde vormen (huizen en gebouwen) per juist antwoord	1
14 maximumscore 3	Voorbeelden van juiste voordelen zijn (drie van de volgende): – gemakkelijk te mengen – snel droog – licht materiaal – compact materiaal – er wordt gewerkt op papier – met penseel op te brengen per juist voordeel	1
15 maximumscore 1	Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Het schilderij verwijst niet naar de werkelijkheid van Kairouan (zoals het schilderij op afbeelding 5), maar is een autonoom schilderij in vlakken met lichte en donkere kleuren en vlakken die enige verwantschap vertonen met / geïnspireerd lijken op de kleuren en vlakken van afbeelding 5.	
16 maximumscore 3	De drie juiste antwoorden zijn: – Het schilderij op afbeelding 4 is realistisch. – Het schilderij op afbeelding 5 is schematisch. – Het schilderij op afbeelding 6 is abstract. per juist antwoord	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

17 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Op beide afbeeldingen inventariseert/verbeeldt Delacroix het exotische van Noord-Afrika: het landschap, de stad, de architectuur en de personen en hun kledij.

18 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Beide schilderijen zijn vooral ordeningen van kleuren en vlakken, of: beide schilderijen zijn abstracte/autonome beelden van licht en kleur.

Post!

19 maximumscore 4

Juiste voorbeelden zijn (vier van de volgende):

- Ze draagt sieraden.
- Ze draagt een jurk gemaakt van dure stoffen / Ze draagt een (hermelijnen) bontje.
- Ze kan zich een dienstmeisje/personeel veroorloven.
- Er hangen schilderijen / er hangt een landkaart aan de muur.
- Er hangen velours/brokaat gordijnen / er ligt een marmeren tegelvloer / er is een gedecoreerde lambrisering / de haardpartij heeft een gedecoreerde zuil (rijk ornament).
- Ze bespeelt/bezit een muziekinstrument, heeft daar dus scholing, tijd en middelen voor (gehad).
- Ze ontvangt een brief en kan dus lezen/is geschoold.

per juist voorbeeld

1

20 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste aspecten zijn (twee van de volgende):

- De brief wordt als iets heel bijzonders vastgehouden.
- De dame onderbreekt haar muziekspel om de brief aan te nemen.
- De dame en haar dienstmeisje wisselen veelbetekenende blikken.

per juist aspect

1

Vraag	Antwoord	Scores
21 maximumscore 2	Voorbeelden van een juist aspect zijn (een van de volgende): – compositie: De brief is centraal/nagenoeg centraal geplaatst. – licht: De brief vormt (doordat vooral de eigen schaduw is weergegeven) een contrast met de lichte achtergrond/groot licht-donkercontrast. <i>Opmerking</i> <i>De scorepunten mogen alleen worden toegekend als een juist aspect wordt genoemd in combinatie met een juiste toelichting.</i>	
22 maximumscore 1	Voorbeelden van een juist argument zijn: – Vermeer schildert een dame op het moment dat ze een brief ontvangt die waarschijnlijk een persoonlijke/liefdevolle inhoud bevat. – de verwachtingsvolle blikken die de twee vrouwen met elkaar wisselen naar aanleiding van de ontvangen brief	
23 maximumscore 2	• Je wordt op afstand gehouden doordat beschouwer en vrouwen gescheiden zijn middels brede donkere wanden en een donker gordijn • Je wordt bij de vrouwen betrokken doordat ze zich in een lichte(re) ruimte bevinden (dan de beschouwer), of: Je wordt bij de vrouwen betrokken doordat ze centraal in het beeldvlak zijn geplaatst	1 1
24 maximumscore 1	Voorbeelden van een juiste manier zijn: – Op het bovenste schilderij zie je (een figuur op) een pad/weggetje. – Op het onderste schilderij is een schip te zien dat onderweg is op zee.	
25 maximumscore 3	Voorbeelden van juiste sporen zijn (drie van de volgende): – (verschillende) stempels – geschreven teksten – doorgehaalde adressen – stickers – tape – tekens (pijlen, cirkels) – los opgeplakte stukjes papier – kreuken, kleine beschadigingen – postzegels, al dan niet gestempeld per juist voorbeeld	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

26 maximumscore 2

Voorbeelden voor juiste redenen zijn (twee van de volgende):

- Of er enveloppen terug zouden komen en er dan dus geen hotel 'Europe' in die plaats is.
- Hoeveel enveloppen er terug zouden komen.
- Waar die enveloppen waren geweest / waar ze vandaan kwamen.
- Hoe lang de enveloppen erover hadden gedaan.
- Wat er op de enveloppen te zien was / welke reissporen deze enveloppen vertoonden.

per juiste reden

1

27 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Wanneer een postbode uit de plaats in Ierland waar de envelop naar toegestuurd werd, de brief terugstuurde (en eventueel voorzag van markeringen in welke vorm dan ook), dan was deze persoon door deze handeling mede bepalend voor de uiteindelijke vorm van het werk.

28 maximumscore 1

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- Vlucht is afhankelijk van het terugkomen van de enveloppen, het is natuurlijk niet gezegd dat dat ook gebeurt.
- Het is ook bij Vlucht onbekend óf er wel een hotel 'Europe' in de aangeschreven stad staat.
- Het is onduidelijk welke enveloppen er teruggestuurd worden, daarmee dus ook hoé de uiteindelijke 'kaart' van Europa er uit zou gaan zien.
- Het is onduidelijk in welke staat/conditie de teruggestuurde enveloppen zullen verkeren.

Gekleurd en Gekleed

29 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling zijn (drie van de volgende):

- overeenkomstige (donkere) huidskleur
- overeenkomstige (wijde) kleding
- overeenkomstig bont karakter van de stoffen/kleding
- de stoffen van hun kleding zijn (vrijwel) allen bedrukt
- de vier vrouwen lopen / zijn onderweg/op weg
- de vier vrouwen dragen allen een tas onder de arm

per juist aspect van de voorstelling

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

30 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn (twee van de volgende):

- identiek (liggend) formaat
- identieke (zwarte) lijst
- identieke ordening, of: de vier vrouwen bevinden zich centraal op het beeldvlak
- identiek (dag)licht

per juist aspect van de vormgeving

1

31 maximumscore 1

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- De vrouwen kijken de fotograaf niet aan.
- De vrouwen poseren niet.
- De vrouwen onderbreken hun loop niet.

32 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste redenen zijn (twee van de volgende):

- Om (anderen) hun rijkdom te tonen, of: om te tonen dat ze (voldoende) geld hebben om dergelijke stoffen aan te schaffen.
- Om zich te (kunnen) identificeren met anderen.
- Om zich te onderscheiden van anderen.
- om de eigen volksaard/afkomst/identiteit te benadrukken, of: uit trots op hun land/volk
- vanwege de goede kwaliteit

per juiste reden

1

33 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Door het dragen van kleding, gemaakt van Vlisco-stoffen, geven zij uiting aan hun trots op hun land van herkomst,

of: door het dragen van kleding gemaakt van Vlisco-stoffen houden zij (voor zichzelf en anderen) hun afkomst / herinneringen levendig, of: door kleding gemaakt van Vlisco-stoffen onderscheiden zij zich van (de (westerse) mensen in) hun omgeving, of: door het dragen van kleding gemaakt van Vlisco-stoffen cultiveren zij hun eigen/oorspronkelijke identiteit.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

34 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste aspecten zijn (twee van de volgende):

- Hetzelfde type vrouw met dezelfde soort kleding bevindt zich op verschillende plaatsen in de wereld.
- De stoffen die overal ter wereld te koop zijn worden geproduceerd in Nederland.
- De patronen van deze stoffen komen oorspronkelijk uit Indonesië.

per juist aspect

1

35 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist kenmerk zijn:

- De ontwerpen zijn (overwegend) kort.
- De ontwerpen zijn gewaagd, of: de ontwerpen laten delen van het lichaam onbedekt.
- De ontwerpen zijn aansluitend/weinig volumineus.

36 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste verschillen zijn (twee van de volgende):

- De vrouwen op afbeelding 11 zijn op straat gefotografeerd, de modellen op afbeelding 12 op een catwalk.
- De vrouwen op afbeelding 11 zijn 3/4 gefotografeerd, de modellen op afbeelding 12 frontaal.
- De vrouwen op afbeelding 11 zijn bij daglicht gefotografeerd, de modellen op afbeelding 12 bij kunstlicht.
- De vrouwen op afbeelding 11 zijn gefotografeerd terwijl ze in beweging zijn, de modellen op afbeelding 12 terwijl ze poseren.

per juist verschil

1

37 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Het creëren van (een) afzetgebied(en), of: het creëren van de vraag naar nieuwe producten, of: het ontwikkelen van / het inspelen op nieuwe trends, of: het maken van winst.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

38 maximumscore 1

Ja,

Adidas geeft aan waardering te hebben voor (de prints op) deze stoffen en brengt ze onder de aandacht van hun klanten, of: Adidas is een exclusief en duur merk dat alleen hoogwaardige materialen verwerkt en daartoe behoren kennelijk ook de Vlisco-stoffen, of: Adidas brengt deze schoenen uit in een exclusieve, genummerde serie.

Nee,

Adidas toont geen respect: een Vlisco-stof komt niet tot zijn recht op een paar vierkante centimeters, of: De kostbare Vlisco-stof wordt louter als decoratief element toegepast, of: De kostbare Vlisco-stof wordt verwerkt in een trendy product dat slechts een geringe levensduur heeft.

Opmerking

Het scorepunt mag alleen worden toegekend als het antwoord wordt onderbouwd met een argument.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per school in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 21 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

Met dank aan: Harald Vlugt en Hans Eijkelboom

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2012

tijdvak 1

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 73 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Paradijzen

1 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste argumenten zijn:

- de ongerepte natuur/de groene omgeving
- de grote hoeveelheid/diversiteit in planten
- het ‘dichte’ groen
- de vruchten/vruchtdragende bomen/bloeiende planten (op de voorgrond)
- de aanwezigheid van water/een vijver
- de aanwezigheid van dieren
- de (onmogelijk) grote diversiteit van de dieren
- de ontspannen houdingen van de dieren, of: dieren lijken elkaar te (kunnen) verdragen
- de meeste dieren komen paarsgewijs voor

per juist argument

1

2 maximumscore 1

Voorbeelden van een juiste manier zijn:

- het aanbrengen van licht/donker(schakeringen)/kleurverloop
- het aanbrengen van verkortingen

3 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste manieren zijn:

- verkleining
- overlapping
- toepassing van atmosferisch perspectief, of: vergrijzing van tinten (in de achtergrond)
- vervaging van vormen (in de achtergrond)
- afsnijding
- opbouw in plans

per juiste manier

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- toepassing van ‘zonnige’, of: warme kleuren
- tropische flora, of: palmbomen
- tropische fauna, of: tropische vogels
- het ‘dichte’ landschap
- een tent/hutje
- ontbloot bovenlichaam van man (verwijst naar tropische temperatuur)

per juist kenmerk

1

5 maximumscore 1

Gauguin schilderde in grote, egale kleurvlakken, of:

over het gehele beeldvlak hebben de vormen eenzelfde kleurintensiteit, of:

relatief veel warme kleuren op achtergrond, of:

diverse, grote kleurcontrasten (over het gehele beeldvlak).

6 maximumscore 1

In vergelijking met de hanteringswijze van Gauguin is de hanteringswijze van Breughel de Oudere verfijnd.

7 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben (een van de volgende):

- Afbeelding 1,
omdat dat het paradijs is zoals omschreven in de bijbel, of:
past in de iconografie van het aardse paradijs, of:
omdat het een vredige sfeer heeft, of: omdat het groen is, of: omdat
het een ‘besloten’ karakter heeft.
- Afbeelding 2,
omdat het een schildering is die verwijst naar ‘ideale’ (vakantie)oorden:
vrij/exotisch/warm/onbedorven.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Binnen en buiten de perken

8 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- wiskundige/stereometrische vormen
- (horizontaal/verticaal) symmetrische ordening
- heldere, overzichtelijke opbouw (zichtlijnen/-assen)
- lage (geschoren) beplanting
- beplanting in (strakke) perken/gekaderde beplanting
- beplanting in patronen
- rechte lijnen
- brede wandelpaden
- modulaire opbouw/identieke vormen
- fontein(en)
- (klassieke) beelden
- monumentaal karakter

per juist kenmerk 1

9 maximumscore 2

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Zoals in een Franse baroktuin de mens de natuur aan zich onderwerpt en haar (met strakke regels) in toom houdt, zo onderwierp destijds de koning/keizer zijn onderdanen aan zich en hield hij hen (met strakke regels) in toom.

Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven 1

10 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn:

- hoog standpunt / hoge horizon
- (verticaal) symmetrische ordening
- centraal perspectief
- lineair perspectief
- rijke detaillering
- grote plasticiteit

per juist aspect van de vormgeving 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

11 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste bedoelingen zijn:

- Hij is trots op/blij met het landgoed dat hij heeft laten aanleggen en wil dat graag aan andere vorsten laten zien.
- Hij gebruikt het als middel om zijn naamsbekendheid te vergroten.
- Hij gebruikt het als middel om zijn macht/politieke invloed te vergroten.
- Hij heeft behoefte aan status(vergroting)/het vergroten van zijn roem.
- Hij heeft de ambitie zijn belangstelling voor kunst en cultuur aan andere vorsten te tonen.
- Hij stelt zijn eigen tuin als voorbeeld/inspiratiebron.
- Hij toont zijn populariteit door het grote aantal bezoekers (op de voorgrond).

per juiste bedoeling

1

12 maximumscore 3

De gemeenten wilden (drie van de volgende):

- inwoners in de gelegenheid stellen hun (vaak kleine/bedompte) huizen te verlaten.
- inwoners in de gelegenheid stellen de buitenlucht in te gaan/'schone' lucht in te kunnen ademen.
- inwoners in de gelegenheid stellen te gaan bewegen/wandelen/flaneren.
- inwoners in de gelegenheid stellen in contact te komen met anderen.
- inwoners de mogelijkheid bieden zich te ontspannen.

per juiste reden

1

13 maximumscore 1

Bezoekers van Het Loo behoorden in de zeventiende eeuw tot de kleine bovenlaag van de samenleving, of:
lieden van koninklijke bloede / van adellijke afkomst.

14 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- organische plattegrond
- natuurlijke vormen
- coulissenachtige opbouw
- doorkijkjes
- slingerende paden
- asymmetrische ordening
- gazons
- vijvers (met eilandjes)
- grote variëteit in beplanting
- aanleg met kleinschalige en besloten hoekjes

per juist kenmerk

1

Vraag	Antwoord	Scores
15 maximumscore 1	Een van de volgende antwoorden: – Ja, want je verkeert er tussen het groen, of: je beleeft er de jaargetijden, of: je neemt dieren/geuren/geluiden waar, of: de omgeving lijkt zonder menselijk ingrijpen te zijn ontstaan. – Nee, want je bent wel buiten, maar niet in de echte/wilde natuur, of: het is (en blijft) een door mensenhanden aangelegde (kunstmatige) groenvoorziening, of: er zijn (op figuur 1 en 2) (veel) mensen.	
16 maximumscore 3	Voorbeelden van hedendaagse activiteiten zijn: – picknicken – zonnen (op het gazon) – luieren (in het gras) – (ver)kopen op een vrijmarkt – trimmen/rennen/joggen/fietsen	
	per juiste hedendaagse activiteit	1
17 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste effecten zijn: – Ze roepen (doorgaans) bij voorbijgangers/bewoners positieve reacties op. – Ze voegen aan de (gebouwde) omgeving een natuurlijk tintje toe. – Ze geven kleur aan de grijze omgeving. – Ze vormen een (aangenaam) contrast met de bebouwing.	
	per juist effect	1
18 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste kenmerken zijn: – Zowel guerrillastrijders als guerrillagardeners plegen illegale activiteiten. – Zowel guerrillastrijders als guerrillagardeners plegen korte, onverwachte 'aanvallen'. – Zowel guerrillastrijders als guerrillagardeners zijn 'onzichtbaar'.	
	per juist kenmerk	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

19 maximumscore 3

Het Loo werd aangelegd vanuit een aristocratische visie.

Het Vondelpark werd aangelegd vanuit een democratische visie.

Een guerrillagarden wordt aangelegd vanuit een anarchistische visie.

Bomen over bomen

20 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- jaarringen
- linksboven is er één fase van de groei zichtbaar, of: één (verscholen) boom (met vertakkingen) verbeeld
- noesten, of: doorgezaagde takjes
- een spiegel, of: een overlangs doorgezaagd takje

per juist kenmerk

1

21 maximumscore 1

Jaarringen, scheuren en noesten hebben een lineaire structuur; deze zijn zeer goed te verbeelden middels lijnen.

22 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- verwijzing naar (uitgesleten) bedding
- verwijzing naar een (ononderbroken) waterstroom
- Opstaande delen verwijzen naar oevers.
- Zijtakjes verwijzen naar (rivier)vertakkingen.
- Takjes/scheuren verwijzen naar rimpelingen in het water.
- Er zijn takken/vertakkingen.
- Het werk lijkt te drijven.

per juist kenmerk

1

23 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste manieren zijn:

- gemaakt van hout/bomen
- plaatsing van meerdere bomen
- liggende, schuin geplaatste en rechtop staande bomen
- Uit gevelde bomen komen nieuwe bomen tevoorschijn/komen nieuwe bomen voort.

per juiste manier

1

Vraag	Antwoord	Scores
24	maximumscore 1 Hij moest (met (steeds) fijn(er) gereedschap) op zoek naar de vertakkingen (die verspreid in de boomstam zitten) en er voor zorgdragen dat deze niet afbraken.	
25	maximumscore 1 Je ziet meerdere elementen/mannen die verspreid in het bos liggen, of: de verspreid liggende elementen/mannen liggen roerloos/verwond/dood (op hun rug).	
26	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste handelingen zijn: – zagen/afkorten – boren – construeren per juiste handeling	1
27	maximumscore 1 Voorbeelden van juiste argumenten zijn: – de toepassing van (vrijwel onbewerkte) stammen – de schematische aanduidingen van de lichamen (romp en ledematen) – de zware/massieve blokken	
28	maximumscore 2 Juiste voorbeelden zijn: – Het element is uit elkaar gevallen. – Het element is grotendeels weggerot/opgenomen in de grond. – Het element is overwoekerd. per juist voorbeeld	1
29	maximumscore 1 Penone verwijst naar de groei(kracht) van een (jonge) boom.	
30	maximumscore 1 Claassen verwijst naar de vernietigende kracht van de natuur.	

Zitten in het groen

31 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- bonte (bloem)kleuren, of: diverse kleurcontrasten
- natuurlijke kleuren
- organische vormen, of: (diverse) bloemvormen, of: (diverse) bladvormen
- organische lijnen

per juist kenmerk

1

32 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste effecten zijn:

- Door de slingerende vorm zijn er veel zitplaatsen.
- Door de slingerende vorm zijn er zitplaatsen in verschillende richtingen, of: bezoekers kunnen kiezen voor een zitplaats met zicht op het plein of voor een zitplaats met uitzicht op de stad.
- Er ontstaan 'nisjes' (die een besloten karakter aan een groep kunnen verlenen).
- Het plein wordt (op een organische wijze) afgesloten.
- speels karakter

per juist effect

1

33 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste verschillen zijn:

Gaudí:		Vogel:
kleurrijk/bont	<>	monochroom/zwart
onderdeel van architectuur	<>	vrijstaand
beton en keramiek	<>	hout en gietijzer
groot/monumentaal	<>	minder groot/minder monumentaal
massief	<>	transparant
gemodelleerd	<>	geconstrueerd

per juist verschil

1

34 maximumscore 2

- De zijstukken op afbeelding 18 zijn ontworpen voor een bank op een boomrijke plaats vanwege de verwijzing naar het gebladerte
- De zijstukken op afbeelding 19 zijn ontworpen voor een bank op een waterrijke plaats vanwege de verwijzing naar riet en/of een watervogel

1

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

35 maximumscore 1

De (bronzen afgietsels van) rugleuningen verwijzen naar het meubilair in het oude landhuis.

36 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste argumenten zijn:

- De zitting is half rond, of: als je gaat zitten, bungelen/hangen je benen naar beneden.
- Er zijn maar drie rugleuningen.
- De rugleuningen geven weinig of geen steun, of: de rugleuningen hellen achterover (dus degene die er op plaatsneemt ook).
- Om plaats te nemen moet je je achterover laten vallen, of: je moet op de boomstambank klimmen.
- Opstaan gaat moeizaam.
- Bij de linker rugleuning moet je - zo lijkt het - je benen aan weerszijden van de bank plaatsen.
- De zitting (de bast) is ruw / beschadigt kleding / kan verwonden.
- De bank is vies, of: je wordt vies als je op de bank gaat zitten.

per juist argument

1

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 29 mei naar Cito.

6 Bronvermeldingen

afbeelding 11 Tom Claassen

afbeelding 17, 18 en 19 Anouk Vogel

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2012

tijdvak 2

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
 - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
 - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
 - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 76 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Een gouden (in)greep

1 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste redenen zijn:

- inwoners aan te sporen hun (vaak kleine/bedompte) huizen te verlaten
- inwoners de mogelijkheid te bieden de buitenlucht in te gaan / schone lucht in te ademen
- inwoners aan te zetten te bewegen
- inwoners aan te sporen in contact te treden met anderen
- inwoners de mogelijkheid te bieden zich te ontspannen

per juiste reden

1

2 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- organische plattegrond
- natuurlijke vormen
- coulissenachtige opbouw
- doorkijkjes
- slingerende paden
- asymmetrische ordening
- organische (vorm van de) gazons
- grote variëteit in beplanting
- aanleg met kleinschalige en besloten hoekjes
- romantische/idyllische bouwsels (zoals een bruggetje)
- vijvers (met eilandjes)

per juist kenmerk

1

3 maximumscore 2

- Het park heeft een onregelmatige/organische ordening
- De bebouwing heeft een regelmatige/wiskundige ordening

1

1

Vraag	Antwoord	Scores
4	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste functies zijn: – zijn (visueel) middel bij het verkennen en onderzoeken van mogelijkheden – zijn hulpmiddel bij het doen van experimenten – zijn leidraad bij het vaststellen van het ontwerp – zijn leidraad tijdens de uitvoeringsfase – functioneren als controlemiddel per juiste functie	1
5	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste functies zijn: – verbeelden (voor derden) de uitgangspunten / de vormgeving – zijn een goed middel om plannen / ideeën (aan derden) te presenteren – kunnen derden overtuigen – vormen (visueel) document (dat gemakkelijk te raadplegen is) – kunnen worden gehanteerd als controlemiddel – kunnen worden aangewend voor het werven van fondsen per juiste functie	1
6	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste antwoorden zijn: – Wapperend doek verwijst naar bewegend water. – <i>The Gates</i> heeft een meanderende vorm zoals een rivier die doorgaans heeft in een (vlak) landschap. – De kleur van het textiel van <i>The Gates</i> benadert / verwijst naar de kleur van goud. per juist antwoord	1
7	maximumscore 2 • Op plaatsen waar paden samenkomen, zijn er geen poorten of poorten die een grotere afstand (moeten) overbruggen • De afstand tussen de pijlers in de (buiten- en binnen)bochten van de paden is breder dan op de rechte stukken van de paden	1 1

Vraag	Antwoord	Scores
8	maximumscore 3	
	• (Veel) wind bepaalde óf de doeken wapperden en in welke mate ze dat deden, of: door wind maakten de doeken geluid	1
	• (Veel zon)licht bepaalde de intensiteit van de kleur van de doeken die werd waargenomen, of: zonlicht bracht 'plasticiteit' aan	1
	• Regen/neerslag kleurde de doeken donkerder dan in droge toestand, of: bij regen/neerslag bewogen ze minder (of niet) dan in droge toestand	1
9	maximumscore 3	
	Voorbeelden van juiste redenen zijn:	
	– lange en arbeidsintensieve voorbereiding(stijd) (in de vorm van ontwerpen, berekeningen, toelichtingen, besprekingen (van diverse aard), aanvragen en verkrijgen van vergunningen) – aanvoer/vervoer/afvoer van onderdelen/materialen – arbeidsintensieve en complexe plaatsing (en verwijdering) – relatief korte expositietermijn (in relatie tot de kosten) – het kostbare materiaal/staal – veel toezicht nodig	
	per juiste reden	1
10	maximumscore 1	
	Het project trok - met name door het tijdelijke karakter - in korte tijd veel toeristen die er overnachtten, dronken, aten en ook op andere manieren geld uitgaven.	
11	maximumscore 1	
	's Winters is de natuur in een park 'leger' dan in de andere jaargetijden, of: 's winters zijn de (loof)bomen kaal en de planten afgestorven, of: 's winters zijn er doorkijkjes mogelijk waardoor deze ingreep (goed) zichtbaar was.	
12	maximumscore 1	
	Op deze wijze behoudt een kunstenaar zijn (relatieve) onafhankelijkheid.	
13	maximumscore 1	
	landart	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Buiten schilderen

14 maximumscore 2

- De uitvinding van de verftube 1
- een van de volgende kenmerken: 1
 - verf kan in handzame hoeveelheden mee naar buiten worden genomen
 - verf kan door een afsluitbare dop tegen uitdroging worden beschermd

15 maximumscore 4

Afbeelding 4:

- De lucht is open/helder (met enkele schapenwolkjes) 1
- De kleuren van de flora zijn fris / de natuur ontluikt met fris groen 1

Afbeelding 6:

- De lucht is grijs/dicht/vochtig 1
- De kleuren van de flora zijn dor / de natuur is aan het afsterven/aan het verdorren 1

16 maximumscore 1

Het impressionisme wilde de rol onderzoeken die het licht speelt in onze waarneming en omdat het licht gedurende de dag steeds verandert, kan er op elk moment van de dag een (ander) schilderij gemaakt worden.

17 maximumscore 2

- Monet bracht kleine, pasteuze toefjes ongemengde verf op het doek aan 1
- Mondriaan schilderde (in banen/strepen) met verdunde/transparante verf (die zich ook nog verder op het doek mengde) 1

18 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn:

- het (felle) tegenlicht
- de silhouetachtige bomen
- het (grote) licht-donkercontrast
- het complementaire kleurcontrast
- het onnatuurlijke kleurgebruik

per juist aspect van de vormgeving 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

19 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste argumenten zijn:

- glooiende vormen
- suggestie van achter elkaar liggende heuvels / elkaar overlappende vormen
- suggestie van bebouwing
- suggestie van begroeiing

per juist argument

1

20 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- onnatuurlijk kleurgebruik
- (diverse) kleurcontrasten (over het gehele beeldvlak)
- schematisering van vormen
- deformatie
- vlak karakter
- grove penseelstreek

per juist kenmerk

1

21 A

Het jaar rond

22 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling zijn:

- Op alle panelen zie je dezelfde (jonge) vrouw.
- Op alle panelen heeft de vrouw een steelse / zwoele blik.
- Op alle panelen draagt de vrouw dezelfde kleding / is de vrouw omhuld door draperieën.
- Op alle panelen is de vrouw omgeven door groen (takken/bloemen/gebladerte).
- Op alle panelen neemt de vrouw een pose aan.
- Er wordt in de vier panelen naar de (jaarlijkse) cyclus van de natuur verwezen: de lente, (gevolgd door) de zomer, de herfst en de winter.

per juist aspect van de voorstelling

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

23 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- vorm: in alle panelen is sprake van figuratieve vormen (mensfiguren en natuur), of: de vrouwen zijn allen in een gedraaide lichaamshouding verbeeld
- ordening: op alle panelen is de vrouw centraal geplaatst
- ruimte: de vrouwen en het groen hebben eenzelfde plasticiteit, of: in de panelen is eenzelfde soort (atmosferische) diepte gecreëerd, of: op alle panelen is de voorstelling op identieke wijze afgesneden
- kleur: in alle panelen zijn overwegend (zacht)groene en (zacht)bruine tinten toegepast
- lijn: alle panelen hebben hetzelfde lineaire karakter, of: op alle panelen hebben veel vormen een (nadrukkelijke) contourlijn
- formaat: de panelen hebben eenzelfde (staand) formaat

per volledig juist antwoord (aspect én toelichting)

2

Opmerking

Wanneer in een antwoord alleen het aspect of alleen de toelichting wordt gegeven, geen scorepunten toekennen.

24 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- het lineaire karakter, of: de contourlijnen om de vormen
- de golvende vormen (en krullen)
- de (deels) geschematiseerde vormen van het groen
- de ongedefinieerde achtergrond, of: de geringe ruimte, of: het nagenoeg ontbreken van slagschaduwen
- het (enigszins) vlakke karakter

per juist kenmerk

1

25 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste argumenten zijn:

- Alle affiches hebben een 'lege' achtergrond.
- In alle affiches is sprake van één (in tint verlopende) kleur / bijna monochrome achtergrond.
- Op alle affiches bestaat de voorstelling uit een detail van een plant / er is sprake van een 'ingezoomde' voorstelling / één detail wordt uitgelicht.
- sober / rustig lettertype op alle affiches

per juist argument

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

26 maximumscore 4

- Het lenteaffiche verbeeldt jong / omhoog schietend groen zoals dat in de lente plaatsvindt 1
- Het zomeraffiche verbeeldt een rijpe bloem zoals die doorgaans in de zomer kan worden waargenomen 1
- Het herfstaffiche verbeeldt een aantal uitgebloeide bloemen / zaaddozen zoals je die in de herfst ziet 1
- Het winteraffiche verbeeldt kaal/dor hout / of: een wortelstelsel zoals je die 's winters aantreft 1

27 maximumscore 1

Ja: voorstelling en vormgeving zijn rustig en verwijzen daarmee naar de rust in de *Hortus Botanicus*.

of

Nee: de sfeer van een (rustig) detail van een plant is niet a priori identiek aan / verwijst niet linea recta naar de sfeer van de *Hortus Botanicus*.

Beter worden in het groen

28 maximumscore 1

Hoogbouw neemt minder grondoppervlak in dan laagbouw, bomen en andere begroeiingen kunnen blijven staan / kunnen worden aangeplant.

29 maximumscore 3

- In de oude inrichting was het overgrote deel van het grondoppervlak ingenomen door laagbouw / gebouwen 1
- In de inrichting anno 2010 was de laagbouw aanzienlijk teruggedrongen, of: er kwam meer ruimte voor groen 1
- In de toekomstige inrichting is er alleen nog sprake van een geringe oppervlakte die bebouwd is 1

30 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste argumenten zijn:

- Het gebouw is omringd door bomen.
- Het gebouw is donker(bruin) van kleur.
- De gevelbekleding verwijst naar boomschors.
- Pilaren verwijzen naar bomen.

per juist argument 1

Vraag	Antwoord	Scores
31 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste kenmerken zijn: – de glazen pui van vloer tot plafond – de zwevende vloer / uitstekende vloer – de (suggestie van een) boom binnen – het verticale karakter van de constructie per juist kenmerk	1
32 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste kenmerken zijn: – rust – ruimte – schone lucht per juist kenmerk	1
33 maximumscore 1	Voorbeelden van een juist voordeel zijn: – Voorzieningen worden (buiten behandelijd) óók commercieel gebruikt. – Er kan integratie tussen patiënten en buurtbewoners optreden (waardoor het herstel kan worden bespoedigd / veraangenaamd).	
34 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste voordelen zijn: – Het gebruik van de voorzieningen is (relatief) goedkoop. – De voorzieningen zijn nabij. – Er zijn professionele begeleiders. per juist voordeel	1

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per school in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 22 juni naar Cito.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2011

tijdvak 1

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
 - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
 - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
 - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 68 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

(Over)moedig

1 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- de achterover hellende houding, of: het buitelende lichaam, of: de neerstortende houding, of: Icarus is ondersteboven afgebeeld
- het kantelende bovenlichaam / het getordeerde lichaam
- aangespannen spieren
- de opengesperde mond
- de wanhopige / verschrikte blik
- wervelende (lenden)doek
- (neer)hangende vleugels

per juist kenmerk

1

2 maximumscore 1

De vader ziet zijn zoon neerstorten en/of hij kan zijn val (op geen enkele manier) voorkomen, of: Daedalus is niet in staat het ongeluk van zijn zoon te voorkomen, of: Daedalus moet toekijken hoe zijn zoon te pletter valt.

3 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn:

- de schuine richtingen (van de lichamen)
- de toepassing van vogelvluchtperspectief, of: de grote diepte
- de sterke verkorting(en)
- de licht/donkercontrasten
- het beeldvullende karakter
- het nabije standpunt

per juist aspect van de vormgeving

1

4 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- de open houding / armen (die op vleugels lijken)
- het 'hangende' lijf / de ronde vormen / het 'bollende' lichaam
- 'opwaartse houding', of: frontale houding

per juist kenmerk

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn:

- de ronde contour(en) van het lichaam, of: de ballonachtige vorm(en) van het lichaam
- de silhouetvorm van het lichaam
- het geringe aantal toegepaste kleuren
- de toepassing van geschematiseerde vormen / figuren
- de toepassing van egale / monochrome vormen
- het geringe aantal vormen (van lichaam en achtergrond)
- de (koel)blauwe kleur van de achtergrond
- het ontbreken van details
- de vlakke achtergrond, of: het ontbreken van diepte / van een horizon

per juist aspect van de vormgeving 1

6 maximumscore 2

Juiste voorbeelden zijn:

- de gebalde vuist(en)
- de onverschrokken / gedecideerde blik
- de aanvallende houding
- het gespierde lichaam (zichtbaar onder de strak aangesloten kleding), of: het gestroomlijnde lichaam, of: het 'gecontroleerde' lichaam

per juist voorbeeld 1

7 maximumscore 1

Superman kan zich zonder hulpmiddelen (en met grote snelheid) door de lucht voortbewegen, of: de stralen rondom hem lijken op een aureool.

8 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- diversiteit (in formaat / lettertype / plaatsing) van de teksten
- de cursieve letters (*DC* en *ACTION*) bovenin
- de afsnijding van de letters *A* en *N* (van *ACTION*)
- de plaatsing van de tekst linksonder (*SUPERMAN*) in gebogen vorm
- de verkorting in de tekst *LEGION*
- de schuine contourlijnen rondom de tekens van *ACTION*
- de suggestie van schaduwen / schaduwvormen bij *SUPERMAN* (in perspectief)

per juist kenmerk 1

9 maximumscore 1

De schuine plaatsing van Superman op het beeldvlak brengt dynamiek aan, of: de schuine richtingen in Superman brengen dynamiek aan, of: de schuin geplaatste horizon brengt dynamiek aan.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

10 maximumscore 1

Aan Superman worden (net als aan Icarus) bovennatuurlijke krachten toegekend die in werkelijkheid niet bestaan, of: Superman wordt gepresenteerd als een held (wiens gedrag 'voorbeeldig' is), of: Superman staat klaar te helpen / redden / strijden waar dat nodig is / waar hij dat nodig vindt.

Vliegen, van vastleggen naar verbeelden

11 maximumscore 2

Juiste voorbeelden zijn:

- het doen van objectieve metingen
- het inzetten van (meet)instrumenten
- het registreren (met behulp van lijnen) / het vastleggen van de bevindingen
- de aangebrachte nummering in de presentatie, of: genummerde / chronologische presentatie

per juist voorbeeld

1

12 maximumscore 2

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Voor het eerst was er zicht op en inzicht in complexe / snelle bewegingen van dieren, of: complexe / snelle bewegingen werden opgedeeld in afzonderlijke beelden en konden gedetailleerd bestudeerd worden. Deze beelden vormden nieuwe, waardevolle instrumenten voor wetenschappers die zich bezighielden met het onderzoek naar het voorbewegen van levende wezens zoals vogels en voor kunstenaars die gefascineerd waren in het verbeelden van bewegingen van levende wezens.

Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven

1

Vraag	Antwoord	Scores
13	maximumscore 1 Met bevroren bewegingen wordt bedoeld de ‘stille’ beelden, of: de (vloeiende) beweging die gefragmenteerd en teruggebracht is tot een reeks momenten ((die door de beschouwer) aan elkaar ‘geregen’ moeten worden).	
14	maximumscore 1 Deze komen tot stand door de opstelling / presentatie: verschillende camera’s (naast elkaar) die na elkaar elk één opname maken.	
15	maximumscore 1 De diverse schuine en gebogen standen van de vleugels - als essentieel aspect van de ordening - verwijzen naar een voortgaande beweging / opeenvolgende klapbewegingen van de vleugels.	
16	maximumscore 2 • Muybridge toont hetgeen de camera’s hebben vastgelegd, of: Muybridge legt de afzonderlijke foto’s van één vogel naast elkaar, of: hij doet een registratie van een bewegingsstudie, of: hij beperkt zich tot het weergeven van de resultaten • Marey plaatst driedimensionale vleugels in verschillende standen op één driedimensionaal vogellichaam (het lijkt op een vogel met meer dan twee vleugels), of: hij verbindt conclusies aan zijn foto’s, of: hij maakt een synthese, of: hij zet de resultaten om in een (driedimensionaal) beeld	1 1
17	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: De futuristen wilden de snelheid, de vooruitgang en de dynamiek van de moderne maatschappij (van begin twintigste eeuw) verbeelden. De analyses / resultaten van de onderzoekers zoals Muybridge en Marey waren voor hen van essentieel belang voor het verbeelden van bewegingen (als metafoor van de moderne tijd).	
18	maximumscore 3 Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn: – diverse richtingen: schuin geplaatste lijnen en vormen – rechte lijnen / golvende lijnen / elkaar kruisende lijnen – licht/donkercontrasten – diverse hanteringswijzen – overallcompositie – verschillende plans over en door elkaar heen – herhaling (van lijnen en vormen) / sequentie per juist aspect van de vormgeving	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Engelen met een boodschap

19 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling zijn:

- geknielde houding (aan een lessenaar / bidstoel)
- kruislings gevouwen armen (op haar borst), of: devote houding
- neergeslagen blik, of: haar blik is gericht op een (gebeden)boek
- bedekt hoofd

per juist aspect van de voorstelling 1

20 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- gespreide vleugels
- (naar achteren) wapperende kleding / haar
- het (turbulente) wolkje achter / onder hem
- zijn zwevende positie
- zijn 'schuine' / vooroverhellende positie
- het gestrekte (linker)been (waarmee hij lijkt te gaan 'landen')

per juist kenmerk 1

21 maximumscore 1

De duif versterkt het goddelijke / heilige karakter van de boodschap, of: de duif verwijst naar de onbevleete ontvangenis van Maria.

22 maximumscore 1

De drie figuren zijn in een (gelijkzijdige) driehoek geordend.

23 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- toepassing van lineair perspectief; bijvoorbeeld in de vloer(tegels)
- atmosferisch perspectief; bijvoorbeeld in de bosschages
- ruimtelijkheid / plasticiteit / kleurverloop; bijvoorbeeld in (de wapperende kleding van) de engel
- licht: eigen en slagschaduwen

per volledig juist antwoord 1

Vraag	Antwoord	Scores
24	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste kenmerken zijn: – de opbouw in plans / coulissen – de ‘kunstmatige’ / ‘gekunstelde’ belichting – ‘podiumachtige’ opbouw – de dramatische houdingen en gebaren (die door de beschouwer goed zijn te interpreteren) per juist kenmerk	1
25	maximumscore 1 De aard van de boodschap is commercieel, of; de boodschap is humoristisch.	
26	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste kenmerken zijn: – de toepassing van (louter) witte tinten – de situering in de (buiten)lucht – de wolkenpartijen – jeugdigheid van de figuren (jongens en meisjes) per juist kenmerk	1
27	maximumscore 3 Voorbeelden van juiste kenmerken zijn: – motorrijders – motoren – de (mouwloze) kleding van een van de motorrijders – de tekst ‘fris & pittig’ in still 6 – de verwijzing naar het logo van Harley Davidson – de toepassing van frisse kleuren – (scherp) mes per juist kenmerk	1
28	maximumscore 1 Door de hemel als locatie voor dit filmpje te nemen wordt verwezen naar de ‘hemelse smaak’ / het ‘hemelse’ karakter van de roomkaas / het product, of: door deze roomkaas te eten waant men zich in de hemel, of: deze roomkaas is zo licht dat je gaat zweven.	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Vliegende tuigen

29 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- (opsomming van) maten
- berekeningen / sommen
- legenda
- notities
- (doorsnede)tekening

per juist kenmerk

1

30 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- de verwijzing naar vleugels
- het ventilatorblad / schoepenrad
- (de suggestie van) een motorblok
- de luchtopeningen aan beide zijden (die verwijzen naar straalpijpen)
- de turnringen (die verwijzen naar bewegingen in de lucht)
- de verwijzing naar een (dichte) parachute (met trekkoordjes)

per juist kenmerk

1

31 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste voorwerpen zijn:

- een paspop
- (turn)ringen
- motor
- draagband (van een rugzak) / gespen
- een ventilatorblad

per juist voorwerp

1

32 maximumscore 1

De opbouw in dunne lagen tule verwijst naar een onderliggend verendek / dons.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

33 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- de vorm: geschematiseerd
- het materiaal: glad
- de kleur: wit
- de lijn: strak(ke belijningen) (die naar een constructie verwijzen)

per volledig juist antwoord

1

34 maximumscore 1

Panamarenko verbeeldt de droom van de mens om te kunnen vliegen. Toch is duidelijk dat deze constructie een fantasie is die nooit echt zal kunnen opstijgen.

35 maximumscore 1

Door de afstandsbediening kan met *Airplanedress* (en met model en publiek) worden gespeeld: de vorm kan onverwachts andere vormen aannemen.

36 maximumscore 1

Airplanedress lijkt een gebruiksfunctie (die van een kledingstuk) te hebben, maar is moeilijk draagbaar / een weinig comfortabel kledingstuk.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 27 mei naar Cito.

6 Bronvermeldingen

afbeelding 8, 6 stills: Kraft Foods Nederland, Oosterhout

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2011

tijdvak 2

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft het College voor Examens (CvE) op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet CvE de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Examens van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 68 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Paleis voor de lucht

1 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling zijn:

- propeller (rechts onder)
- suggestie van (vervagende / uitwaaiierende) ‘vliegtuigstrepen’
- vleugel(s)
- neus
- raampje(s)
- landingsgestel
- wiel

per juist aspect van de voorstelling 1

2 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- (half)ronde vormen / vlakken / linten / banen
- (in elkaar grijpende) ellipsen / spiraalvormige ordening van linten / banen / suggestie van (circulaire) bewegingen
- ‘zwevende’ vormen
- herhaling van (stijgende en dalende) vormen

per juist kenmerk 1

3 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

In de voorgrond zijn de kleuren fel en verzadigd, terwijl de kleuren op de achtergrond zacht en onverzadigd zijn, of: toepassing van kleurperspectief / vervaging van kleuren.

4 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Er is sprake van een herhaling van (ronde) vormen / veel verschillende schuine richtingen, of: diagonale aaneenrijging van (ronde) vormen, of: concentrische ordening / overallcompositie (van in elkaar grijpende ellipsen).

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- licht/donkercontrast; bijvoorbeeld donkerblauwe / lichtblauwe banen / linten
- complementair kleurcontrast; bijvoorbeeld rode cirkels / groene linten
- kleur/kleurcontrast; bijvoorbeeld groene naast blauwe segmenten in cirkels
- kwaliteitscontrast; bijvoorbeeld felgele banen / zachtgele banen
- warm/koudcontrast; bijvoorbeeld rode banen / blauwe banen

per volledig juist antwoord

2

Opmerking

Wanneer in een antwoord alleen een contrast of een voorbeeld is genoemd, 1 scorepunt toekennen.

6 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste manieren zijn:

- (de suggestie van) aureolen om de hangende vliegtuigen
- echte vliegtuigen (die zwevend zijn geëxposeerd)
- lichte / 'luchtige' ruimte (die verwijst naar het luchtruim)
- 'ononderbroken' / hoge ruimte (die verwijst naar het luchtruim en het zicht op de tentoonstelling niet belemmert)
- de gebogen vorm (die verwijst naar (de neus van) een vliegtuig)

per juiste manier

1

Tussen hemel en aarde

7 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- (Veel) figuren neigen zich (met hun lichaam) in zijn richting.
- (Veel) figuren kijken bewonderend in zijn richting.
- Hij wordt omringd door engelen.
- Hij wordt gedragen door een wolk.
- Hij bevindt zich in het midden van de schildering.

per juist kenmerk

1

8 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Hiermee wordt de band tussen Ignatius en Christus verbeeld, of: hiermee wordt verbeeld dat Ignatius goddelijk licht ontvangt, of: hiermee wordt verbeeld dat Ignatius de vertegenwoordiger van Christus op aarde is.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

9 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
 Hiermee wordt verwezen naar zijn functie als verspreider van het christelijke geloof over de gehele wereld / goddelijk licht, of: op deze wijze wordt verwezen naar zijn rol als bemiddelaar (voor alle mensen op aarde).

10 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- kikvorsperspectief
- atmosferisch perspectief
- overlapping(en)
- (extreme) verkortingen
- groot/kleincontrasten
- lineair perspectief

per juist kenmerk

1

11 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist aspect van de vormgeving zijn:

- kleurverloop
- licht/donker / schaduwen

12 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
 Alleen op deze plek kun je het gehanteerde centraal perspectief optimaal fotografisch vastleggen.

13 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
 De voorstelling toont (op veel verschillende manieren) de boodschap van de katholieke kerk dat gelovigen na hun dood voortleven in de hemel / in de hemel komen.

14 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
 De imponerende, kleurrijke en gedetailleerde vormgeving werkt als een reclameboodschap (die inhoudt dat gelovigen na hun dood voortleven in de hemel).

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

De blik omhoog

15 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste elementen zijn:

- de schaalvormige daken (verwijzen naar vleugels / door wind voortbewogen vormen)
- het dak voor / bij de entree (verwijst naar een (uitgestoken) vogelkop)
- de pijlers (aan weerszijden van de entree) (verwijzen naar (vogel)poten)

per juist element 1

16 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- grote glaspartijen
- de golvende vormen van plafonds en wanden
- ontbreken van pijlers (door gebruik van een betonskelet)
- de grote hoogte

per juist kenmerk 1

17 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- ordening: beide zijn symmetrisch
- kleur: beide zijn sober van kleur
- vorm: in beide gebouwen zijn organische / gebogen vormen toegepast
- materiaal: beide gebouwen zijn (deels) opgetrokken uit beton

per volledig juist antwoord 2

Opmerking

Wanneer in een antwoord alleen een aspect van de vormgeving of een toelichting is gegeven, 1 scorepunt toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

18 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- Het interieur op afbeelding 8 heeft (vloeren op) verschillende niveaus; het interieur op afbeelding 11 heeft één niveau.
- De vormgeving van het interieur op afbeelding 8 is vooral organisch; de vormgeving van het interieur op afbeelding 11 is vooral 'geometrisch' / stereometrisch.
- De constructie van het interieur op afbeelding 8 is niet zichtbaar; de constructie op afbeelding 11 is sterk benadrukt.
- De kleuren van het interieur op afbeelding 8 zijn aan elkaar verwant; de kleuren van het interieur op afbeelding 11 zijn minder aan elkaar verwant.
- Het aantal verschillende materialen op afbeelding 8 is beperkt; het aantal verschillende materialen op afbeelding 11 is minder beperkt.

per volledig juist antwoord

1

19 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- het verticale karakter, of: de verticale lijnen die in het midden samenkomen / 'kruisribgewelven'
- de symmetrische ordening
- de (nadrukkelijk aanwezige) constructie
- het zijwaarts en vanaf boven binnenvallende licht
- 'centraal gerichte ordening'

per juist kenmerk

1

20 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Het lage standpunt van de twee fotografen benadrukt de constructies van deze gebouwen.

21 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

De kerkganger moest (zich losmaken van de dagelijkse beslommeringen en) zijn blik op God richten.

22 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Calatrava wil de reiziger voorbereiden op zijn reis door de lucht.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Van goddelijk naar universeel

23 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling zijn:

- geopende snavel / bek
- gestrekte hals / nek
- de volle borst / de met lucht gevulde longen
- de staande / fiere / gestrekte houding

per juist aspect van de voorstelling 1

24 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste aspecten van de hanteringswijze zijn:

- de ‘gouden’ kleur
- het gladde / gepolijste oppervlak
- de reflectie van het materiaal / brons

per juist aspect van de hanteringswijze 1

25 maximumscore 4

Juiste voorbeelden zijn:

- één materiaal voor de gehele vogel
- één kleur voor de gehele vogel
- één (gladde) textuur voor de gehele vogel
- de gesloten / compacte vorm
- in elkaar overlopende (lichaams)vormen
- ontbreken van details

per juist voorbeeld 1

26 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste verschillen zijn:

- materiaal: de vogel is van brons; de sokkel is van steen
- vorm: de vogel is rank / verticaal, of: (voornamelijk) opgebouwd uit (afge)ronde vormen; de sokkel is zwaar / hoekig
- textuur: de vogel is glad; de sokkel is ruw / minder glad, of: de vogel reflecteert; de sokkel is dof

per juist verschil 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

27 maximumscore 3

De juiste aspecten van de vormgeving zijn:

- overeenkomstige (verticaal symmetrische) ordening
- overeenkomstige (stereometrische) vormen
- overeenkomstige stapeling (van vormen)

per juist aspect van de vormgeving

1

28 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- het grote formaat (in vergelijking met de vogel)
- de toepassing van verschillende materialen
- de verschillende (materiaal)kleuren, of: groot licht/donkercontrast in toegepaste materialen
- de samengestelde vorm, of: uit verschillende vormen opgebouwd
- de verschillende texturen

per juist kenmerk

1

29 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist kenmerk zijn:

- de lange / dunne vorm, of: de uitgerekte / gestrekte vorm
- het geringe contact met de sokkel / grond, of: de vogel heeft een gering steunpunt

30 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn:

- (overeenkomstige) geschematiseerde vormen
- (overeenkomstige) hanteringswijze
- (overeenkomstig) licht(e kleur) van de materialen

per juist aspect van de vormgeving

1

31 maximumscore 1

Ja,

want deze sculptuur verwijst naar het vermogen van vogels om op te stijgen of te vliegen.

Nee,

want deze sculptuur is niet louter een verbeelding van een vogel, of: deze sculptuur is te abstract om er een vogel in te herkennen.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 24 juni naar Cito.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2010

tijdvak 1

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-09.0313, 31 maart 2009, zie www.examenblad.nl).

Deze regeling blijft ook na het aantreden van het College voor Examens van kracht.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de *Regeling beoordeling centraal examen* van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 70 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

Exotisch, wild en bedreigd

1 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- (sub)tropische flora (planten / bomen / bloemen / vruchten)
- (sub)tropische fauna (dieren)
- dicht geboomte / gebladerte, of: suggestie van ondoordringbaar woud

per juist kenmerk

1

2 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist kenmerk zijn:

- aangename / ontspannen / harmonieuze sfeer
- (ongeschonden) groene / bloeiende omgeving
- zich verpozende dieren / apen
- het aanwezige voedsel

3 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- in de woonomgeving van de kunstenaars: de (wilde) dieren bevinden zich nabij de woon- of verblijfplaats van de kunstenaars, of: het afreizen naar een oerwoud is niet nodig
- geringe afstand tot de dieren: de (wilde) dieren kunnen van nabij worden bestudeerd / geschetst
- geringe bewegingsvrijheid: de (wilde) dieren hebben weinig bewegingsvrijheid waardoor het bestuderen en schetsen makkelijk(er) verloopt (dan in het wild)
- de dieren zijn gekooid: kunstenaars lopen geen gevaar om te worden aangevallen / verslonden
- grote diversiteit: er is een grote(re) verscheidenheid aan wilde dieren, meer dan 'in het echt'

per volledig juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
4	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste argumenten zijn: – schematisering van vormen – gering kleurverloop – plat karakter, of: geringe dieptewerking – opbouw in (horizontale) banen, of: opbouw in plans (met name in de voorgrond) per juist argument	1
5	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste verschillen zijn: – De bladvormen op afbeelding 2 zijn silhouetten in tegenstelling tot bladvormen op afbeelding 1 die meer natuurgetrouw zijn. – Het kleurverloop op afbeelding 2 is geringer dan op afbeelding 1, of: op afbeelding 2 is minder plasticiteit dan op afbeelding 1. – In de bladeren op afbeelding 2 is een groter licht-donkercontrast dan in de bladeren op afbeelding 1. – Op afbeelding 2 is de detaillering geringer dan op afbeelding 1. – Op afbeelding 2 komen geen grassprietten (meer) voor zoals op afbeelding 1. – Op afbeelding 2 komen de bloemen van afbeelding 1 (rechts en -boven) niet (meer) voor. – In de achtergrond van afbeelding 2 zijn de bladeren niet (meer) afzonderlijk waar te nemen - zoals op afbeelding 1 - maar zijn deze versmolten tot één groot groen vlak. Indien vier verschillen juist Indien drie verschillen juist Indien minder dan drie verschillen juist	2 1 0
6	maximumscore 1 De planten zijn in tegenstelling tot de dieren geschematiseerd, of: de dieren zijn in tegenstelling tot de planten natuurgetrouw.	
7	maximumscore 2 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Telkens als een zegel uit het vel wordt gehaald, verdwijnt er een wild dier. Daardoor wordt de gebruiker herinnerd aan de dreiging van uitstervende dieren. Aandacht vragen voor deze dreiging was (de kern van) de opdracht. Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven	1

Vraag	Antwoord	Scores
8	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste kenmerken zijn: – Ze zijn groot (ten opzichte van de overige vormen). – Ze zijn monochroom (in tegenstelling tot de rest van de vormen / voorstelling). – Ze zijn geometrisch van vorm (in tegenstelling tot de rest van de vormen / voorstelling). per juist kenmerk	1
9	maximumscore 1 Voorbeelden van een juist argument zijn: – Extra informatie wordt zichtbaar. – Beeldende informatie wordt verdiept door tekstuele informatie, of: de informatie heeft betrekking op specifieke kenmerken van het (ernaast afgebeelde) dier: gewicht, verblijfplaats en dergelijke. – In een paradijselijk ogende omgeving (landschap en dieren) is de bedreiging van de dieren verpakt als een geheimschrift / pas in tweede instantie zicht- en leesbaar.	
10	maximumscore 1 Speurtocht en zegelvel brengen de bedreigde dieren op een andere manier onder de aandacht, of: op twee verschillende manieren wordt de bezoeker geconfronteerd met het uitsterven van bepaalde (wilde) dieren.	
11	maximumscore 1 – Ja, door als uitgangspunt een paradijselijk landschap te nemen verwijst hij naar het paradijs dat we dreigen te verliezen, of: een exotisch landschap is de natuurlijke leefomgeving van deze dieren. of – Nee, in werkelijkheid komen de twaalf dieren niet in (een en) hetzelfde landschap voor, of: het landschap van Rousseau is een landschap 'naar de verbeelding'.	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Genesteld

12 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste voordelen zijn:

- Vertegenwoordigers van de lokale bevolking spreken de taal, of: ze kunnen als tolk optreden.
- Vertegenwoordigers van de lokale bevolking hebben / kennen lokale netwerken.
- Vertegenwoordigers van de lokale bevolking zijn op de hoogte van wet- en regelgeving.
- Vertegenwoordigers van de lokale bevolking zijn op de hoogte van tradities.
- Vertegenwoordigers van de lokale bevolking zijn bij uitstek geschikt een draagvlak te creëren, of: ze kunnen als ‘ambassadeurs’ optreden.

per juist voordeel

1

13 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- de ronde vorm
- de gewelfde (dak)vormen
- het vlechtwerk
- de ‘verdiepte’ binnenruimte

per juist kenmerk

1

14 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste argumenten zijn:

- verschillen in maat(voering)
- verschillen in structuur / constructie
- verschillen in materiaalgebruik
- verschillen in vorm (open én gesloten karakter)
- verschillen in complexiteit (eenvoudige schetsjes én uitgewerkte maquettes)

per juist argument

1

15 maximumscore 1

Ruimtelijke proefjes geven (zowel voor de ontwerper als voor de opdrachtgever) een driedimensionaal beeld van het ontwerp(idee), of: door ruimtelijke proefjes krijg je (meer) zicht op mogelijkheden en onmogelijkheden met betrekking tot de vormgeving.

Vraag	Antwoord	Scores
16 maximumscore 2	Juiste wiskundige vormen zijn: – driehoeken / prisma's (gelijkbenig en gelijkzijdig) – vierhoeken (ruiten, vierkanten, trapezia, parallellogrammen) per juiste wiskundige vorm	1
17 maximumscore 3	Voorbeelden van juiste kenmerken zijn: – de (schijnbaar) willekeurige plaatsing van de balken, of: het onregelmatig gevlochten karakter – de verschillende lengtes van de balken – de verschillende richtingen van de balken – de verschillende welvingen in de balken – de vele richtingen van de balken – de verschillende tussenruimtes tussen de balken per juist kenmerk	1
18 maximumscore 3	Voorbeelden van juiste kenmerken zijn: – ronde / omvattende vorm – opbouw in lineaire elementen (takjes / balken) – gevlochten constructie / suggestie van gevlochten vorm – tussenruimten / open karakter – concave vorm per juist kenmerk	1
19 maximumscore 1	De vormgeving van het stadion grijpt terug op oude Chinese vormen, of: bij het proces zijn vertegenwoordigers van de lokale bevolking betrokken.	
20 maximumscore 1	Vormgeving, materiaal en constructie van het stadion zijn met moderne middelen en technieken tot stand gekomen, of: het gebouw heeft een postmodernistisch / deconstructivistisch karakter.	
21 maximumscore 1	Het stadion is een (rondom) vrijstaand gebouw dat omgeven wordt door een grote, lege (buiten)ruimte (waardoor er zich vele mensen kunnen verzamelen en toeloop uit en vertrek in alle richtingen mogelijk is).	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

22 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist argument zijn:

- De ordening van de wegen en paden van de buitenruimte vertoont overeenkomst met de ordening van de balken in het stadion.
- De ruimtes tussen de wegen en de paden in de buitenruimte vertonen overeenkomst met de ruimtes tussen de balken van het stadion zelf.

Jagen

23 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste argumenten zijn:

- jagers links die het wild lijken op te wachten
- jagers rechts die het wild lijken op te drijven
- jagers die hun pijlen richten op het wild of die hun pijlen reeds hebben afgeschoten
- verwonde herten
- van rechts opgejaagde / aanstormende herten

per juist argument

1

24 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- geringe (anatomische) detaillering
- monochroom karakter
- stapeling / geringe overlapping
- geringe plasticiteit, of: gering kleurverloop, of: jagers en dieren zijn in silhouet verbeeld

per juist kenmerk

1

25 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- De familie wordt vergezeld door knechten / hofhouding.
- Jagers beschikken over (de luxe van goedverzorgde) paarden / honden.
- de chique / hoofse kleding van de afgebeelde figuren
- de tuigage van de paarden

per juist kenmerk

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

26 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste argumenten zijn:

- het geringe aantal jagers (in relatie tot de dieren / herten)
- de lineaire verbeelding / de geringe massa van deze personen
- de achterover hellende houding / verdedigende houding van (een paar van) de jagers
- jagers zijn geplaatst in een lege omgeving, of: het ontbreken van enige dekking voor de jagers

per juist argument

1

27 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste argumenten zijn:

- De jagers zijn in de aanval.
- De dieren zijn reeds opgejaagd, of: de dieren vormen geen bedreiging (meer) voor de jagers.
- Het aantal jagers is groot / groter dan het aantal dieren.
- Een aantal jagers zit hoog en veilig op een paard.

per juist argument

1

28 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling zijn:

- grote hoeveelheid deelnemers aan de jacht
- veel verschillende deelnemers (jagers, drijvers, paarden, honden)
- de vele verschillende houdingen van de deelnemers aan de jacht
- de verschillende activiteiten van de deelnemers aan de jacht (opjagende drijvers, rennende honden, paardrijdende jagers, springende honden, steigerende en galopperende paarden)

per juist aspect van de voorstelling

1

29 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- ordening: de (nagenoeg verticaal) symmetrische opbouw, of: de 'concentrische' opbouw
- de opbouw in plans: de voorgrond met het (veelal in rood geschilderde) jachtafereel en de achtergrond met de (groene) bomen en planten
- ruimte: de (nadrukkelijke) toepassing van het centraal perspectief

per juist antwoord

1

30 B

Vraag	Antwoord	Scores
31 maximumscore 2		
Voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling zijn:		
– aanvallende ruiters met opgeheven armen en speren		
– steigerende paarden van de aanvallende ruiters		
– strijd tussen man en hond linksonder met krokodil en nijlpaard		
– aangespannen spieren van mensen en dieren		
– opengesperde bekken van dieren		
– verbeterde mimiek van mensen		
– wapperende kleding		
– wapens		
– neergestorte man rechtsonder		
Indien vier aspecten van de voorstelling juist		2
Indien drie aspecten van de voorstelling juist		1
Indien minder dan drie aspecten van de voorstelling juist		0
32 maximumscore 3		
Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn:		
– diagonale richtingen		
– toegepaste plasticiteit		
– toegepaste verkortingen		
– sterk licht-donkercontrast		
– ‘close-up’		
– beeldvullend karakter		
– concentrische opbouw		
per juist aspect van de vormgeving		1
33 maximumscore 2		
<i>Afbeelding 11</i>		
• De beschouwer krijgt de rol van toeschouwer toebedeeld: de jacht lijkt op een toneelstuk (op een verhoogde toneelvloer) plaats te vinden, of: er is sprake van afstand: de meeste figuren zijn met de rug naar de beschouwer toegekeerd		1
<i>Afbeelding 12</i>		
• De beschouwer lijkt deelnemer aan het gevecht te worden, of: de beschouwer lijkt (door de concentrische opbouw) te worden mee gezogen in het gevecht, of: het gevecht is heel dichtbij		1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Sjouwen en vertrouwen

34 maximumscore 1

In deze tekening wordt het dier niet verbeeld als een wezen dat voor de mens sjouwt maar als een wezen dat door de mens wordt gedragen, of: de mens neemt de rol van de ezel over, of: rollen van mens en dier zijn omgekeerd, of: de mens vereffent een schuld: nu is hij het 'lastdier'.

35 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- slappe / flexibele vorm
- zacht materiaal
- hulpeloze houding / blik

per juist kenmerk

1

36 maximumscore 1

Je maakt de ezel deelgenoot van dierbare ervaringen / belevenissen en dergelijke, of: de ezel wordt de beheerder van jouw dierbare spullen (die naar persoonlijke belevenissen, ervaringen en dergelijke verwijzen).

37 maximumscore 1

De zorg moet worden gecontinueerd: je zult de ezel dan ook alleen overdragen aan personen van wie je verwacht dat zij deze taak naar behoren kunnen uitvoeren, of: je zult de ezel alleen overdragen aan personen van wie je verwacht dat ze respectvol met de dierbare spullen zullen omgaan.

38 maximumscore 1

- Nee,
in de ezel zitten geen kostbare spullen, alleen dierbare spullen.
- of
- Ja,
in de ezel zou je gemakkelijk - ook al is dat niet Wilks' bedoeling - kostbare spullen kunnen stoppen om (over de grens) te smokkelen.

39 maximumscore 1

De site toont spullen die verwijzen naar gebeurtenissen / ervaringen / belevenissen van de ezel(s), of: gastheren en -vrouwen kunnen kennisnemen van bezittingen / kostbaarheden van anderen.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 28 mei naar Cito.

6 Bronvermeldingen

Afbeelding 2 en figuur 3: Thonik, Amsterdam

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

beeldende vakken CSE GL en TL

Centraal examen vmbo

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo

Bij het centraal examen beeldende vakken GL en TL:

Op **pagina 12** van het correctievoorschrift, bij vraag 38 moet altijd 1 punt worden toegekend, ongeacht of er wel of geen antwoord gegeven is, en ongeacht het gegeven antwoord.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren beeldende vakken vmbo.

Het College voor Examens,
Namens deze, de voorzitter,

drs H.W. Laan

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2010

tijdvak 2

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-09.0313, 31 maart 2009, zie www.examenblad.nl).

Deze regeling blijft ook na het aantreden van het College voor Examens van kracht.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de *Regeling beoordeling centraal examen* van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 70 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Boer-en-bedrijf

1 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste voorbeelden zijn:

- Dieren bevinden zich in en rondom de (boeren)woning.
- Het boerengezin (en de knechten) bevinden zich tussen de dieren.
- Er speelt een kind onbekommerd tussen de dieren.
- Mensen gedragen zich 'relaxed'.

per juist voorbeeld

1

2 maximumscore 1

Hekken / afrasteringen tussen de diersoorten ontbreken, of: de verschillende dieren zijn niet van elkaar gescheiden, of: de dieren gedragen zich (ten opzichte van elkaar) 'relaxed'.

3 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- het kleurgebruik: de warme tinten, of: het beperkte kleurengamma
- het licht: het lage (strijk)licht, of: het lage zonlicht, of: het licht van een ondergaande zon
- de ordening: de lage horizon, of: de horizontale opbouw, of: de plaatsing van de (gesloten) baan / rij (met bomen die het tafereel omsluit)
- de hanteringswijze: deze is over het gehele schilderij gelijkmatig

per volledig juist antwoord

2

Opmerking

De score mag alleen worden toegekend als het aspect van de vormgeving in combinatie met de juiste toelichting is gegeven.

Als alleen een juist aspect van de vormgeving of alleen een juiste toelichting is gegeven, één scorepunt toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
8	maximumscore 1 Eén van de volgende antwoorden: Ja, de vormen zijn lineair en nog 'leeg' van kleur: men kan - net als bij gewone kleurplaten - de vormen (persoonlijk) inkleuren. of Nee, deze kleurplaat heeft een té schematische opbouw, of: deze kleurplaat lijkt (te veel) op een grafiek.	
9	maximumscore 2 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Meindertsmā streeft ernaar (voor producenten en consumenten) zichtbaar te maken hoe zij omgaan met onze natuurlijke bronnen, of: haar doel is dat producenten en consumenten - meer dan nu - bewust worden van de waarde van deze bronnen (en daar respectvoller mee zullen omgaan).	
	Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven	1
10	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: De varkens lopen vrij rond, of: ze zijn niet opgehokt, of: ze hebben bewegingsvrijheid, of: ze zijn niet langer anoniem (door de tatoeage die bij elk van de varkens anders is).	
11	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Hij 'gebruikt' / misbruikt de varkens als materiaal voor zijn eigen beeldend werk, of: hij doet een onnodige medische ingreep (de tatoeage), of: hij 'mishandelt' ze door het aanbrengen van een tatoeage.	
12	maximumscore 3 Voorbeelden van juiste bezwaren zijn: – De varkens - levende wezens - worden als bezienswaardigheid getoond. – De varkens worden uit hun natuurlijke omgeving gehaald, of: de varkens verblijven in een niet-natuurlijke omgeving. – Getatoeëerde varkens worden als aanstootgevend ervaren. – Men ervaart het exposeren van varkens als dierenmishandeling. – Ze bevuilen de ruimte. – Ze stinken.	
	per juist bezwaar	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

13 maximumscore 1

Meindertsma registreert / brengt het hedendaagse, grootschalige bedrijf onpersoonlijk / anoniem / zakelijk in beeld: een relatie lijkt afwezig.

14 maximumscore 1

Delvoye haalt de varkens vanuit de anonimiteit naar een woonhuis, of: hij haalt ze uit een grootschalig bedrijf en verplaatst ze naar een kleinschalige omgeving.

(Af)gesneden

15 maximumscore 3

Voorbeelden van juist aspecten van de voorstelling zijn:

- het dier dat geslacht is
- de zichtbare binnenkant
- het (ondersteboven) opgehangen dier
- het bloedende dier, of: het bloed in de achtergrond
- het open gespreide dier

per juist aspect van de voorstelling

1

16 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist kenmerk van de ordening zijn:

- de schuine richtingen (in karkas en achtergrond)
- het beeldvullend (karakter van het) karkas

per juist kenmerk

1

17 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist kenmerk van het kleurgebruik zijn:

- de toepassing van (bloed-/fel-)rode tinten (in het karkas en linksonder in het beeldvlak)
- het contrast tussen roodoranje tinten op de voorgrond / in het karkas en de groenblauwe tinten op de achtergrond / warme tinten vooraan en de koude tinten achterin
- de donkere / duistere achtergrond

per juist kenmerk

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

18 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- het kleurgebruik: het schilderij op afbeelding 3 is feller van kleur dan het schilderij op afbeelding 4
- de ordening: afbeelding 3 kent een diagonale ordening, bij afbeelding 4 is (min of meer) sprake van een centrale ordening
- de hanteringswijze: de penseelstreken op afbeelding 3 zijn grover dan die op het schilderij op afbeelding 4
- het licht: de licht-donkercontrasten op het schilderij op afbeelding 4 zijn groter dan die op afbeelding 3, of: het dier op afbeelding 4 is lichter van tint
- de vorm: de vormen op afbeelding 3 zijn minder naturalistisch dan de vormen op afbeelding 4
- de afsnijding: op afbeelding 3 is er sprake van een afsnijding (van het dier), op afbeelding 4 is het dier niet afgesneden

per volledig juist antwoord

1

Opmerking

De score mag alleen worden toegekend als het aspect van de vormgeving in combinatie met de juiste toelichting is gegeven.

19 maximumscore 1

Een van de volgende antwoorden:

Ja, Soutine nam de voorstelling van Rembrandt over, maar deed dat met een eigen vormgeving, of: de confrontatie met dit werk van Rembrandt inspireerde hem tot het maken van een (emotioneel) schilderij van een jeugdtrauma.

of

Nee, hij misbruikt de voorstelling om zijn eigen verwerking (van een trauma) te maken.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

20 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste manieren zijn:

- Tussen moeder en kind is afstand gecreëerd.
- Tussen moeder en kind zijn (transparante) wanden geplaatst.
- Zowel moeder als kind zijn (afzonderlijk) 'gekoid'.
- De deling die zowel bij de moeder als bij het kind heeft plaatsgevonden, wordt gescheiden gepresenteerd.

per juiste manier

1

21 maximumscore 2

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

In dit werk wordt een gruwelijke voorstelling getoond: geslachte dieren, of: een moeder en haar kind zijn - op brute wijze - gescheiden, of: er zijn dieren door midden gezaagd, of: dieren lijken eruit te willen springen, of: de presentatie is 'steriel'.

Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven

1

22 maximumscore 1

Voorbeelden van juist antwoorden zijn:

- afbeelding 3, vanwege de grove / brute hanteringswijze (die verwijst naar de brute slager).
- afbeelding 4, vanwege de natuurgetrouwe weergave van een geslacht dier.
- Afbeelding 5, 6 en 7, vanwege de directe / confronterende / steriele presentatie van iets gruwelijks.

Jagen en verzamelen

23 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste argumenten zijn:

- geïsoleerde ligging
- omvattende / afsluitende vorm / binnenplaats
- toepassing van donkere (bak)steen
- (suggestie van) dikke muren

per juist argument

1

Vraag	Antwoord	Scores
24 maximumscore 1	Voorbeelden van een juist kenmerk zijn: – donjon / (uitkijk)toren(tjes) – water(partij) – variatie in hoogte / volume – ommuurde binnenplaats per juist kenmerk	1
25 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste argumenten zijn: – overeenkomstige vorm: brede basis met aan weerszijden twee gebogen / dunne / uitwaaiierende vormen – ‘open ruimte’ binnenin – (nagenoeg) symmetrische ordening per juist argument	1
26 maximumscore 3	Voorbeelden van juiste kenmerken van zijn houding zijn: – het opgeheven hoofd – de gesloten ogen – de gevouwen handen – het knielen per juist kenmerk	1
27 maximumscore 1	De ordening is die van een (gelijkbenige) driehoek waarbij de top zich boven in het raam bevindt en samenvalt met het (goddelijke) kruis.	
28 maximumscore 1	De voorstelling van een hert verwijst / naar Sint Hubertus / de legende / de jacht.	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

29 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- het kleurgebruik: in het glas-in-loodraam zijn veel kleuren gebruikt en in het schilderij weinig, of: in het glas-in-loodraam zijn veel kleurschakeringen gebruikt en in het schilderij zijn er geen kleurschakeringen
- de ordening: in het glas-in-loodraam is sprake van een verticale (driehoeks)compositie en in het schilderij is sprake van een centrale (driehoeks)compositie
- de lijn: in het glas-in-loodraam zijn sterke contourlijnen gebruikt, in het schilderij ontbreken contourlijnen
- de vorm: in het glas-in-loodraam zijn voornamelijk figuratieve vormen toegepast, in het schilderij voornamelijk abstracte vormen
- de ruimte: in het glas-in-loodraam is sprake van een grote ruimtesuggestie, in het schilderij ontbreekt ruimtesuggestie
- het licht: in glas-in-loodraam zijn er veel licht/licht/donkercontrasten, in het schilderij ontbreken deze.

per volledig juist antwoord

2

Opmerking

De score mag alleen worden toegekend als het aspect van de vormgeving wordt genoemd in combinatie met de juiste toelichting.

Als alleen een juist aspect van de vormgeving of alleen een juiste toelichting is gegeven, één scorepunt toekennen.

Red de ijsbeer

30 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste manieren zijn:

- de (witte) achtergrond
- de (zwarte) neus
- de (zwarte) bek
- de (zwarte) ogen
- de tekst ('Draag bij aan een witte Noordpool')

per juiste manier

1

Vraag	Antwoord	Scores
31 maximumscore 3	Voorbeelden van juiste kenmerken zijn: – opbouw in zwart en wit – opbouw in vlakken, of: ontbreken van lijnen – ‘en face’ weergave – geschematiseerde vormgeving, of: ontbreken van details	
	per juist kenmerk	1
32 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste kenmerken zijn: – de contour van een menselijk gelaat – de nek – de kleding, of: pak / hemd / stropdas	
	per juist kenmerk	1
33 maximumscore 2	Ja, King plaatst de kop van de ijsbeer op de plaats van het hoofd van de directeur, of: ijsbeer en directeur vallen samen, of: slachtoffer en dader vallen samen. of Nee, King maakt een beeld waarvan de inhoud voorbij gaat aan de (argeloze) beschouwer.	
34 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste kenmerken zijn: – opbouw uit autobanden (die verwijzen naar het oliegebruik van autorijders) – een ijsbeer (die een vat gooit naar het verkeer) – het dragen / gooien van een olievat	
	per juist kenmerk	1
35 maximumscore 2	– Afbeelding 12: het werk is een portret met weinig of met een rustige mimiek. – Afbeelding 14 en 15: het beeld toont een ijsbeer die op het punt staat naar passerende auto's een olievat te smijten.	

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per school in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 25 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

figuur 2: Christien Meindertsma, Rotterdam

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

beeldende vakken CSE GL en TL

Centraal examen vmbo

Tijdvak 2

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo

Bij het centraal examen beeldende vakken GL en TL:

Op **pagina 12** van het correctievoorschrift, bij vraag 35 moeten altijd 2 punten worden toegekend, ongeacht of er wel of geen antwoord gegeven is, en ongeacht het gegeven antwoord.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren beeldende vakken GL en TL vmbo

Het College voor Examens,
Namens deze, de voorzitter,

drs H.W. Laan

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2009

tijdvak 1

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 70 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Suikergoed en marsepein

1 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- Hanteringswijze: de verf is pasteus aangebracht.
- Kleur: de taarten zijn (grotendeels) geschilderd in pasteltinten (en verwijzen naar zoete smaak).
- Decoratie: de taarten zijn versierd / voorzien van vruchtjes, guirlandes, pralines e.d. (en verwijzen naar feestelijk karakter).

per volledig juist antwoord

1

Opmerking

De score mag alleen worden toegekend als aspect van de vormgeving en toelichting in de juiste combinatie zijn gegeven.

2 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist argument zijn:

- De bovenkanten van de taarten zijn (even goed) zichtbaar, of: je kijkt bovenop de taarten.
- Er is géén of weinig overlap in de taarten.

3 maximumscore 2

Kleur

1

Voorbeelden van een juiste toelichting zijn:

- Op de foto zijn de kleuren helderder dan de kleuren op het schilderij.
- Op de foto zijn méér kleuren toegepast dan op het schilderij.
- Op de foto zijn de kleurcontrasten groter dan de kleurcontrasten op het schilderij.

Licht

1

Voorbeelden van een juiste toelichting zijn:

- De lichtbron op de foto is feller dan de lichtbron op het schilderij.
- Op de foto is het licht/donkercontrast groter dan dat op het schilderij.
- Op de foto zijn de slagschaduwen en de eigen schaduwen intenser / donkerder dan de slagschaduwen op het schilderij.

4 maximumscore 1

Core moest ervoor zorgen dat de bovenkant van haar taarten 'scheef' was, of: ze moest 'scheve' taarten vormen.

Vraag	Antwoord	Scores
5	maximumscore 1 Eén van de volgende antwoorden: Ja, ze streeft ernaar de door Thiebauds geschilderde taarten zo exact mogelijk na te maken; ze gaat daarbij zelfs zó ver dat ze taarten bakt die ‘scheef’ zijn. of: Nee, ze ‘steelt’ de voorstelling van Thiebaud: ze ‘gebruikt’ zijn werk om er eigen werk mee te maken.	
6	maximumscore 2 Juiste voorbeelden zijn: – vla – (slagroom)taart, -toefjes – vanillesaus / custard – (geconserveerde / gekonfijte) vruchten – snoepjes – wafels Indien vier voorbeelden juist Indien drie voorbeelden juist Indien minder dan drie voorbeelden juist	 2 1 0
7	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling zijn: – rivier / stroom / meertje – lawine / waterval – vallei – oever – rotsen – bergen / heuvels / reliëf – bomen / struiken / begroeiing Indien vier aspecten van de voorstelling juist Indien drie aspecten van de voorstelling juist Indien minder dan drie aspecten van de voorstelling juist	 2 1 0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

8 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Ordening, of: opbouw coulissen / plans, of: liggend formaat
- Licht: er is strijklucht, of: er is een suggestie van een ondergaande zon, of: langgerekte (slag)schaduwen
- Vorm: de toetjes en zoetwaren zijn plastisch weergegeven, of: ze verwijzen naar landschappelijke vormen of naar flora.

Opmerking

De score mag alleen worden toegekend als aspect van de vormgeving en toelichting in de juiste combinatie zijn gegeven.

9 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- Ordening: er is sprake van een overvolle compositie.
- Vorm: er is sprake van veel vormen, of: de vormen zijn erg plastisch, of: grote detaillering.
- Kleur: er is een grote variëteit in kleuren.
- Textuur: er zijn veel verschillende texturen.
- Formaat: er is sprake van een groot formaat.

per volledig juist antwoord

1

Opmerking

De score mag alleen worden toegekend als aspect van de vormgeving en toelichting in de juiste combinatie zijn gegeven.

10 maximumscore 1

Ja, Cotton schildert zo'n grote overvloed / overdaad aan zoetwaren en toetjes dat er weerstand ontstaat, of dat je er misselijk van wordt ('overdaad schaadt').

of

Nee, Cotton schildert de zoetwaren en toetjes zó verleidelijk dat je juist zin krijgt (ervan) te snoepen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Het Laatste Avondmaal

11 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste manieren zijn:

- De persoon van Jezus bevindt zich centraal in het beeldvlak.
- De persoon van Jezus bevindt zich op het (centrale) verdwijnpunt (van de architectuur).
- Hij is de enige persoon die 'vrij' zit / niet wordt overlapt.
- Zijn hoofd is geplaatst tegen een lichte achtergrond.
- (Veel van) de blikken van zijn tafelgenoten zijn op Hem gericht.
- Hij is de enige die niet 'in debat' is / zich bemoeit met tafelgenoten.

per juiste manier

1

12 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste verschillen zijn:

Afbeelding 5

schildering

naturalistisch

gedetailleerd

veelkleurig

suggestie van grote diepte

suggestie van grote plasticiteit

Afbeelding 6

zeefdruk / collage

minder naturalistisch

weinig gedetailleerd

beperkt kleurgebruik

geringe dieptesuggestie

geringe plasticiteit gesuggereerd

per juist verschil

1

13 maximumscore 1

Ja, Warhol neemt de voorstelling en compositie van Leonardo over, maar maakt een eigen twintigste-eeuwse 'update'.

of

Nee, hij maakt van een zeer gewaardeerde en waardevolle schildering een schetsmatig en goedkoop product.

14 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- overeenkomstige voorstelling
- overeenkomstige (langgerekte) tafel
- hetzelfde gezelschap / hetzelfde aantal personen
- overeenkomstige architecturale ruimte (gesuggereerd)
- overeenkomstige (centrale) compositie
- overeenkomstige houdingen / gebaren / gezichtsuitdrukkingen

per juist kenmerk

1

Vraag	Antwoord	Scores
15 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste manieren zijn: – centrale positie – (egaal) grijze kleur – rustige, voorwaartse blik (in tegenstelling tot de mimiek van anderen) – rustige houding (in tegenstelling tot de druk bewegende anderen), of: frontale houding (in tegenstelling tot de andere tafelenoten) – als enige persoon in steen uitgevoerd – blik van aanwezigen op Hem gericht per juiste manier	1
16 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste manieren zijn: – aanbrengen van kleurverloop – aanbrengen van licht / donker – aanbrengen van overlap per juiste manier	1
17 maximumscore 2	• Zij plaatst zich als toeschouwer (tegenover het gezelschap) • Ze lijkt het gezelschap / te bestuderen	1 1

Kind aan tafel

18 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste kenmerken zijn: – statische / gesloten lichaamshouding – vragende / afwachtende blik (omhoog) – afhangende schouders (van de kinderen links) – handen op schoot (van een paar meisjes) per juist kenmerk	1
19 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste kenmerken zijn: – het smetteloze linnengoed (tafelkleed / servetten / slabbetjes) en kleding – de niet aangetaste ordening (van couverts / schalen / kannen / kommen) – de onaangeroerde gerechten / een aantal onaangeroerde sneetjes brood per juist kenmerk	1

Vraag	Antwoord	Scores
20 maximumscore 2		
<i>Ronde vormen</i>		1
Voorbeelden van juiste voorbeelden zijn:		
– borden		
– schalen		
– glazen		
– kannen		
– kommen		
– vaatjes		
– servetringen		
Indien één voorbeeld juist		0
<i>Gebogen vormen</i>		1
Voorbeelden van juiste voorbeelden zijn:		
– vensterbank		
– tafel		
– (decoratie op) vazen (in vensterbank)		
– rugleuningen		
Indien één voorbeeld juist		0
21 maximumscore 1		
De vensterbank is een gebogen vorm die als (een scherm) de kinderen afsluit / (als een schild) de groep omsluit.		
22 maximumscore 3		
Voorbeelden van juiste effecten zijn:		
– Je kunt alles dat zich op tafel bevindt goed waarnemen.		
– Je neemt de kinderen waar als een 'kring'.		
– De vragende / afwachtcnde houding van de kinderen wordt benadrukt.		
– Er ontstaat afstand tussen de kinderen en de beschouwer, of: de beschouwer wordt een buitenstaander.		
per juist effect		1
23 maximumscore 4		
Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:		
– in dikker borduurgaren aangebracht		
– in zwart garen aangebracht		
– over elkaar heen geborduurd / in (meer) laagjes uitgevoerd		
– in verticale / stekelige / onregelmatige vorm aangebracht		
– in ander patroon uitgevoerd		
– in andere (borduur)techniek aangebracht (stoppen)		
per juist kenmerk		1

Vraag	Antwoord	Scores
24	maximumscore 3 – geplooid – gekreukt – gescheurd – gerafeld(e rand) – smoezelig / vervuild / grijs per juist kenmerk	1
25	maximumscore 1 Op de plaats die Verwey vroeger aan tafel innam zijn stof en borduurrand beschadigd; dit in tegenstelling tot de plaatsen waar haar tafelgenoten zaten.	
26	maximumscore 2 <i>Niet-traditioneel</i> In dit werk ontbreekt de (fysieke) aanwezigheid / voorstelling van één of meer personen. <i>Zelfportret</i> In dit werk verwijst Verwey naar (pijnlijke) ervaringen uit haar jeugd, of: ze geeft zicht op een (niet zichtbaar) deel van haar leven.	1 1

Kopje thee?

- 27 **maximumscore 1**
 Voorbeelden van een juist antwoord zijn:
- Omdat deze koppen en schotels niet of nauwelijks gebruikt werden om te drinken, was het risico op breuk en/of beschadiging minimaal.
 - Met pronkstukken zoals deze kop en schotel gaat men doorgaans voorzichtig om.
- 28 **maximumscore 4**
 Voorbeelden van juiste argumenten zijn:
- cilindrische vorm, of: kopje heeft geen kwetsbare, uitstekende delen
 - glad oppervlak
 - 'ergonomisch' / handig oor
 - robuust materiaal / stevig porselein / weinig kwetsbaar
 - kopjes zijn stapelbaar
- per juist argument

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

29 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- Het gieten van achthoekige vormen is redelijk complex.
- Het produceren van zulk dun porselein is risicovol, of: het risico op breuk is groot.
- Het aanbrengen van de (veelkleurige) decoratie is tijdrovend.
- Het maken van fouten bij het decoreren is groot (waardoor uitval ontstaat).

per juist antwoord

1

30 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- Het gieten van cilindrische ronde vormen is redelijk eenvoudig.
- Het produceren van zulk dik porselein is weinig risicovol, of: de kans op breuk is klein.
- Er hoeven geen decoraties te worden aangebracht, of: het aanbrengen van alleen een transparant glazuur verloopt snel.

per juist antwoord

1

31 maximumscore 1

Er zijn resten van gebruik zichtbaar: kringen, druppels, vlekken.

32 maximumscore 1

Ja, ik vind het ontwerp van Van der Lubbe respectvol: ze maakt van het ontwerp een nieuw kunstwerk, of: de decoratie relateert op een respectvolle manier de soberheid van het ontwerp, of: de decoratie verwijst naar het (dagelijkse) gebruik / functie van een kop en schotel.

of

Nee, ik vind haar ontwerp niet respectvol: de decoratie tast een belangrijk uitgangspunt - de eenvoud - aan / maakt het belachelijk.

33 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist argument zijn:

- Het materiaal suiker smelt.
- Servies gemaakt van suiker kan niet worden afgewassen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

34 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste voordelen zijn:

- Het hoeft niet te worden afgewassen.
- Suiker is een goedkope grondstof.
- Het voegt - indien gewenst - suiker toe aan de gerechten / dranken.

per juist voordeel

1

35 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste nadelen zijn:

- Het is breekbaar, of: je moet voortdurend nieuw servies produceren / aanschaffen.
- Suiker is (een) niet-gezond(e) grondstof.
- Het voegt - ongewild - suiker toe aan de gerechten / dranken.

per juist nadeel

1

36 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- Het materiaal voelt (aan de handen en de mond) vreemd aan.
- Het materiaal is / oogt onhygiënisch.
- In het materiaal kunnen zich resten bevinden die zich kunnen mengen met nieuw in te schenken drank.
- Het is niet goed te reinigen.

per juist antwoord

1

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 3 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

Afbeelding 10, 11 en 12: Collectie Boijmans Van Beuningen, Rotterdam

Afbeelding 17 : Marije Vogelzang, Amsterdam

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2009

tijdvak 2

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examiner en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examiner. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 65 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

Goede morgen!

1 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling zijn:

- Er is een grote verscheidenheid aan etenswaren.
- Er zijn veel etenswaren.
- Het ontbijt bestaat uit 'luke' etenswaren.

per juist aspect van de voorstelling 1

2 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn:

- terughoudend kleurgebruik
- eenvoudige vormen
- heldere compositie / ordening, of: ordening door middel van horizontalen en verticalen
- lege voorstelling / achtergrond
- geringe overlapping

per juist aspect van de voorstelling 1

3 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn:

- (toepassing van koele) blauw- en grijsinten
- enkele grote, egaal geschilderde vlakken
- felle belichting en/of weinig slagschaduwen
- diverse, grote kleurcontrasten

per juist aspect van de vormgeving 1

4 maximumscore 3

De drie juiste aspecten van de vormgeving zijn:

- toepassing van warme kleuren / geschilderd in warme tinten 1
- (zacht) kleurverloop 1
- (toepassing van) zacht / gedempt licht 1

Vraag	Antwoord	Scores
11	maximumscore 2	
	- Afbeelding 1 kun je echt noemen omdat er echte voorwerpen (of foto's van echte voorwerpen) in zijn verwerkt - Afbeelding 2 kun je echt noemen omdat de voorwerpen natuurgetrouw zijn geschilderd	1 1

Het Laatste Avondmaal

- 12 maximumscore 1**
Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
Twaalf van de dertien personen zitten aan één kant van de tafel (naast elkaar).
- 13 maximumscore 4**
Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:
- Ze bevinden zich op (ongeveer) dezelfde hoogte.
 - Ze zijn geplaatst binnen het (rechthoekige) kader van een monochroom muurvlak.
 - Ze zijn geplaatst onder een (centraal geplaatste) donkere horizontale lijst.
 - Ze zijn geplaatst achter een wit, breed horizontaal vlak (tafel).
 - Een aantal kijkt elkaar aan.
 - Van twaalf van de dertien personen zie je alleen het bovenlichaam (en de onderbenen).
 - Ze zijn (met uitzondering van Jezus) 'en trois quart' geschilderd.
 - de toepassing van alternerend rode en groene kleuren
- per juist kenmerk 1
- 14 maximumscore 2**
Voorbeelden van juiste manieren:
- Hij is de enige persoon met een nimbus / aureool.
 - de lichte kleur van de nimbus / aureool
 - Hij bevindt zich meer in het licht dan de anderen.
 - Hij bevindt zich nabij het midden van de compositie / tafel / ruimte.
 - Hij bevindt zich nabij de centraal geplaatste boog / pilaar.
 - Hij lijkt de enige persoon die in gesprek is met de persoon aan de andere kant van de tafel.
- per juiste manier 1

Vraag	Antwoord	Scores
15 maximumscore 1	Voorbeelden van juiste antwoorden zijn: – Ghirlandaio maakte daarmee duidelijk dat Judas niet langer / geen deel (meer) uitmaakte van de groep. – Ghirlandaio verbeeldt daarmee het (naderende) verraad.	
16 maximumscore 1	Eén van de volgende kenmerken: – De personen vertonen weinig / geen beweging, of: ze zijn nagenoeg bewegingsloos. – De personen zijn in (nagenoeg) dezelfde kleuren geschilderd als de architectonische ruimte; ze lijken daardoor onderdeel van de ruimte te worden.	
17 maximumscore 3	Voorbeelden van juiste kenmerken zijn: – gebogen / gedraaide bovenlichamen – uitgestrekte / gebogen armen – wijzende vingers – staande houding	
	per juist kenmerk	1

Restjes

18 maximumscore 2	Juiste voorbeelden zijn: – botjes – scharen (van schaaldieren) – schalen / basten	
	per juist voorbeeld	1
19 maximumscore 2	Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Het aanbrengen van detaillering, kleurverloop en / of licht/donker is moeilijk omdat gewerkt moet worden met 'kant-en-klare' vormen, maten en kleuren.	
	Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

20 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- Het materiaal bestaat uit een grote hoeveelheid kleine steentjes / stukjes, of: voor een mozaïek moeten veel steentjes / stukjes verzameld worden.
- Het materiaal / de stukjes / steentjes moeten (op kleur / formaat) worden gesorteerd.
- Het materiaal moet (eventueel) op maat worden gemaakt.
- De steentjes moeten in cement (of anderszins) worden ingebed.
- Een aangelegde mozaïekvloer moet lange tijd drogen voordat hij betreden kan worden.

per juist antwoord

1

21 maximumscore 1

Een voorbeeld van een juiste toelichting is:

Een dergelijke vloer kan nat worden gereinigd, of: resten / vlekken zijn (eenvoudig) te verwijderen.

22 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- rommelige tafel, of: verschoven ordening
- leeg gegeten bordjes
- gebruikt bestek
- etensresten
- (lege) flessen
- doppen
- vlekken
- (as)bakken

per juist kenmerk

1

23 maximumscore 1

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Spoerri's wilde laten zien wie er bij de maaltijd aanwezig waren, wat er gegeten was en hoe, of: Spoerri fixeerde 'het moment', of: hij stelde het realisme / de kunst ter discussie.

24 A

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

25 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- De eigen inbreng van de kunstenaar is (te) gering.
- De ingrepen van de kunstenaar zijn minimaal.
- Het werk toont geen vakmanschap.
- Het onderwerp is te alledaags.

per juist antwoord

1

Een frietje met

26 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- De zak hangt ondersteboven.
- het grote formaat van de zak en de frieten
- het toegepaste materiaal, of: textiel

per juist kenmerk

1

27 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste handelingen zijn

- knippen (van repen stof)
- naaien / stikken (van de repen stof)
- opvullen
- modelleren (van de frieten)
- verlijmen

per juiste handeling

1

28 maximumscore 1

Eén van de volgende antwoorden:

Nee, friet in dergelijk materiaal en op zulk groot formaat uitgevoerd maakt friet belachelijk.

of

Ja, door frieten zó groot te maken en in een materiaal uit te voeren dat niet bederft, maakt het belangrijk, of: het object lijkt een monument (voor friet).

Vraag	Antwoord	Scores
29 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste kenmerken zijn: – grote hoeveelheid afval in en onder de prullenbak (op de voorgrond) – vervelend kind / vermoeid gezin – gezin etend op een parkeerplaats (met veel afval), of: sombere omgeving per juist kenmerk	1
30 maximumscore 1	Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Centraal en op de voorgrond van de foto staat een berg afval.	
31 maximumscore 1	Voorbeelden van een juist kenmerk zijn: – de frieten – de toegepaste kleuren (geel in combinatie met rood)) – het lettertype	
32 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste kenmerken zijn: – volle mond / de suggestie van een brakend persoon – gefronste wenkbrauwen – wanhopige blik – Achtergrond verwijst naar alarm-/knipperlicht. per juist kenmerk	1

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per school in het programma WOLF.
Zend de gegevens uiterlijk op 26 juni 2009 naar Cito.

6 Bronvermeldingen

afbeelding 1	Tom Wesselmann
afbeelding 2	Pieter Claesz.
afbeelding 3	Ghirlandaio
afbeelding 4	Leonardo da Vinci
afbeelding 6	Stedelijk Museum, Amsterdam
afbeelding 7	Claes Oldenburg
afbeelding 8	Martin Parr
afbeelding 9	McDonald's

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2008

tijdvak 1

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

- 4 De examinerator en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, hoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
 - 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.

- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 67 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

Verzameld op straat

1 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- Een aantal mannen heeft het bovenlijf ontbloot.
- Een aantal mannen draagt een zonnebril.
- De meeste mannen dragen luchtige kleding, of: een aantal is luchtig gekleed, of: een aantal is gekleed in een hemd met korte mouwen / mouwloos hemd, of: een aantal mannen draagt een korte broek.
- Een aantal mannen draagt sportschoeisel.

per juist kenmerk 1

2 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- Ze kijken (op één na) niet in de lens.
- Ze zijn in beweging, of: ze poseren niet.
- Ze zijn geconcentreerd bezig met een (ingewikkelde) handeling.

per juist kenmerk 1

3 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- Alle personen zijn mannen.
- Alle personen dalen een trap af.
- Alle personen voeren een tweewieler met zich mee.

per juist kenmerk 1

4 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste manieren zijn:

- De foto's hebben een identiek formaat.
- De 'ooghoogte' van de foto's is bijna identiek.
- De foto's zijn geordend in horizontalen en verticalen.
- De tussenliggende witruimtes zijn identiek.

per juiste manier 1

Vraag	Antwoord	Scores
5	maximumscore 4	
	<i>Dagboek</i> Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: In een dagboek neemt een persoon vooral zijn dagelijkse gebeurtenissen en ervaringen op, meestal aangevuld met subjectieve informatie en/of met zijn persoonlijke visie. Ook Eijkelboom legt in dit boek (een deel van) zijn dagelijkse ervaringen en gebeurtenissen vast, of: hij fotografeert dagelijks en fotografeert gewone mensen in alledaagse situaties. Het subjectieve en persoonlijke komen naar voren in de selectie ter plekke.	2
	Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven	1
	<i>Notities</i> Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Een notitie heeft een (meer) objectief karakter. Dat geldt zowel voor het onderwerp dat behandeld wordt als voor de wijze waarop een notitie wordt samengesteld. Ook Eijkelboom neemt bij het fotograferen een (redelijk) objectieve rol in: hij neemt waar, selecteert en registreert. Persoonlijk contact of interactie met de gefotografeerde personen ontbreekt.	2
	Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven	1
6	maximumscore 3	
	Voorbeelden van juiste kenmerken van de houding of de gezichtsuitdrukking zijn:	
	– Allen staan rechtop. – Allen staan wijdbeens / op twee benen. – Allen hebben hun rechterhand op hun heup geplaatst. – Allen hebben hun linkerhand in hun broekzak. – Alle twaalf kijken recht in de camera. – Allen hebben een ‘strakke’ mimiek.	
	per juist kenmerk	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste manieren zijn:

- eenzelfde belichting
- eenzelfde formaat
- eenzelfde uitsnede, of: eenzelfde compositie
- eenzelfde (lege, egale) achtergrond
- De jongens waren gekleed in eenzelfde outfit.
- Het haar van de jongens is vrij identiek gestyled.

per juiste manier

1

8 maximumscore 1

Ja, bij het maken van een karakterisering is het belangrijk het gemeenschappelijke (van een groep) te verbeelden: Uyttenbroek en Versluis doen dat hier op nadrukkelijke wijze.

of

Nee, Uyttenbroek en Versluis maken alleen op basis van uiterlijke kenmerken een karakteristiek en doen geen recht aan de verschillende individuen, of: Nee, dé karakteristieke kleding van corpsballen is een (donker, driedelig) kostuum.

9 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- Zowel op afbeelding 1 als op afbeelding 2 maken de personen geen deel uit van een groep die zich als groep wil laten portretteren: bij beide werken hebben de fotografen (zelf) gekozen wie zij fotograferen, hoe ze deze personen fotograferen en hoe ze de foto's in hun werk monteren.
- De personen staan op afzonderlijk gemaakte foto's, of: ze staan niet op één foto.

10 maximumscore 1

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

Door Eijkelboom

- Mijn (toevallige) aanwezigheid op straat zou voor Eijkelboom voldoende interessant zijn om mij te fotograferen.
- De foto die Eijkelboom van mij zou maken is ongekunsteld.
- Ik houd niet van geposeerde foto's, maar van fotografie die spontaan is.

of

Door Uyttenbroek en Versluis

- Voordat zij een foto van mij zouden gaan maken, weet ik dat en weet ik waar ik aan toe ben.
- Ze benaderen mij openlijk en informeren mij.
- Ik word gestyled en als fotomodel behandeld.
- De foto die zij van mij maken heeft studiokwaliteit.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Het Rijksmuseum, toen en nu

11 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- Een klassiek gebouw heeft een statige uitstraling: het dwingt aandacht en respect af.
- Een klassiek gebouw verwijst naar de cultuur van de oudheid, een destijds zeer bewonderde cultuur.
- Een klassiek (vormgegeven) gebouw zou een waardige behuizing vormen voor het te koesteren cultureel erfgoed.
- Het is een openbaar gebouw met een belangrijke functie.

per juist antwoord

1

12 maximumscore 4

Juiste voorbeelden van het klassieke karakter zijn:

- zuilen(galerij)
- pilasters
- kapitelen
- timpa(a)nen
- koepel
- symmetrische opbouw
- modulair systeem / harmonische verhoudingen

per juist voorbeeld

1

13 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- hoge ramen
- boogvormige ramen
- glas-in-loodramen
- spitse torens
- pinakels
- (sculpturale en picturale) afbeeldingen op de gevels
- (toepassing van) baksteen
- (verwijzing naar) een westwerk

per juist kenmerk

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 maximumscore 4

Twee van de volgende functies en de daarbij behorende toelichting(en):

- *Verwijzend*
De tegels en reliëfs verwijzen naar hetgeen in het museum wordt bewaard en tentoongesteld.
- *Wervend*
De afbeeldingen en beelden moeten de voorbijgangers uitnodigen naar binnen te gaan om de collectie te bekijken.
- *Decoratieve functie*
De tegels en reliëfs verlevendigen het exterieur.

per juist antwoord

2

Opmerking

Alleen wanneer twee functies en de daarbij behorende toelichtingen als antwoord zijn gegeven, kunnen vier scorepunten worden toegekend.

15 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste voordelen zijn:

- kennis van en inzicht in elkaar opvolgende stijlen en stromingen aanreiken
- kennis van en inzicht in de ontwikkeling van (elkaar opvolgende) stijlen en stromingen aanreiken
- kennis van en inzicht in de oeuvres en levens van kunstenaars en hun tijdgenoten aanreiken
- De looproute maakt het mogelijk op een of meer stijlen en stromingen te focussen.

per juist voordeel

1

16 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste argumenten zijn:

- De Nachtwacht hangt – samen met ander werk van Rembrandt – in een eigen zaal (in tegenstelling tot het werk van andere schilders).
- Het schilderij bevindt zich op een centrale plaats in het gebouw / bevindt zich op de middenas van het museum.
- De zaal is (in tegenstelling tot de andere werken die zich in zaaltjes bevinden) vanaf de voorhal te zien.
- De route is zodanig dat de bezoeker twee keer naar / door deze zaal wordt geleid.

per juist argument

1

17 maximumscore 1

De binnenhoven (werden opgeheven en) werden bebouwd met nieuwe tentoonstellingsruimtes.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

18 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste voordelen zijn:

- Tijdens een audiotour krijgt de bezoeker achtergrondinformatie over kunstwerk en/of kunstenaar.
- Een audiotour kan op elk gewenst moment door de bezoeker worden gestart of beëindigd.
- De bezoeker kan die informatie selecteren waar hij behoefte aan heeft (door te 'zappen').
- Het is door een audiotour mogelijk (voor toeristen) snel de belangrijkste werken uit de collectie te zien / scannen.

per juist voordeel

1

19 maximumscore 1

Ja, het nieuwe ontwerp doet recht aan de originele ideeën van Pierre Cuypers: binnenplaatsen worden open gemaakt, of: de oorspronkelijke structuur is (grotendeels) hersteld en zichtbaar gemaakt.

of

Nee, het nieuwe ontwerp doet geen recht aan de originele ideeën van Pierre Cuypers: nieuwe ruimtes worden niet gebruikt zoals oorspronkelijk door Cuypers bedoeld (als binnentuin), of: de nieuwe materialen en de moderne vormgeving passen niet bij de 'middeleeuwse' materialen en vormgeving van Cuypers.

Een atelier vol knappe koppen

20 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste bedoelingen zijn:

- om er door te worden geïnspireerd
- om de voorwerpen zelf te bestuderen en/of deze te laten bestuderen door zijn leerlingen
- om de voorwerpen zelf na te tekenen en/of deze na te laten tekenen door zijn leerlingen
- om de voorwerpen zelf te verwerken in zijn werken en/of de voorwerpen te laten verwerken in de werken van hemzelf en die van zijn leerlingen

per juiste bedoeling

1

Vraag	Antwoord	Scores
21	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste voorwerpen uit de natuur zijn: – schelpen – geweien – koraal – (opgezette) dieren	
	per juist voorwerp uit de natuur	1
22	maximumscore 1 diverse kopieën van portretbustes / beelden	
23	maximumscore 2 Voorbeelden van gebruiksvoorwerpen zijn: – globes – wapens – boek(en) – kabinet / kastje	
	per juist gebruiksvoorwerp	1
24	maximumscore 1 Voorbeelden van een juist effect: – (eigen- en slag)schaduwen – plasticiteit – kleurverloop / verloop in grijsinten	
25	maximumscore 1 De belangrijkste persoon / personen en handelingen wordt / worden 'uitgelicht', terwijl de minder belangrijke aspecten donker zijn / zich in de schaduw bevinden, of: het werk verkrijgt een dramatisch karakter.	
26	A	
27	maximumscore 2 • De buste van Aristoteles was een inspiratiebron voor een geschilderd portret van deze filosoof: Rembrandt schilderde hem als een levende figuur • De buste van Homerus komt als buste / rekwisiet in het schilderij terug: Rembrandt 'kopieerde' de buste en nam die op als rekwisiet	1 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

28 maximumscore 2

- Ruffo legde een collectie aan om er mee te pronken en/of van te (laten) genieten, of: hij ontleende daar aanzien aan 1
- Rembrandt legde een verzameling aan om de objecten als leer- en werkmateriaal voor zichzelf en zijn leerlingen te gebruiken 1

Schwitters

29 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste voorwerpen zijn:

- tramkaartje
- uitnodiging / flyer voor een tentoonstelling
- verpakking (van een pijnstiller)

per juist voorwerp 1

30 maximumscore 1

Op deze werken zijn voorwerpen / resten samengebracht die verwijzen naar de activiteiten die hij die dag heeft ondernomen.

31 B

32 maximumscore 2

- *Positief*: Het werk heeft overeenkomsten met een puzzel: het is opgebouwd uit delen die samen een geheel vormen 1
- *Negatief*: Het is een puzzel om dit werk van waardeloze kaartjes en papiertjes als kunstwerk te duiden 1

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 28 mei naar Cito.

6 Bronvermeldingen

afbeelding 1	Hans Eijkelboom, Amsterdam
afbeelding 2	Ellie Uyttenbroek en Ari Versluis, Rotterdam
afbeelding 3 en 4, figuur 1, 2 en 3	Het Rijksmuseum, Amsterdam
figuur 4a en 4b	Cruz en Ortiz Architecten, Amsterdam/Sevilla
afbeelding 8	Rembrandthuis, Amsterdam

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito (e-mailadres: vo@cito.nl).

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2008

tijdvak 2

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

- 4 De examinerator en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, hoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
 - 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.

- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 64 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Van heinde en verre

1 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn:

- kostbaar materiaal
- glanzend / gepolijst materiaal
- arbeidsintensieve / ambachtelijke ontstaanswijze (zoals het stuiken en het rekken)
- decoratieve elementen

per juist aspect van de vormgeving

1

2 maximumscore 1

De reliekhouders omhult / beschermt (de overblijfselen van) hun overleden dierbare, of: de reliekhouders roept herinneringen / emoties aan de overledene op.

3 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling zijn:

- samengeknepen ogen, of: gemene / strakke blik
- strenge / harde mimiek
- geopende mond met scherpe tanden
- De reliekhouders lijken op een wapenschild.

per juist aspect van de voorstelling

1

4 maximumscore 3

Juiste voorbeelden van schematisering zijn:

- ovale vorm van het gezicht
- gebogen lijnen van de wenkbrauwen
- ellipsvormen van de ogen
- schuine lijnen die verwijzen naar tranen en/of rimpels
- cirkelvorm van de mond
- driehoekige vorm van neus en/of tanden

per juist voorbeeld

1

Vraag	Antwoord	Scores
5	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn: – overeenkomstige kleur(en) – overeenkomstige schematisering – overeenkomstige ordening – overeenkomstig(e) lineair(e) karakter / arcering – overeenkomstige contouren per juist aspect van de vormgeving	1
6	maximumscore 1 Hij werd door het object geïnspireerd tot het maken van beeldend werk.	
7	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste kenmerken zijn: – overeenkomstige symmetrische ordening – overeenkomstig kleurgebruik – overeenkomstig lineair karakter – overeenkomstige vlakverdeling per juist kenmerk	1
8	maximumscore 3 Voorbeelden van juiste kenmerken zijn: – neus (van de schoen) – stiksels – zolen – gaatjes (voor veters) – tong – etiketjes – overeenkomstige kleuren – het logo Nike per juist kenmerk	1
9	maximumscore 1 In zijn objecten neemt Jungen vormen uit de indianencultuur op die hij uitvoert in hedendaagse, westerse materialen.	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Komt dat zien ... !

10 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste redenen zijn:

- Educatieve reden: de verzameling kan bijdragen aan de scholing / vorming van bezoekers / 'het gewone volk'.
- Wetenschappelijke reden: de verzameling maakt het doen van wetenschappelijk onderzoek mogelijk, of: de verzameling draagt bij aan de vergroting van de kennis van wetenschappers.
- Economische reden: door de verzameling openbaar te maken, kunnen entreegelden worden geheven, of: de kosten van het beheer kunnen aan derden worden overgedragen, of: verkoop / overdracht van een verzameling genereert inkomsten.
- Verwerven van aanzien: het openstellen van een verzameling dwingt respect af, of: draagt bij aan de status van de verzamelaar.

per juiste reden

1

11 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste vormen zijn:

- zuil
- pilaster
- architraaf
- kapiteel
- boog
- guirlande
- médaillon

per juiste vorm

1

12 maximumscore 1

Een voorbeeld van een juist antwoord is:

Door klassieke vormen toe te passen wordt verwezen naar belangrijke gebouwen uit de oudheid, zoals tempels en paleizen.

13 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- De vitrine is centraal in de ruimte geplaatst.
- De vitrine staat vrij in de ruimte.
- De vitrine is rechtstreeks geplaatst onder het binnenvallende licht.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- De bezoeker kan om de vitrine heen lopen: van alle kanten is het zicht op het gepresenteerde optimaal.
- De fossielen en mineralen zijn ‘op tafelhoogte’ geplaatst: zo heeft de bezoeker er goed zicht (van boven af) op.
- De fossielen en mineralen zijn naast (en achter) elkaar geordend / geplaatst in aparte ‘hokjes’.
- De fossielen en mineralen liggen op een lichte achtergrond.
- De schuin geplaatste glazen paneeltjes (in het midden van de vitrine) vergemakkelijken het zicht op de verderaf gelegen fossielen en mineralen.

per juist kenmerk

1

15 maximumscore 1

De glazen panelen behoeden de fossielen en mineralen tegen aantasting door stof en vuil.

16 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- goedko(o)p(e) materia(a)l(en)
- eenvoudige vorm
- eenvoudige constructie
- egale beschildering / ontbreken van decoratie

per juist kenmerk

1

17 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste voordelen zijn:

- Duchamp was onafhankelijk, of: hij kon er altijd over beschikken (hoefde het werk niet af te staan aan een museum dat gehouden is aan bepaalde openingstijden), of: hij kon het overal mee naar toenemen.
- Duchamp kon zijn objecten zelf toelichten.
- Duchamp kon steeds nieuwe ordeningen aanbrengen / selecties maken van hetgeen hij wel en niet wilde laten zien.
- Een draagbaar museum stelt hem in staat zijn eigen visie uit te dragen.
- Een draagbaar museum is goedkoop.

per juist voordeel

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

18 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste nadelen zijn:

- De beschouwer ziet alleen (verkleinde) kopieën.
- De beschouwer kan het alleen ‘op afspraak’ zien.
- Een samenhangende context / het kader ontbreekt, of: de objecten worden geïsoleerd gepresenteerd.

per juist nadeel

1

19 maximumscore 1

Eén van de volgende antwoorden:

- Teylers Museum
In dit museum zie je de originele stukken, goed geconserveerd, in een vaste opstelling / ordening en met optimaal daglicht.

of

- Duchamp
Het museum van Duchamp brengt zijn werk – weliswaar in goedkope kopieën – overal en bij iedereen die het wil zien en hij kan zijn werk toelichten.

Dierbare verzamelingen verbeeld

20 maximumscore 1

Voorbeelden van een juiste reden zijn:

- Zij wilden laten zien hoe rijk ze waren / hoe groot hun collectie kunst en wetenschap was.
- Zij wilden laten zien dat ze de kunst en wetenschap toegewijd waren.

21 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste instrumenten zijn:

- telescoop
- loep
- microscoop
- octant
- passer
- gradenboog

per juist instrument

1

22 maximumscore 1

Zij maakten reclame voor hun eigen oeuvre, of: zij plaatsten zich daarmee op één lijn met de makers van de schilderijen uit de collectie van de vorst.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

23 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist antwoord zijn:

- (vooruit) lopende personen
- De afgebeelde personen dragen schilderijen op een wijze die verwijst naar het meevoeren van spandoeken / leuzen.

24 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn:

- grote, egale kleurvlakken
- vlakken wit
- (nadrukkelijke) zwarte lijnen
- abstracte / geometrische / rechthoekige vormen
- geen of geringe diepte

per juist aspect van de vormgeving

1

25 maximumscore 1

Het witte doek kan (in gedachten) door de beschouwer worden ingevuld met de voorstelling en de vormgeving die hij zélf wil.

26 maximumscore 1

Eén van de volgende antwoorden:

- Ja, het is een goed middel: een optocht is een simpel en direct middel om (doorgaans ontoegankelijke) kunstwerken onder de aandacht van een grote groep mensen te brengen.

of

- Nee, een optocht – een openluchtgebeuren – is een risicovolle manier om (kostbare en/of kwetsbare) kunstwerken onder de aandacht van een (grote groep) mensen te brengen.

Resten en herinneringen

27 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste voorwerpen zijn:

- divers (papieren en plastic) verpakkingmateriaal (van toiletartikelen)
- watten / pads
- spiegel (die kapot is)
- diverse toilet- / make-upartikelen, zoals een tube (tandpasta) en een lipstick

per juist voorwerp

1

Vraag	Antwoord	Scores
28 maximumscore 2	- Arman maakte geen selectie in de voorwerpen, de vormen en hun kleuren: alles wat in de prullenbak aanwezig was, accepteerde hij als uitgangspunt en keerde het om in een bak - De vorm die het omgekeerde afval vervolgens aannam, veranderde hij ook niet	1 1
29 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste argumenten zijn: - Arman presenteert het afval in een glazen bak (als kunst). - Arman plaatst het afval op een (klassieke) sokkel. - Arman haalt het afval uit zijn omgeving / context. per juist argument	1
30 maximumscore 2	- Dit werk kan gezien worden als een samenvoeging van afval en een reeds bestaande sokkel en niet als méér dan dat, of: vakmanschap, veelal een belangrijk aspect van beeldende kunst, ontbreekt - De titel verwijst naar iets alledaags, of: het werk heeft geen boodschap / inhoud	1 1
31 maximumscore 3	Voorbeelden van juiste handelingen zijn: - ontleden / afbreken - ordenen / archiveren - fotograferen - ontwikkelen - afdrukken - documenteren - presenteren per juiste handeling	1
32 maximumscore 1	Er is sprake van een 'omkering' van het bouwproces, of: het afbreken van het huis gaat in omgekeerde volgorde dan het werd opgebouwd, of: bij het afbreken komen materialen vrij die aanleiding kunnen zijn tot het oproepen van herinneringen.	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

33 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- De materialen liggen in dezelfde richting / lijn.
- Een aantal delen is lang en smal.
- De materialen liggen (deels) over elkaar heen (en suggereren beweging).
- De delen lijken te drijven.
- De ordening van de materialen verwijst naar golven / stromend / bewegend water.
- Het werk meandert door het landschap, of: het werk vormt een lint (door het landschap).

per juist antwoord

1

34 maximumscore 1

Eén van de volgende antwoorden:

- Ja, de installatie lijkt te reiken tot aan de horizon / toekomst, of: de installatie biedt mogelijkheden voor de toekomst, of: het materiaal (hout) wordt (met een ander doel) hergebruikt, of: van een oud object zijn nieuwe objecten gemaakt.

of

- Nee, de installatie lijkt op een pad dat ergens naar leidt, maar is onbegaanbaar, of: de installatie is niet meer dan een verzameling sloopmaterialen.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per school in het programma WOLF. Zend de gegevens uiterlijk op 20 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

afbeelding 7 en 8	Teylers Museum, Haarlem
afbeelding 12	Museum voor Moderne Kunst, Arnhem
afbeelding 14	Tate Images, Londen
afbeelding 15 en figuur 4	Ida van der Lee, Amsterdam

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2007

tijdvak 1

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

- 4 De examiner en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, hoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
 - 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.

- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 74 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Ik worstel en kom boven

1 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste overeenkomsten zijn:

- Beide zegels verbeelden water(werken), of: ze hebben allebei de *Deltawerken* als onderwerp.
- (liggend) formaat
- dezelfde letters en cijfers, of: typografie / lettertype / tekst
- ordening / compositie
- kleurgebruik: blauw, groen, rood
- (wit) kader

per juiste overeenkomst

1

2 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- (groot) licht-donkercontrast
- diagonale ordening (in meer richtingen)
- hoge golven
- schuimkoppen
- diversiteit in lijnen in de golven en schuimkoppen
- diversiteit in de afstanden tussen lijnen in de golven

per juist kenmerk

1

3 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn:

- lichte (water)kleur
- horizontale ordening
- parallelle golven / lijnen, of: regelmatig karakter in de lijnen, of: gelijke afstanden tussen de lijnen

per juist aspect van de vormgeving

1

Vraag	Antwoord	Scores
4 maximumscore 3		
Voorbeelden van juiste manieren (van samenwerking en/of bescherming) zijn:		
– In de zegel zie je (op de horizontale middenas) links mensfiguren die hand in hand staan.		
– De mensfiguren vormen één (aaneengesloten) geheel.		
– De mensfiguren vormen een barrière tegen het water.		
– Mensfiguren (op de horizontale middenas) veranderen in pijlers.		
per juiste manier		1
5 maximumscore 2		
Voorbeelden van juiste manieren zijn:		
– de toepassing van de kleur groen		
– twee (vliegende) vogels (in de delta) rechtsonder in de zegel		
– De delta / driehoekige vorm verwijst naar een waarschuwing (voor een gevaarlijke situatie).		
per juiste manier		1
6 maximumscore 4		
Afbeelding 4		
• Op afbeelding 4 zijn op nadrukkelijke wijze slachtoffers opgenomen		1
• daardoor wordt het dramatische van de ramp zélf benadrukt, of: daardoor wordt de ramp concreet / zichtbaar		1
Afbeelding 1		
• Op afbeelding 1 wordt op ‘abstracte’ wijze (alleen) de dam (en zijn functie) verbeeld		1
• daardoor ontbreekt de dramatiek van de ramp, of: de ramp wordt niet concreet / zichtbaar		1
Neeltje Jans		
7 maximumscore 2		
Voorbeelden van juiste redenen zijn:		
– Het park ligt op een eiland / is omgeven door water.		
– Het park is gesitueerd op de plaats waar de <i>Deltawerken</i> zijn begonnen.		
– Het is de plek waar de dreigingen van de zee (door de <i>Deltawerken</i>) werden overwonnen.		
per juiste reden		1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

12 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- Het interieur is donker.
- De vloer, de wanden en het plafond zijn golvende vormen, of: de vloer, de wanden en het plafond lopen in elkaar over.
- De vloer, de wanden en het plafond zijn in dezelfde kleurschakering weergegeven.
- Het paviljoen heeft een gebogen plattegrond.

per juist kenmerk

1

13 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste argumenten zijn:

- De constructie is complex en tijdrovend.
- Veel onderdelen zijn verschillend.
- Ieder onderdeel is apart berekend / ontworpen / gemaakt.

per juist argument

1

Spelen met water

14 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- kleurrijk / bont
- diverse kleurcontrasten
- spontaan, schetsmatig
- overall-compositie
- dynamische lijnvoering
- speelse letters

per juist kenmerk

1

15 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist symbool zijn:

- het hart (met pijl)
- de (rode) mond / lippen

16 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist aspect van de voorstelling zijn:

- de muzieksleutels
- de notenbalk (rechtsonder)

Vraag	Antwoord	Scores
17 maximumscore 3	Voorbeelden van juiste kenmerken zijn: – de rijkdom aan kleuren – de voortdurende bewegingen en veranderingen (van de fonteinen) – het spuitende en rondspetterende water – het grote formaat (van de fonteinen) – de aanwezigheid van bekende (liefdes)symbolen / fantasiefiguren – de grilligheid van de vormen – de speelse inventies in vormen en bewegingen	
	per juist kenmerk	1
18 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste antwoorden zijn: – Het oor kan de geluiden van de zwarte fonteintjes en van het kletterende water horen. – De huid kan het (rondspattende) water voelen, of: een fontein is (altijd) verfrissend. – De mond kan het water proeven. – De neus kan het water ruiken.	
	per juist antwoord	1
19 maximumscore 2	• Er is (veel) ruimte rondom het bassin (waardoor je er ongehinderd kunt staan kijken en er je eromheen kunt lopen en het van verschillende kanten kunt bekijken) • De brede, ‘afgeronde’ randen van het bassin nodigen voorbijgangers uit te gaan zitten	1 1
20 maximumscore 3	Voorbeelden van juiste argumenten zijn: – De fonteinen staan in één bassin, of: water is het verbindend element tussen de afzonderlijke fonteinen. – De brede rand van het bassin vormt een grens / kader / omlijsting. – Elke fontein is onderdeel van een bewust geordende compositie met ongeveer evenveel afstand tot de andere. – Alle fonteinen bewegen en spuiten water in alle richtingen.	
	per juist argument	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Forever young

21 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste manieren zijn:

- (zittend) in een kruiwagen
- (zittend) in (paarden)kar(ren)
- (half zittend / half liggend) op een paard
- (zittend) op een (draag)baar
- (hangend) op de rug van een man
- (te voet) gesteund door een man
- (gedragen) door twee mannen

per juiste manier

1

22 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- gekromde houding(en)
- magere / uitgemergelde lichamen
- uitgezakt lichaam / hangende borsten
- vale huid
- grijs haar
- weinig haar
- hoofddoek

per juist kenmerk

1

23 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- rechte houding(en) / ruggen
- ‘strakke’ lichamen
- volle borsten
- blozende / gezonde / roze huid
- (goud)blond haar
- weelderige haardos

per juist kenmerk

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

24 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- Er wordt gedanst.
- Er is een ‘polonaise’.
- Er is een feestmaaltijd / picknick.
- Er wordt muziek gemaakt.
- Mensen dragen kostbare kleding / feestkleding.
- Er wordt geminnekoosd.

per juist kenmerk

1

25 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- rotsen
- kaal / geringe begroeiing (met naaldbomen en doornige struiken)
- (kale) boomstronk op de voorgrond
- moeilijk bereikbaar en defensief kasteel

per juist kenmerk

1

26 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- bodem bedekt met groen
- natuur in bloei
- een meer(tje)
- bebouwde landerijen
- (meerdere) bomen
- vruchtdragende bomen
- lommerrijk, of: bomen met gebladerte
- (rijke) toegankelijke stad

per juist kenmerk

1

27 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn:

- natuurlijk kleurgebruik
- grote plasticiteit
- grote ruimtelijkheid
- grote detaillering

per juist aspect van de vormgeving

1

Vraag	Antwoord	Scores
28 maximumscore 1	Voorbeelden van een juist kenmerk zijn: – De vrouwen bevinden zich ‘op het water’. – Het water lijkt pasteus, of: wat onder water zit, kun je niet zien.	
29 maximumscore 1	Het perspectief van het bassin komt niet overeen met het perspectief van de rest van het schilderij, of: het bassin lijkt te zweven.	
30 maximumscore 2	- De fontein lijkt van goud en zilver en is rijk versierd (en wordt bekroond door een beeld van een vrouwelijk naakt / godin - De fontein - die het de vrouwen mogelijk maakt weer jong te worden - staat centraal in (het bassin van) het schilderij	1 1
31 maximumscore 2	- Het schilderij toont verschillende gebeurtenissen in één beeldvlak - De gebeurtenissen volgen elkaar van links naar rechts en van voor naar achter op	1 1
32 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste bewerkingen zijn: – knippen – plakken – projecteren – printen per juiste bewerking	1
33 maximumscore 1	Voorbeelden van een juist kenmerk zijn: – De vrouw zit voorover, of: de figuur heeft een gekromde rug. – De vrouw laat het hoofd hangen. – De vrouw steunt op een arm.	
34 maximumscore 2	Voorbeelden van juiste antwoorden zijn: – Er is sprake van een sterk clair-obscur: de oude huid en de vermoeide houding van de vrouw worden benadrukt. – De vrouw is geplaatst tegen een donkere achtergrond (met een lichte monitor). – De scene op de monitor is een licht element tegen de donkere achtergrond. per juist antwoord	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

35 maximumscore 1

In dit werk staat de 'echte' wereld van de oude vrouw tegenover de schijnwereld van de jonge vrouwen op het beeldscherm, of: de oude vrouw kan niet te water gaan.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 6 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

Afbeeldingenboekje CSE

afbeelding 20 Bildarchiv Preussischer Kulturbesitz, Berlijn

Magazine

pagina 4 en 5 Nicole Schouwenberg en Irene van Klinkenberg

pagina 8 Lucy en Jorge Orta

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito (e-mailadres: vo@cito.nl).

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2007

tijdvak 2

beeldende vakken CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommitteerde toekomen.
- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

- 4 De examiner en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, hoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
 - 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.

- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 72 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

Op en in het ijs

1 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste aspecten van de voorstelling zijn:

- kale bomen
- bevroren water, of: ijs
- her en der een laagje sneeuw
- Mensen dragen winterkleding, of: mensen zijn dik gekleed.
- Mensen schaatsen.
- Mensen sleeën.
- Mensen spelen met een bal, of: spelen kolf.
- een rokende schoorsteen

per juist aspect van de voorstelling

1

2 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist argument zijn:

- Veel mensen houden zich bezig met winterspelen: sleetje rijden, schaatsen, glijden, spelen met een bal, of: spelen kolf.
- Veel mensen staan in groepjes bij elkaar / met elkaar te praten.

3 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist kenmerk zijn:

- (De lucht en het landschap zijn in) lichte tinten (geschilderd)
- (De lucht en het landschap zijn in) ijle tinten (geschilderd).

4 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn:

- naturalistisch kleurgebruik
- grote detaillering
- grote ruimtelijkheid, of: grote diepte

per juist aspect van de vormgeving

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn:

- het hoge standpunt
- het liggende formaat
- de toepassing van atmosferisch perspectief
- de repoussoirwerking van de bomen rechts en links, of: het doorkijkje

per juist aspect van de vormgeving

1

6 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist kenmerk zijn:

- Het werk is 'leeg', of: mensen, dieren, planten en huizen ontbreken.
- koude / ijzige kleuren

7 maximumscore 1

Het werk bevindt zich op een hoog niveau in de zaal, of: om het werk waar te nemen moet de beschouwer er in klimmen.

(Pas dan neemt hij het landschap waar en wordt onderdeel van het landschap).

8 C

In het water plonsen

9 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste aspecten van de vormgeving zijn:

- strenge ordening (in horizontalen en verticalen)
- opbouw uit grote vlakken
- opbouw uit (voornamelijk) rechthoeken
- egaal geschilderde vlakken
- geringe detaillering

per juist aspect van de vormgeving

1

10 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist kenmerk van de hanteringswijze zijn:

- vlekken witte verf
- strepen witte verf
- lijnen witte verf

Vraag	Antwoord	Scores
11	maximumscore 2	
	De plons / het opspattende water bevindt zich op de (verticale) middenas van het schilderij	1
	De schuine richting van de duikplank accentueert de plons / het opspattende water	1
12	maximumscore 2	
	De verf van de plons is pasteus / toetsmatig / grof aangebracht	1
	De rest van het schilderij is egaal geschilderd	1
13	maximumscore 2	
	Juiste voorbeelden zijn:	
	– het terras	
	– het water (met uitzondering van het opspattende water)	
	– de lucht	
	per juist voorbeeld	1
14	maximumscore 2	
	Juiste voorbeelden zijn:	
	– de stoel	
	– de beplanting	
	– de (geleding in de) glazen wand (en met daarin de reflecties)	
	– de duikplank	
	per juist voorbeeld	1
15	maximumscore 1	
	Voorbeelden van een juist complementair contrast zijn:	
	– de oranje gevels (inclusief de schaduw van de dakgoot) versus het blauwe water / de blauwe lucht	
	– de gele duikplank versus de paarse badrand	
	– de oranje stammen versus het blauwe water / de blauwe lucht	
16	maximumscore 2	
	de toepassing van sterke (slag)schaduwen	1
	de toepassing van diverse kleurschakeringen, of: weerkaatsing / glinstering	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

17 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste eigenschappen zijn (twee van de volgende eigenschappen):

- transparant (karakter)
- vertekenend (karakter)
- vloeibaar (karakter)

per juiste eigenschap 1

Juiste voorbeelden van transparantie zijn:

- Je ziet de wanden van het zwembad.
- Je ziet de schaduwen van de duikplank.
- Je ziet de persoon onder water.

per juist voorbeeld van transparantie 1

Juiste voorbeelden van vertekening zijn:

- Je ziet ledematen die vertekend zijn.
- Je ziet een vertekende duikplank.

per juist voorbeeld van vertekening 1

Juiste voorbeelden van het vloeibare karakter zijn:

- Je ziet golfjes in het water.
- Je ziet rimpelingen in het water.
- Het water is in beweging.

per juist voorbeeld van het vloeibare karakter 1

18 maximumscore 1

Voorbeelden van een juiste manier zijn:

- Het opspattende water lijkt ‘uitgespaard’ op de ondergrond.
- Het opspattende water bestaat uit een gesloten / uitgespaarde (witte) vorm.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

19 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste redenen zijn:

- Het linker gedeelte heeft een ander verdwijnpunt dan het rechter gedeelte.
- Rechts is er sprake van activiteit / dynamiek, links ontbreekt die (nagenoeg).
- Beide hebben een ‘eigen’ voorstelling.
- De rimpelingen in het water links hebben een andere richting dan de rimpelingen in het water rechts.

per juiste reden

1

20 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste kenmerken van de houding zijn:

- Het onderlichaam van de vrouw is (nog) schuin naar beneden gericht.
- Haar bovenlichaam / hoofd / blik is (al weer) schuin omhoog gericht.
- Zij houdt haar armen langs haar lichaam.

per juist kenmerk van de houding

1

21 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- de gesloten mond, of: de vrouw lijkt haar adem in te houden
- de naar achteren bewogen haren
- De vrouw draagt een badpak dat nat lijkt / aan haar lichaam plakt.
- de luchtbellens aan haar onderlichaam

per juist kenmerk

1

22 maximumscore 4

Voorbeelden van juiste argumenten zijn:

- Mack verbeeldt een ‘onder water activiteit’ bovengronds.
- De luchtbellens zijn als een massa / materie aan haar onderlichaam bevestigd.
- het grote formaat
- de stalen constructie (die op een kooi lijkt)
- de lege omgeving
- op het strand (en niet in het water)

per juist argument

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Grote golven

23 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste kenmerken zijn:

- de (enorme) hoogte van de golf
- de (enorme) kracht van de golf, of: het omhoog gestuwde water, of: het onstuimige water
- De golf is op zijn hoogste punt verbeeld.
- de vele kleurschakeringen / het grote licht-donkercontrast in het water
- De spetters (bovenin) verwijzen naar klauwen, of: de spetters lijken veel richtingen op te gaan.

per juist kenmerk

1

24 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste manieren zijn:

- De boten worden overlapt door de (onstuimig bewegende) golven: ze lijken te worden opgeslokt.
- Ze zijn op een laag punt in de golf geplaatst, of: ze liggen diep in het water.
- De boten bevinden zich op en in de golven: ze lijken roerloos / onbestuurbaar / overgeleverd aan (de wil van) het water.

per juiste manier

1

25 maximumscore 1

Voorbeelden van een juist kenmerk zijn:

- De roeiers blijven (ondanks het dreigende gevaar) in de boot.
- De roeiers gaan (moedig) door met roeien.

26 maximumscore 1

Juiste voorbeelden zijn:

- het geringe kleurverloop, of: de egaal ingekleurde vlakken
- de vereenvoudigde vormen van golven / druppels

Vraag	Antwoord	Scores
27	maximumscore 2 Voorbeelden van juiste aspecten zijn: – Het water heeft een overeenkomstig licht-donkercontrast. – Er is ook een grote golf. – Het water is ook onstuimig, of: op het schilderij zijn schuimkoppen te zien.	
	per juist aspect	1
28	maximumscore 1 Voorbeelden van een juist kenmerk zijn: – In het schilderij is een groot kleurverloop / grote plasticiteit. – In het schilderij zijn grote licht-donkercontrasten. – In het schilderij ontbreken scherpe lijnen / contouren.	
29	maximumscore 3 Voorbeelden van juiste kenmerken zijn: – een (hoge) golf – egale kleurvlakken – bootje op een laag punt in de golf – onstuimig water	
	per juist kenmerk	1
30	maximumscore 2 • De prent van Hokusai toont hoge golven die de kleine boten (en bemanningsleden) al bijna hebben verpletterd • De tekening van Hergé toont Kuifje die rechtop en redelijk onbevangen de golf tegemoet vaart, of: Kuifje is een stripheld van wie de lezer weet dat hij zijn avonturen altijd overleeft	1 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Water en Werken

31 maximumscore 3

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- bewaren 1
Het object heeft een aantal kleine (afsluitbare) veldflessen (die gemakkelijk gevuld kunnen worden), of: de veldflessen kunnen worden losgekoppeld om te worden gevuld.
- vervoeren 1
Je kunt het object als een jas aantrekken en het water naar een andere plaats brengen, of: het gewicht van de veldflessen op het lichaam is beperkt, of: veldflessen worden gedeeltelijk over de grond voortbewogen.
- uitdelen 1
De verschillende kleine veldflessen van het object maken het mogelijk kleine hoeveelheden water te tappen en uit te delen, of: de veldflessen zijn gemakkelijk los te koppelen om het water uit te delen.

32 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste argumenten zijn:

- Het object valt op (door de veldflessen, zwemvesten en reddingsboeien).
- (De ‘sleep’ van) het object veroorzaakt (bij beweging) lawaai.
- De demonstrerende persoon wordt ondergeschikt aan het object en wordt daardoor anoniem.

per juist argument 1

33 maximumscore 3

- bewaren 1
Het karretje heeft een grote (afsluitbare) tank en (lege) flessen in voorraad.
- vervoeren 1
Het object heeft twee wielen en stangen waarmee je het object kunt voortbewegen.
- uitdelen 1
Het object heeft diverse leidingen waar kraantjes aan zijn bevestigd.

34 maximumscore 1

De slangen zijn - net zoals de bloedvaten in het menselijke lichaam - een transport- / circulatiesysteem (dat stoffen kan aan- en afvoeren), of: de slangen zijn net als onze bloedvaten een gesloten circuit.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

35 maximumscore 1

(Circulatie van) schoon water is voor iedereen net zo belangrijk als een goede bloedsomloop / doorbloeding.

36 maximumscore 1

Ja, zij brengen met hun werk het probleem onder de aandacht van mensen: ze laten zien welke eenvoudige oplossingen er zijn.

of:

Nee, de objecten tonen geen échte oplossingen.

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 22 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

afbeelding 1	Rijksmuseum, Amsterdam
afbeelding 2 en 3	Katrin Sigurdardottir, New York
afbeelding 9	National Galleries of Scotland
afbeelding 11, 12, 13 en 14	Lucy en Jorge Orta, Parijs

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito (e-mailadres: vo@cito.nl).

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2006

tijdvak 1

BEELDENE VAKKEN CSE GL EN TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel

1 REGELS VOOR DE BEOORDELING

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 ALGEMENE REGELS

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examiner of de gecommitteerde meent dat in een toets of in het beoordelingsmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.

Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.

De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

N.B. Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 VAKSPECIFIEKE REGELS

Voor dit centraal schriftelijk examen beeldende vakken GL en TL kunnen maximaal 73 scorepunten worden behaald.

4 BEOORDELINGSMODEL

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

..., VELASQUEZ, INSPIREER MIJ!

- 1 **maximumscore 3**
drie van de volgende manieren:
→ Zij kijkt de beschouwer aan.
→ Zij staat op de voorgrond.
→ Zij is ten voeten uit geschilderd.
→ Zij staat op de verticale middenas van het schilderij/bijna in het midden.
→ Ze wordt niet overlapt door andere figuren.
→ Ze is geschilderd in de lichtste tinten van het schilderij, of: ze vormt een licht/donker-contrast met de rest van het schilderij.
→ Ze wordt omringd door hofdames/-personeel, of: de figuren hebben hun blik gericht op het prinsesje, of: de houding van de figuren is gewend naar het prinsesje.
- per juiste manier 1
- 2 **maximumscore 1**
Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
Velasquez nam (als kunstenaar) aan het hof een andere, belangrijker positie in dan het overige personeel; in dit schilderij wilde hij zijn bijzondere positie accentueren, of: het schilderij is ook een zelfportret waarin hij zichzelf ziet als regisseur van de voorstelling.
- 3 **maximumscore 3**
drie van de volgende effecten:
→ de zichtbare details in de (kleding van de) personen op de voorgrond, of: de stofuitdrukking (in de personen) op de voorgrond
→ De kleuren van de personen op de voorgrond zijn helder(der dan die van de figuren op de achtergrond).
→ het ontstaan van slagschaduwen links van de personen
→ Er ontstaat een tweedeling in het schilderij: de belangrijke personen vooraan (in het licht); de minder belangrijke 'op het tweede plan' in de schaduw.
→ Er ontstaat een theaterachtige enscenering.
→ Enkele - de belangrijkste - figuren vallen op.
- per juist effect 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- 4 **maximumscore 3**
drie van de volgende voorbeelden:
→ figuren gegroepeerd rond een centrale figuur op de voorgrond
→ schilder met ezel en attributen links
→ (nagenoeg) overeenkomstige ruimte (met ramen rechts)
→ schilderijen aan de muur
→ 'lamphaken' aan het plafond
→ persoon in deuropening op achtergrond
- per juist voorbeeld 1
- 5 **maximumscore 2**
twee van de volgende antwoorden:
→ De ordening van de figuren komt (nagenoeg) overeen.
→ De opbouw in lichte en donkere vlakken is overeenkomstig.
→ Het licht/de lichtval van rechts is (vrijwel) identiek.
- per juist antwoord 1
- 6 **maximumscore 2**
twee van de volgende antwoorden:
→ De schilder en zijn attributen zijn door lijnen opgedeeld in kleine vlakken; meer dan in de rest van het schilderij.
→ De schilder heeft niet-gesloten contourlijnen, of: er is sprake van gefragmenteerde omkadering, of: achtergrond door figuur zichtbaar.
→ De schilder is groter dan de overige personen in het schilderij.
→ In de schilder zijn verschillende aanzichten gecombineerd.
- per juist antwoord 1
- 7 **maximumscore 3**
drie van de volgende effecten:
→ De schilder lijkt transparant, of: hij lijkt in de ruimte op te lossen.
→ Door de gefragmenteerde contour lijkt hij te zweven.
→ Hij maakt geen deel uit van de groep andere personen, of: hij valt meer op.
→ Hij krijgt een decoratief karakter.
- per juist effect 1
- 8 **maximumscore 3**
drie van de volgende antwoorden:
→ In tegenstelling tot Velasquez zijn de verhoudingen binnen het lichaam van het prinsesje weinig realistisch, bijvoorbeeld: zij heeft een (relatief) groot hoofd.
→ De vormgeving is in vergelijking met Velasquez geschematiseerd/hoekig.
→ In vergelijking met Velasquez schilderde Picasso het prinsesje in bonte kleuren/kleurrijk.
→ Picasso heeft in tegenstelling tot Velasquez gebruik gemaakt van zware contourlijnen.
→ Picasso combineert verschillende aanzichten.
- per juist antwoord 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- 9 **maximumscore 1**
 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
 In afbeelding 6 zijn de figuren weinig gedetailleerd, of: de ruimte en de figuren zijn door schematische(r) vormen en vlakken en met (dunne) contourlijnen aangegeven (die geen of weinig relatie hebben met de vlakken eronder).
- 10 **maximumscore 1**
 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
 Het schilderij bestaat grotendeels uit grote lichte (en witte) vlakken, of: het is grotendeels in lichte tinten geschilderd, of: de witte vlakken vallen op omdat ze veelal naast donkere (of zwarte) vlakken (zoals bij de figuur in de deuropening op de achtergrond) staan.
- 11 **maximumscore 1**
 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
 Picasso 'gebruikt' weliswaar de voorstelling van Velasquez, maar deze voorstelling blijkt slechts vertrekpunt voor heel 'eigen' werk: de voorstelling wordt pas zijn 'eigendom' door eindeloos te variëren en te experimenteren.

REGELS, REGELMAAT EN ROSSI

- 12 **maximumscore 1**
 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
 De plattegrond is zelf een rechthoek die is opgebouwd uit vierkanten, rechthoeken (en cirkels).
- 13 **maximumscore 1**
 één van de volgende manieren:
 → Er is sprake van symmetrie.
 → Diverse binnenruimten hebben eenzelfde afmeting.
 → De afmeting van enkele ruimten is een veelvoud van de afmeting van andere ruimten (of: de ruimten maken deel uit van een modulair systeem).
- 14 **maximumscore 2**
 twee van de volgende overeenkomsten:
 → Beide zijn (nagenoeg) symmetrisch.
 → Beide zijn gesitueerd rond een binnenplaats, of: beide zijn voorzien van een binnenplaats (met zuilen).
 → Beide hebben een toegangspartij die zich centraal op de lengte-as bevindt.
 → Beide zijn 'regelmatig' en 'harmonieus'.

per juiste overeenkomst

1

- 15 **maximumscore 2**
 twee van de volgende kenmerken:
 → Er is sprake van een heldere ordening in verticalen (doordat de ramen boven elkaar geplaatst zijn) en horizontalen, of: de ramen op dezelfde hoogte(n) geplaatst en toepassing van horizontale lijsten.
 → Ramen, timpanen en rondbogen hebben een overeenkomstige vormgeving.
 → Ramen, timpanen en rondbogen hebben een overeenkomstig formaat.
 → De onderlinge afstand tussen ramen, timpanen en rondbogen is overeenkomstig.

per juist kenmerk

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

○ 16 **maximumscore 3**

drie van de volgende kenmerken:

- Deze is decoratief (door toepassing van gebogen vormen en een wapen) in tegenstelling tot de strakke gevel.
- Balkon doorbreekt de vlakke gevel: vormt naar voren uitspringend sculpturaal element.
- toepassing van andere materialen, of: natuursteen
- gebruik van monumentale stenen
- wapen
- overlapt twee bouwlagen

per juist kenmerk

1

○ 17 **maximumscore 3**

drie van de volgende manieren:

- het toepassen van in- en uitspringende geveldelen
- het toepassen van een grote diversiteit aan vormen
- het aanbrengen van kleur
- het aanbrengen van variatie in hoogte (van daklijsten)
- het toepassen van diverse (bouw)stijlen/bouwelementen

per juiste manier

1

○ 18 **maximumscore 1**

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Rossi lijkt te 'knippen en te plakken': diverse materialen, diverse kleuren, een diversiteit aan vormen die hij bij elkaar voegt (en waarmee hij een 'eigen' nieuwe stijl ontwikkelt).

○ 19 **maximumscore 1**

één van de volgende antwoorden:

- Ja, de basis van het gebouw van Rossi is in eerste instantie klassiek (in de geest van Da Sangallo (en Vitruvius)).
- Nee, het gebouw heeft wel een 'klassieke' architecturale structuur, maar is door zijn kleurrijk en decoratief karakter nauwelijks verwant aan de 'strengere stijl' van Da Sangallo.

DE TWEEDE RONDE

○ 20 **maximumscore 3**

drie van de volgende kenmerken:

- De houten delen hebben verschillende kleurschakeringen/texturen: ze tonen hun verschillende herkomst, of: er zijn verschillende houtsoorten zichtbaar.
- Op de houten delen zijn (resten van) verschillende kleuren verf zichtbaar, restanten van de (afgedankte) meubels.
- De afgebladderde verf op de houten delen verwijst naar eerder 'gebruik'.
- De beschadigingen op de houten delen verwijzen naar reeds opgedane slijtage.
- De onderdelen hebben niet allemaal dezelfde afmeting.

per juist kenmerk

1

Vraag	Antwoord	Scores
○ 21	maximumscore 2 twee van de volgende redenen: → Naar het materiaal moet (op diverse plaatsen) worden gezocht/is van verschillende kanten afkomstig; het kan niet 'en masse' bij de groothandel (in dezelfde afmetingen) worden besteld. → Het sloophout moet op geschiktheid (kwaliteit en mogelijk hergebruik) worden geselecteerd en bewerkt (afkorten, vijlen, schuren). → De kast is ambachtelijk totstandgekomen. → De kast is een uniek product. per juiste reden	1
○ 22	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Hij maakt van reeds gebruikte materialen een nieuwe kast en bespaart daarmee op nieuwe grondstoffen en/of gaat - op kleine schaal - de ontbossing tegen, of: hij voorkomt hiermee milieubelastende verbranding.	
○ 23	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Ten behoeve van het vervoer dient het object gedemonteerd te worden en de afzonderlijke lades moeten apart verpakt worden. Op de nieuwe tentoonstellingsplek moeten de uitgepakte delen weer opnieuw worden geordend en samengebonden. Een nieuwe ordening (van zoveel en zo verschillende lades) is nooit precies hetzelfde.	
○ 24	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Het object is opgebouwd uit (een groot aantal) lades (die open en dicht kunnen en) waarin voorwerpen kunnen worden opborgen (zoals gebeurtenissen en ervaringen in je geheugen).	
○ 25	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: De wijze waarop de lades zijn gestapeld en daarna middels een riem zijn samengevoegd, lijkt een willekeurig karakter te hebben: er is sprake van diverse richtingen, of: de lades staan schots en scheef, of: de ordening kan variëren.	
○ 26	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: De ruimtes tussen de lades in - min of meer toevallig ontstaan door de kracht waarmee en de wijze waarop de riem wordt samengetrokken - verbeelden de niet-opgeslagen ervaringen en gebeurtenissen.	
○ 27	maximumscore 2 • <i>Eenvoud</i> Dit ontwerp lijkt eenvoudig totstandgekomen: het is opgebouwd uit reeds bestaande, kant-en-klare vormen/elementen en heeft een eenvoudige constructie. • <i>Humor</i> Het ontwerp is in concept en vormgeving ongebruikelijk en speels doordat de onderdelen 'schots en scheef' lijken te staan.	1 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

○ 28 **maximumscore 3**

drie van de volgende antwoorden:

- ordening: willekeurig/chaotisch bij Remy in tegenstelling tot symmetrisch/streng bij Sotssas
- constructie/structuur: demontabel en variabel bij Remy in tegenstelling tot een 'vaste' structuur/opbouw bij Sotssas
- kleur: sober bij Remy in tegenstelling tot kleurrijk/bont bij Sotssas
- vorm: 'gesloten' bij Remy in tegenstelling tot 'open' bij Sotssas
- materiaal: afval/gerecycled materiaal bij Remy in tegenstelling tot nieuw (plaat)materiaal bij Sotssas

per juist antwoord

1

○ 29 **maximumscore 2**

twee van de volgende kenmerken:

- kleurrijk karakter
- lineair karakter
- open structuur
- diversiteit aan richtingen
- De staanders staan in een hellend vlak ten opzichte van de liggers (die grotendeels horizontaal zijn) en bieden (voor boeken) niet een optimale, open ruimte.

per juist kenmerk

1

oudhollands

○ 30 **maximumscore 1**

één van de volgende antwoorden:

- Tegels hebben een glad oppervlak en zijn daardoor gemakkelijk/goed schoon te maken van roet, vuil en vocht.
- Tegels zijn onbrandbaar.

○ 31 **maximumscore 2**

- De bewoners zaten veelal om deze schouw omdat het de enige plek in huis was waar het 's winters warm was; (daardoor konden ze op gemakkelijke manier kennis nemen van en spreken over (de inhoud van) de bijbel)
- In die tijd waren nog veel mensen analfabeet; afbeeldingen waren bij uitstek geschikt om hen toch over de bijbel (en het geloof) te instrueren

1

1

○ 32 **maximumscore 2**

twee van de volgende aspecten van de vormgeving:

- overeenkomstige (centrale) compositie
- overeenkomstig licht / donker
- overeenkomstig lineair karakter
- overeenkomstig monochroom karakter

per juist aspect van de vormgeving

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

○ 33 **maximumscore 3**

drie van de volgende aspecten van de vormgeving:

- Op de tegel ontbreekt de tekst.
- De voorstelling is op de tegel in een rond kader geplaatst.
- De hoeken van de tegel zijn voorzien van een (naturalistische) decoratie.
- De voorstelling op de tegel is in (blauwe) kleur aangebracht.
- De voorstelling op de tegel is (als gevolg van de techniek) schematisch(er).
- De tegel heeft een vierkant formaat.
- Figuren op de tegel nemen een kleiner deel van het beeldvlak in.
- De lucht op de tegel is minder donker / dreigend.
- De figuren zijn schematischer van vorm.

per juist aspect van de vormgeving

1

○ 34 **maximumscore 3**

drie van de volgende voorbeelden:

- polderland, of: bollen-/graanvelden
- water(vlakten)
- (wind)molens
- boerderijen
- vee
- vuurtoren
- boeren
- schelpen
- vogels
- wilgen
- watertoren

per juist voorbeeld

1

○ 35 **maximumscore 3**

voorbeelden van goede antwoorden zijn:

- personen in klederdracht
- oude zeilschepen
- (wind)molens
- kanon
- mammoet
- ploegende boer

per juist voorbeeld

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

○ 36 **maximumscore 2**

voorbeelden van goede antwoorden zijn:

- vliegtuigen
- zendmast
- windturbo/-tunnel
- moskeeën
- (grote/hoge) brug/dam
- auto
- hijskraan

per juist voorbeeld

1

○ 37 **maximumscore 2**

twee van de volgende voorbeelden:

- Het werk bevat veel ornamenten (evenveel als de figuratieve voorstellingen)
- Het werk heeft sierlijke vlakken in hoeken en randen.
- Het werk heeft een lineair karakter.
- Het werk heeft (zich herhalende) motieven.

per juist voorbeeld

1

○ 38 **maximumscore 1**

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Hij zet moderne en traditionele beelden (uit de Nederlandse samenleving) naast elkaar.

inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 31 mei naar Cito.

BRONNEN

Met dank aan

Afbeelding 14: Droog Design

Afbeelding 15: Tejo Remy

Afbeelding 16: Groninger Museum

Afbeelding 20, 21 en 22: Hugo Kaagman

Het Cito heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Diegene die desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2006

tijdvak 2

BEELDENDE VAKKEN CSE GL EN TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel

1 REGELS VOOR DE BEOORDELING

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 ALGEMENE REGELS

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examiner of de gecommitteerde meent dat in een toets of in het beoordelingsmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.

Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.

De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

N.B. Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 VAKSPECIFIEKE REGELS

Voor dit centraal schriftelijk examen beeldende vakken GL en TL kunnen maximaal 70 scorepunten worden behaald.

4 BEOORDELINGSMODEL

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

MARILYN MONROE

○ 1 **maximumscore 1**

één van de volgende antwoorden:

- Stills en krantenfoto's hebben veelal betrekking op films, dagelijkse onderwerpen en gebeurtenissen en niet op 'verheven' thema's (zoals veelal in de (schilder)kunst).
- Fotograferen wordt niet gezien als een vorm van kunst: zonder kunstzinnige interventie van een kunstenaar wordt de werkelijkheid (door een camera) alleen maar geregistreerd.
- Het wordt als ongepast gezien werken van anderen aan te wenden voor eigen gebruik.

○ 2 **maximumscore 4**

vier van de volgende aspecten van de vormgeving:

- herhaling (negen maal) van een portret
- uitsnede van het 'origineel'
- toevoeging van verschillende kleuren, of: toepassing van onnatuurlijke kleuren
- geringe(re) plasticiteit
- schematisering van vormen
- vergroting van het formaat
- toepassing van zeefdruktechniek
- wijziging van licht-donkercontrasten

per juist aspect van de vormgeving

1

○ 3 **maximumscore 3**

drie van de volgende kenmerken:

- Alle delen zijn opgebouwd uit egale kleurvlakken.
- De voorstelling (van alle delen) heeft overeenkomstige contourlijnen.
- De kleurvlakken in de delen vertonen ten opzichte van elkaar kleine verschuivingen.
- Het werk is een 'herhaling': negen keer zie je dezelfde (uitsnede van) voorstelling als die van afbeelding 1.

per juist kenmerk

1

○ 4 **maximumscore 2**

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Als ontwerp en sjabloon gemaakt zijn, is het 'creatieve' proces voor de kunstenaar grotendeels achter de rug: de uitvoering is een technische handeling. Bij het werken met sjablonen blijft een persoonlijk handschrift achterwege.

Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- 5 **maximumscore 1**
 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
 Het maken van sjablonen maakt het mogelijk dat een werk meerdere malen kan worden afgedrukt. Een grotere oplage is goedkoper dan het maken van een uniek (kunst)werk.

- 6 **maximumscore 3**
 drie van de volgende kenmerken:
 → het portret van de filmster Monroe (tevens popart-kunstwerk)
 → de Engelse tekst LOVE (tevens popart-kunstwerk)
 → (stars and stripes van) de Amerikaanse vlag (onder meer op het centraal geplaatste hart)
 → de hamburger
 → diverse popartkunstwerken (die veelal gebaseerd zijn op reclame)

per juist kenmerk 1

- 7 **maximumscore 1**
 één van de volgende antwoorden:
 → De voorwerpen zijn uit hun oorspronkelijke context gehaald.
 → De voorwerpen komen uit onderling zeer verschillende contexten.
 → De voorwerpen zijn verschillend van formaat.
 → De voorwerpen lijken willekeurig op de ondergrond geplaatst.

- 8 **maximumscore 2**
 twee van de volgende manieren:
 → Yero maakte het oorspronkelijke tweedimensionale beeld ruimtelijk.
 → Yero verving het décolleté van Monroe door een uniform.
 → Hij verleent haar beeltenis glans.

per juiste manier 1

- 9 **maximumscore 1**
 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
 Op diverse plaatsen in het kunstwerk is de Amerikaanse vlag verknipt en/of beschadigd, of: in Amerika is sprake van geweld, of: in Amerika wordt ongezond gegeten, of: Amerika is een consumptiemaatschappij.

EEN PLATTEGROND KOMT TOT LEVEN

- 10 **maximumscore 2**
 twee van de volgende kenmerken:
 → de hoge en smalle ruimte
 → de grote hoeveelheid licht dat door de hoge en hooggeplaatste vensters naar binnen valt
 → de grote hoeveelheid dunne (samengestelde) zuilen / verticale elementen die overlopen in (de ribben van) het gewelf
 → de spitsvormige elementen /spitsbogen in gewelf en gevel

per juist kenmerk 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

○ 11 **maximumscore 2**

twee van de volgende antwoorden:

- De zuilen verwijzen naar boomstammen.
- De spitsbogen / boogvormen verwijzen naar takken / kruinen van bomen.
- De 'dichtheid' van de zuilen verwijst naar een (dicht) bos.
- De decoraties (in de kapitelen) verwijzen naar bladeren.

per juist antwoord

1

○ 12 **maximumscore 3**

drie van de volgende kenmerken:

- Er is sprake van symmetrie.
- De kathedraal bestaat uit een smal gedeelte dat rechte wanden heeft en een (breder) gedeelte dat een gebogen (gelobde) wand heeft.
- De plattegrond geeft informatie over de hoeveelheid zuilen.
- De plattegrond geeft informatie over de (regelmatige) plaatsing van de zuilen.
- De plattegrond geeft informatie over de geleding / onderverdeling (in kapellen en beuken).

per juist kenmerk

1

○ 13 **maximumscore 2**

twee van de volgende aspecten:

- de strenge symmetrie
- de bestrating / paden, geënt op de lijnen en kruisjes van de plattegrond van de kathedraal van Reims
- de strenge / regelmatige afstanden tussen de bomen onderling
- het 'goed onderhouden' karakter, of: het kort gemaaid gras

per juist aspect

1

○ 14 **maximumscore 2**

- Groen verwijst naar de groene kleur van de bomen (in de zomer) en/of naar de 'groene natuur' / de groene omgeving
- Kathedraal verwijst naar (fysieke) elementen van een kathedraal die in dit werk een rol spelen: de plattegrond, de positie van de bomen (op de plaats van de zuilen) en de enorme hoogte (van de bomen)

1

1

○ 15 **maximumscore 3**

drie van de volgende antwoorden:

- Het werk is gebaseerd op de vorm van een gotisch bouwwerk.
- Het werk kan alleen door het fenomeen 'licht' - zo eigen aan een gotische kathedraal - groeien (en zijn vorm krijgen).
- Het werk moet groeien alvorens zijn vorm te krijgen.
- De titel trekt een parallel tussen de lange bouwperiode van de kathedraal en de (langzame) groei van dit werk.

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- **16 maximumscore 1**
Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
De Groene Kathedraal heeft geen (fysiek) gewelf: het opent zich naar boven en daardoor is de hoogte niet-begrensd (en dat is de kathedraal van Reims wel).
- **17 maximumscore 1**
Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
Boezem 'voegt' met dit - op een kathedraal gebaseerd - werk Almere toe aan al die andere, oudere steden die een kathedraal hebben (en daar identiteit aan ontleen), of: hij geeft Almere een geheel eigen identiteit door deze eigentijdse 'kathedraal' te bouwen.
- **18 maximumscore 3**
drie van de volgende kenmerken:
→ is gesitueerd in een natuurlijke omgeving
→ is ruim van opzet
→ heeft ruim uitzicht
→ biedt speelmogelijkheden
→ is lommer- en schaduwrijk
- per juist kenmerk 1
- **19 maximumscore 1**
één van de volgende antwoorden:
→ *De Groene kathedraal* verwijst naar een kerk waarin huwelijken worden ingezegend.
→ Een dergelijke entourage draagt bij aan het feestelijke karakter van een huwelijksplechtigheid.
- **20 maximumscore 1**
Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
De plattegrond, de vorm en de contour van *De Groene Kathedraal* blijven in negatieve vorm bewaard en daardoor ook de herinnering.

DESIGN EN REDESIGN

- **21 maximumscore 3**
drie van de volgende aspecten van de vormgeving:
→ heldere opbouw / eenvoudige ordening
→ (opbouw uit) eenvoudige / wiskundige vormen
→ eerlijk materiaalgebruik, of: eenvoudige materiaalkeuze
→ ontbreken van decoratieve en/of kleurrijke toevoegingen
→ zichtbare (hout)constructie, of: eenvoudige constructie
- per juist aspect van de vormgeving 1
- **22 maximumscore 1**
Mendini heeft de rugleuning verlengd, of: Mendini heeft de rechthoekige rugleuning getransformeerd in een kruisvormige rugleuning.
- **23 maximumscore 1**
één van de volgende antwoorden:
→ Mendini verwijst door het aanbrengen van de kruisvorm naar de beroemde status / verering / van de *Zigzagstoel* van Rietveld.
→ Mendini voegt een antropomorf (lijkend op een mens) karakter aan de stoel toe.
→ Mendini voegt christelijke symboliek aan de stoel toe.

Vraag	Antwoord	Scores
○ 24	maximumscore 2 twee van de volgende antwoorden: → De stoel is moeilijk vast te pakken / op te tillen. → De stoel is gemaakt van massief hout, dus zwaar en moeilijk te verplaatsen. → De elementen waaruit de stoel is opgebouwd komen in rechte en/of scherpe hoeken samen; daardoor kunnen vrij gemakkelijk (kleine) verwondingen ontstaan. → De toepassing van hard en stug materiaal beoogt een actieve houding (en daardoor is zitten op deze stoel niet 'relaxed'. per juist antwoord	1
○ 25	maximumscore 2 twee van de volgende kenmerken: → de organische (plaat)vorm van de toegevoegde rugleuning → het aanbrengen van 'sprietten / tentakels' → de toepassing van felle kleuren in rugleuning en de bolletjes aan de uiteinden van de sprietten / tentakels per juist kenmerk	1
○ 26	maximumscore 2 twee van de volgende overeenkomsten: → de pointillistische wijze van schilderen / overeenkomstige hanteringswijze → overeenkomstige kleurcontrasten → overeenkomstige kleuren per juiste overeenkomst	1
○ 27	maximumscore 2 twee van de volgende antwoorden: → Mendini neemt als uitgangspunt voor dit eerbetoon een fauteuil waarin je comfortabel kunt zitten en lezen. → Mendini beschildert deze in de stijl van een door Proust geliefd schilder. → De stoel lijkt op een troon. per juist antwoord	1
○ 28	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: De stoelen worden stuk voor stuk met de hand beschilderd; enige verschillen zijn daar - ondanks de overeenkomstige schilderwijze - inherent aan.	
○ 29	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Mendini voegt aan bestaand beeldend werk nieuwe elementen toe, vaak afkomstig uit verschillende bronnen. Daardoor verandert niet alleen de vorm, maar ook de betekenis.	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

SCHOONHEID, VAN BUITEN EN VAN BINNEN

- 30 **maximumscore 2**
 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
 Het beeld stelt een vrouwelijk naakt voor dat perfect geproportioneerd is, mooie rondingen en een zachte huid heeft, in evenwicht staat en sensitiviteit uitstraalt.
- Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven 1
- 31 **maximumscore 2**
- de keuze voor wit marmer: de lichte kleur van het materiaal versterkt de 'perfecte' anatomie 1
 - de gladde textuur van het marmer: het benadrukt de 'perfecte' anatomie 1
- 32 **maximumscore 2**
 twee van de volgende antwoorden:
 → Hij doet ingrepen in / maakt openingen / lades in een beeld dat als een 'absoluut sculpturaal hoogtepunt' wordt ervaren.
 → Hij wendt andere / goedkopere materialen aan, of: hij brengt op het brons gips aan.
 → Op de (vijf) lades bevestigt hij veertjes.
 → Zijn ingrepen dagen uit tot aanraken van het beeld, met name van borst en buik.
 → Het beeld heeft de helft van het formaat van de *Venus van Milo*.
- per juist antwoord 1
- 33 **maximumscore 2**
 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
 Naast de buitenkant, die zichtbaar blijft, heeft Dali ook een deel van de binnenkant van de mens verbeeld: door middel van lades die open (en weer gesloten) lijken te kunnen worden. Hierdoor krijgt de beschouwer deels zicht op het 'innerlijk' van de mens.
- Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven 1
- 34 **maximumscore 2**
 twee van de volgende manieren:
 → De lichtval zorgt voor een verloop van licht naar donker, of: de lichtval benadrukt de plasticiteit van haar lichaam.
 → Zij plaatste haar lichte, monochrome lichaam tegen een donkere achtergrond.
 → Zij maakte een zwartwit-opname.
- per juiste manier 1
- 35 **maximumscore 2**
 twee van de volgende antwoorden:
 → De opname toont Lapper zoals de *Venus van Milo*: naakt.
 → De opname brengt het gemis van armen - zoals bij de *Venus van Milo* - in beeld.
 → Lapper lijkt eenzelfde contraposto-houding aan te nemen.
 → De opname kent eenzelfde, donkere achtergrond.
 → Beide beelden zijn licht van kleur.
- per juist antwoord 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- **36 maximumscore 1**
 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
 Door op een overeenkomstige manier als de *Venus van Milo* te worden afgebeeld, eist ze van de beschouwer eenzelfde aandacht / dwingt ze bij de beschouwer respect af voor háár lichamelijke schoonheid / persoonlijke kracht.
- **37 maximumscore 1**
 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
 Een zichtbare handicap is voor vele mensen een schokkende ervaring; het 'ongegeneerd' en onverhuld tonen ervan choqueert velen nog meer.
- **38 maximumscore 2**
 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
 Lapper, een vrouw die zichzelf en haar handicap letterlijk blootgeeft, vraagt op deze wijze aandacht voor haar eigen lichaam, dat zoals vele lichamen, niet volmaakt is. Zij doorbreekt met dit beeld het taboe dat op handicaps en niet-volmaakte lichamen rust. Zij draagt daardoor bij aan het opbouwen van zelfvertrouwen van velen.

Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven

1

inzenden scores

Voor dit examen hoeft u geen afnamegegevens aan Cito te verstrekken.

BRONNEN / FOTORECHTEN

Met dank aan:

Afbeelding 3 en 4	Osvaldo Yero, Vancouver, Amerika Tiffany Fairall, ASU Art Museum, Tempe, Amerika
Afbeelding 8 en 9	Stichting Biofaan, Almere
Afbeelding 10 en 10a	Fred van de Brink, Arnhem
Afbeelding 16	Museum Boymans van Beuningen, Rotterdam
Afbeelding 18	Alison Lapper, Courtesy of Britart.com

Cito heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Diegene die desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2005

tijdvak 1

BEELDENDE VAKKEN CSE GL EN TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel

1 REGELS VOOR DE BEOORDELING

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 ALGEMENE REGELS

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar een keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examiner of de gecommitteerde meent dat in een toets of in het beoordelingsmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
Voor de beroepsgerichte programma's in de basisberoepsgerichte leerweg geldt:
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de door het bevoegd gezag gegeven regels.

N.B. Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 VAKSPECIFIEKE REGELS

Voor dit centraal schriftelijk examen Beeldende vakken GL en TL kunnen maximaal 75 scorepunten worden behaald.

4 BEOORDELINGSMODEL

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

HET ONTSIERDE LICHAAM

- 1 **maximumscore 3**
drie van de volgende manieren:
→ De sieraden (en degenen die ze dragen) zijn in kleine, afgesloten ruimten tentoongesteld.
→ De sieraden (en degenen die ze dragen) kunnen slechts door één persoon tegelijk worden bekeken.
→ De sieraden (en degenen die ze dragen) zijn slechts vanuit één punt/door een gaatje zichtbaar.
→ Toeschouwers zijn (zeer) nabij/dichtbij de foto's van degenen die de sieraden dragen.

per juiste manier 1
- 2 **maximumscore 2**
• De beschouwer wordt gedwongen elk sieraad afzonderlijk waar te nemen, of: de beschouwer moet de sieraden vanuit één (vastgelegd) punt kijken, of: de beschouwer moet door kleine gaatjes de sieraden waarnemen 1
• De beschouwer moet op zijn beurt wachten 1
- 3 **maximumscore 2**
twee van de volgende kenmerken:
→ groot formaat van 'schakels'
→ (strijdende) ridders
→ (fiere) paarden
→ (vecht) wapens
→ materiaalkeuze: sterk (en bijna onverwoestbaar)

per juist kenmerk 1
- 4 **maximumscore 1**
Ja, zij heeft voor Fedde als het ware een lauwerkrans gemaakt, of: het sieraad leidt de aandacht af.
of:
Nee, het litteken van deze jongen die een (dergelijk groot en opvallend) sieraad draagt, valt nog meer op.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- **5 maximumscore 2**
 twee van de volgende kenmerken:
 → Hij heeft een ontspannen houding.
 → Hij kijkt de beschouwer lachend aan.
 → Zijn handicap krijgt veel aandacht, of: hij toont zijn beschadigde hand openlijk.
 → De opname heeft een 'glamourachtige' sfeer: ontbloot bovenlijf/cap.
 per juist kenmerk 1
- **6 maximumscore 2**
 twee van de volgende manieren:
 → De uitwaaiende vorm verwijst naar ontstoken/ontploffend vuurwerk.
 → De bonte kleuren verwijzen naar het kleurrijke karakter van (veel) vuurwerk.
 → De steentjes verwijzen naar de schittering van vuurwerk.
 → De metalen constructie verwijst naar vuurwerkhuls.
 per juiste manier 1
- **7 maximumscore 1**
 Ik vind dat de armband het litteken overschaduw, omdat het door zijn opvallende vormen en kleuren het litteken wegdrukt en/of het litteken wordt pas in tweede instantie waargenomen.
 of:
 Ik vind dat de armband het litteken benadrukt, omdat de aandacht van de beschouwer juist naar de verminking wordt getrokken.

DE WANHOOP VAN MUNCH

- **8 maximumscore 2**
 twee van de volgende kenmerken:
 → opgebouwd uit (slechts) enkele lijnen
 → lijnen lijken snel/uit de losse pols getrokken
 → geringe detaillering
 per juist kenmerk 1
- **9 maximumscore 4**
 vier van de volgende veranderingen:
 → toevoeging van kleur/rood
 → toevoeging van (diverse) grijs tinten
 → toevoeging van twee figuren (links)
 → verplaatsing van man naar voorgrond
 → vlakken (met contouren) in plaats van lijnen
 → (enige) plasticiteit (in man vooraan)
 → meer diepte gesuggereerd/minder weidsheid (aangebracht)
 → (liggend formaat vervangen door) staand formaat
 → teksten toegevoegd
 → kader toegevoegd
 → verandering van standpunt/verdwijnpunt/perspectief
 per juiste verandering 1

Vraag	Antwoord	Scores
○ 10	maximumscore 1 één van de volgende kenmerken: → Figuur is op rug weergegeven. → Individuele trekken ontbreken. → Plaatsing van de figuur is decentraal (in het beeldvlak). → Figuur is een (relatief) klein onderdeel van het schilderij.	
○ 11	maximumscore 3 drie van de volgende antwoorden dienen de volgende strekking te hebben: → Door de frontaliteit van de figuur op afbeelding 11 wordt de beschouwer nadrukkelijker geconfronteerd met de emotie dan bij de afgewende figuur op afbeelding 10. → Door de wijd geopende mond van de figuur op afbeelding 11 is de wanhoop (duidelijk/bijna 'hoorbaar') aanwezig; dit in tegenstelling tot de figuur op afbeelding 10 waarbij de beschouwer geen zicht heeft op zijn gelaat/emotie. → Door de wijd geopende ogen van de figuur op afbeelding 11 is de wanhoop duidelijk zichtbaar; dit in tegenstelling tot de figuur op afbeelding 10 waarbij de beschouwer geen zicht heeft op zijn blik. → Op afbeelding 11 wordt de wanhoop benadrukt door het omsluiten van het hoofd door de handen; op afbeelding 10 ontbreekt deze houding en is de wanhoop (dus) minder nadrukkelijk aanwezig. → Op afbeelding 11 wordt de wanhoop van de centrale figuur versterkt door het grote contrast dat hij met de rustig ogende mannen op de achtergrond vormt; op afbeelding 10 zijn die figuren niet of nauwelijks zichtbaar en ontbreekt dat contrast. → Op afbeelding 11 wordt de wanhoop van de centrale figuur versterkt door de dynamische achtergrond in het landschap; op afbeelding 10 is het landschap minder dynamisch, minder grof en draagt daardoor weinig bij aan de wanhoop van de figuur.	
	per volledig juist antwoord	1
	Indien alleen aspect van de voorstelling is genoemd	0
○ 12	maximumscore 2 twee van de volgende aspecten van de vormgeving: → (vrij) centrale positie van het hoofd in de compositie → lichte/bleke kleur van het gelaat → abstrahering/deformatie van persoon en landschap → grove/heftige hanteringswijze, of: kwaststreken zichtbaar, of: heftig gebogen lijnen → fel kleurgebruik/contrasterende kleuren	
	per juist aspect van de vormgeving	1
○ 13	maximumscore 2 • vergelijkbare houding: handen om het hoofd • overeenkomstige 'negatieve ruimten': holle ogen/open mond	1 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

○ 14 **maximumscore 2**

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Er bevinden zich twee schreeuwende figuren op het schilderij, of: het schilderij is niet de oorspronkelijke schildering van Munch, maar een 'nakomeling', of: het schilderij toont niet alleen de (innerlijke) angst van de mens zelf, maar ook de angst voor een dreiging van buitenaf.

Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven

1

○ 15 **maximumscore 2**

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Het schilderij van Munch is een symbool van het fenomeen wanhoop. Het citeren ervan/ het verwijzen ernaar roept bij de beschouwer herkenning op. Als een kunstenaar een dergelijk bekend beeld als uitgangspunt voor zijn eigen werk neemt, trekt het - vooral bij 'het grote publiek' - bij voorbaat aandacht, vanwege de herkenning, meer dan bij een nieuw, dus onbekend, beeld.

Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven

1

LITTEKENS IN DE STAD

○ 16 **maximumscore 2**

Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:

Er is sprake van een hoge bouwdichtheid: er staan veel gebouwen die dicht 'op elkaar' staan. Daarnaast zijn ze erg hoog en tellen vele verdiepingen. Al deze aspecten samen maken het mogelijk dat op een relatief klein oppervlak vele (duizenden) mensen (tegelijkertijd) werkzaam kunnen zijn.

Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven

1

○ 17 **maximumscore 1**

Omdat de gebouwen waarin deze bedrijven zitten hoog (hoger dan de andere gebouwen) zijn, lijken ze belangrijk(er) en machtiger dan andere bedrijven, of: deze bedrijven ontlenen aan de enorme hoogte (een deel van hun) status.

○ 18 **maximumscore 3**

drie van de volgende argumenten:

- De gebouwen overlappen elkaar niet, of: ze worden niet of nauwelijks overlapt door de andere gebouwen.
- De gebouwen bevinden zich (bijna) in het centrum van het beeldvlak/de opname.
- De gebouwen vormen de top van een driehoekscompositie (die alle gebouwen in Manhattan samen vormen).
- De gebouwen zijn gefotografeerd tegen een (bijna) wolkenloze hemel/egale lucht (waardoor hun contouren goed zichtbaar zijn).
- Er is grote, lege voorgrond (gevormd door groot (niet-bevaren) water(oppervlak)).

per juist argument

1

Vraag	Antwoord	Scores
○ 19	maximumscore 2 twee van de volgende kenmerken: → transparant(er) karakter → glanzend(er) oppervlak → is/likt rond(er) → loopt taps toe → heeft 'antenne' (die bij de andere ontbreekt) per juist kenmerk	1
○ 20	maximumscore 2 twee van de volgende overeenkomsten: → Het zijn alle smalle, hoge gebouwen/verticale elementen. → Ze lijken een vierhoekige plattegrond (rechthoekig of trapeziumvormig) te hebben. → De bovenkant van elk gebouw wordt gevormd door hellend vlak. → Op-/aflopende hoogten, of: Ze suggereren samen (oplopende) treden van een trap. per juiste overeenkomst	1
○ 21	maximumscore 2 twee van de volgende argumenten: → Het is lichter van kleur. → Het heeft wisselende hoogtes. → De afzonderlijke gebouwen zijn verschillend 'georiënteerd'. → Het heeft een open(er)/transparant(er) karakter. → Het heeft hellende daken/schuine daken. → Het belangrijkste gebouw lijkt een cilindrische vorm te hebben. → De verschillende gebouwen zijn in een halve cirkel geordend. per juist argument	1
○ 22	maximumscore 2 twee van de volgende kenmerken: → Beide zijn hoog. → Beide hebben een smalle vorm. → Beide hebben een spits toelopende vorm. → Beide zijn licht/groen van kleur. per juist kenmerk	1
○ 23	maximumscore 2 • Door 1776 voet als een van de maten van zijn ontwerp te nemen verwijst hij naar (de in 1776 verworven) vrijheid • Op deze wijze draagt hij bij aan het vertrouwen in het Amerikaanse vermogen nieuwe vrijheid te verwerven, of: hij draagt daardoor bij aan het herstel van de vrijheid/het overwinnen van terreur	1 1
○ 24	maximumscore 1 Als het WTC herbouwd is, bevindt zich het 'machtigste' gebouw ter wereld weer in het land dat zichzelf als de machtigste natie van de wereld beschouwt (en dan kan het WTC dat elan weer uitstralen).	

Vraag	Antwoord	Scores
○ 25	maximumscore 1 Het lichaam is (in het midden) opengereten, net zoals bij een verwoesting/de stad Rotterdam, of: in het midden van het lichaam bevindt zich een groot gat dat verwijst naar verwoestingen/de gebeurtenissen in Rotterdam, of: door de houding van de figuur verwijst Zadkine naar de wanhoop die door deze verwoesting ontstond.	
○ 26	maximumscore 2 twee van de volgende aspecten: → opgeheven/gespreide armen → hoofd in nek/gezicht ten hemel gericht → 'neerziggende' benen per juist aspect	1
○ 27	maximumscore 1 één van de volgende argumenten: → Het beeld is in 'stoer' materiaal/metaal uitgevoerd. → Het beeld is sterk geschematiseerd/opgebouwd uit grote (metalen) elementen. → De textuur is glanzend (waardoor de krachtige houding(en) wordt/worden geaccentueerd). → Het beeld is gelast/toont zichtbare lasnaden.	
○ 28	maximumscore 1 De (negatieve/verdiepte) ruimten verwijzen naar de voormalige standplaats van de torens/de plaats waar de (voeten van de) torens hebben gestaan; nu ze verdwenen zijn, resten alleen (nog) hun sporen.	
○ 29	maximumscore 2 twee van de volgende manieren: → lege ruimte → sober van vorm, of: overzichtelijke ruimte → weinig kleur, of sober van kleur → weinig of geen decoratie per juiste manier	1
○ 30	maximumscore 2 • In een sobere ruimte is weinig te zien en wordt de bezoeker niet afgeleid waardoor hij zich kan concentreren op de ramp van 2001 (en andere rampen) • Een lege ruimte verwijst naar de leegheid die slachtoffers achterlaten/naar overledenen (en het verlies dat men daarbij ervaart) in het algemeen	1 1
○ 31	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Zadkine toont een (krachtige/gespierde) mens die, ondanks verlies/tegenslag, opstaat/herrijst/wil overleven. (Hij doet dat door middel van figuratie.)	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- 32 **maximumscore 2**
- *Licht* 1
Zonder licht bestaat er geen (of nauwelijks) leven. Hier is het wellicht het belangrijkste element van het monument. Licht dat, zoals hier van boven komt, verwijst naar hoop en kracht.
 - *Water* 1
Water is een van de eerste levensbehoeften (en is nodig om te (over)leven); water dat stroomt verwijst naar het leven dat dóórgaat.

OP JEZELF EN SAMEN STERK

- 33 **maximumscore 3**
drie van de volgende kenmerken:
→ de capeachtige vorm
→ de capuchon (met klep)
→ de zakken / armsgaten
→ de sluiting (in de vorm van een rits en drukknopen) middenvoor
→ de (schijnbaar) isolerende stof
→ de soepel vallende stof
→ de open onderkant

per juist kenmerk 1
- 34 **maximumscore 3**
drie van de volgende kenmerken:
→ Het materiaal is zo licht dat het gemakkelijk te vervoeren is.
→ Een eigen onderdak is altijd onder handbereik.
→ De combinatie van woonruimte en kleding leidt reductie van de bagage.
→ Zakken verlenen *Habitent* veel (af te sluiten) bergruimte.
→ Het materiaal beschermt tegen diverse weersomstandigheden.
→ De *Habitent* is - in geval van nood - (standaard) voorzien van divers gereedschap (zaklantaarn/fluit).

per juist kenmerk 1
- 35 **maximumscore 1**
Lucy Orta wil haar objecten tentoonstellen op die locaties waar deze mensen leven, of: musea zijn daarom - in het algemeen - hiervoor weinig geschikte locaties.
- 36 **maximumscore 1**
Lucy Orta geeft daarmee aan dat de samenleving weinig oog heeft voor de problemen van dak- en thuislozen en/of (te) weinig of niets voor deze kwetsbare mensen onderneemt.
- 37 **maximumscore 2**
twee van de volgende aspecten:
→ de (overeenkomstige) rode kleur van de objecten
→ de identieke blauwe belijning
→ het overeenkomstige materiaal
→ het 'afgesloten' karakter van de samengevoegde elementen
→ de identieke (zich herhalende) vorm

per juist aspect 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

● 38 B

○ 39 **maximumscore 2**

twee van de volgende manieren:

- Allen zijn middels 'slurven' (onlosmakelijk) aan/met elkaar verbonden.
- Anderen zijn (steeds) onder handbereik/directe nabijheid.
- Figuren vormen netwerk / schakels van een groter geheel.
- Teksten als 'heart', 'nexus', 'link' verwijzen naar onderlinge band.

per juiste manier

1

○ 40 **maximumscore 2**

twee van de volgende kenmerken:

- Teksten verwijzen naar leuzen (op spandoeken).
- Figuren staan 'in het gelid' / opgesteld als groep (demonstranten).
- Identieke kleding reduceert figuren tot (redelijk) anonieme personen.
- Identieke kleding verwijst naar een gezamenlijk doel (waarvoor gedemonstreerd lijkt te worden).
- De locatie - op straat - is identiek aan de locaties waar doorgaans demonstraties of optochten plaatsvinden.

per juist kenmerk

1

inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma Wolf of vul de scores in op de optisch leesbare formulieren.

Zend de gegevens uiterlijk op 1 juni naar de Citogroep.

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2005

tijdvak 2

BEELDENE VAKKEN CSE GL EN TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel

1 REGELS VOOR DE BEOORDELING

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 ALGEMENE REGELS

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal

- scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
 - 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
 - 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
 - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar een keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 7 Indien de examiner of de gecommitteerde meent dat in een toets of in het beoordelingsmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
 - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
 - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.

Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.

De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

Voor de beroepsgerichte programma's in de basisberoepsgerichte leerweg geldt:
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de door het bevoegd gezag gegeven regels.

N.B. Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 VAKSPECIFIEKE REGELS

Voor dit centraal schriftelijk examen beeldende vakken GL en TL kunnen maximaal 73 scorepunten worden behaald.

4 BEOORDELINGSMODEL

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

TEN STRIJDE

- 1 **maximumscore 2**
twee van de volgende kenmerken:
→ borst en rug zijn (geheel) bedekt
→ toepassing van stevig materiaal/metaal/ijzer
→ (opbouw uit) elkaar overlappende plaatjes

per juist kenmerk 1
- 2 **maximumscore 2**
twee van de volgende zaken:
→ het beschermt de huid van de soldaat tegen de harde/metalen maliënkolder.
→ het beschermt de soldaat tegen kou/het heeft isolerende werking.
→ het vormt een beschermende laag tegen aanvallen van zwaarden/steekwapens

per juiste zaak 1
- 3 **maximumscore 1**
Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
De maliënkolder is opgebouwd uit vele kleine deeltjes die onderling verbonden zijn, waardoor bewegingen, ook plotselinge, in vele richtingen mogelijk zijn.
- 4 **maximumscore 2**
twee van de volgende kenmerken:
→ beide sluiten 'strak' om het lijf
→ overeenkomstig model (brede kraag, gedetailleerd lijf)
→ beide zijn (rijk) gedecoreerd
→ overeenkomstige kleuren

per juist kenmerk 1
- 5 **maximumscore 3**
 - Het harnas is gemaakt van ijzer/metalen platen 1
 - Het harnas heeft een (geheel) gesloten vorm, of: in het harnas zijn geen of nauwelijks openingen 1
 - Het harnas bedekt een groot deel van het lichaam 1
- 6 **maximumscore 2**
 - Het harnas laat slechts weinig bewegingen toe: er zijn maar een paar scharnierpunten 1
 - Het harnas is zwaar en maakt bewegen moeilijk en traag 1

Vraag	Antwoord	Scores
○ 7	maximumscore 2 twee van de volgende overeenkomsten: → opbouw in (identieke/kleine) elementen → gebruik van metaal → onderlinge constructie van elementen → openingen per juiste overeenkomst	1
○ 8	maximumscore 2 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: De bijnaam wordt (enerzijds) ingegeven door de materiaalkeuze (metaal) en (anderzijds) door de wijze van construeren. Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven	1
○ 9	maximumscore 2 twee van de volgende kenmerken: → toepassing van metalen (delen) → beschadigde/gescheurde kleding → laarzen/kistjes → nethemd verwijst naar maliënkolder → hanenkam verwijst naar helm → toepassing van leer per juist kenmerk	1
○ 10	maximumscore 2 twee van de volgende kenmerken: → verschoten kleuren → versleten/gescheurde/gerafelde kleding → gebruik van (veiligheids)spelden per juist kenmerk	1

RODIN EN DE BURGERS VAN CALAIS

○ 11	maximumscore 3 drie van de volgende voorbeelden: → passieve/gebogen (lichaams)houding → Een aantal figuren laat het hoofd hangen. → Een paar figuren heeft het hoofd afgewend. → opgeheven armen/handen op het hoofd, of: afwerende gebaren van enkele figuren → in zichzelf gekeerde/starende blik per juist voorbeeld	1
------	---	---

Vraag	Antwoord	Scores
○ 12	maximumscore 3 drie van de volgende aspecten van de vormgeving: → donkere kleur (van het materiaal) → verticaal karakter (in de neerhangende gewaden/diepe plooien) → de diversiteit van de richtingen (van figuren/gebaren) → verweerd karakter/(ontstaan) patin per juist aspect	1
○ 13	maximumscore 2 twee van de volgende argumenten: → Figuren zijn in zichzelf gekeerd/kijken elkaar niet aan. → Figuren staan in verschillende houdingen/richtingen. → Tussen figuren zijn grote, lege ruimtes. → Gezichten lijken portretten (van individuele personen). per juist argument	1
○ 14	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Op deze wijze experimenteerde Rodin met voorstelling én vormgeving, of: op deze wijze deed hij ideeën op (die hij inzette bij experimenten) om ze vervolgens in zijn eigen beelden te verwerken.	
○ 15	maximumscore 1 één van de volgende kenmerken: → Figuur staat rechtop, of: figuur heeft zijn rug/schouders recht. → Figuur heeft opgeheven hoofd, of: figuur kijkt vooruit.	
○ 16	maximumscore 2 <i>Voordeel</i> één van de volgende: → Het maken en afdrukken van een foto is doorgaans een middel om objectiever naar (eigen) beelden te kijken dan directe visuele waarneming. → Van een foto kun je meerdere exemplaren/varianten afdrukken waardoor je, zonder in het echte werk in te grijpen, consequenties van mogelijke ingrepen kunt overzien. <i>de volgende reden:</i> → Op een foto kun je (snel en makkelijk) tekenen, waardoor mogelijke effecten van ingrepen (snel en makkelijk) zichtbaar worden.	1
○ 17	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: De beschouwer bevindt zich op hetzelfde niveau/dichtbij, waardoor de voorstelling goed zichtbaar is en de dramatiek meer (in)voelbaar, of: je wordt bijna in de groep figuren opgenomen.	
○ 18	maximumscore 1 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben: Rodin maakte een mal waarin verschillende keren brons gegoten kon worden.	
○ 19	maximumscore 1 Het beeld is elders een universeel symbool voor de lijdende mens.	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

PIJN EN VERDRIET

- 20 **maximumscore 1**
 één van de volgende manieren:
 → hangend hoofd
 → fronsende wenkbrauwen/gesloten ogen, of: verkrampd gezicht
 → bloedende wonden (door zichtbare nagels)
- 21 **maximumscore 1**
 één van de volgende manieren:
 → lijkt flauwgevallen, of: is neergestort en wordt ondersteund
 → hangend hoofd
 → 'lege'/afgewende blik
- 22 **maximumscore 2**
• De groepen worden gescheiden door het (centraal geplaatste) kruis	1
• Ze bevinden zich aan weerszijden van de heuvel	1
- 23 **maximumscore 3**
 drie van de volgende verschillen in de **voorstelling**:
Maria en volgelingen:	Romeinse soldaten:
→ hebben een aureool	→ dragen diverse hoofdtooiën/hebben geen aureool
→ zijn gehurkt/in elkaar gezakt	→ staan rechtop
→ hebben afgewende hoofden	→ hebben opgeheven hoofden, of: hun blikken zijn op Christus gericht
→ kijken terneergeslagen	→ hebben een open blik
→ zijn ongewapend	→ dragen wapens
→ voeten zijn onzichtbaar	→ voeten zijn zichtbaar (en voorzien van schoenen)
- per juist verschil 1
- 24 **maximumscore 1**
 Het gebruik van kostbare materialen draagt bij aan het belang van een dergelijk boek, of: draagt bij aan 'heilige'/'goddelijke' karakter van de boodschap, of: het gebruik van kostbare materialen is een eerbetoon aan God en aan het christelijke geloof.
- 25 **maximumscore 3**
 drie van de volgende kenmerken:
 → het 'doorgezakte'/getekende lichaam
 → de lichte lichaamskleur van Christus
 → de gespreide, verkrampde vingers
 → het afhangende hoofd
 → de gesloten ogen
 → de open mond
 → de talloze wonden/verwondingen (over gehele lichaam verspreid)
- per juist kenmerk 1

Vraag	Antwoord	Scores
○ 26	maximumscore 2 - De donkere, (vrij) egale achtergrond vormt een groot contrast met de lichte tinten in de kruisingscène in de voorgrond/de kruisiging valt (extra) op - De achtergrond is door haar donkere kleur onheilspellend/geheimzinnig	1 1
○ 27	maximumscore 1 één van de volgende aspecten van de vormgeving: → opvallende stofuitdrukking → sterke detaillering → verloop van licht naar donker/plasticiteit in de figuren	
○ 28	maximumscore 3 drie van de volgende kenmerken: → weinig kleurverloop (in figuren en achtergrond) → in voor- en achtergrond (veelal) identieke kleuren toegepast → in voor- en achtergrond (veelal) identieke formaten toegepast → geringe picturale ruimte tussen figuren onderling/horror vaccii → lineair/architecturaal kader per juist kenmerk	1
○ 29	maximumscore 2 - De voorstelling heeft een voorbeeldfunctie: het toont een figuur die sterk lijdt of geleden heeft; patiënten kunnen daar uit moed putten omdat hun lijden (waarschijnlijk) minder erg zal zijn dan het lijden dat op dit schilderij zichtbaar is - Deze voorstelling heeft een religieus karakter: het doet een appèl op het geloof van de zieke op een goede afloop (van de ingreep)/herstel, of: deze voorstelling vormt aanleiding tot gebed	1 1
○ 30	maximumscore 3 drie van de volgende aspecten: → (centraal geplaatste) gekruisigde figuur → aanstormende menigte links → wegvlochtende/(weg)rennende figuren (die have en goed proberen te redden) → diverse brandhaarden → rookwolken → (weg)varend schip (met wanhopig ogende personen) → verspreid liggend huisraad → doden (bij wie gerouwd wordt) per juist aspect	1
○ 31	maximumscore 3 drie van de volgende argumenten: → verschillende aanzichten → verschillende verdwijnpunten/ooghoogten → onnatuurlijke verhoudingen van figuren onderling → fragmentarisch karakter, of: stukjes van verschillende gebeurtenissen samengevoegd per juist argument	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- **32 maximumscore 2**
 Het antwoord dient de volgende strekking te hebben:
 De gekruisigde lijkt te verwijzen naar het eigen leed van Chagall, of: de hoofdpersoon lijkt te worden omgeven door flitsen uit zijn verleden.
- Indien een relevant deel van het antwoord is gegeven 1
- **33 maximumscore 3**
 drie van de volgende aspecten van de **vormgeving**:
 → geringe detaillering/schematisering van vormen
 → gering kleurverloop (in figuren én achtergrond)
 → in voor- en achtergrond (veelal) identieke (lichte) kleuren toegepast
 → verschillende aanzichten/verschillende verdwijnpunten
 → collage-achtige opbouw/fragmentarisch karakter
 → (veelvuldige) toepassing van contourlijnen
- per juist aspect 1
- **34 maximumscore 1**
 één van de volgende antwoorden:
 → Het schilderij is vooral in lichte tinten geschilderd (waardoor alle aspecten goed zichtbaar zijn en er van dreiging geen sprake is zoals op afbeelding 15)
 → De lichtstraal die op de gekruisigde valt, verwijst naar hoop/eindigheid van zijn lijden.

ACHTER SLOT EN GRENDEL

- **35 maximumscore 3**
 drie van de volgende aspecten:
 → hoge ommuring
 → gesloten/naar binnen gericht karakter, of: kleine ramen
 → slechts één ingang/toegang
 → versterkte poort
- per juist aspect 1
- **36 maximumscore 2**
- De torens verwijzen naar stadspoorten, van oudsher centra van macht 1
 - Degenen die op de torens toezicht houden stralen macht en gezag uit 1
- **37 maximumscore 1**
 Vanuit het midden, het centrum van de cirkel/het gebouw, kan men alle cellen/gevangenen in één oogopslag (over)zien, of: ongehinderde blik op het hele gebouw.
- **38 maximumscore 1**
 Het (oog)contact tussen gevangenen/cellen onderling is bijna onmogelijk omdat de cellen radiaal zijn gerangschikt.

inzenden scores

Voor dit examen hoeft u geen afnamegegevens aan de Citogroep te verstrekken.

BRONNEN / FOTORECHTEN

Met dank aan:

afbeelding 1

Gemeente Maastricht

afbeelding 17 t/m 21

Gelders Archief, Arnhem

De Citogroep heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Diegene die desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen.